

34692

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

34692

MUDANYA'DA TARİHSEL ARAŞTIRMA
VE
MİMARİ OLUŞUMUN İNCELENMESİ
(2. BÖLGE)

Mimar Belde BATUM

F.B.E. Mimarlık Anabilim Dalı Rölöve-Restorasyon programında

hazırlanan

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı : Doç.Dr. FUSUN ALIOĞLU

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

İSTANBUL - 1994

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
ÖZET.....	IX
SUMMARY.....	XI
1. GİRİŞ.....	1
2. FİZİKİ ÖZELLİKLERİ.....	2
2.1 Konumu, sınırları.....	2
2.2 Topoğrafyası.....	2
2.3 Jeolojik yapısı.....	5
2.4 İklimi.....	6
2.5 Bitki örtüsü.....	7
2.6 Demografik yapısı.....	7
2.7 Sosyal ve ekonomik yapısı.....	10
2.8 Ulaşımı.....	13
3. MUDANYA'NIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FİZİKSEL OLUŞUM SÜRECİ.....	15
3.1 Roma ve Bizans İmparatorluğu öncesi dönem.....	15
3.2 Roma ve Bizans İmparatorluğu dönemi.....	16
3.3 Selçuklular ve Osmanlı İmparatorluğu dönemi.....	19
3.4 Cumhuriyet dönemi.....	21
3.4.1 İmar planı aşamaları.....	22
3.4.2 Sit kararları aşamaları.....	23
4. ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN MEVCUT DURUMUNUN İRDELENMESİ.....	38
4.1 Bölgenin kent içindeki durumu.....	38

4.2	Bölgenin seçim nedenleri.....	42.
4.3	İnceleme bölgesinde korunması gerekli kültürel değerler.....	43.
4.3.1	Anıtsal Yapılar.....	47.
4.3.1.1	Eski Cami ve Meşrutası.....	47.
4.3.1.2	Sinan Bey Çeşmesi.....	52.
4.3.1.3	Tekke-i Cedid Camii.....	54.
4.3.1.4	Tekke-i Atik Camii.....	57.
4.3.1.5	Aşağı Hamam.....	59.
4.3.1.6	Hasan Ağa Konağı.....	63.
4.3.1.7	Eski Belediye Binası.....	66.
4.3.1.8	Jandarma Binası.....	66.
4.3.2	Doğal Anıtlar.....	69.
4.3.3	Sivil Mimarlık Örnekleri.....	69.
4.4	Yapım sistemleri analizi.....	76.
4.5	Kat adetleri analizi.....	77.
4.6	İşlevsel analiz.....	78.
4.7	Fiziksel çevre analizi.....	84.
4.8	Geleneksel yapılarda strüktür analizi.....	89.
4.9	Geleneksel yapılarda özgünlük durumu.....	91.
4.10	Değerlendirme.....	94.
5.	GELENEKSEL KONUTLARIN BİÇİMLENİŞİ	103.
5.1	Kütle biçimlenişi.....	103.
5.1.1	Doğal verilerin biçime etkisi.....	103.
5.1.1.1	Topografya.....	103.
5.1.1.2	Yön, manzara.....	103.

5.1.2	Sokak, parsel, yapı ilişkisi.....	105
5.1.2.1	Geleneksel konutların parsel içi yerleşimi ve sokak ilişkisi.....	105
5.1.2.2	Sokak profilleri.....	110
5.1.2.3	Bahçe duvarları.....	113
5.2	Geleneksel konutlarda planlama özellikleri.....	113
5.2.1	Plan tipleri ve planlamayı oluşturan mekanlar.....	113
5.3	Geleneksel konutların cephe özellikleri.....	125
5.3.1	Plan ve cephede çıkma düzeni.....	125
5.3.2	Giriş kapılarının düzenleri.....	131
5.4	Geleneksel konutlarda yapı elemanlarının tasarım özellikleri ve malzemeleri.....	131
5.4.1	Kapılar.....	131
5.4.2	Pencereler.....	136
5.4.3	Tavanlar.....	140
5.4.4	Kat silmeleri.....	140
5.4.5	Konsol ve payandalar.....	145
5.5	Geleneksel konutların yapım sistemleri ve kullanılan malzemeler.....	145
5.5.1	İskelet sistemi.....	145
5.5.2	Cephe kaplamaları.....	148
6.	KORUMA YAKLAŞIMI VE ÖNERİLER.....	152
6.1	Mevcut doku ve çevre ölçeğinde koruma ile ilgili öneriler.....	153
6.2	Tek yapı ölçeğinde koruma ile ilgili öneriler.....	156
6.3	Yeni yapılanma koşulları.....	157

7. SONUÇ.....	159
BİBLİYOGRAFYA.....	162
EKLER.....	164
ÖZGEÇMİŞ	

ÖNSÖZ

Mudanya, Marmara Bölgesinin güney kısmında yer alan Bursa'nın önemli ilçelerinden biridir. Yüzyıllar boyunca, Bursa'yı deniz yönünden ele geçirmek isteyenlere karşı ilk savaş ve savunma yeri olmuştur.

İlçe merkezinde, özellikle Osmanlı İmratatorluğu döneminde Rum ve Müslümanlar tarafından yapılan yapıların oluşturduğu yerleşim dokusu hala ayakta durmaktadır. Bu bölgede 1977 yılına kadar herhangi bir koruma uygulanmamıştır. 1977 yılında Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'nun çıkardığı kanun ile Tarihi Sit alanı içine alınmıştır. Fakat çok yıpranmış durumda olan bu yapılar, içinde oturan halkın kendi çabaları ile yaşanılabilir hale getirilmeye çalışılmaktadır. Bir sayfiye bölgesi olarak nüfuzu hızla artan bölge, yapı ihtiyacını karşılayabilmek için süratle yeni yapılarla çevrelenmektedir. Bu yapılaşmanın ortasında kalan, yüzyıllar boyu birbirine ve doğaya zarar vermeden yaşam süren insanların bıraktıkları bu doku, onları ezen boyuttaki dev binalara karşı ayakta durabilmek için direnmektedir.

Hakkında fazla araştırma yapılmamış ve yapılanlar da bir başlık altında toplanmamış olmasından dolayı bu bölge konu olarak seçilmiştir. Tarihsel araştırma, rölöve ve analiz çalışmalarıyla, yapılacak yenileştirme ve restorasyon çalışmalarına bir ön zemin hazırlamak istenmiştir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında bana yardımcı olan tez danışmanım Sayın Doç.Dr. Füsun ALİOĞLU'na, Mimar Dilek Bostan, Mimar Belgin Batum, Y.Mimar Nezih Aysel, Mimar Yasemin Gürsoy, Mimar Bahar Gücüyener'e,

dönem arkadaşlarım Mimar Gülhan Aydoğan, Mimar Neşe Çağlarım, Mimar Yelda Nur Ergin'e ve Mudanya halkına katkılarından dolayı, aileme de maddi ve manevi destekleri için teşekkür ederim.

Mimar Belde BATUM

ÖZET

Mudanya, Marmara Bölgesinin güneyindeki Bursa ili sınırları içinde ve Bursa'nın denize kıyısı olan üç ilçesinden biridir.

Tarihi M.Ö. 1400'lere dayanan Mudanya, Bursa'nın Marmara Denizine kıyılındığı Gemlik Körfezine açılan, denizle arkadaki tepelikler arasındaki dar bir sahil şeridinde kurulmuştur. Bu ilçe Gemlik Körfezine kıyısı bulunması sebebiyle, Bursa ve civarı ile İstanbul arasındaki deniz ulaşımının sağlandığı işlek bir iskele durumundadır.

Bölgede yerleşim oldukça eski dönemlere dayanır. İlçe zaman içerisinde Bitinya'lıların, Pers, Roma ve Bizans İmparatorluklarının hakimiyetine girmiştir. 1071 Malazgirt Zaferi'nden bir müddet sonra Türk'lerin eline geçmişse de Haçlı Seferleri sırasında yeniden Bizans'ın kontrolüne girmiştir. Orhan Bey zamanında Osmanlı topraklarına katılmıştır. Mudanya, yüzyıllar boyunca Bursa'yı deniz yönünden ele geçirmek isteyenlere karşı ilk savaş ve savunma yeri olmuştur.

Mudanya'nın merkezindeki eski yerleşim dokusu kısmen bozulmuş olsa da korunmuş durumdadır. XVII.yy.da yapılmış yapıların bir kısmı hala ayakta fakat oldukça yıpranmıştır. Yerleşmeler doğu-batı yönünde, denize paralel olarak uzunlamasına gelişmiştir. Türk ve Rum halkının bir arada yaşadığı bir yerleşim olan Mudanya'da Rum'ların deniz ticareti ile ilgili olarak yerleşmek için kentin kıyı kesimlerini, Türk halkının ise iç kesimleri tercih ettiği görülür.

Kentleri oluşturan yapılar, bu yapıları kullanan insanların yaşamının sosyal, kültürel, işlevsel ve estetik göstergesidir. Bu yapıları koruma bilinci devam ettiği sürece, tüm sosyo-kültürel değerlerimizin gelecek kuşaklara aktarılması sağlanabilecektir. Bu

düşünceler paralelinde bölgenin tarihsel dokusunu oluşturan yapılar incelenmiş ve koruma önerileri getirilmiştir. Bu inceleme yapılırken, öncelikle fiziksel özellikler irdelenmiş, tarihsel gelişimi ve fiziksel oluşum süreci araştırılmış, seçilen çalışma bölgesindeki mevcut durum tesbiti için analizler yapılmış ve yapı biçimlenişleri, yapım sistemleri, yapı malzemeleri araştırılarak koruma yaklaşımı belirlenmiştir.

Bugün tarihsel doku içinde yaşayan halk, oldukça yıpranmış durumda olan yapıları kendi imkanlarınca onarmaya çalışmaktadır. Fakat maddi yönden destek görmedikleri için yapıların pek çoğu içinde yaşanılır konfordan uzaktır. Halk eski yapıların korunmasını fakat öncelikle içinde oturulabilir bir hale getirilmesini istemektedir. Eski dokuyu oluşturan yapıların yaşanılabilir hale getirildikten sonra korunmasını istemek herhalde en doğru yol olacaktır.

SUMMARY

Mudanya is one of the three towns which have shores Bursa existing in south Marmara Region.

It has the history since 1400 B.C. It has a settlement of a narrow shore platform between the sea and back hills. It's also a working port between Bursa, its surroundings and Istanbul because of its position in the Gemlik Gulf.

The town in times had been dominated by Bitinya, Pers, Roma and Bizans Empires. However the place got hold of by Turks after 1071 Victory of Malazgirt, Bizans got the control of it again during the crusodes. And it's added to Ottoman land during Orhan Bey period. Mudanya, for centuries, has been the first battle and guard place for the ones who wanted to get hold of Bursa from the seaside.

In spite of the damaged pattern of the old settlement in the center Mudanya, it's mostly preserved. Until the XVII.century, the buildings were still standig but mostly damaged. The settlements were developed in east-west direction with a linear position, parallel to the sea shore. Mudanya, in which Turkish & Greek people lived together, is seen that Turkish dwellers prefered the inner parts of the city while the Greek prefered the sea shore for the sea trading.

The buildings which form the pattern of the cities show the cultural, social, functional and aesthetic values of the living of the city dwellers. If there is the consciousness of the obligatory protection about these cities, this means that all these socio-cultural values are to be transferred to the next generations. With parallel these thought the buildings which form the historic pattern of the city

are examined and new proposal are made for protection. During this research, firstly the physical properties of the city is examined then the historical development, the process of the physical development is explored. The analysis are made about the existing situation in the chosen zone. The forming of the buildings, the construction systems, the construction materials are explored and protecting proposals are decided.

The in habitants in old buildings tried to repair them with respect to their possibilities but the lack of material support the buildings are lack of living confort.

1. GİRİŞ

Mudanya, tarihi M.Ö. 1400 yıllarına kadar uzanan yerleşmelerin kurulduğu bir bölgedir. Başta Bitinyalılar olmak üzere Pers, Roma, Bizans, Selçuklular, Osmanlı İmparatorluğu gibi çok çeşitli uygarlıkların hakimiyeti altına girmiştir. Ve bugüne kadar bu kültürlerden bir kısmının izleri kalabilmiştir.

Mudanya Türk ve Rum halkının beraber yaşadığı bir yerleşimdir. Rumların yaşadığı bölge 18.yy'da geçirdiği büyük bir yangında tamamen yanmıştır. Türklerin yaşadığı kısım ise tahrip olmasına rağmen ayakta kalabilmiş, 17. ve 18.yy 'lara ait tepe pencereci evlerden birkaçı günümüze kadar korunabilmiştir. Mudanya'nın bugün konumu dolayısıyla, sayfiye yeri olarak gittikçe nüfusu artmakta ve korunmaya alınan merkezin etrafı hızla yeni yapılaşma ile çevrelenmektedir.

Tarihsel yerleşim içinde araştırma bölgesi olarak belirlenen 3 bölgeden 2.bölgeyi kapsayan Mütareke, Musa Bey ve Erdoğdu Mahalleleri'nin bir kısmı ve Rüşdü İpar Mahallesi'nin oluşturduğu yerleşim alanı bu tezin konusunu oluşturmaktadır. Bölgeye ait tarihsel bir inceleme yapıldıktan sonra adı geçen bölgede geleneksel yapılarla ilgili detaylı alan çalışmaları yapılmış, mevcut durumun tesbitinden sonra geleneksel konutların biçimlenişleri araştırılmıştır. İncelenen fiziksel çevre kapsamında bölgeye yönelik koruma önerileri ve yeni yapılanma ilkeleri belirlenmiştir.

2. FİZİKİ ÖZELLİKLERİ

2.1 KONUMU, SINIRLARI

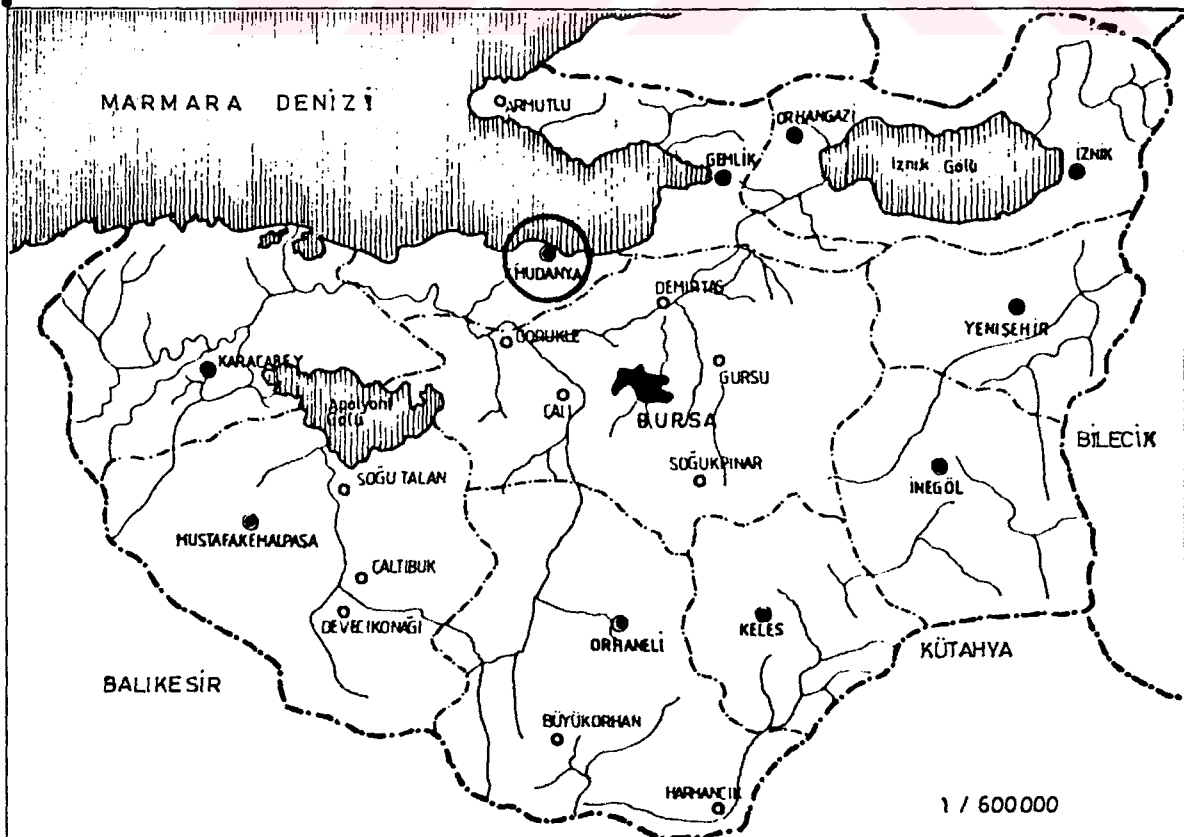
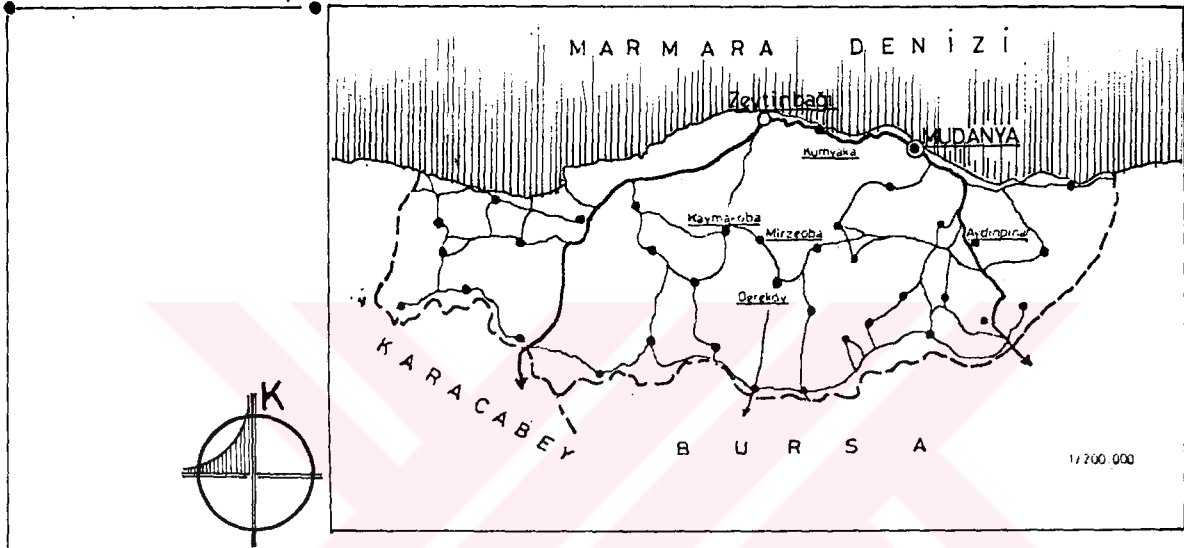
Mudanya, Marmara Bölgesinde yer alan Bursa ilinin bir ilçesidir. Bölge'nin güney bölümünde bulunan bu ilçe 28-29 derece doğu meridyenleri ile 40-41 derece kuzey paralelleri arasında yer alır. Bursa'ya 30km uzaklıkta olup 346km²'lik bir alan kaplar. Ortalama denizden yüksekliği 10m'dir. Trilye adlı bir bucak 36 köy ve merkezdeki 10 mahalleden meydana gelmiştir (İzbırak, 1976: 368).

Mudanya'nın güneyinde Marmara Bölgesinin önemli akarsularından olan Nilüfer Çayı bulunmaktadır. Kuzeyinde ise Marmara Denizinin doğuya doğru bir uzantısı olan Gemlik Körfezi yer alır. Gemlik Körfezinin güney sahilinde, sahil boyunca bir şerit halinde uzanan Mudanya'nın doğusunda Gemlik İlçesi (Kurşunlu), güneyinde Bursa merkez ilçe Görükle ve batısında Karacabey bulunmaktadır (Bkz. Harita 2.1). Dar kıyı düzlüğünde uzanan Mudanya'nın hemen arkasından tepelikler başlar (İzbırak, 1976: 368-369).

2.2 TOPOĞRAFYASI

Mudanya ilçesinin toprakları, vadilerle fazla yarılmış tepelikler durumundadır. Mudanya Tepeleri adı verilen, yükseklikleri 400-500m civarında olan bu tepeler güneydeki Bursa Ovasını Marmara kıyılarından ayırır. İlçenin en yüksek noktası olan Kıran Tepesi (577m) Trilye (Zeytinbağ)'nin güneyindedir (Yeni Hayat Ans., 1972: 2404). Mudanya toprakları genelde vadilerle yarılmış dağlık, tepelik bir görüntüdedir.

Harita: 2.1 - Mudanya'nın konumu ve sınırları

2.4 İKLİMİ

Mudanya'da yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer. Burada iklim, Akdeniz ve Karadeniz iklimleri arasında geçiş özelliği gösterir. Denizin iklime etkisi ve yüksekliğin fazla olmamayışı sebebiyle kışları ılık geçer, yazları fazla sıcak olmaz. Yazın kuzeyden gelen rüzgarların etkisiyle Ege ve Akdeniz'den serin olmakta, kışlar ise daha sert geçmektedir.

Bursa ve çevresinde, ortalama açık günlerin en fazla olduğu bölge Mudanya çevresidir. Havanın bulutlu olduğu günlerin sayısı ortalama 140 gündür. Kapalı hava en fazla şubat ayında görülür (ort.5°C) (Elitoğ, 1989: 7). Kapalı günlerin sayısı ise ortalama 88 gündür. Yılın hiçbir ayında ısı 0°C'nin altında uzun süre kalmaz. Yıllık ortalama sıcaklık 16.7°C'dir. En sıcak ay Ağustosdur (ort.22°C). Şimdiye kadar ölçülen en yüksek sıcaklık 41.3°C, en düşük sıcaklık ise -7.5°C olmuştur.

Yağışlar Ağustos sonunda başlar, Mayıs ortalarına kadar devam eder. Bu aydan sonra genellikle yağışsız geçer, kar genellikle tepelerde görülür. Sahilde kar kalınlığı 3-5 cm, yükseklerde ve iç kısımlarda 20-25cm'ye kadar çıkar. Karlı günler sayısı ortalama yılda 3.2 gün, karla örtülü günler sayısı ise ortalama 3.5 gündür (Elitoğ, 1989: 8).

Mudanya'da esen en kuvvetli rüzgar, kuzey-batıdan 22.6m/sec. olarak kaydedilmiştir. Mudanya'da hakim rüzgar kuzeyden gelir. Poyraz ve yıldız en etkili rüzgarlardır. Yaz sabahları hafif meltem şeklinde esen imbat, öğleden sonra genellikle yerini gündoğusuna bırakır. Güney rüzgarlarının etkisi çok azdır. Gemlik Körfezi'ni kuzeyden çevreleyen Samanlı Dağları'nın etkisiyle kuzey esintilerinden kısmen korunmaktadır.

Bu yükseltiler, Nilüfer Çayının kuzeyinden Marmara Denizine kadar olan bölümde genellikle sahile paralel olarak uzanmaktadır. İlçe, Marmara Denizi kıyısında denizle arkadaki tepelikler arasında dar bir kıyı düzlüğünde kurulmuştur. Bölgenin yükseltisi kuzeydoğudan güneybatıya doğru yavaş yavaş alçalır (Bkz. Harita 2.2).

İlçe sınırları içinde akan en önemli akarsu Nilüfer Nehri'dir. Nehir genel olarak ilçenin güney sınırından geçerek Marmara Denizine dökülür. Ortalama derinlik 2m'dir. Genişliği 5 metreyi bulur (Yeni Hayat Ans., 1972: 2404). Balabancık Suyu yaz ile birlikte kabarmaya başlar. Baldere ve Velot Deresinin suları yaz aylarında kaybolur. Arazi içinde yazın suyu çekilen dere ve su birikintileri diyebileceğimiz önemsiz sayıda gölcükler yer alır.

2.3 JEOLJİK YAPISI

Kıyı bölgesi kuzey ve güneyde iki depresyon sahası ile sınırlanmıştır. Kuzeyde Marmara Çukuru'nun devamı üzerinde bulunan Gemlik Körfezi ve İznik Gölü, güneyde ise Manyas ve Apolyont gölleri ve Bursa Ovası yer alır (Elitoğ, 1989: 5).

Arazi yer yer Mudanya Tepeleri adı verilen, 300-400m yüksekliğinde ve orta bölümü 600m kadar olan tepeliklerden oluşmuştur. Burada akarsular derin vadiler açmışlardır. Bursa Ovasını Marmara Denizi kıyılarından ayırır. Bu arazi çeşitli oluşumların ve özellikle mezozoik, metamorfik taşların, Kretase, Eosen ve Neojen devirleri tabakalarının yer tuttuğu, kıyı boyunda volkanik arazinin de (andezit) bulunduğu bir yapı gösterir (İzbirdak, 1976: 368).

2.4 İKLİMİ

Mudanya'da yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer. Burada iklim, Akdeniz ve Karadeniz iklimleri arasında geçiş özelliği gösterir. Denizin iklime etkisi ve yüksekliğin fazla olmamayışı sebebiyle kışları ılık geçer, yazları fazla sıcak olmaz. Yazın kuzeyden gelen rüzgarların etkisiyle Ege ve Akdeniz'den serin olmakta, kışlar ise daha sert geçmektedir.

Bursa ve çevresinde, ortalama açık günlerin en fazla olduğu bölge Mudanya çevresidir. Havanın bulutlu olduğu günlerin sayısı ortalama 140 gündür. Kapalı hava en fazla şubat ayında görülür (ort.5°C) (Elitoğ, 1989: 7). Kapalı günlerin sayısı ise ortalama 88 gündür. Yılın hiçbir ayında ısı 0°C'nin altında uzun süre kalmaz. Yıllık ortalama sıcaklık 16.7°C'dir. En sıcak ay Ağustos'tur (ort.22°C). Şimdiye kadar ölçülen en yüksek sıcaklık 41.3°C, en düşük sıcaklık ise -7.5°C olmuştur.

Yağışlar Ağustos sonunda başlar, Mayıs ortalarına kadar devam eder. Bu aydan sonra genellikle yağışsız geçer, kar genellikle tepelerde görülür. Sahilde kar kalınlığı 3-5 cm, yükseklerde ve iç kısımlarda 20-25cm'ye kadar çıkar. Karlı günler sayısı ortalama yılda 3.2 gün, karla örtülü günler sayısı ise ortalama 3.5 gündür (Elitoğ, 1989: 8).

Mudanya'da esen en kuvvetli rüzgar, kuzey-batıdan 22.6m/sec. olarak kaydedilmiştir. Mudanya'da hakim rüzgar kuzeyden gelir. Poyraz ve yıldız en etkili rüzgarlardır. Yaz sabahları hafif meltem şeklinde esen imbat, öğleden sonra genellikle yerini gündoğusuna bırakır. Güney rüzgarlarının etkisi çok azdır. Gemlik Körfezi'ni kuzeyden çevreleyen Samanlı Dağları'nın etkisiyle kuzey esintilerinden kısmen korunmaktadır.

Mudanya, Bursa ve bağılı ilçeler arasında yıllık sıcaklık ortalamasının en yüksek olduğu bölgedir.

2.5 BİTKİ ÖRTÜSÜ

Mudanya bitki örtüsü bakımından Akdeniz Bölgesi bitkilerinin ana karakterini taşır. Akdeniz bitki topluluğu daha çok alçak seviyelerde , bilhassa güneye bakan yamaçlarda görülmekte, kuzeye bakan yamaçlara geldikçe ve yükseklik arttıkça doğal bitki örtüsünün kserofit karakteri azalmaktadır. Orman bakımından fakir bir bölgedir. Kıyı boyunca 200-250 m. yüksekliğe çıkan makiler 500m'ye kadar meşe, kocayemiş ve zeytin türlerinden oluşmakta, daha yüksek kesimlerde ise kayın ağaçlarına rastlanmaktadır. Ormanların tanıtıcı türü kayındır. Kışın yapraklarını döken kayın ağaçlarına 300 m'den sonra meşe, gürgen, çınar, köknar, kestane ve ıhlamur gibi türler de katılır (Elitoğ, 1989: 9). Yüksek seviyelerde iğne yapraklı ağaçlar daha ağırlıklıdır.

Nilüfer Çayının güneyinde ormana rastlanmaz. Deniz kıyıları genellikle zeytin alanıdır. Zeytinlikler, Marmara kıyılarında sahili izleyerek Zeytinbaşı'na (Trilye) kadar uzanır (Ötüken, 1985: 2473). Mudanya dağ çizgisinin doğusu orta derecede soğuk ve kuru orman alanıdır.

2.6 DEMOGRAFİK YAPISI

Mudanya tarihin ilk çağlarından beri Bursa'nın dışarıya açılan bir kapısı olup, kurulmuş olduğu bölge çok elverişli şartlara sahiptir. I.Murat döneminde Hüdavendigâr Vilayeti, Bursa sancağına bağlı olan

Mudanya'da 1831-1902 yılları arasında yapılan nüfus sayımlarının sonucuna göre gayrimüslimler (Rum halkı) müslümanlara göre daha kalabalık olarak görünmektedir. Bölgede Rum olarak bilinen halkın, 1930'da yapılan mübadelede Yunanistan'ın Girit Adası ve Mora Yarımadası'ndan gelen ve orada Türkler ile evlenerek Türk-Rum karışımı haline gelen aileler oldukları görülür. Günümüzde Rum halkının çoğunluğu Giritli Mahallesi olarak anılan kısımda bulunmaktadır.

Mudanya'nın 1902 tarihinde 18.193 olan nüfusu 1927 sayımında 13.866 olarak belirlenmiştir. 1975 sayımlarında ise ilçe sınırları içinde yaşayan nüfusun 8204 olduğu görülmüştür. Bu sayı köy nüfusu ile birlikte 30.000'ni bulmaktadır (Elitoğ, 1989: 10). Görüldüğü gibi 1975 yılından sonra hızlı nüfus artışı dikkati çekmektedir. İlçede askeri birliğin bulunması ve Mudanya'ya bağlı İmralı Adası'nın yarı açık cezaevi olması nedeniyle ilçenin nüfusunda zaman zaman değişiklikler görülür. Toplam nüfus 1985 sayımında 32.042'ye yükselmiştir.

Tablo 2.1 - Mudanya'nın yıllara göre nüfus artışı.

YILLAR	NÜFUS SAYISI	ARTIŞ ORANI (%)
1927	13.866	40.0
1935	19.496	40.0
1940	19.709	1.0
1945	20.530	4.6
1950	23.574	14.8
1955	24.128	2.3
1960	24.929	3.3
1965	25.183	1.0
1970	25.481	1.1
1975	27.681	8.6
1980	31.029	12.0
1985	32.042	3.2

5 yılda bir yapılan sayımlarda en hızlı ve en büyük artış 1945-1950, 1970-1975 ve 1975-1980 yılları arasında görülmüştür. İlçe merkezinin ise aynı dönemlerdeki nüfus artışı Tablo 2.2'de verilmiştir (Elitoğ, 1989: 12).

Tablo 2.2

YILLAR	NÜFUS SAYISI	ARTIŞ ORAN(%)
1927	4.189	19.0
1935	4.989	-3.3
1940	4.823	20.7
1950	5.824	1.4
1955	5.911	1.9
1960	6.026	
1965	6.849	13.6
1970	7.938	15.0
1975	8.399	5.8
1980	10.606	26.2
1985	12.152	14.5

Tabloda görüldüğü gibi ilçe merkezindeki artış oranları daha hızlı ve belirgin olmuştur. İlçe nüfusundaki artış 1960 yılından sonra giderek hızlanmıştır.

Sayım devrelerinden anlaşılacağı gibi, yıllara göre değişmekle beraber nüfusta sürekli bir artış gözlenmektedir. Fakat bu artış 1927-1970 yılları arasında daha yavaş iken, 1970 yılından sonra gözle görülür şekilde hızlandığı izlenmektedir (Elitoğ, 1989: 14).

Eskiden önemli bir nüfus kitlesine sahip olan Mudanya 1930 yılından sonra önemini ve canlılığını kısmen yitirmiştir. Tabii bunda Mudanya Limanının önemini kaybetmesinin rolü büyüktür. Bursa'nın birinci derecede önemli ihraç ve ithal yolu olan bu liman, karayollarının çok gelişmesi ve ulaşım araçlarındaki yeniliklerle birlikte canlılığını yitirmiştir. Tabii bu işlek limanın eski önemini yitirmesinin sebeplerinden biride demiryolunun sökülmesi olmasıdır.

Mudanya'da yerleşmeler doğu-batı yönünde, denize paralel olarak uzunlamasına gelişmiştir. Kıyı kesimde düzgün bir yerleşim görülürken iç kısımlarda kıyıya nazaran daha karmaşık bir görünümdeydir. Bu kısımlar ilçenin eski yerleşim kısımlarıdır. Fevzi Paşa , Mustafa Kemal Caddeleri ve yakın çevresi, Mütareke Alanı ve civarı denize paralel uzanan düz cadde ve onları dik olarak kesen sokaklardan oluşmaktadır. Yeniyol Caddesi'nin üstünde kalan bölgede ise sokaklar oldukça dar, kıvrımlı yer

yer çıkmaz sokaklar şeklindedir. Kıyıda ise yapılar hemen deniz üzerine yapılmış vaziyettedir.

Mudanya'nın bir yazlık bölgesi özelliği kazanmasıyla yapılaşma oldukça hızlanmıştır. Yerleşme sayfiye özelliği kazandıktan sonra, özellikle yaz aylarında nüfusunda bir patlama olduğu halde bu artış sayım devreleri itibarı ile nüfus sayımlarında gözlenememektedir. Yaz ayları boyunca yakın bölgelerden ilçeye gelenlerle nüfus 80.000'ni bulmaktadır.

2.7 SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI

Mudanya demiryoluna sahip olması sebebiyle Osmanlılar zamanında Bursa dahil tüm yörenin dış satım merkezi rolünü taşımıştır. Dış satım limanı olarak da Gemlik'ten önce gelmiştir. Limandan sağlanan vergi gelirlerinin dışında, Bursa'da Sultan I.Murat Hüdavendigâr tarafından kurulan imarete bağlıdır. 17.yy'da Mudanya İskelesi yakınlarında, Yeni Han Çarşısı diye bilinen bir dükkan topluluğu olduğu bilinmektedir.

Mudanya'da gelişmiş bir endüstrinin varlığından söz edilemez. Başlıca tesisleri ilçenin girişinde bulunan Türk Siemens Kablo ve Elektrik Fabrikası ile bu tesisin bitişiğinde yer alan Türk Petrol Ofisi Akaryakıt Depolama Dağıtım Tesisleri'dir. Siemens Fabrikası Mudanya'nın en büyük sanayi tesisidir. Yaklaşık 150.000 m²'lik bir sahaya yayılmıştır ve bünyesinde 500 işçi çalışmaktadır.

Ticaret kuruluşları yoğun olarak Mustafa Kemal Paşa Caddesi üzerinde yerleşmiştir. Ayrıca Selvilik Caddesi de bir ticaret bölgesi özelliğini taşımaktadır.

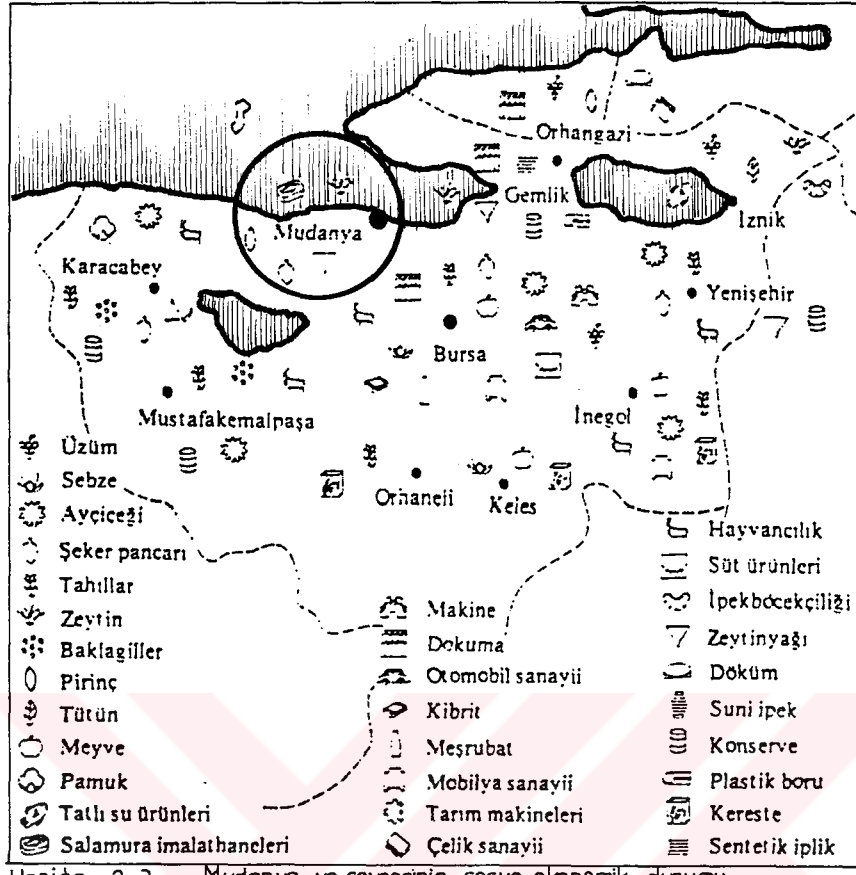
Kentte küçük sanayi çarşısı kurulmamış, küçük sanayi birimleri dağınık bir biçimde yerleşmiştir. Çeşitli iş kollarında üretim yapılmaktadır. Hızır ve zeytin sandığı yapan imalathaneler göze çarpmaktadır.

Bölge, çeşitli sanayi ürünlerinin yanı sıra, çimento, krom, porselen hammaddesi ile çeşitli meyve ve sebzelerin dış satım iskelesi olarak da kullanılmaktadır. Liman kapasitesinin önemli bir bölümü Türkiye Petrolleri A.O.'nın yurtiçi rafinelerinden getirdiği petrolün boşaltılması işlemine ayrılmıştır. Mudanya, Bursa Organize Sanayi Bölgesi'ne en yakın liman olması nedeniyle aynı zamanda bir dışalım limanı görevini de yüklenmiştir.

İlçenin en önemli ticaret ürünleri olan zeytin, soğan, üzüm, elma, şeftali civardaki hal ve pazarlara sevkedilmektedir.

Mudanya ve çevresindeki köylerde çeşitli türlerde tarım yapılır. Halkın %90'ı çiftçi olduğu için tarım ilçede önemli yer tutar (Bkz. Harita 2.3).

Bölgenin en önemli ürünü zeytindir. Zeytinlikler sahile 0-15km mesafede yer almaktadır. Üretilen zeytinler iyi kalite olup yıllık üretim 15.000 tondur ve bölge halkının büyük bir kısmının geçimini sağlar. Mudanya, Bursa ve çevre illerin sayfiye yerleşmesi olduğundan hızlı yapılaşma sonucu kıyı bölgesi tümüyle yazlık konutlarla dolmuştur. Bu yapılaşma Bursa-Mudanya karayolu çevresindeki zeytinliklere doğru bütün hızıyla devam etmektedir. Günümüzde tarım arazilerinin hızlı yapılaşma sonucu sürekli ve kısa sürede yok olmaları bölgenin sosyal ve ekonomik yapısını kötü yönde etkileyecektir.

Harita: 2.3 - Mudanya ve çevresinin sosyo-ekonomik durumu.

Mudanya'nın yüz ölçümünün %52'sini ekilebilen alanlar, %20'sini bağ ve bahçeler oluşturmaktadır. Önceleri bölge ekonomisinde önemli bir yer tutan bağlar, Rumların mübadele sonrası Yunanistan'a gitmesiyle önemli oranda azalmıştır. Genel kültür arazisinin %65'i kıraçtır. Kültür arazisi kullanım alanları Tablo 2.3'te verilmiştir (Elitoğ, 1989: 15).

Tablo 2.3

Tarla ziraati sahası	: % 37
Orman sahası	: % 25
Zeytinlikler	: % 19
Bağlar	: % 4
Mera sahası	: % 4
Elverişsiz topraklar	: % 11

İlçe halkının geçimi zeytin dışında buğday, arpa, mısır, fasulye, şekerpancarı, ayçiçeği yetiştiriciliği ile meyvecilik ve bağcılığa dayanır. Kapladığı alan 2080 hektarı bulan bağlık kısımdan yılda 13.000 ton üzüm elde edilir. İlçede ayrıca hayvancılık da yapılmaktadır. Büyük

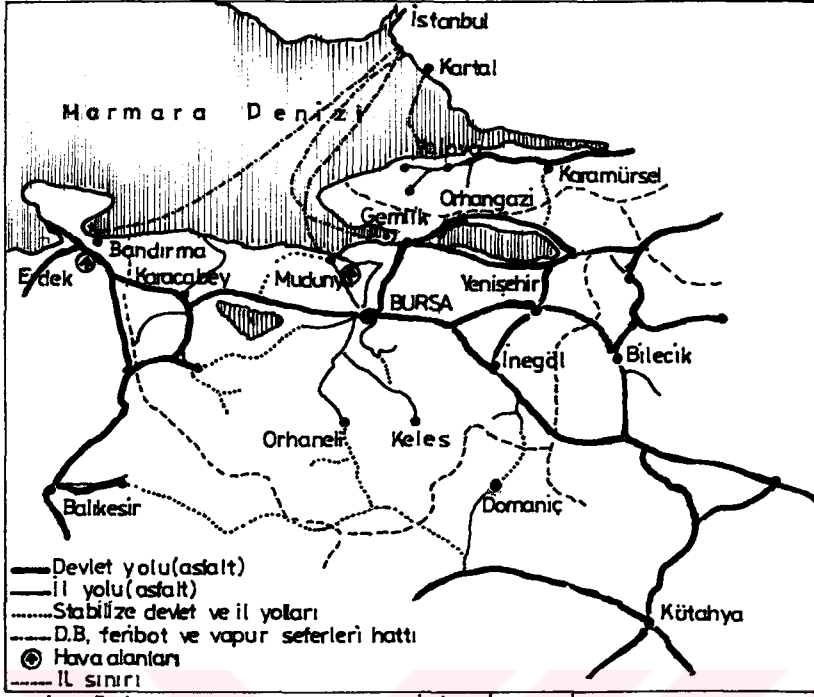
ve küçükbaş hayvanlar beslendiği gibi tavukçuluk da son yıllarda büyük bir gelişme göstermiştir.

2.8 ULAŞIMI

Mudanya, Bursa'nın Marmara Denizi kıyısındaki en önemli iskelelerinden biridir. Deniz yolu ile İstanbul'a, karayolu ile de Bursa'ya bağlı olan ilçe, Bursa'nın önemli bir iskelesi konumunda olduğu için, 1873 yılında yapılan 41km uzunluktaki demiryolu ağı 1950 yılında kaldırılmış ve raylar da sökülmüştür (Elitoğ, 1989: 16). Mudanya, iki büyük şehir arasında ulaşımı, deniz ve karayoluyla sağlayan bir geçit durumundadır. İç ve batı Anadolu'yu İstanbul ve Avrupa'ya bağlayan en kısa denizyolu bağlantısı Mudanya-İstanbul arasındadır. İlçe ile Bursa arasında, 30km'lik (geliş-gidiş) çift şeritli ve asfalt bir karayolu mevcuttur. Mudanya sahilden giden 10 km'lik bir yol ile Trilye'ye bağlıdır. Dar ve virajlı olan bu yol ilerde Bursa-Karacabey asfaltına çıkar. Bursa yolu, Mudanya'ya girmeden önce bir kol ile Güzelyalı'ya ayrılır ve buradan Gemlik'e kadar gidilebilir (Bkz. Harita 2.4).

Mudanya, Bursa Organize Sanayi Bölgesi'ne en yakın liman olması nedeniyle, aynı zamanda bir dış alım limanı görevini de yüklenmiştir.

Mudanya il ve ilçelere ulaşılabilirlik bakımından elverişli bir konuma sahiptir. İki önemli şehir arasında geçit görevi gördüğü için, iskelesinden yapılan denizyolu ulaşımı oldukça önemlidir. Yolcu ve yük iskelesinin rıhtım uzunluğu 184m, genişliği 12m, su derinliği ise yaklaşık 13m civarındadır. Mudanya-İstanbul arasında bütün sene boyunca denizyolu bağlantısı vardır. Yazın artan yolcu talebini karşılamak için denizotobüsü seferleri konmaktadır.

Harita: 2.4 - .Mudanya ve çevresinin ulaşım durumu.

Bölgeden posta yolcu gemisi seferleri yapılmakta, Bursa'ya devamlı olarak otobüs ve minübüs seferleri düzenlenmektedir.

1977

• I.K.D.N. 163 •

1977

• I.K.D.N. 132 •

1977

• I.K.D.N. 135 •

3. MUDANYA 'NIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FİZİKSEL OLUŞUM SÜRECİ

3.1 ROMA VE BİZANS İMPARATORLUĞU ÖNCESİ DÖNEM

Askania adı verilen ve İznik'e kadar uzanan bölgede M.Ö.XIV.yy. öncesinden bu yana yerleşmelerin sürdüğü bilinmektedir. M.Ö.XII.yy. dolaylarında Trakya Göçleri ile Tinler'in geldiği bilinen bu yörede, esas yerleşim M.Ö.VII.yy.da yine Trakya'dan gelen Bitinler'ce yapıldı. Bithynia Krallığı kuzeybatı Anadolu'da, Marmara Denizi ile Karadeniz arasında bulunan bölgede yer almıştır. Mudanya'nın ilk adının Mirlea olduğu bilinmektedir. Bölge M.Ö.III.yy. sonlarına kadar Mirlea adını taşır (Yurt Ans., 1982: 1671). İlk kurulan yerleşim bugünkü ilçe merkezinin 1km. kadar doğusunda yer alır.

Mirlea adını taşıyan eski şehir, Makedonya hükümdarı V.Filip tarafından yakılıp yıkılmıştır. Bu bölge Makedonya Kralı V.Filip ve oğlu Büyük İskender'in ordularına karargah vazifesi de görmüştür. M.Ö.III.yy. sonlarında, Bitinya Kralı Prusias tarafından yeniden kurulmuş ve kente karısının adından esinlenerek Apameia ismini vermiştir (Yurt Ans., 1982: 1671). Birçok defalar işgale uğrayan Apameia İran hakimiyetinden sonra Yunanistan'dan göç eden İon ve Dor kavimlerinin Bithynia bölgesine yerleşmesi ile Dor'ların egemenliğine geçmiştir. İon'lar kuzeyde Kalhedon (Kadıköy), Chrysopolis (Üsküdar), Nikopolis'e (Boğaziçi), Dor'lar ise güneyde Astakoz (İzmit Körfezi kıyısı), Kios (Gemlik), Mirlea (Mudanya) ve Prosondis (Marmara) Denizi sahillerinin güney kıyılarına yerleşmişlerdir. Bithynia M.Ö.584 senesinde Pers ve M.Ö.74 senesinde Roma'nın eline geçmiştir (Bkz. Harita 3.1).

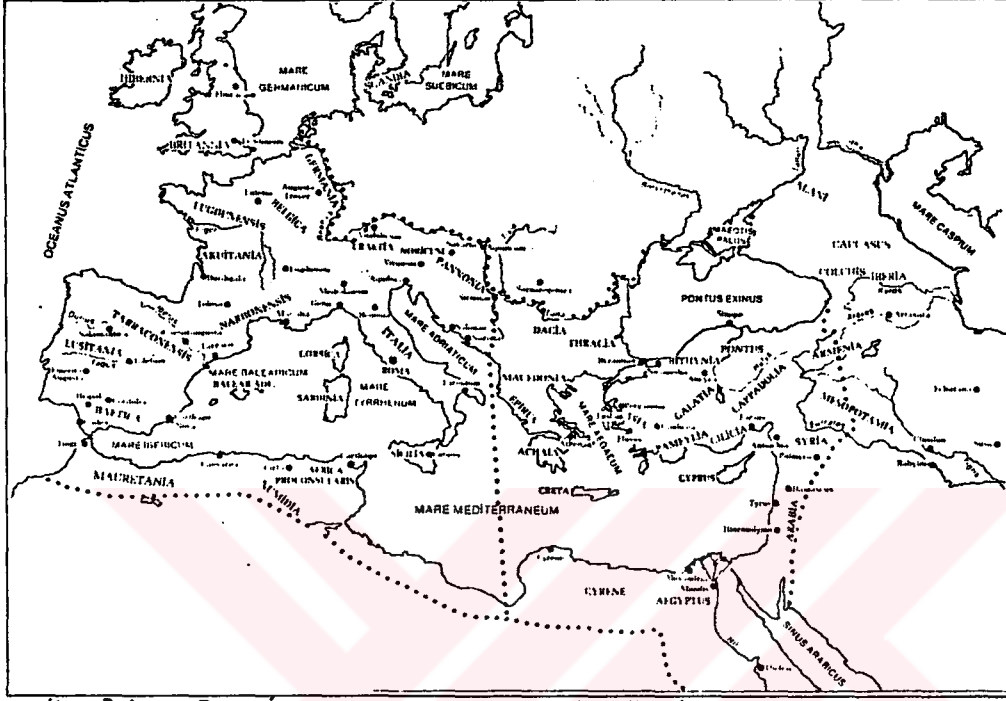
Eski şehrin izine halen rastlanmaktadır (Bkz. Harita 3.2). Mudanya civarında «Pyrgos» Bergos denilen mevkide, bir tiyatro harabesiyle diğer bazı eserlere ve kasabanın doğusundaki Hisarlı Tepesi'nde Bitinya Kralı'na ait olduğu söylenen bir mezar, küp, avize gibi tarihi buluntulara rastlanmıştır (Türkiye 1923-73 Ans., 1973: 224).

Bu buluntuların tesbit edildiği bölgeye yayılmış olduğu tahmin edilen Myrleia (Apameia) Antik kenti, 24.1.1992 tarihinde T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1.derece arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmiştir*.

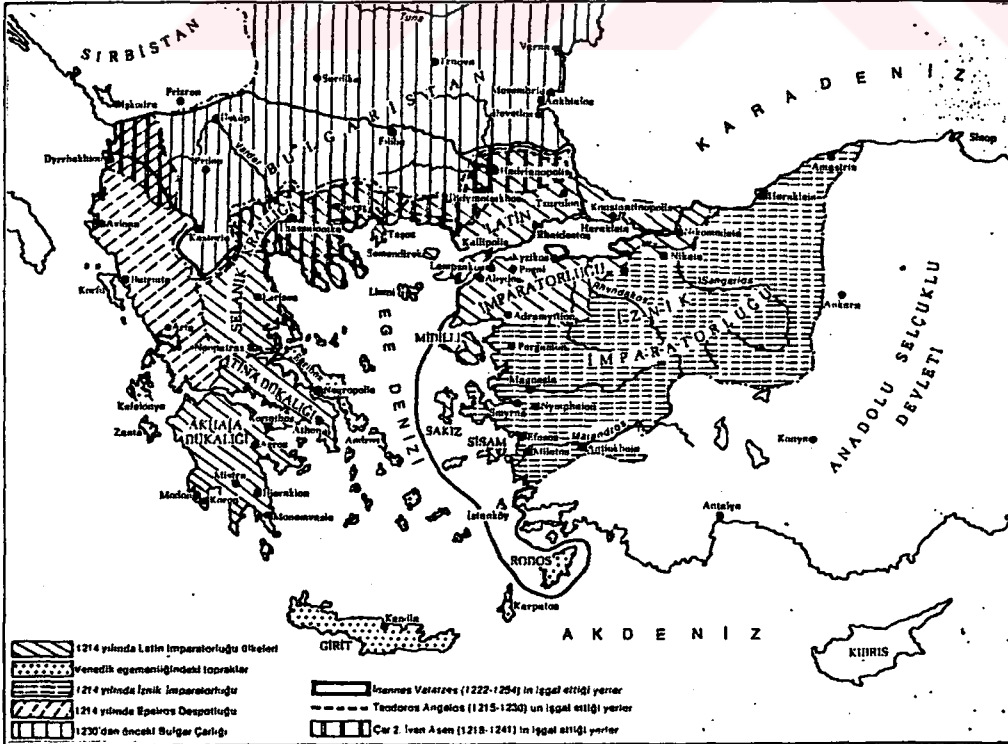
3.2 ROMA VE BİZANS İMPARATORLUĞU DÖNEMİ

M.Ö.III.yy.da, Bitinya Kralı Prusias tarafından Apameia adında yeniden kurulan kent, daha sonra Bergama, Roma egemenlikleri altında yaşamıştır (Ötügen, 1985: 2473). Roma döneminde 12 şehir önem kazanmıştır. Bunlar: Nikomedia (İzmit), Nikaia (İzmit), Kalhedon (Kadıköy), Kios (Gemlik), Apameia (Mudanya), Caesareia-Germanica-Helgas (Trilya ve çevresi), Prusia (Bursa), Prustas Hypium (Üsküp), Bithynion (Bolu), Iuliopolis (Nallıhan), Dasyklion (Eşkil), Diospolis (Akçaşehir)'dir. Mudanya Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesinden sonra, Bizans İmp. topraklarında kalmıştır (Bkz. Harita 3.3). Haçlı Seferleri'nde Latinlerin eline geçen bölgeye Montagna adı verilmiştir (İzmir, 1976: 369). Bugünkü Mudanya ismi buradan gelmektedir. İlçe, Bursa Vilayeti'nin denizden bir kapısı ve ilk kalesi olması bakımından, yüzyıllar boyunca Bursa'yı ele geçirmek isteyenlere karşı ilk savaş ve müdafa noktası olmakta devam etmiştir.

* Daha detaylı bilgi için 3.4.2. numaralı bölüme bakınız.

Harita: 3.1 - Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılış dönemi.

Harita: 3.3 - Latin egemenliği dönemi

3.3 SELÇUKLULAR VE OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİ

Selçuklular tarafından da 1081-1097 tarihleri arasında zaptedilen Mudanya, 1097'den sonra yeniden Bizans egemenliği altına girmiştir. Bölge 1204-1261 yılları arasında Anadolu'ya yapılan Haçlı Seferleri sonrasında Latinler tarafından ele geçirilmiştir (Bkz. Harita 3.4). 1321'de Orhan Gazi tarafından Bursa ile zaptedilerek Osmanlı ülkesine katılmıştır (Bkz. Harita 3.5).

Osmanlı Devleti 1299 tarihinde Söğüt çevresinde kurulduktan sonra, Osman Bey ülke sınırlarını genişletmek için Bizans topraklarına saldırıya geçer. Kısa süre içinde Karacahisar, Domaniç, İnegöl, Yenişehir alınır. Bursa kuvvetli surlarla korunduğundan, gelen yardımları kesmek için yakın çevresinin alınması gerekmiştir.

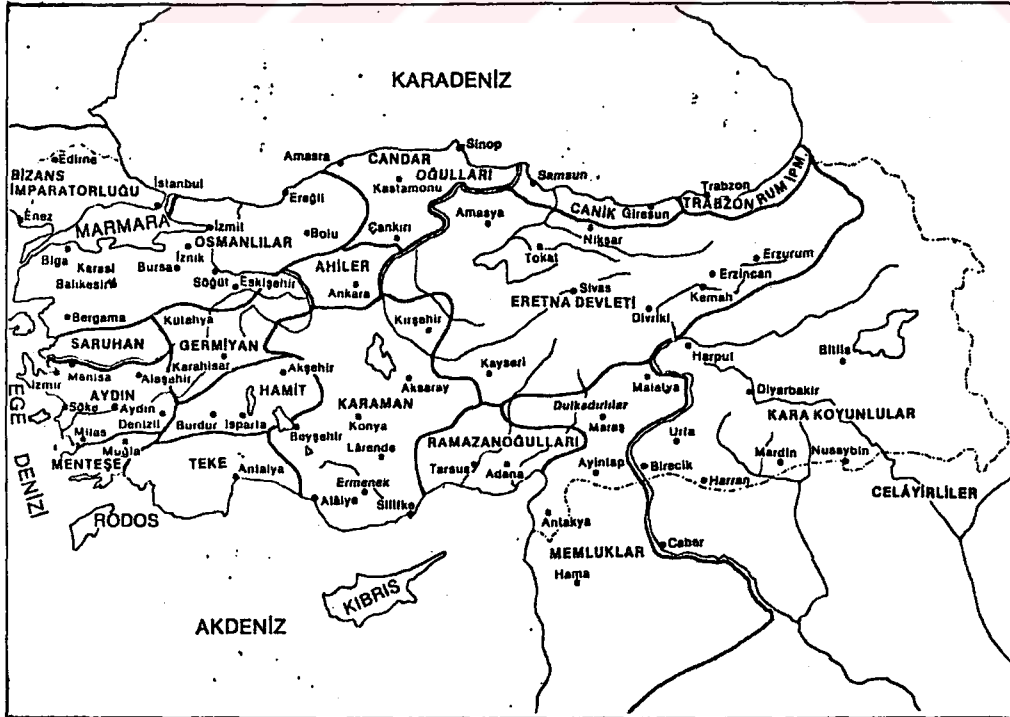
Osman Bey kuvvetleri ile Bizans'ın elinde olan köy ve kasabaları alırken, oğlu Orhan Bey de kendi gücü ile 1321 yılında Mudanya'yı kuşatarak alır (Ötüken, 1985: 2473). Çevresindeki surları yıktırır. Osmanlı Beyliği'ne katılan Mudanya, sonraki yüzyıllarda Hüdavendigâr Vilayeti sınırları içinde yer alır.

Mudanya, Osmanlılar zamanında Bursa dahil tüm yörenin dış satım merkezi rolünü taşımıştır. Dış satım limanı olarak da Gemlik'ten önce gelmiştir. Çünkü kasaba Bursa'ya bağlanan düzgün bir karayolundan başka, bir de demiryoluna sahiptir.

Mudanya, limandan sağlanan vergi gelirlerinin dışında, Bursa'da Sultan I.Murat Hüdavendigâr tarafından kurulan imarete bağlı idi. I.Murat'ın vakfı dışında en az iki vakfın da liman yakınında dükkan ve depoları vardı; gelirelerinin bir kısmını bu yapıların toplam yıllık kirası olan 8.000 akçe teşkil ederdi. 17.yy'da Mudanya iskelesi

Harita: 3.4 – Anadolu Selçuklu Devleti dönemi

Harita: 3.5 – Anadolu Beylikleri dönemi

yakınlarında, Yeni Han Çarşısı diye bilinen bir dükkan topluluğu bulunmaktaydı fakat günümüze bu yapılardan bir iz kalmamıştır. Yerleşim, Osmanlı döneminde Bursa bölgesindeki çok sayıda vergi mükellefinin yaşadığı yerlerden biriydi. Bu kimselere ait olduğu düşünülen konutlardan bir kısmı, Türk yerleşim bölgesinde hala ayakta durmaktadır.

Mudanya, 1920 yılında İngiliz Donanması tarafından çıkarılan deniz askeri ile işgal edilmiştir. Fakat işgal gününün akşamı kasabayı boşaltmışlardır. Bu kısa İngiliz işgalinin ardından 6 Temmuz 1920 tarihinde Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir (Ötüken, 1985: 2473). Yunan işgali 12 Eylül 1922 de Türk Ordusu burayı geri alıncaya kadar devam etmiştir. 11 Ekim 1922 tarihinde Mudanya'da imzalanan "Mudanya Mütarekesi" ile ilçe Türk tarihinde önemli bir yer kazanmıştır (İzбірak, 1976: 369). Bugün müze halinde olan mütarekenin imzalandığı ev, ilçenin önemli tarihi eserlerinden biridir. Deniz kenarında bulunan bu yapıdaki müzakere, çalışma, istirahat ve imza odaları tümüyle 1922 tarihindeki şekli ile korunmaktadır. Mütareke günlerinde İstanbul ve Ankara'da çıkan gazetelerin o günlere ait yazı ve fotoğraflar mütarekenin imzalandığı bu yapıda sergilenmektedir.

3.4 CUMHURİYET DÖNEMİ

Mudanya 1927 tarihinde 13.866 olan nüfusu ile 9 mahalle 1200 haneden oluşan bir ilçe durumundadır. Belediye Teşkilatı 1870 tarihinde kurulmuştur. 1957 tarihli kaynaklara göre Belediye yollarının 21.000m².sinin parke, 30.000m².sinin adi kaldırım ve 18.000m².sinin ham yol olduğu öğrenilmektedir. Aynı kaynaklarda, Belediye tarafından işletilen elektrik santraline bağlı iki buhar makinesi ile ilçeye

devamlı olarak enerji verildiği belirtilmektedir (Üzümeri ve diğerleri, 1957: 224).

Mütareke Binası, Hükümet Konağı, Belediye, Ziraat Bankası, karakol, okul binaları ve İstasyon Binası gibi yapıları dönemin dikkat çeken kamu yapılarından. Bu dönemde, 1873 yılında kurulan ve Mudanya ile Bursa'yı birbirine bağlayan 41km.lik dar hatlı bir demiryolu bulunmaktadır.

İlçe girişinde olan ve bugün otel olarak kullanılan İstasyon Binası 1849 tarihinde Fransızlar tarafından yaptırılmıştır. Başlangıçta gümrük merkezi olarak kullanılan yapı 1874'te istasyona dönüştürülmüştür. 1950 tarihinde D.D.Y. ekonomik bulmadığı için bu hattaki seferleri iptal etmiştir. Küçük bir kısmı gümrük deposu olarak hizmete devam ederken, diğer bölümleri Tekel, Zirai Donatım, Köy Hizmetleri gibi devlet kurumları tarafından kullanılmıştır. (İşcan, 1994: 87). 1989 tarihinde Belediye tarafından kiralanılan yapı, 1993'te tamamlanan restorasyon çalışmaları ile otel olarak hizmete açılmıştır.

3.4.1 İMAR PLANI AŞAMALARI

Yerleşmenin belediye mücavir sınırları içerisinde kalan kısmında tüm yapılaşma ve inşaatlar, Mudanya Belediyesi'nin hazırladığı ve 30.11.1984 tarihinde İmar ve İskan Bakanlığı'nca onaylanan imar planına göre yapılmaktadır (Elitoğ, 1989: 20). Şehir dışındaki yapılaşmalar ise mevzii imar planı ve ilave imar planlarına göre yapılmaktadır.

1984 yılı imar planına göre Mudanya ve çevresindeki yapılaşma özellikleri; Güzelyalı'da köy içi bitişik nizam yapılaşma, köy dışı ayırık bahçeli nizama göre yapılaşmakta ve bu sahada en fazla beş kat yüksekliğe izin verilmektedir. Eski yerleşim sahaları haricindeki yeni

yapılaşma sahalarında kıyı kenar çizgisinden 10m sonra inşaata izin verilmektedir. Yeşil alanlar plandaki esaslara göre düzenlenmektedir.

İmar planı geç onaylanıp uygulamaya konulduğu için bu aşamaya kadar planlamasız bir yerleşim oluşmuştur.

Kentin eski yerleşim sahasında, konutlar hemen kıyıdan itibaren adeta deniz üzerine yapılmıştır. İki farklı kültür anlayışındaki halk grubunun (Türk ve Rum halkı) sosyal yaşantısındaki farklılıklar yapıların mimari karakterini etkilemiştir. Bölgede, bugün sit alanı olarak ayrılmış sahalar hariç gerekirse yapılaşma izni verilmektedir.

3.4.2 SİT KARARLARI AŞAMALARI

•Arkeolojik sit alanı

Mudanya ilçesi doğusunda yer alan Apemia Antik kenti, 24.1.1992 tarihli 2271 nolu karar ile Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1.derece arkeolojik sit alanı olarak ilan edilmiştir (Bkz. Harita 3.2). Alınan karar raporuna göre bu alanlarda:

"a-Kesinlikle hiç bir yapılaşmaya izin verilmemesi, imar planlarında aynen korunacak sit alanı olarak belirtilmesine,

b-Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı yapılar dışında mevcut yapıların zaman içinde yıkılarak sit alanı dışında ki hazine arazilerine veya kamulaştırılacak diğer arazilere taşınmasına, bu hususta çıkacak sorunlar için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun kararının alınmasına,

c-Yeni tarımsal alanların açılmasına, ağaçlandırmaya gidilmesine, yalnızca sınırlı mevsimlik tarımsal faaliyetlerin devam edebileceğine,

1.Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenen höyük ve tümülüslerde toprağın sürülmesine dayanan faaliyetlerin kesinlikle yasaklanmasına, ağaçlandırmaya gidilmemesine, yalnızca mevcut ağaçlardan ürün alınabileceğine,

d-Her türlü kazı yapmanın önlenmesine (bilimsel amaçlı olanlar dışında), toprak, taş alınmamasına, kireş, taş, tuğla, mermer(vs. gibi) ocakları açılmamasına,

e-Zorunlu durumlarda, ilgili Resmi ve Özel Kuruluşlarca dikilecek direkler, açılacak su kanalları, boru hatları, karayolları yapım v.b. uygulamalar için Koruma Kurulu'ndan özel izin alınmasına,

f-Bu gibi alanlarda sit sınırlarının sınır taşları veya tel örgüler ile belirlenmesine, tanıtıcı levhaların kamuoyu oluşturmak amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından konulmasına, ayrıca koruyucu önlem almak üzere bu alanlar için bekçi sağlanmasına,

g-Turistik önemi olan 1.derece arkeolojik alanlarda herhangi bir hafriyat yapmadan gezi yolu veya meydan tanzimi ve otopark yapılabilmesi için Koruma Kurulu'nun izni alınmasına,

2.Korunması gereken, ancak kullanma şekil ve ölçüleri Koruma Kurulları tarafından tayin edilecek sit alanlarına II.Derece Arkeolojik Sit Alanı denilmesine ve bu alanlarda:

a-Yeni yapılaşmaya izin verilmemesine,

b-Ancak mevcut yapıların Koruma Kurulu'nun belirlediği adı onarımların Müzenin denetiminde yapılabileceğine,

c-Mevsimlik tarım ve seracılığın Koruma Kurulu'ndan izin alınmak koşulu ile Müze denetiminde yapılabileceğine,

d-Her türlü kazı yapmanın (bilimsel amaçlı olanlar dışında), toprak, taş almanın, ocak açmanın yasaklanmasına,

Gelişmeye yönelik koruma-kullanma plan kararlarının getirilmesine, Koruma Kurulu'nca izin verilebilecek sit alanlarına III.Derece Arkeolojik Sit Alanı denilmesine ve bu alanlarda:

a-Belediye sınırları içinde ve dışında imar planı bulunmayan arazi ve köy yerleşik alanlarındaki büyük parsellerde oluşacak yapılaşmada temel kazıları Müze uzmanları denetiminde müze uzman raporu, vaziyet raporu, kadastral durum, fotoğraflar, mimari proje ile koşulları Koruma Kurulu tarafından belirlenecek her türlü yeni inşaat istemi için Kuruldan izin alınmasına, temel kazıları sırasında arkeolojik kalıntıya rastlanması halinde inşaatın durdurularak durumun Kurula bildirilmesine,

b-İmar planı bulunmayan büyük parsellerde oluşacak yeni yapılaşmalarda: koşulları Kurul tarafından belirlenen öneri mevzi imar planı ve mimari projeler için "a" maddesinde belirtilen koşullarda Koruma Kurullarının onayının alınmasına, temel kazılarının müze uzmanları denetiminde yapılmasına, kazı sırasında arkeolojik buluntuya rastlanması halinde inşaatın durdurularak Kurula bildirilmesine,

c-Kurulca onaylı imar planı bulunan, üzerinde kentsel doku bulunmayan III.Derece Arkeolojik sit alanlarındaki yapılaşmalarda: mevcut parsellerde, kalıntı olmayan yerlerde temel kazıları müze uzmanları denetiminde yapılacak, verilecek rapor doğrultusunda, Koruma Kurullarının alacağı karar uyarınca Belediyesince inşaat ruhsatı verilebileceğine,

d-Üzerinde kentsel doku bulunan şehir ve köy merkezlerinde (a) maddesi hükümlerine göre hareket edilmesine karar verilmiştir."

Tarihsel dokuda inceleme alanı olarak seçilen 3. Bölge içinde kalan, Musabey Mahallesi, 1pafta, 24 ve 148 nolu adalarda yer alan Dramoslu mezar odasının bulunduğu parseller, aynı kurulca 1.Derece Arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir. Bu alanlarda:

"a-Kesinlikle hiç bir yapılaşmaya izin verilmemesine, imar planlarında aynen korunacak sit alanı olarak belirtilmesine,

b-Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı yapılar dışındaki mevcut yapıların zaman içinde yıkılarak sit alanı dışındaki hazine arazilerine veya kamulaştırılacak diğer arazilere taşınmasına,

c-Yeni tarımsal alanların açılmamasına, ağaçlandırmaya gidilmemesine, yalnızca sınırlı mevsimlik tarımsal faaliyetlerin devam edebileceğine karar verilmiştir."

•Kentsel Sit Alanı

Mudanya, tarihsel dokusu içinde bulunan değerler uzun yıllar korunamadığı için oldukça yıpranmış durumdadır. Pek çok tarihi değere sahip olan ve özgün doku karakterini büyük ölçüde koruyan bu yerleşim, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 11.11.1977 tarihli kararı ile Kentsel Sit alanı haline getirilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu tarafından, 1987 tarihinde yeniden incelenen Kentsel Sit sınırlarında önemli bir değişiklik yapılmamıştır (Bkz.Harita 3.6). Bu kurulun aynı tarihli kararı ile tescilli taşınmaz kültür varlıklarının

8-Arka cephede yapılacak çıkmlar arka bahçe sınırına, yan bahçede yapılacak çıkmlar da yan bahçe sınırına 2m.den fazla yaklaşamaz.

9-Verevine çıkmalarda verevin dar ucu 0.20m.den fazla olamaz, bitişik nizamda ön ve arka cephede yapılacak verevine çıkmalarda verevin dar ucunda komşu yan parsele yaklaşma mesafesi aranmaz.

10-Birbirinin devamı halinde olan verevine çıkmlar arasında 1m. bırakılması koşulu aranmaz.

11-Verevine çıkmalarda açık ve kapalı çıkma uzunlukları "toplam o cephe uzunluğunun 2/3 sini aşamaz" koşulu aranmaz.

e)Pencereler:

1-Pencerelerde genişliğin yüksekliğe oranı en çok 1/2, en az 2/3 tür.

2-Pencereler çift kanatlı ve giyotin tipinde olabilir.

f)Çatı-çekme kat:

1-Yapıların üzerinin en fazla %30 meyilli, kiremitli, kırma veya beşik çatı ve saçakla bitirilmesi zorunludur.

2-Teras katı ve çekme kat yapılamaz.

3-Çatı meyilinden yararlanılarak kat kazanılamaz. Çatı araları müstemilat ve iskan amacıyla kullanılamaz.

4-Saçak genişliği en az 0.60m., en çok 1.20m.dir. Saçak ucu son kat döşemesi üst seviyesini geçemez.

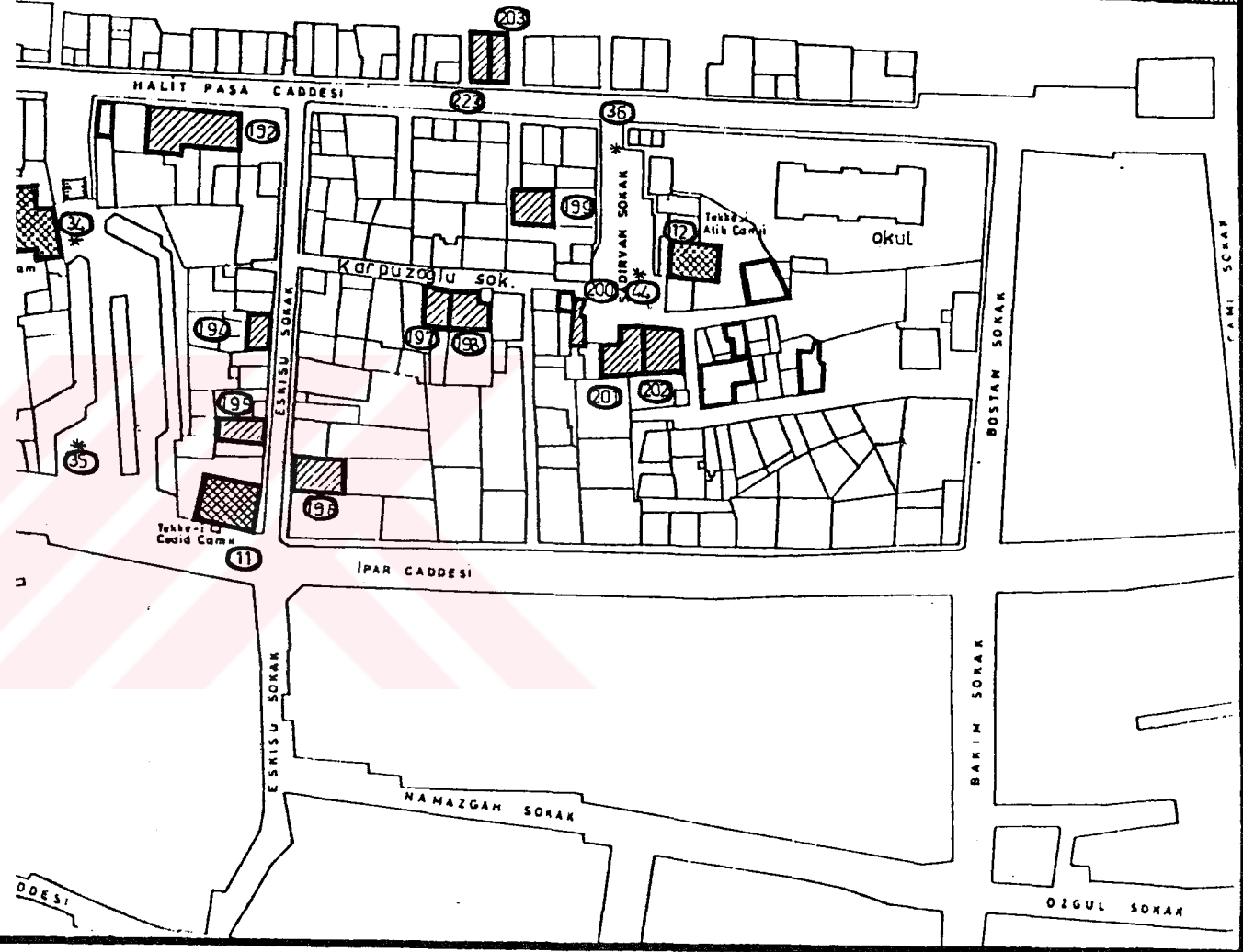
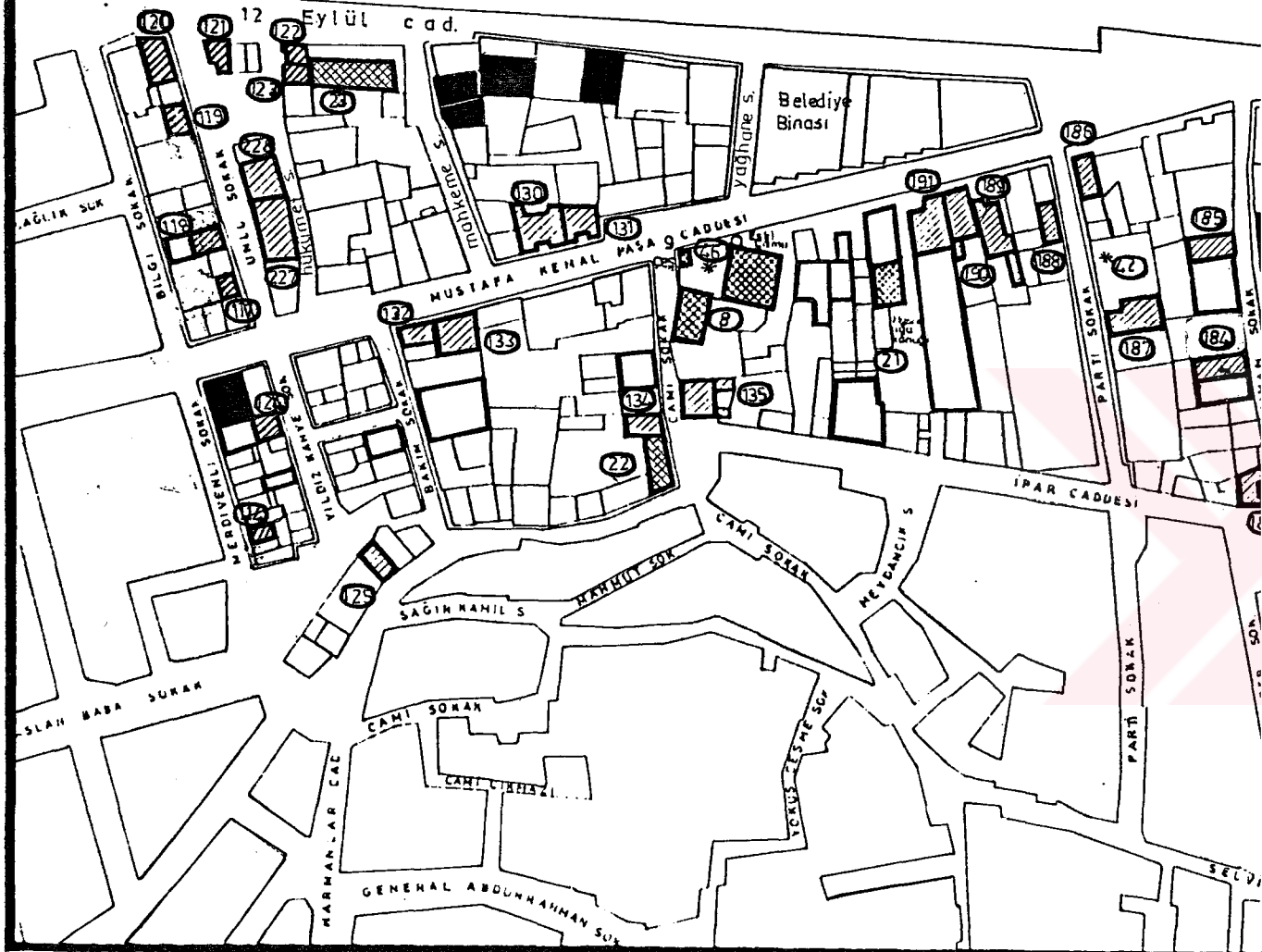
g)Cephe Özellikleri:

Koruma planı alanı içinde yapılacak yapılar yerel mimariye uygun modern mimari tarz ve malzeme ile yapılabilecek, sarı, mavi, tahir, krem, kırmızı, beyaz gibi yerel tipik renkler kullanılacak ve uygulama projelerinde renk belirtilecektir.

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

Harita: 3.7

Marmara Derizi

1- TESCİL DURUMU

- 1.A. TESCİLLİ ANITSAL YAPILAR
- 1.B. TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ
- 1.C. TESCİLLİ OLUP YIKILAN YAPILAR
- * 1.D. TESCİLLİ DOĞAL ANITLAR
- ENVANTER NUMARASI

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100m

	ADET	ORANI %
1.A.	9	% 17
1.B.	39	% 73
1.C.	5	% 10
TOPLAM	53	% 100

TESCİLLİ DOĞAL ANITLAR TOPLAM 6 ADETTİR

durumu, inceleme alanı olarak seçilen 2.bölge için şöyledir (Bkz. Harita 3.7-4.1):

□ LİSTE 3.1-TESCİLLİ DİNİ VE KÜLTÜREL YAPILAR (ANITSAL YAPILAR)

ENV. NO	İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO	ADI	ADRESİ	PAFTA ADA PARSEL		
				PAFTA	ADA	PARSEL
8	142-144	Eski Cami ve meşrutası	Mustafa Kemal Paşa Caddesi	6	43	13-10
9	143	Sinan Bey Çeş.	_____	6	43	11
11	176	Tekke-i Cedid Camii	Eski Su sokak İpar Caddesi	4	22	1
12	183	Tekke-i Atik Camii	Şadırvan Sokak	4	15	1
20	171	Aşağı Hamam	Aşağı Hamam Sok.	4	22	7
21	152	Hasan Ağa Konağı	Mustafa Kemal Paşa Caddesi	6	43	31
22	140	Eski Belediye Binası	Cami sokak Harmanlar Cad.	6	51	1
23	125	Jandarma Binası	12 Eylül Cad.	6	49	15

□ LİSTE 3.2-TESCİLLİ DOĞAL ANITLAR

ENV. NO	İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO	ADI	ADRESİ	PAFTA ADA PARSEL		
				PAFTA	ADA	PARSEL
34	179	Çınar	Yeni Yol Caddesi üzer. Aşağı Hamam kuzeyinde	4	22	51içinde
35	177	Çınar	Aşağı Hamam doğusunda	4	22	51içinde
36	181	Çınar	Tekke Camii kuzeyinde	4	15-17	arasında
42	170	Çınar	Emniyet Amirliği Avlusunda	6	42	4içinde
44	182	Çınar	Tekke Camii önünde	4	15-16-17	ada arasında
46	145	Çınar		6	43	13içinde

□ LİSTE 3.3-TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ

ENV. NO	İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER		ADRESİ	PAFTA ADA PARSEL		
	NO	ADI		PAFTA	ADA	PARSEL
114	132	Konut	Merdivenli sok. No:15-15A	9	63	6
117	117	Konut	Ünlü sok.No:16	9	64	19
118	116	Konut	Ünlü sok.No:12	9	64	17
119	114	Konut	Ünlü sok.No:4	9	64	14
120	113	Konut	12 Eylül cad.No:39	9	64	13
121	120	Konut	12 Eylül cad.No:37 Ünlü sok.No:1-1A	6	50	7
122	123	Konut	12 Eylül cad.No:33	6	49	14
123	124	Konut	Mahkeme sok.No:1	6	49	13
124	130	Konut	Yıldız Kahve sok.No:4	9	63	16
125	135	Konut	Yıldız Kahve sok.No:13	9	61	3
130	126	Konut	M.Kemal Paşa cad.No:22	6	47	4
131	127	Konut	M.Kemal Paşa cad.No:20	6	47	3
132	136	Konut	M.Kemal Paşa cad.No:47	6	51	10
133	137	Konut	M.Kemal Paşa cad.No:45	6	51	11
134	139	Konut	Cami sok.No:10	6	51	21
135	161	Konut	Cami sok.No:3	6	43	9
183	167	Konut	Hamam sok.No:20	6	42	1
184	165	Konut	Hamam sok.No:10	6	42	14
185	163	Konut	Hamam sok.No:4	6	42	11
186	162	Dükkan	M.Kemal Paşa cad.No:5	6	42	6
187	168	Karakol	Parti sok.No:5	6	42	4
188	157	Konut	Parti sok.No:2	6	43	46
189	156	Konut	M.Kemal Paşa cad.No:9	6	43	23
190	155	Konut	M.Kemal Paşa cad.No:11	6	43	35
191	153	Konut	M.Kemal P.cad.No:13-15	6	43	22
192	173	Konut	Halit Paşa cad.No:12-14 16-18-20	4	22	14-15 16-17-18
194	174	Konut	Eski Su sok.No:14	4	22	25
195	175	Konut	Eski Su sok.No:18	4	22	28
196	185	Konut	Eski Su sok.No:17	4	16	12
197	186	Konut	Karpuzoğlu sok.No:4-6	4	16	19
198	187	Konut	Karpuzoğlu sok.No:8-10	4	16	20
199	180	Konut	Şadırvan sok.No:8	4	17	30
200	189	Konut	Karpuzoğlu sok.No:20	4	16	26
201	190	Konut	Şadırvan sok.No:14	4	16	28
202	191	Konut	Şadırvan sok.No:16	4	16	29
203	129	Konut	Halit Paşa cad.No:75	4	14	1
223	128	Kon.+tic.	Halit Paşa cad.	4	14	2
227	122	Konut	Ünlü sok.	6	50	2
228	121	Konut	Ünlü sok.	6	50	3

□ LİSTE 3.4-TESCİLLİ OLUP BUGÜN YERİNDE OLMAYAN YAPILAR

ENV. NO	ADI	ADRESİ	PAFTA	ADA	PARSEL
—	Konut	Merdivenli sok. Mustafa Kemal Paşa cad.	9	63	14-13
—	Konut	Mahkeme sok.	9	47	18
—	Konut	Mahkeme sok.	9	47	17
—	Konut	12 Eylül cad.	9	47	20
—	Konut	12 Eylül cad.	9	47	10

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Taşınmaz Kültür Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 1987 tarihinde aldığı kararlar arasında Koruma Amaçlı imar planının en kısa zamanda hazırlanması konusu da vardır.

Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, 9.5.1992 tarihli ve 2454 sayılı karar ekinde Koruma Amaçlı imar yönetmenliğini de sunmuştur. Bu yönetmenliğin maddeleri şöyledir:

"a-KORUNACAK KENTSEL UNSURLAR VE YÖNTEMLERİ

1-Mudanya Koruma Amaçlı imar planı onama sınırları içinde yer alan tescilli anıtsal ve sivil mimarlık örnekleri yapılar ile bunları tamamlayan, bahçe duvarı vb. gibi ilavelerinde yapılacak her türlü restorasyon ve tadilat hususunda binanın tekniğine uygun 1/50 ölçekli rölöve ve restorasyon projesi ile içten, dıştan ve yakın çevresi ile çekilmiş fotoğraflarıyla birlikte Koruma Kurulu'ndan karar alınması zorunlu olup, alınacak karara göre uygulama yapılacaktır.

2-Koruma Amaçlı imar planı kapsamında yer alan tescilli ve bitişiğindeki yapılarda yapılmak istenen onarımlarda; onarımın, basit ve esaslı onarım kapsamında olduğu KTVKYK'nun 4.3.1988/10 sayılı ilke kararında belirtilen esaslar çerçevesinde Koruma Kurulu Müdürlüğü'nce belirlenir.

Basit ve esaslı onarımlar KTVKYK'nun 4.3.1988/10 sayılı ilke kararı esaslarına göre yapılarak onarımlar sonrası durumu gösteren

fotoğraflar ve onarım raporu Belediyesince hazırlanarak Koruma Kurulu Müdürlüğü'ne iletilecektir.

3-Her türlü onarımda dış cephelerde pencere, kapı, saçak, pervaz, eliböğünde, furuş, bahçe duvarı, harpušta, kiremit, kafes, dikme vb. gibi esas mimariyi yok edecek değişiklikler yapılamaz ve teklif edilemez. Bina içinde merdiven, tavan süslemesi, ahşap oymacılık, duvar resmi, alçı kabartma vb. gibi korunması gerekli özelliklere sahip mimari unsurlar yok edilemez. Bina içindeki ve cephedeki bu mimari unsurlar ölçü, biçim ve malzeme olarak değiştirilemez.

4-Koruma planı alanı içindeki karakteristik yapıların yanısıra bunlarla bütünlük sağlayan sokak unsurlarının da korunması sit korumasının en önemli gereklerinden birisidir.

Sit alanı dahilindeki orjinal yol kaplaması korunacaktır. Bu sokaklardaki kaplama örtüsünün onarım ve yenilenmesinde orjinal malzeme cinsi kullanılacak, kesinlikle düz beton ve asfalt kaplama yapılmayacaktır.

5-Koruma planı alanı içinde kalan tek ve toplu halde bulunan ağaçlar zorunlu bir durum olmadıkça korunacaktır. Koruma planı alanı içinde ve dışındaki anıt ağaçlarla ilgili konularda Bursa K.T.V.K. Kurulu'nun görüş ve kararı doğrultusunda işlem yapılacaktır.

b-GENEL HÜKÜMLER

1-Mudanya Koruma Amaçlı imar planı onama sınırları dahilindeki "Kentsel Sit" ve kentsel sit etkilenme alanı içinde yapılmak istenen plan tadilatlarında Koruma Kurulu kararı alınması zorunludur.

2-Koruma planı dahilinde; tescilli parseller ve bunlara bitişik parsellere ilişkin müdahalelerde Bursa K.T.V.K. Kurulu, diğer parsellerde ise Mudanya Belediyesi yetkilidir.

3-Kentsel sit etkilenme alanı içinde "3030 sayılı yasa kapsamı dışında kalan Belediyeler tip imar yönetmeliği" hükümleri geçerlidir. Kentsel sit alanında ise bu koruma imar planı yönetmeliğine uyulacaktır.

4-Koruma planı dahilindeki çeşitli nedenlerle maily inhidam durumunda olan tescilli yapıların yıkılması gerektiğinde Koruma Kurulu kararına göre işlem yapılacaktır.

C-YENİ YAPILANMA KOŞULLARI

1-Arsa ile ilgili hükümleri:

İfraz ve tevhid koşulları;

Parsel cephesi: max.12m. min.6m.

Parsel derinliği: min.10m.

Tescilli parsel ile bunlara bitişik parsellerde tevhid ve ifraz işleminde Koruma Kurulu kararı alınması zorunludur. Bunun dışındaki parsellerde yukarıdaki koşullara uymak kaydıyla Belediyesi yetkilidir.

2-Bina ile ilgili hükümler:

a)Bina derinlikleri:

max. bina derinliği: 15m.

min. bina derinliği: 7m. dir.

Ancak planda(a) lejantı getirilen yapı adalarında inşaat taban alanı katsayısı (TAKS):1 olup parsel cephe ve derinliği bütünüyle kullanılacaktır.

b)Arka bahçe mesafesi: En az 3m.dir.

Arka bahçe mesafesi çıktıktan sonra bina derinliğinin 7m.den az kalması halinde bina derinliği 7m. olacak şekilde arka bahçe mesafesi 2m.ye kadar azaltılabilir.

c)Bina yükseklikleri: Koruma planı alanı içinde yapılanma nizamı ve kat adedi planda belirtilmiştir. Bunun dışına çıkılamaz.

Su basman yüksekliği max.1m. olup bu yükseklik max. bina yüksekliğine dahildir.

- 2 kat : max. 6.50m.
- 3 kat : max. 9.50m.
- 4 kat : max. 12.50m.
- 5 kat : max. 15.50m.

d)Çıkmalar:

1-Yol cephelerinde ve yan cephelerde balkon şeklinde açık çıkma yapılamaz, açık çıkma ancak arka cephelerde yapılabilir. Arka cephenin yola ve kamuya açık alanlara bakması durumunda bu cephelerde açık çıkma yapılamaz.

2-Çıkmalar 1.kattan başlayabilir, çıkma altı ile zemin arası mesafe min.2.40m.den az olamaz.

3-Kapalı çıkmalar cumba karakterinde olup bir cephede yapılacak açık ve kapalı çıkma uzunlukları toplamı o cephe uzunluğunun 2/3 sini aşamaz.

4-Çıkma derinliği tüm cephelerde 1m.den fazla yapılamaz, her bir çıkma uzunluğu max.4m.den fazla olamaz.

5-Bir bina cephesinde oluşacak 2 çıkma arasında mesafe 1m.den az olamaz.

6-Bitişik nizamda ön ve arka cephede yapılacak çıkmalar komşu yan parselde, komşu yan parselden muvaffakat olsa dahi 1m.den fazla yaklaşamaz.

7-Bir sokakta yapılacak karşılıklı çıkmalar arası 4m.den az olamaz.

8-Arka cephede yapılacak çıkmlar arka bahçe sınırına, yan bahçede yapılacak çıkmlar da yan bahçe sınırına 2m.den fazla yaklaşamaz.

9-Verevine çıkmalarda verevin dar ucu 0.20m.den fazla olamaz, bitişik nizamda ön ve arka cephede yapılacak verevine çıkmalarda verevin dar ucunda komşu yan parsele yaklaşma mesafesi aranmaz.

10-Birbirinin devamı halinde olan verevine çıkmlar arasında 1m. bırakılması koşulu aranmaz.

11-Verevine çıkmalarda açık ve kapalı çıkma uzunlukları "toplam o cephe uzunluğunun 2/3 sini aşamaz" koşulu aranmaz.

e)Pencereler:

1-Pencerelerde genişliğin yüksekliğe oranı en çok 1/2, en az 2/3 tür.

2-Pencereler çift kanatlı ve giyotin tipinde olabilir.

f)Çatı-çekme kat:

1-Yapıların üzerinin en fazla %30 meyilli, kiremitli, kırma veya beşik çatı ve saçakla bitirilmesi zorunludur.

2-Teras katı ve çekme kat yapılamaz.

3-Çatı meyilinden yararlanılarak kat kazanılamaz. Çatı araları müstemilat ve iskan amacıyla kullanılamaz.

4-Saçak genişliği en az 0.60m., en çok 1.20m.dir. Saçak ucu son kat döşemesi üst seviyesini geçemez.

g)Cephe Özellikleri:

Koruma planı alanı içinde yapılacak yapılar yerel mimariye uygun modern mimari tarz ve malzeme ile yapılabilecek, sarı, mavi, tahir, krem, kırmızı, beyaz gibi yerel tipik renkler kullanılacak ve uygulama projelerinde renk belirtilecektir.

Koruma planında birden fazla yola cepheli parsellerde binanın yol cephesi gösterilmiş olup bunun dışında uygulama yapılamaz.

3-Binalara kot verilmesi:

Parsellerin onanlı kotesi üzerinden %15 meyile kadar olan yol ve araziler düz, %15 den fazla olan yol ve araziler eğimlidir. İmar yolu kırmızı kodu teşekkül etmemiş ise arsa tesviyesi yapılamaz, binanın kot alma biçimini değiştirmek amacıyla hafriyat veya dolgu yapılamaz, setler tanzim edilemez. Bu gibi hallerde 1/1000 ölçekli halihazır haritasındaki doğal zemin ve çevre esas alınır.

a-Eğimli yollarda tek yola cephesi olan parsellerde kot parselin cephe aldığı yolun orta noktasında verilir.

b-Düz yollarda tek yola cepheli parsellerde kot parselin cephe aldığı yolun üst noktasına verilir.

c-Eğimli ve düz yollarda tüm köşe parsellerde kot iki yolun birleştiği yerdeki köşe noktasından verilir.

d-Eğimli yollarda tek yola cepheli parsellerde parselin cephe üzerindeki 2 ucu arasındaki kot farkı 3.00m.yi geçtiği takdirde bina kademelendirilir. Bina cephesi boyunca en düşük kademe boyu min.3.00m.dir.

e-İki yol arasında kalan parsellerde ve blok başı durumunda olan parsellerde kot; karşılıklı iki yol arasındaki kot farkı 3.00m.yi geçtiği takdirde bina kademelendirilir ve her yolun kendine göre kot alma biçimi uygulanır. Bu durumda yapılacak kademelendirmede düşük kottaki yoldan çekme mesafesi min.3.00m.dir.

f-Yol ve arazi eğiminden dolayı en fazla bir bodrum kat kazanılabilir. Kazanılan bu bodrum kat iskan edilmek isteniyorsa tabii

zemine 0.50m.den fazla gömülemez, gömüldüğü takdirde bu kısımlar depo ve müstemilat alanı olarak kullanılabilir.

4-Diğer Hükümler:

a-Özel proje alanları :

- 1-Tahirpaşa Konağı civarı
- 2-Mütareke evi ve eski kilise binası civarı
- 3-Pazaryeri olmak üzere 3 adet özel proje alanı belirlenmiştir.

Bu alanlarda alt ölçeklerde planlama ve silüet çalışmaları yapılarak Koruma Kurulu'nca onanmadan yeni yapılanmaya ve kentsel tasarımlarla ilgili uygulamalara gidilemeyecektir. Ancak bu süreç içerisinde tescilli parseller ve tescilli parsellere komşu durumda olan parsellerde Koruma Kurulu onayı ile uygulama yapılabilir.

b-Dış cephe boya ve kaplaması yapılmamış ve çatı tamamlanmamış yapılara yapı kullanma izni verilemez.

c-Mudanya koruma planının yürürlüğe girmesinden sonra ortaya çıkabilecek plan değişikliği önerilerinde plan müellifinin görüşü alınacaktır.

d-Mudanya koruma planı dahilinde yapılacak trafo binalarının projesi ile birlikte Koruma Kurulu'ndan izin alınacaktır.

e-Koruma imar planı onama sınırları içinde bu yönetmelik maddelerinin uygulanmasında zorluklarla karşılaşılan konularda Koruma Kurulu kararına göre uygulama yapılacaktır.

f-Koruma planı alanı içinde 4.4.1990 gün ve 3621 sayılı kıyı kanunu hükümlerine uymak kaydıyla kıyılara yapılacak her türlü tasarruflarda Koruma Kurulu kararı alınacaktır.

g-Bu yönetmelikte belirtilmeyen hususlarda 3030 sayılı yasa kapsamı dışında kalan Belediyeler tip imar yönetmeliği hükümlerine uyulacaktır."

2. bölge

MUDA İN YA

B.7

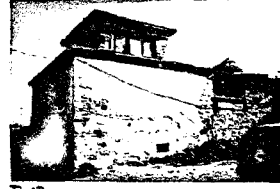
B.10

B.14

B.9

B.12

B.8

B.11

B.13

B.17

B.6

B.15

B.20

BAKIR
KONLUK

B.5

B.4

B.2

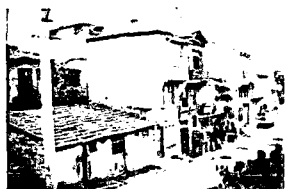
B.1

B.19

B.18

B.3

B.21

B.22

B.16

4. ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN MEVCUT DURUMUNUN İRDELENMESİ

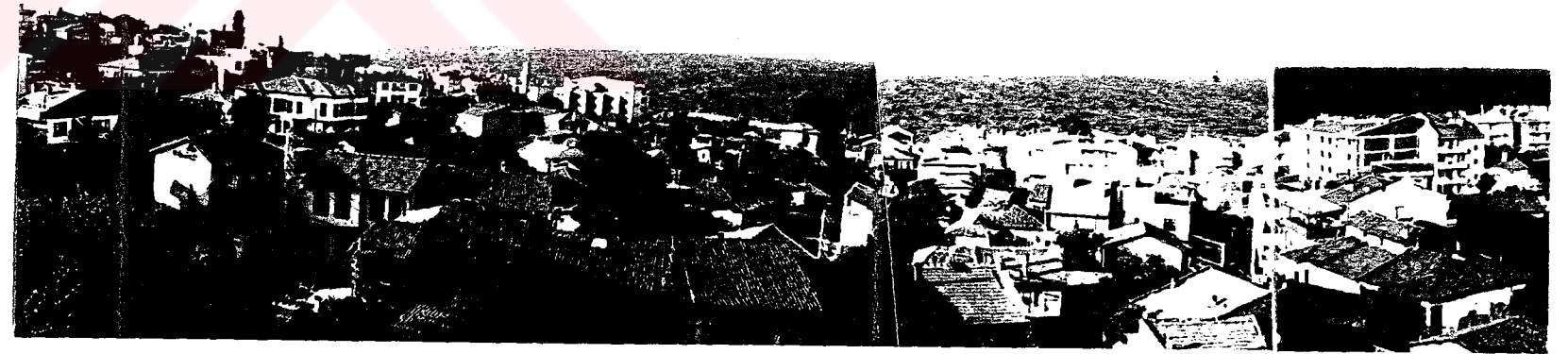
4.1 BÖLGENİN KENT İÇİNDEKİ DURUMU

Mudanya'nın eski dokusunu oluşturan kısım, yerleşimin kuzey batısında bulunmaktadır. Zaman içerisinde büyüyen ve yaz aylarında nüfusu artan Mudanya bu eski dokunun etrafına, özellikle güneydoğu tarafına yayılmış durumdadır. Tarihsel doku, kısmen yamaca oturmuş durumda olmasına rağmen büyük bir bölümü sahil şeridindeki düzlük üzerinde bulunur (Bkz. Resim 4.1).

Sahil şeridinde oturmuş olan yerleşimde, hemen hemen kıyı çizgisine paralel halde bulunan Mustafa Kemal Paşa, Halit Paşa ve İpar Caddeleri yerleşimin en önemli ulaşım akslarını oluşturur. Diğer sokaklar bu caddelerin alt ve üst paraleli ve bunları kesen dik sokaklar halindedir. Bu biçim bölgenin kuzey batı ucunda bulunan ve Giritli Mahallesi olarak anılan Rum yerleşiminde daha belirgindir. Güneybatıda kalan sahil şeridinde ise bu belirginlik yavaş yavaş kaybolmaya başlar. Yamaç üzerine oturan arka kesimde rasyonel bir düzende olmayan, yer yer çıkmaz haline gelen dar sokaklar ve daha karmaşık olarak yayılmış bir yerleşim vardır.

Mudanya yerleşiminin tarihsel dokusu içerisinde inceleme yapılan alan, bu çalışma kapsamında üç bölgeye ayrılmıştır. Bunlardan 1.bölge, Rum yerleşiminin oluşturduğu Halit Paşa, Kara Fatma Mahalleleri ve Mütareke Mahallesi'nin bir kısmını kapsayan bölgedir. Adı geçen bölgede Mimar Gülhan Aydoğan çalışmıştır. 2.bölge ise Mütareke Mahallesi'nin bir kısmı, Rüşdü İpar Mahallesi, Musa Bey ve Erdoğan Mahallelerinin bir

RESİM: 4.1

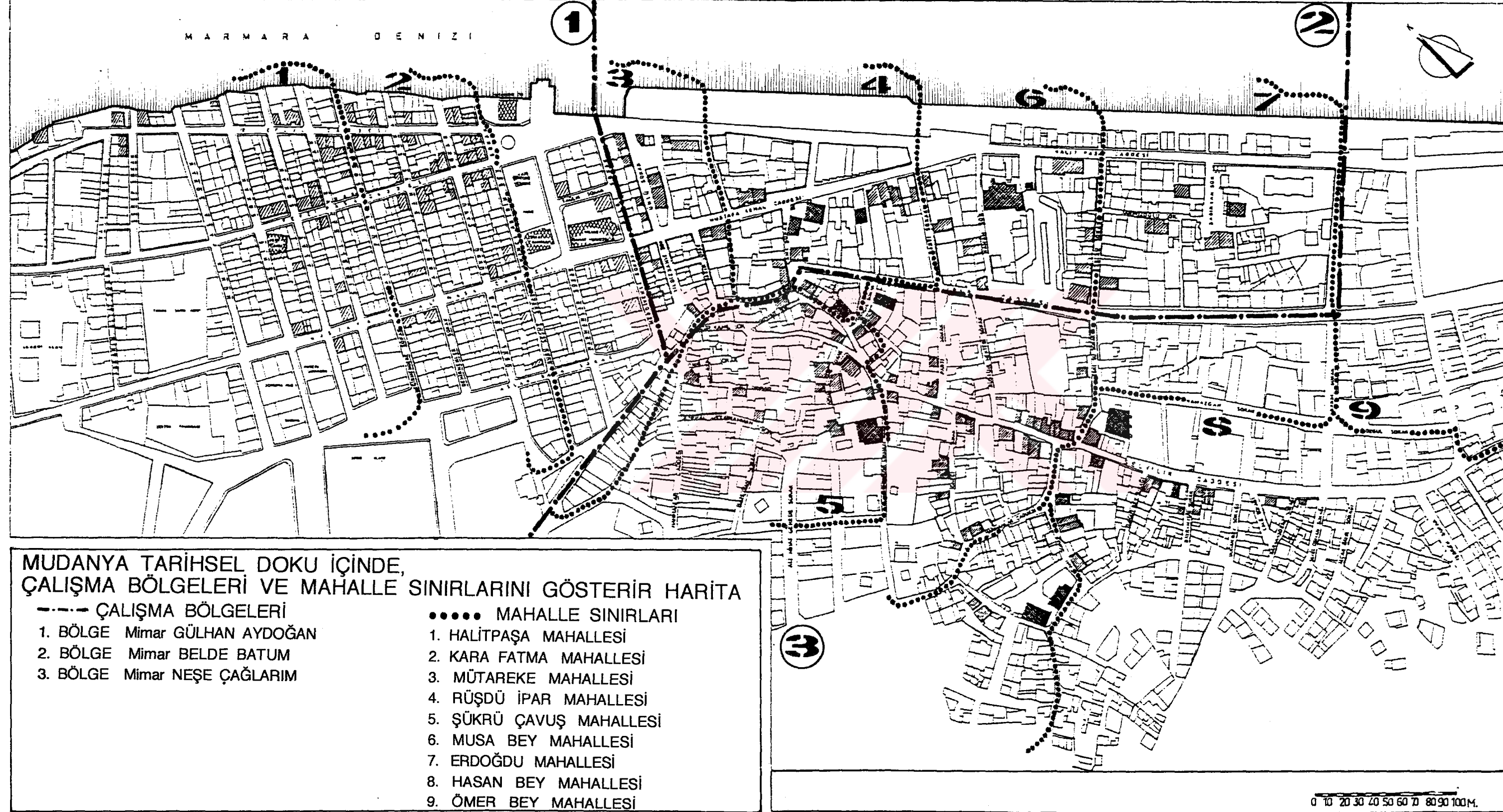
A. BAKIŞI

kısmını kapsar. Bu tezin konusunu da tarihsel doku içerisinde inceleme alanı olarak ayrılan 2.bölge oluşturmaktadır. 3.bölgede ise Mimar Neşe Çağlarım'ın inceleme yaptığı Şükrü Çavuş Mahallesi, Musa Bey ve Erdoğan Mahallelerinin bir kısmı, Hasan Bey ve Ömer Bey Mahalleleri bulunmaktadır (Bkz.Harita 4.1).

Mudanya'nın tarihsel dokusu içerisinde ayrılan bu üç bölgenin incelendiğinde, farklı birtakım özellikler gösterdiği görülür. Bu farklı özelliklerin sebebi topografya, yön, manzara gibi doğal verilerden kaynaklandığı gibi, bölgeye yerleşen halkın kültür farkının da bir sonucudur. Özellikle 1.bölge olarak adlandırılan Giritli Mahallesi, birbirine paralel ve bunları dik olarak kesen sokakların oluşturduğu ızgara planlı yerleşimiyle farklı bir karakter sergiler. Bu bölümdeki parsellerin özgün biçimleri ve zaman içinde geçirdiği değişimlerle ilgili kesin bilgiler edinilememekle beraber, 18.yy sonunda meydana gelen yangından sonra kentin bu kısmının bir İtalyan mimar tarafından yeniden planlandığı bilinmektedir.

İncelenen alan içerisinde 3.bölge olarak adlandırılan kısım, yamacın eğimi üzerine oturmuştur. Türklerin yerleştiği bu kısım, topografik yapının da etkisiyle eğimli ve dar sokaklardan oluşmuş ve doku, hücrelerin birleşmesi misali meydana gelmiştir. Rumların yerleştiği Giritli Mahallesi'nin düzgün geometrik yapısından farklı bir karakter göstererek, Türk-Osmanlı şehir dokularının genel özelliklerini yansıtır. Bu tezin konusunu oluşturan 2.bölge ise her iki bölgenin kesişimi durumundadır. Özellikle Eski Camii ve civarı, ticaret işlevini üzerinde taşıyan Mustafa Kemal Paşa Caddesi ve Halit Paşa Caddesinin bu bölgede kesişmesi ile hemen hemen bir çekirdek haline gelmiştir. Eski Cami'nin içinde bulunduğu ada ile bitişindeki

diğer adalar, bölgenin Hasan Ağa, Cemal Aki, Halil Ağa, Kenan Doğruöz evleri gibi en eski evlerinin toplandığı alandır. Giritli Mahallesine yakın olan kuzeydoğu kısımları Rum yerleşiminin özelliklerini kısmen yansıtısa da, güneybatıya doğru Türk yerleşimi karakterini açıkça belli eder.

4.2 BÖLGENİN SEÇİM NEDENLERİ

Kentler, içinde yaşayan insanların karakterini, yaşam tarzlarını, gelenek ve göreneklerini yansıtan değerlerdir. Dolayısıyla, Türk halkının yaşamının bir parçası olan bu yerleşimlerin sağlıklı ve kendini, özünü tanıyan bir gelecek yaratmak adına tanınması ve korunması gerektiğine inanıyoruz.

Mudanya tarihsel dokusu hakkında zaman zaman farklı boyutlarda çalışmalar yapılmıştır. Fakat bu incelemeler çok dağınık halde bulunmaktadır. Özgün dokusunu henüz muhafaza eden bu bölge, gerek maddi imkansızlıkların meydana getirdiği bakımsızlık, gerekse en ufak bir boşluktan faydalanma fırsatı bekleyen kimselerin tehlikesi ile karşı karşıyadır. Her geçen gün yıpranmaya devam eden ve çoğu bilinçsizce alınan tedbirlerle ayakta tutulmaya çalışılan bu yerleşim, hakkında yapılan incelemelerin azlığı ve bu çalışmaların bir başlık altında toplanmak istenmesinden dolayı çalışma alanı olarak seçilmiştir.

4.3 İNCELEME BÖLGESİNDE KORUNMASI GEREKLİ KÜLTÜREL DEĞERLER
(Bkz. Harita 4.2-3)

□ LİSTE 4.1 - ANITSAL YAPILAR

**İNCELENEN
KÜLTÜREL
DEĞER NO**

İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO	ADI	ADRESİ	PAFTA	ADA	PARSEL
125	Jandarma Binas	12 Eylül Cad.	6	49	15
140	Eski Belediye Bin.	Cami Sok.Harmanlar Cad.	6	51	1
142	İmamın Evi	Cami Sokak	6	43	10
143	Sinan Bey Çeşmesi	M.Kemal Paşa Cad.	6	43	11
144	Eski Cami	M.Kemal Paşa Cad.	6	43	13
152	Hasan Ağa Konağı	M.Kemal Paşa Cad	6	43	31
171	Aşağı Hamam	Aşağı Hamam Sok.	4	22	7
176	Tekke-i Cedid Cam.	Eski Su Sok.İpar Cad.	4	22	1
183	Tekke-i Atik Camii	Şadırvan Sok.	4	15	1

□ LİSTE 4.2 - DOĞAL ANITLAR

**İNCELENEN
KÜLTÜREL
DEĞER NO**

İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO	ADI	ADRESİ	PAFTA	ADA	PARSEL
118	Çınar	M.Kemal Cad.Bilgi Sok.			
145	Çınar		6	43	13içinde
146	Servi		6	43	12içinde
147	Servi		6	43	12içinde
169	Çınar	Emniyet Amirliği Avlu.	6	42	4içinde
170	Çınar	Emniyet Amirliği Avlu.	6	42	4içinde
177	Çınar	Aşağı Hamam doğusunda	4	22	51içinde
178	Çınar	Aşağı Hamam kuzeyinde	4	22	51içinde
179	Çınar	Aşağı Hamam kuzeyinde	4	22	51içinde
181	Çınar	Tekke-i Atik Cam.kuze.	4	15-17	arasında
182	Çınar	Tekke-i Atik Cam.önü	4	15-16-17	ada arasında

□ LİSTE 4.3 - SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ

**İNCELENEN
KÜLTÜREL
DEĞER NO**

İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO	ADI	ADRESİ	PAFTA	ADA	PARSEL
113	Konut	12 Eylül Cad.No:39	9	64	13
114	Konut	Ünlü Sok.No:4	9	64	14
115	Mağaza	Ünlü Sok.Bilgi Sokak	9	64	9
116	Konut	Ünlü Sok.No:12	9	64	17
117	Konut	Ünlü Sok.No:16	9	64	19
119	Konut	Bilgi Sokak	9	64	6
120	Konut	12Eylül Cad.N:37 Ünlü Sk.N:1-1a	6	50	7
121	Konut	Ünlü Sokak No:7	6	50	3
122	Konut	Ünlü Sokak No:9	6	50	2
123	Konut	12 Eylül Cad.No:33	6	49	14

**İNCELENEN
KÜLTÜREL
DEĞER NO**

	ADI	ADRESİ	PAFTA	ADA	PARSEL
124	Konut	Mahkeme Sokak No:1	6	49	13
126	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:22	6	47	4
127	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:20	6	47	3
128	Kon+Tic.	Halit Paşa Caddesi	4	14	2
129	Konut	Halit Paşa Caddesi No:75	4	14	1
130	Konut	Yıldız Kahve Sokak No:4	9	63	16
131	Konut	Yıldız Kahve Sokak	9	63	18
132	Konut	Merdivenli Sokak No:15	9	63	5-6
133	Konut	Merdivenli Sokak No:1	9	63	12
134	Mağaza	Bakım Sokak No:8	9	61	12
135	Konut	Yıldız Kahve Sokak No:13	9	61	3
136	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:47	6	51	10
137	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:45	6	51	11
138	Konut	Cami Sokak No:6	6	51	18
139	Konut	Cami Sokak No:10	6	51	21
141	Mağaza	Bakım Sokak No:5	6	51	7
148	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:29	6	43	16
149	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:25	6	43	17
150	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:23	6	43	18
151	Dükkan	M.Kemal Paşa Caddesi No:19	6	43	30
153	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:13-15	6	43	22
154	Mağaza	M.Kemal Paşa Cad.İpar Cad.	6	43	22
155	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:11	6	43	35
156	Konut	M.Kemal Paşa Caddesi No:9	6	43	23
157	Konut	Parti Sokak No:2	6	43	46
158	Konut	İpar Caddesi No:11	6	43	38
159	Ahır	İpar Caddesi No:9	6	43	38
160	Konut	İpar Caddesi No:7	6	43	7
161	Konut	Cami Sokak No:3	6	43	9
162	Dükkan	M.Kemal Paşa Caddesi No:5	6	42	6
163	Konut	Hamam Sokak No:4	6	42	11
164	Kon+Mağ.	Hamam Sokak No:4-6	6	42	12-13
165	Konut	Hamam Sokak No:10	6	42	14
166	Konut	Hamam Sokak No:12	6	42	14
167	Konut	Hamam Sokak No:20	6	42	1
168	Karakol	Parti Sokak No:5	6	42	4
172	Dükkan	Halit Paşa Caddesi No:8	4	22	30
173	Konut	Halit Paşa C.No:12-14-16-18-20	4	22	14.15.16.17.18
174	Konut	Eski Su Sokak No:14	4	22	25
175	Konut	Eski Su Sokak No:18	4	22	28
180	Konut	Şadırvan Sokak No:8	4	17	30
184	Konut	Binici Sokak No:1	4	15	12
185	Konut	Eski Su Sokak No:17	4	16	12
186	Konut	Karpuzoğlu Sokak No:4-6	4	16	19
187	Konut	Karpuzoğlu Sokak No:8-10	4	16	20
188	Konut	Karpuzoğlu Sokak No:12	4	16	25
189	Konut	Karpuzoğlu Sokak No:20	4	16	26
190	Konut	Şadırvan Sokak No:14	4	16	28
191	Konut	Şadırvan Sokak No:16	4	16	29
192	Konut	Binici Sokak No:2-2A	4	16	9
193	Konut	Üzüm Yemez Sokak No:11	4	16	4
194	Konut	Üzüm Yemez Sokak No:5-3	4	16	8-7

MUDANYA * 2.bölge KORUNMASI GEREKLİ KÜLTÜREL DEĞERLER

Harita: 4.3

Marmara Denizi

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100m

	ANITSAL YAPILAR	9 ADET
	SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ	62 ADET
	DOĞAL ANITLAR	11 ADET
	İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO (I.K.D.N.)	

4.3.1 ANITSAL YAPILAR

Mudanya tarihsel dokusu içerisinde inceleme alanı olarak seçilen 2.bölge'de dokuz adet anıtsal yapı bulunmaktadır (Harita 4.2,3).

4.3.1.1 Eski Camii ve Meşrutası (Yerel)

Halil Ağa Camii (Kitabe)-İ.K.D.N.*144-142

Bu tez içerisinde incelenen kültürel değer numarası 144 olan camii ve incelenen kültürel değer numarası 142 olan imam evi 6.pafta, 43.ada, 10-13. parsellerde yer alır. Hazire (İ.K.D.N.143) ise 12. parselde bulunmaktadır.

Caminin kuzey cephesindeki harime giriş kapısı üzerinde bulunan 25x180 cm boyutlarında iki satırlık mermer kitabeye göre, yapı 1053H/1643-44M. tarihinde "Kethüda Halil Ağa" tarafından yaptırılmıştır (Ötügen ve diğerleri, 1986: 458).

Kitabe (Resim 4.2)

۱- اول خليل اغا كه اولدى حاليا زمن جمع كتخدا
بو مقامى ايلدى احيا
۲- ويه اجرين دار عقبا ده اي ظهورى هر كورن تاريخ ايجون
ديدى اولدم خيركز مقبول اولانلث و خمسين و الف

"A.Y. Ocak

1- Ol Halil Ağa ki oldu hâliyâ
Zemen-i cem'iKethüdâ
Bu makâmı eyledi ihyâ

2- Vere ecrin dâr-ı ukbâda
Ey Zuhûri her gören târih için
Didi oldem hayrınız makbûl olâ
Selâse ve hamsin ve elf

1053"

Cami kare planlı bir mekândan oluşur. Bu kare planlı mekânın üstü, düz tavanla çevrelenen kubbe ile örtülmüştür. Giriş kuzey duvar eksenindedir. Mihraba ve girişte simetrik ikişer pencere yer alır. Mihrap

* İncelenen Kültürel Değer No.

güney duvarında, eksenden doğuya doğru kaymış durumdadır. Beş cepheli ve yanlardan dışa doğru çıkıntılıdır. Minare doğu cephesinin kuzey ucunda bulunur. Minarenin hemen yanında caminin ikinci bir girişi vardır. Mihrap duvarının sağ ucunda, beş destek üzerine oturan, merdiveni kuzeydoğuda olan mahfil yer alır.

Pencerelerin hepsinin üzerinde küçük boyutlarda birer üstlük penceresi bulunur. Tüm pencereler dıştan sivri kemerli, kuzey ve doğudaki kapılar basık kemerlidir. Ana giriş kapısı dikdörtgen bir çerçeve içine alınmıştır. Yan giriş ise, sivri bir hafifletme kemeri ile sonuçlanır. Beş cepheli minare kaidesi saçak hizasına kadar yükselir. Pahlı pabuçlu, silindirik gövdeli, tek şerefeli ve yuvarlak külahlıdır. Şerefe altında beş sıra testere dişi friz görülür. Minare kaidesi kesme taş, şerefe altı bezemeleri petek tuğladır.

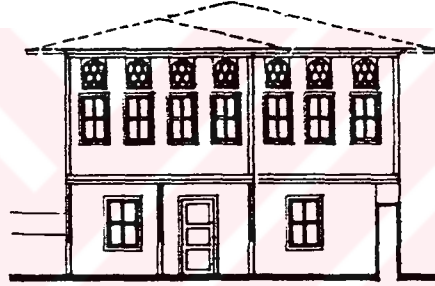
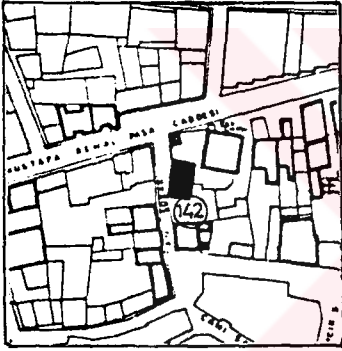
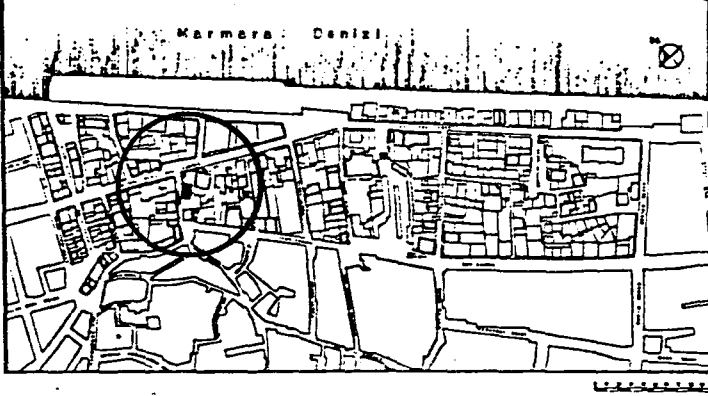
Caminin duvarları moloz taş, tuğla kırıkları ve bol harçla örülmüştür. Pencere kemerleri ve saçak altındaki testere dişi friz tuğladandır. Üst örtü, zemin kaplaması, vaız kürsüsü ve mahfil ahşaptır.

Mihrap kavsarası beş sıra mukarnasla bezelidir. Mihrap dikdörtgen bir çerçeve içine alınmıştır. Minber mihrabın batısında, vaız kürsüsü doğusundadır. Mahfil altta ve üstte basit parmaklıklarla sınırlanır; üstte orta kısım yarım daire şeklinde bir çıkıntı yapar. Altlık ve üstlük pencereler içte yuvarlak kemerlidir.

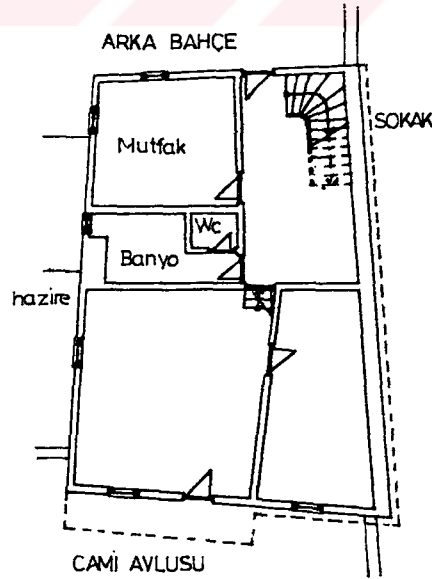
Kuzeydeki giriş kapısının basık kemerine, kabartma tekniğinde üç rozet, kapı dikmelerinin dış yüzüne birer servi motifi yapılmıştır. Kemer köşelikleri ise, stilize kıvrık dal motifleri ile bezelidir.

Yapı içinde kalem işi ve ahşap olmak üzere iki tür süsleme ile karşılaşılır. Kalem işi süslemeyi, kubbe eteğindeki kıvrık dal motiflerinde ve kubbe yüzeyindeki kartuşlarda görürüz. Kubbe ortasında

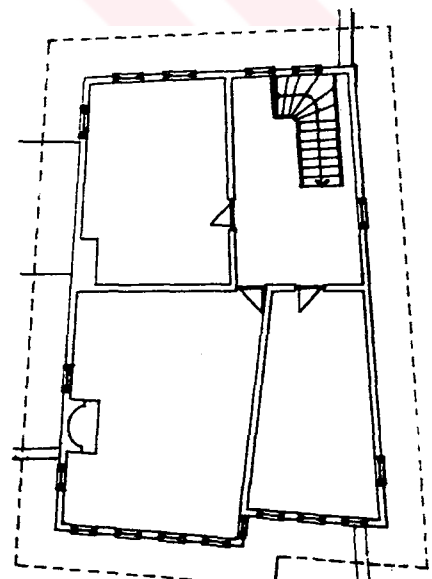
RESİM:4.3

ÖN GÖRÜNÜŞ

ZEMİN KAT PLANI

1.KAT PLANI

0 1 2 3 4 5M.

İmamın Evi

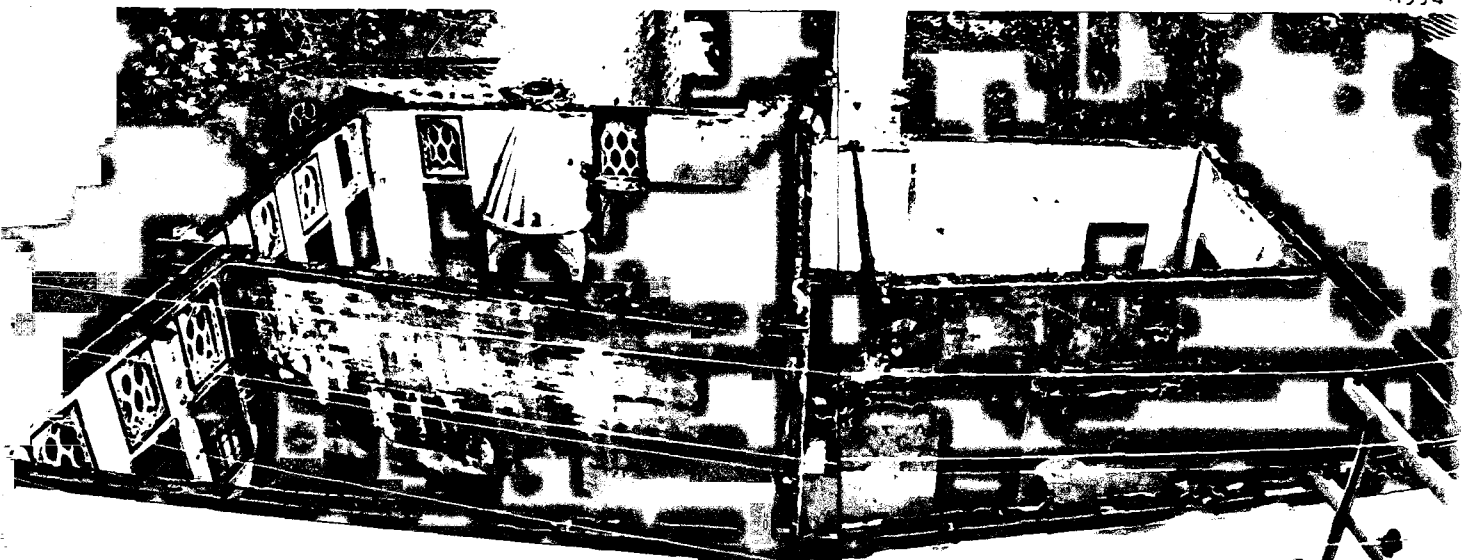
İ.K.D.N. : 142

.1993

.1994

güneş ışınlarını andıran bir daire, daireyi çeviren çiçekli dal motifi vardır. Kubbe içi çift çizgi ile dört dilime bölünmüş, yüzeyine dal ve yapraklarla çevrelenmiş yuvarlak madalyonlar yapılmıştır. Bunların içinde çifte minareli cami motifleri bulunur.

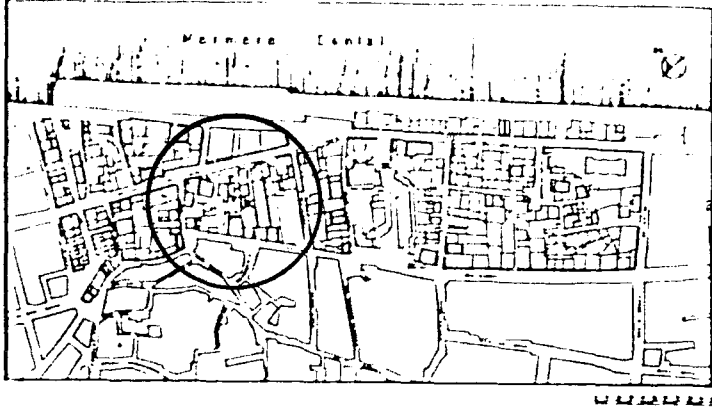
Ahşap süsleme, kubbe köşeliklerinde, mihrap önündeki tavan göbeğinde ve minberde karşımıza çıkar. Köşeliklerde, mihrap önündeki tavan göbeğinde ve minber aynalığında çıtalarla yapılmış geometrik düzenlemeler görülür. Minber korkulukları ajur tekniği ile yapılmıştır. Cami 1983 yılında onarılmıştır (Bkz. Resim 4.2).

Caminin kuzeybatısında imam meşrutası, güneybatısında hazire, kuzeyinde çevre duvarları ile sınırlandırılan avlusu vardır. İmam evi ahşap karkas ve iki katlıdır (Bkz. Resim 4.3). Evin esas girişi cami avlusundan olmasına rağmen bugün arka bahçeden giriş ve çıkışlar yapılmakta, zemin katın avluya bakan ve kot olarak daha aşağıda olan iki mekanı günümüzde depo olarak kullanılmaktadır. Üst kat 3 oda ve merdivenin bulunduğu sofadan oluşur. Sofa giriş cephesine dik "—" şeklindedir ve cami avlusuna bakan ön cepheye açılmaz. Ön cephedeki üst kat pencere üzerlerinde tepe pencereleri bulunur. Üst kattaki esas odada sedir ve ocak bulunmaktadır. Ayrıca esas odanın hazireye bakan cephesindeki pencere üzerlerinde de tepe penceresi vardır.

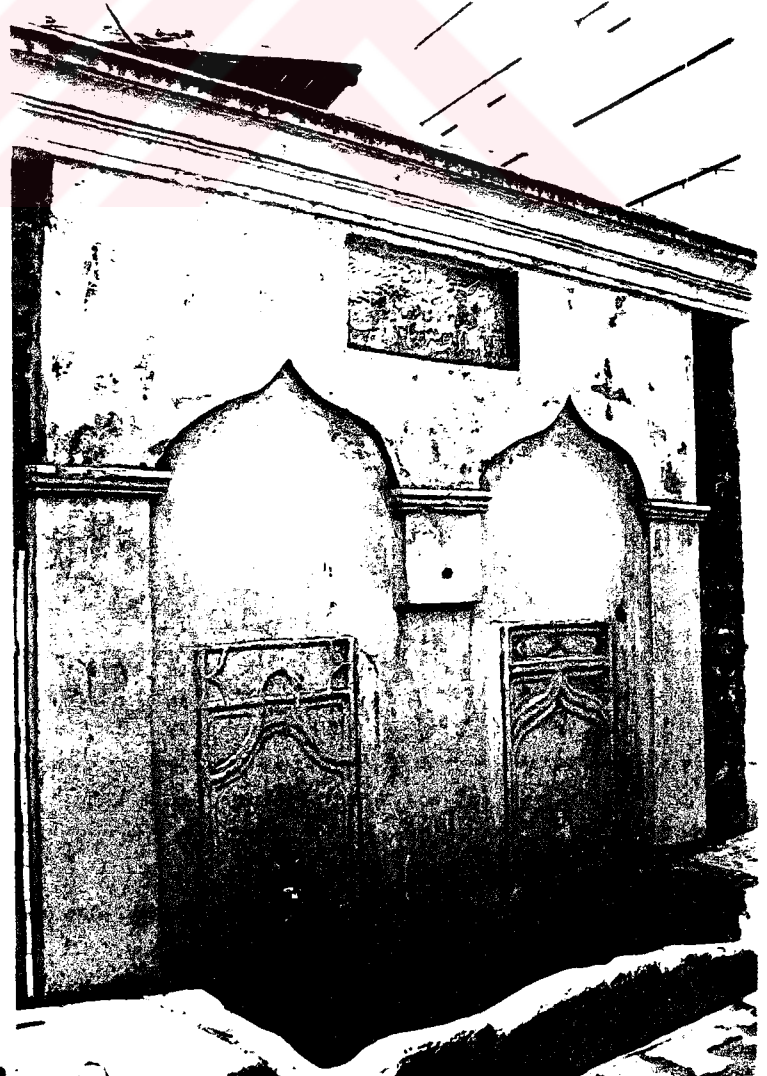
Yapı 1994 ilkbaharında bir yangın geçirdiği için kullanılamamaktadır. Üst örtüsü tamamen yanan yapı oturulamıyacak durumdadır (Bkz. Resim 4.4).

4.3.1.2 Sinan Bey Çeşmesi-İ.K.D.N.143

Eski Cami avlusunun doğu duvarına bitişik çeşme 6.pafta, 43.ada, 11.parselde bulunmaktadır (Bkz. Resim 4.5). Çeşme üzerindeki üç satırlık

.1977.

SİNAN BEY ÇESMESİ

İ.K.D.N. : 143

.1993.

kitabede " merhum Sinan'ın " 15 cemaziyelevvel 1052H./13Ağustos 1642M. tarihinde çeşmeyi vakfettiği yazılıdır (Ötügen ve diğerleri, 1986: 459).

Kitabe

۱- مرحوم سنان حل ایلدی خیراتی روحی
۲- شاد اوله دایم آنک یابدی بو چشمه اول صاحب خیر
۳- تحریر(أ) فی الیوم الخامس عشر من جمادی الاول سنه ۱۰۵۲

"A.Y. Ocak

1-Merhum Sinan hall eyledi hayrâti rûhu
2-Şâd ola dâyim ânın yapdı bu çeşmeyiol sâhib-i hayr
3-Tahrir(an) fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşer min
cemâziyilevvel 1052"

4.3.1.3 Tekke-i Cedid Camii (Yerel);

Koca Ali Efendi Camii (Yerel)

Hacı Mehmed Ağa Mescidi (Kitabe2);

Mescid (Kitabel)-İ.K.D.N.176

Yapı Eski Su Sokağı ile İpar Caddesi'nin kesiştiği köşe; 4.pafta, 22.ada, 1.parselde bulunmaktadır. Caminin güneyindeki Eski Su Sokağı'nda, cami avlusuna açılan kapının üzerinde bir kitabe yer alır. Kitabede ebced hesabı ve rakamla 1088H./1677-78M. tarihi verilmiştir (Kitabe 1). Caminin haziresindeki mezarın baş taşında, Hacı Mehmed Ağa'nın 1097H./ 1685-86M. yılında öldüğü ve bir " Mescid " inşa ettirdiği yazmaktadır (Kitabe 2) (Ötügen ve diğerleri, 1986: 457).

Kitabe 1

۱) یابدی اول همنام سلطان زمان بو مقامی
اوله لطف همتله مقبول درگاه الاله (؟)
۲) سیرایدنلر دیدیلر تاریخ ایچون
مسجد اهل صفا و متقیته قبله کاه
سنه ۱۰۸۸

"A.Y. Ocak- Ö. Mert

- 1-Yapdı ol hem-nâm-ı Sultân-ı zamân bu makâmı
Ola lutf u himmetle makbül-i dergâh-ı ilâh(?)
- 2-Seyr idenler didiler târih için
Mescid-i Ehl-i Safâ ve müttakine kıblegâh
Sene 1088"

Kitabe 2

(۱) جون بنا ايلدى بو مسجدى اخر....
 (۲) ايتدى الحاجي محمد اغا بن حاجي....
 (۳) ناله واهله ديدى تاريخن....
 (۴) ايلسن جنت فردوس آله....
 سنه ۱۰۹۷ ھ

"A.Y. Ocak

- 1-Çün binâ eyledi bu mescidi âhir...
 - 2-İtdi el-Hâci Mehmed Ağa bin Hâci...
 - 3-Nâle vü ahile didi târihin...
 - 4-Eylesin Cennet-i Firdevs'i ilâh...
- Sene 1097"

Avlu kapısındaki kitabeye göre yapı 1088H./1677-78M. yılında inşa edilmiştir. Haziredeki mezar taşında verilen 1097H./ 1685-86M. tarihi ile caminin inşa tarihi arasında yaklaşık dokuz yıllık bir fark vardır; bu durumda caminin banisi, mezar taşında bir mescid yaptığı belirtilen Hacı Mehmed Ağa olabilir. Fakat bu kişi hakkında bilgi edinilememiştir.

1975 yılında tümüyle yenilenen caminin sadece minaresi orjinal olarak kalan parçasıdır.Eski minare yeni caminin kuzeybatı köşesinde, son cemaat yeri ile harimin birleştiği yerdedir. Kaidesi kübik, pabucu pahlı, gövdesi onaltı cepheli ve tek şerefelidir (Ötügen ve diğerleri, 1986: 458). Şerefe altı dört sıra testere dişi ve konsol frizle bezenmiştir. Şerefe üstü ise yenidir. Özgün kısımlar kesme taş ile inşa edilmiştir (Bkz. Resim 4.6).

4.3.1.4 Tekke-i Atik Camii (Vakıf kaydı, Yerel)

Hacı Ali Zağili Mağrabi Camii (Vakıf kaydı);

Eski Cami (Vakıf kaydı);

Cami-i Atik (Vakıf kaydı) - İ.K.D.N.183

Tekke-i Atik Camii 4.pafta, 25.ada, 14.parselde bulunmaktadır.

Cami'nin girişi Şadırvan Sokak'tandır. Son cemaat yerinin batı duvarında iki kitabe yer alır. Üstteki üç satırlık birinci kitabenin boyutları 17x35cm'dir; 1174H./ 1760-61M. tarihini ve "Müezzin Molla Hasan" adını verir (Kitabe1) (Ötüken ve diğerleri, 1986: 466).

Kitabe 1

مؤ زین
ملا حسن روحنه فاتحه سنه ۱۱۷۴

"A.Y.Ocak
Müezzin
Molla Hasan ruhuna
Fātiha Sene 1174"

İkinci kitabenin boyutları 44x65 cm'dir; 1311H./ 1893-94M. tarihini ve " Kaymakam Hasan Fehmi Bey " adını taşımaktadır (Kitabe2). Caminin girişi üzerinde yeni bir levhada "Tekke-i Camii ve rumi 869/miladi 1453" yazılıdır (Ötüken ve diğerleri, 1986: 467).

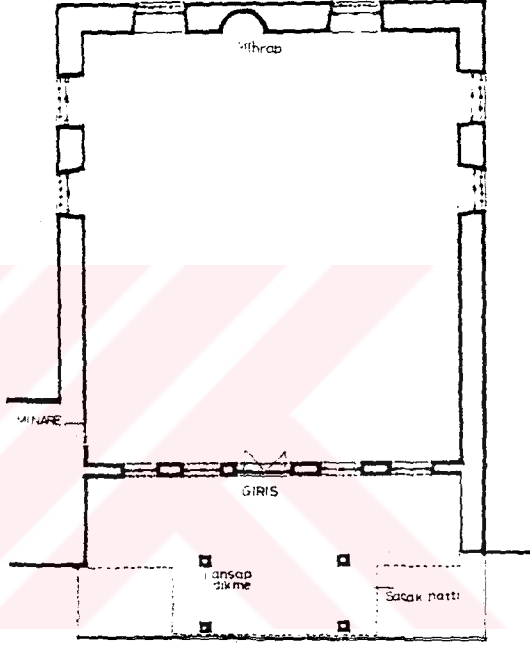
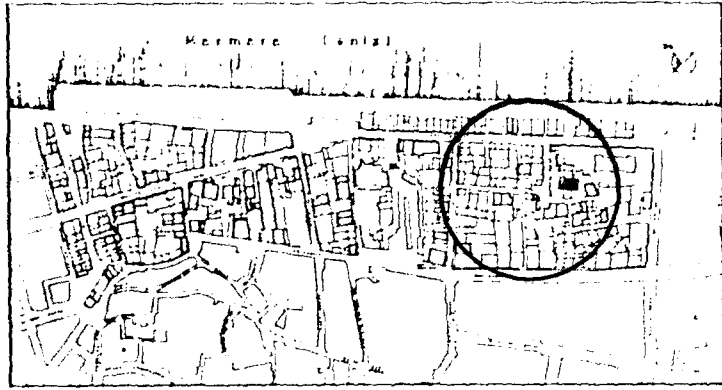
Kitabe 2

مدانیه قائمقامی حسن فہمی بکک خیر اتیلر سنه ۱۳۱۱

"A.Y.Ocak
Mudanya kaimmakamı Hasan Fehmi
Beğ'in hayrâtıdır. Sene 1311"

Kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlı cami harim ve son cemaat yerinden oluşur. Kareye yakın esas mekan düz tavanla örtülüdür. Yarım yuvarlak mihrap nişi güney duvarın ekseninde yer alır. İki yanında simetrik birer pencere vardır. Doğu ve batı duvarlarında, eksenin

RESİM 4.7

TEKKE-İ ATIK CAMİİ
• K.D.N. 183

PLAN
1/250

güneyinde ikişer pencere bulunur. Üç duvardaki pencereler dışa doğru daralmaktadır. Camiye giriş, diğer duvarlardan belirgin bir şekilde ince olan kuzey duvarının ortasındadır. Girişe göre simetrik ikişerden dört pencere harim ve son cemaat yeri arasında bağlantıyı sağlar. Doğu-batı yönünde dikdörtgen planlı, düz tavanlı son cemaat yeri batıda düz duvar, doğuda kare minare kaidesi ile sınırlanmaktadır. Yerel bilgiye göre minare 1972 yılında kaidesine kadar yıkılmış ve sonra yenilenmiştir (Ötügen ve diğerleri, 1986: 468).

Caminin kuzeyinde ahşap tavanla örtülü son cemaat yeri ve orta kısmında önde çift pahlı çatıyla örtülü ahşap tavanlı sundurma yer alır. Son cemaat yeri ve sundurmanın tavanı ikişer ahşap desteğe oturmaktadır. Son cemaat yerinin zemini, yol seviyesinden yüksektir ve iki basamakla çıkılır. Harimin kuzey cephesinde ortada ahşap çerçevesi ve ahşap kanatlı dikdörtgen kapı, üstünde kemerli küçük bir pencere, iki yanında kemerli ve demir parmaklıklı ikişer pencere görülür. Yapı kiremit kaplı kırma çatı ile örtülüdür. Caminin iç güneybatı köşesinde minber, kuzeyde merdiveni doğu köşede olan mahfil yer alır. Tüm pencereler ve giriş kapısı kemerlidir. Kemerli mihrap nişine kalem işiyle perde motifi yapılmıştır (Bkz. Resim 4.7).

4.3.1.5 Aşağı Hamam (Yerel); Nure Hamamı (Yerel)

Tahir Ağa Hamamı (Kitabe)-İ.K.D.N.171

Yapı 4.pafta, 22.ada, 7.parselde bulunmaktadır. Girişi Hamam Sokak'tandır. Yapı çifte hamamdır. Erkekler bölümünün doğudaki soyunma mekanına giriş kapısı üzerinde, 45x80 boyutlarında yedi satırlık mermer bir kitabe vardır. Kitabeye göre, hamam Bursa Meclis Azası Tahir Ağa

tarafından, ebced hesabına göre 1287H./ 1870-71M. tarihinde yaptırılmıştır (Ötügen ve diğerleri, 1986: 464-465).

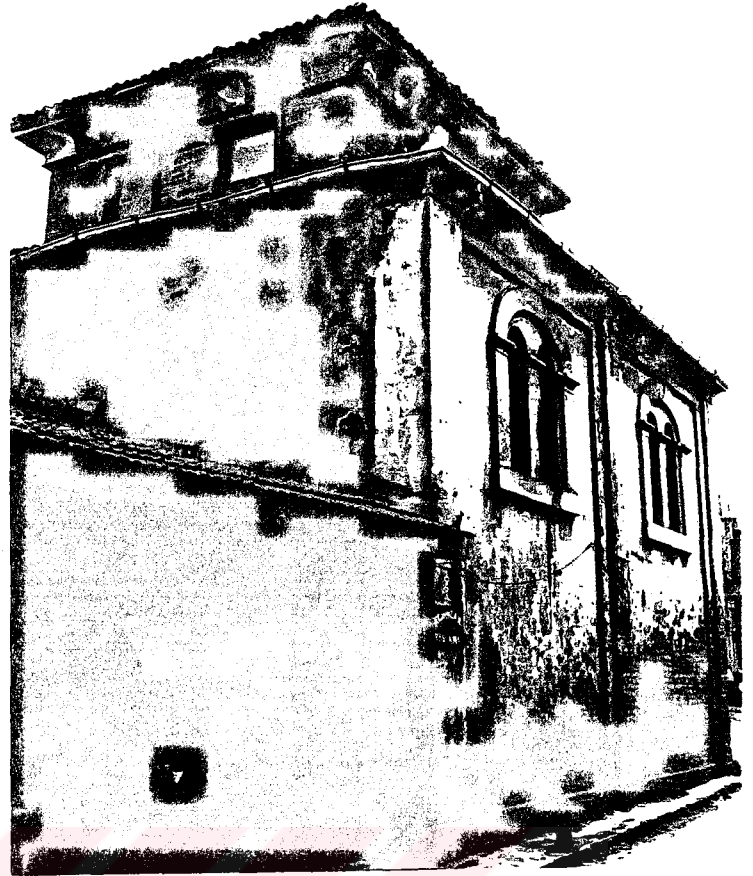
Kitabe

(۱) جناب برالمهم طاهر آغا كيم اهل دانشدن بروسه مجلسي اعضالفيله اولنى
اول دلشاد
(۲) وجوه واشراف بروسه اصطلبل عامره بايه همساز اهالى فاتق الاقران صلح
داد
(۳) بو ذاتك طبع معماريه سى مشهور عاللمدر اولندى امر راييله نجه ابنيه لرا نشاد
(۴) اهالى مدانيه جوى لطفندن اوله سيراب درون جار شوده برحمام يابدى نواجيد
(۵) بو حمامك اقان هر لوله سندن ماء طاهر در اولور خلوتلرى هر مشترى به بر
نشاط اباد
(۶) جهان طور دقجه طور سون بانيسيله بزم عاللمه بناء وبانيسندن منفعت
كورسون بتون عباد
(۷) يازاركن جوهرين تاريخ سالم آبيله يازدم بو نوكر مايه كيم طاهر آغا قيلدى بر
ييل بنباد

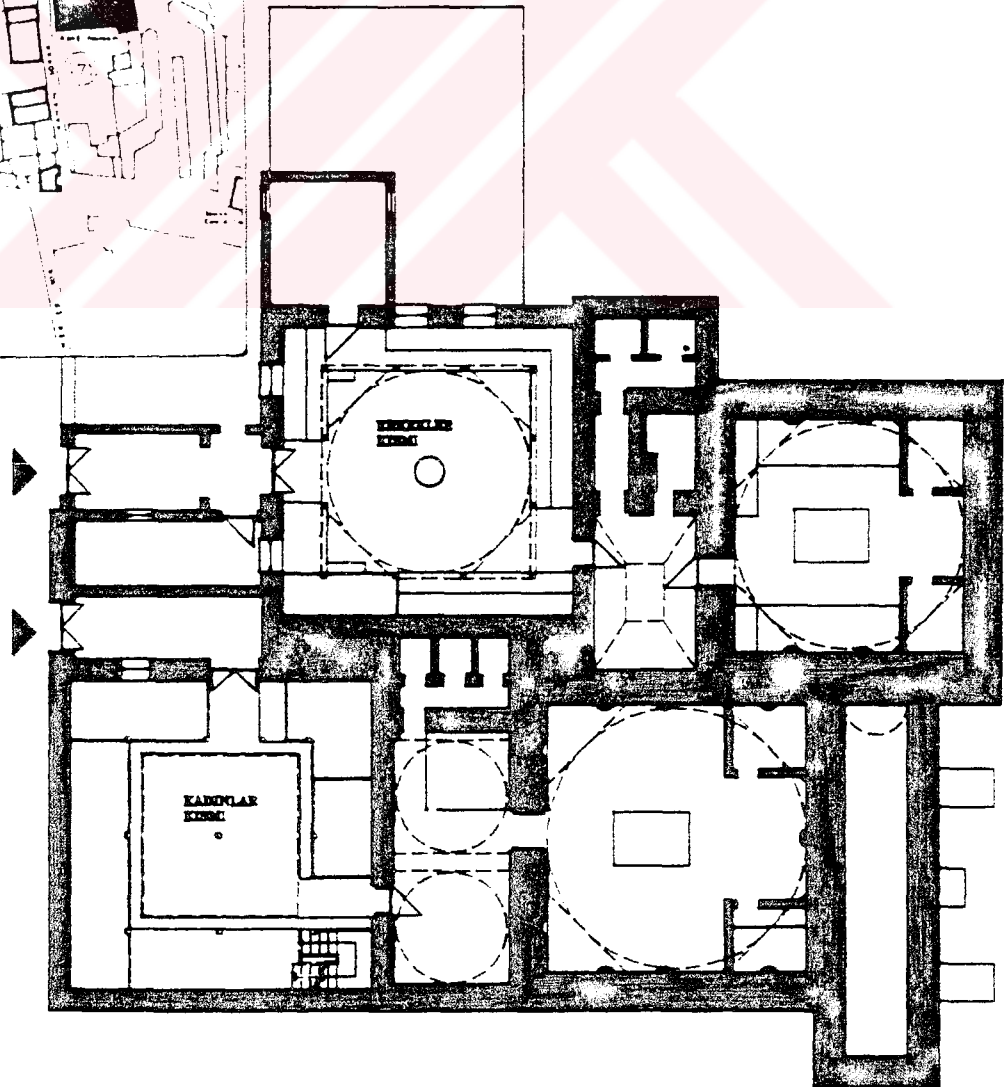
A.Y. Ocak

- 1-Cenâb-ı bü'l-himem Tahir Ağa kim ehl-i dânişden
Brusa meclisi a'zâlığıyla oldu ol dişâd
- 2-Vücuu u eşrâf-ı Brusa istabl-ı Âmire pâyê
Hemsâz-ı ahâli fâiku'l-akran sâhib-i dâd
- 3-Bu zâtın tab-ı mi'mâriyesi meşhûr-ı âlemdir
Olundu emr ü re'yiyle nice ebniyeler inşâd
- 4-Ahâli-i Mudanya cûy-i lütfundan ola seyrâb
Derûn-ı çârşûda bir hamam yapdı nev-icâd
- 5-Bu hamâmın akan her lülesinden mâ-i tâhirdir
Olur halvetleri her müşteriye bir neşât-âbâd
- 6-Cihan durdukça dursun banisiyle bezm-i âlemde
Bina ve bânisinden menfa'at görsün bütün 'ubbâd
- 7-Yazarken cevherin târih Sâlim, âbiyle yazdım
Bu nev germâbe kim Tâhir Ağa kıldı bu yıl bünyâd"

Hamam halen kullanılan erkekler ve kadınlar kısmından oluşmaktadır (Bkz. Resim 4.8). Erkekler kısmı kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. Kuzey duvar eksenindeki kapıyla soyunma mekanına girilir. Kare planlı ve kubbe ile örtülü mekan bir kaç basamakla çıkılan oturma bölümleriyle çevrilidir. Üzeri düz tavanla örtülü olan bu kısmın ortasında, kare kesitli dikmeler üzerine oturan kubbe yer alır. Güney duvarında, eksenin batısındaki kapıdan ılıklik kısmına geçilir. Bu kısım doğu-batı doğrultusunda ve dikdörtgen planlıdır. Kuzey-güney doğrultusunda alçak bir duvar, üst kısmında kemerle mekanı iki bölüme

RESİM 48

ADAGI HANCI
İKİNCİ 171

PLAN

ayırır. Doğuda bulunan mekan, kendi içinde ikiye ayrılarak tuvalet ve temizlik bölümlerini oluşturur. Mekanın üzeri aynalı tonoz ile örtülüdür. Batı kısmı kareye yakın dikdörtgen planlı ve aynalı tonozludur. Bu mekandan sıcaklık kısmına geçiş ise batı bölümünün güney duvarında, eksenden doğuya kaymış bir kapı ile sağlanır.

Sıcaklık bölümü kare planlıdır ve üzeri pandantif geçişli kubbe ile örtülüdür. Ortasında köşeleri pahlanmış dikdörtgen bir göbek taşı bulunmaktadır. Mekanın güneybatı köşesi bir duvarla, iki halvet oluşturacak şekilde bölünmüştür. Batıda dikdörtgen planlı su deposu yer alır.

Kadınlar kısmının kuzey duvarı eksenindeki bir kapıyla soyunma mekanına girilir. Bu kısım kare planlıdır ve düz tavanla örtülüdür. Girişin batısında bir pencere yer alır. Mekan, dört yönde direkler üzerinde oturan iki katlı bir galeri ile çevrilidir. Güneydoğu köşesinde galeriye çıkış merdiveni bulunur. Alt kat bölmelere ayrılmıştır. Orta kısım dikmelerin hizasında yükselerek tepede kare planlı bir ışıklık meydana getirir. Ilıklık mekanına geçiş, doğu duvarında eksenden güneye kaymış bir kapı ile sağlanır.

Ilıklık kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. Doğu-batı doğrultusunda sivri kemerlerle iki eşit parçaya ayrılmıştır. Bölümler kare planlı, pandantif geçişli kubbelidir. Kuzey duvarında, eksenin batısında dikdörtgen niş içine alınmış yuvarlak kemerli kapı tuvalete, doğu duvarındaki sivri kemerli kapı sıcaklık kısmına açılır. Tuvalet bölümü doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı ve aynalı tonoz ile örtülüdür.

Sıcaklık bölümü kare planlıdır ve üzeri pandantif geçişli kubbe ile örtülüdür. Ortada dikdörtgen bir göbek taşı vardır. Güneyde ve

kuzeyde ikişer, doğuda bir adet kurnası vardır. Kubbede bir aydınlık açıklığı görülmektedir.

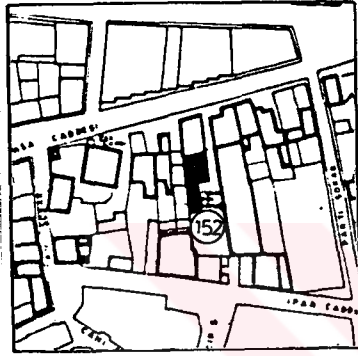
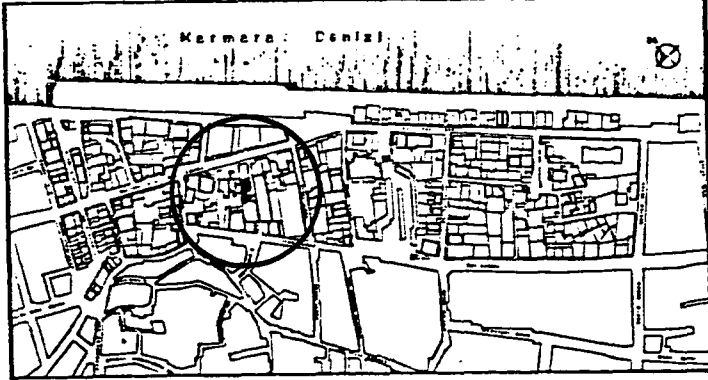
4.3.1.6 Hasan Ağa Konağı-İ.K.D.N.152

Mudanya'nın en eski evlerinden biri olarak bilinen Hasan Ağa evinin planı değişiklikler geçirmiş olmasına rağmen karkas eski şeklini korumuştur (Bkz. Resim 4.9). Bu evin tarihinin, 16.yy sonu ile 17.yy ilk yarısında olduğu tahmin edilebilir (Eldem, 1984: 89).

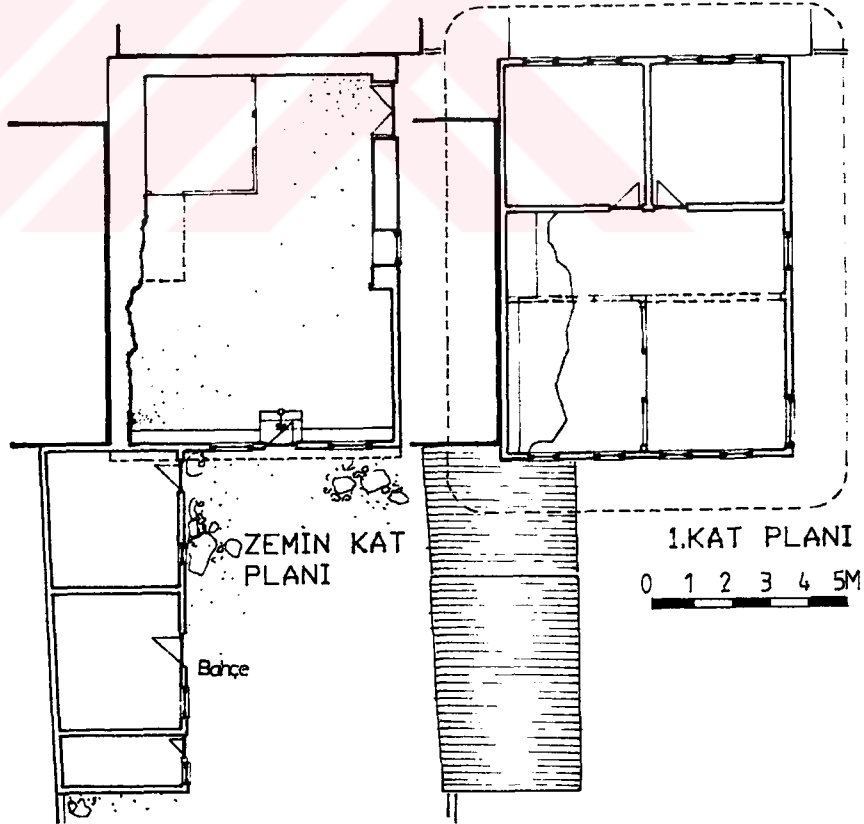
Yapı 6.pafta, 43.ada, 31.parselde bulunmaktadır. Binanın bahçe girişi Mustafa Kemal Paşa Caddesi üzerindedir. Arka cephesi caddeye bakan yapının bu cephesine bitişik, mağaza ve dükkan olarak kullanılan bir yapı bulunmaktadır. Bundan dolayı iki kattan oluşan evin zemin katı bu cephede sağardır. Üst katta arka cepheye bakan iki oda ışık alabilmektedir. Zemin kat oldukça yıpranmış durumdadır. Sağ yan cephede, bahçe girişinin hemen yanında iki kanatlı bir kapı ile zemin kata giriş sağlanmaktadır. Kapı üzerinde bir pencere bulunmaktadır. Ön cephede daha sonraki dönemlerde açıldığı tahmin edilen bahçeye geçiş kapısı ve iki yanında pencere bulunmaktadır. Bu çıkışın kodu birkaç basamak yukarıdadır. Zemin katın ön cephe hariç diğer duvarları taş duvardır. Ön cephe ve üst kat duvarları ahşap karkas arası dolgudur. Dikmeler arası geniş, pencereler seyrek. Boyları nisbeten küçüktür. Ahşap boyutları da büyükçedir.

Üst kat döşemesinin bir kısmı çökmüş durumdadır. Yeni merdiven de yıkık durumdadır, izleri görülmektedir. Ön cepheye sekilik kısmı bakmaktadır. Bu bölümün ön cephe ve sağ yan cepheye açılan kısımlarında ki pencere üstlerinde tepe pencereleri bulunmaktadır. Ayrıca sekiliğin sofaya bakan kısmında da tepe penceresi izleri görülmektedir. Sekilik

RESİM: 4.9

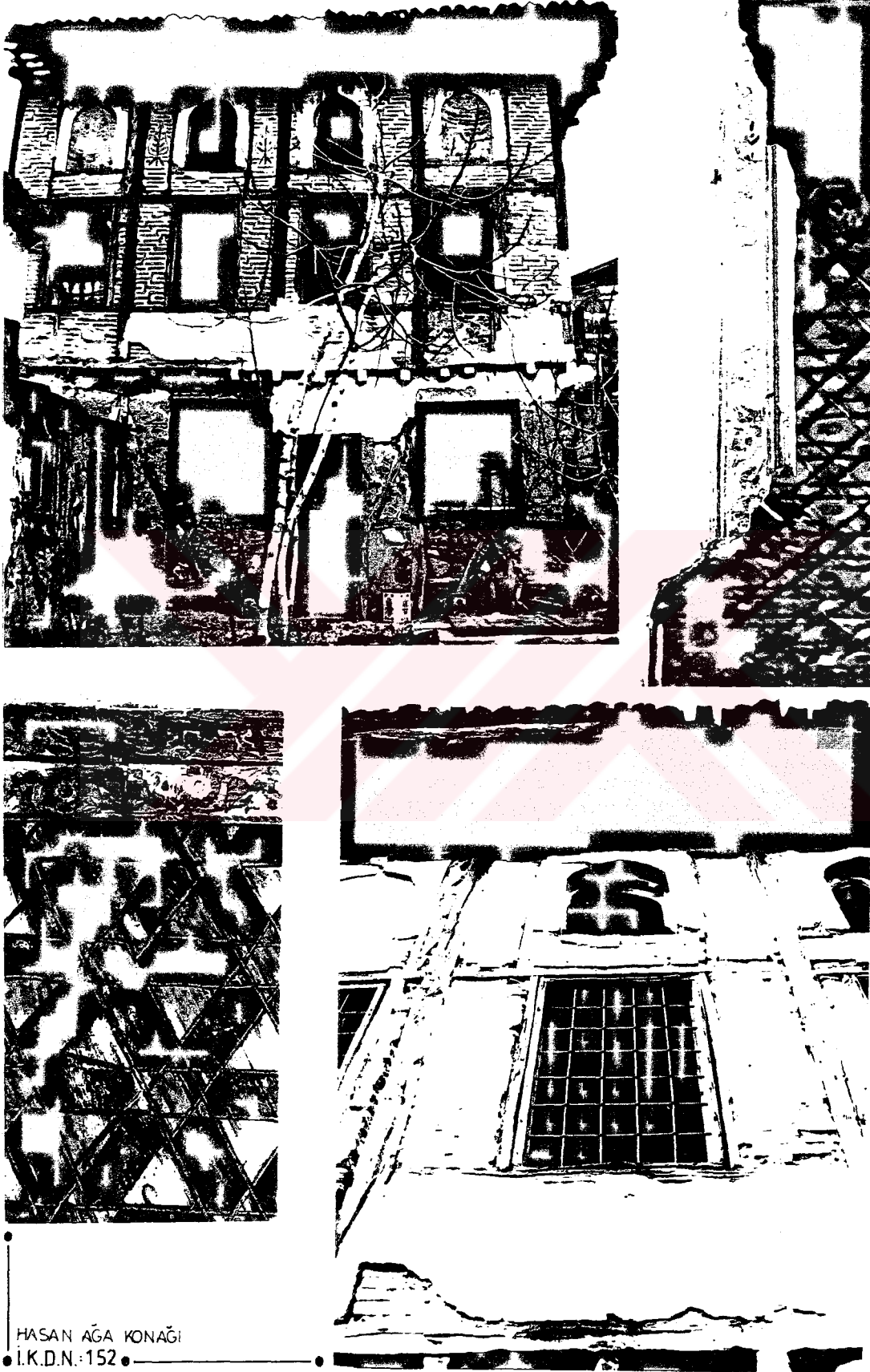

ÖN GÖRÜNÜS

Hasan Ağa Konağı
• İ.K.D.N. : 152 •

RESİM: 4.10

HASAN AĞA KONAĞI
İ.K.D.N.:152

kısmını ayıran, üstü nakış ile bezemeli iki dikme ve bunları bağlayan bursa kemeri bulunmaktadır. Aynı elemanlar bu bölümün sofaya bakan kısmında da mevcuttur.

Çıta ile yapılmış orjinal tavan tezyinatı, sonraki dönemlerde yapılmış tavanın çöken kısımlarından kısmen görülmektedir. Orjinal tavanın duvar ile birleştiği bölgelerde, yine nakış ile bezemeli ahşap bordür dönmektedir (Bkz. Resim 4.10).

4.3.1.7 Eski Belediye Binası-İ.K.D.N.140

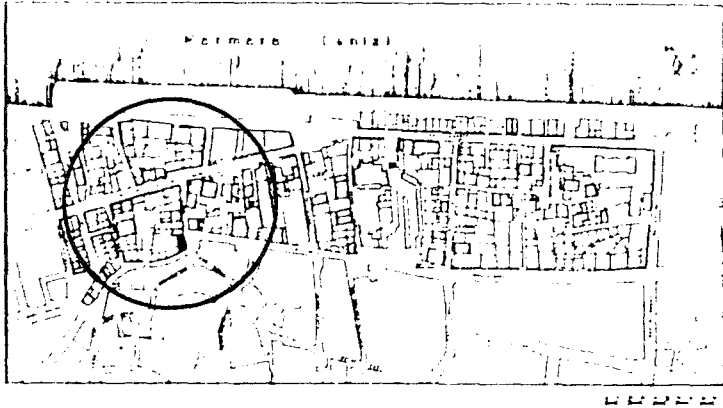
Bugün büyük bir kısmı yokolmuş bu yapı 6.pafta, 51.ada, 1.parselde bulunmaktadır.

Zemin katta, giriş kapısının olduğu bölüm kısmen durmaktadır. Bu kapıdan kareye yakın bir mekana girilir. Döşeme sıkıştırılmış topraktır. Giriş kapısının hemen karşısındaki kapıdan küçük bir kapı ile arka bahçeye geçilir. Giriş kapısının üzerinde bulunan kemer tuğladandır. Bu cephede yer yer ahşap hatıllar görülür. Hatıl araları taş ve tuğla ile motifler oluşturularak örülmüştür. Kapının sağ üstünde ve sol uçta iki küçük pencere bulunmaktadır. Giriş kapısının hemen üzerinde, üst kat çıkmasının oturduğu beş adet konsol hala durmaktadır (Bkz. Resim 4.11).

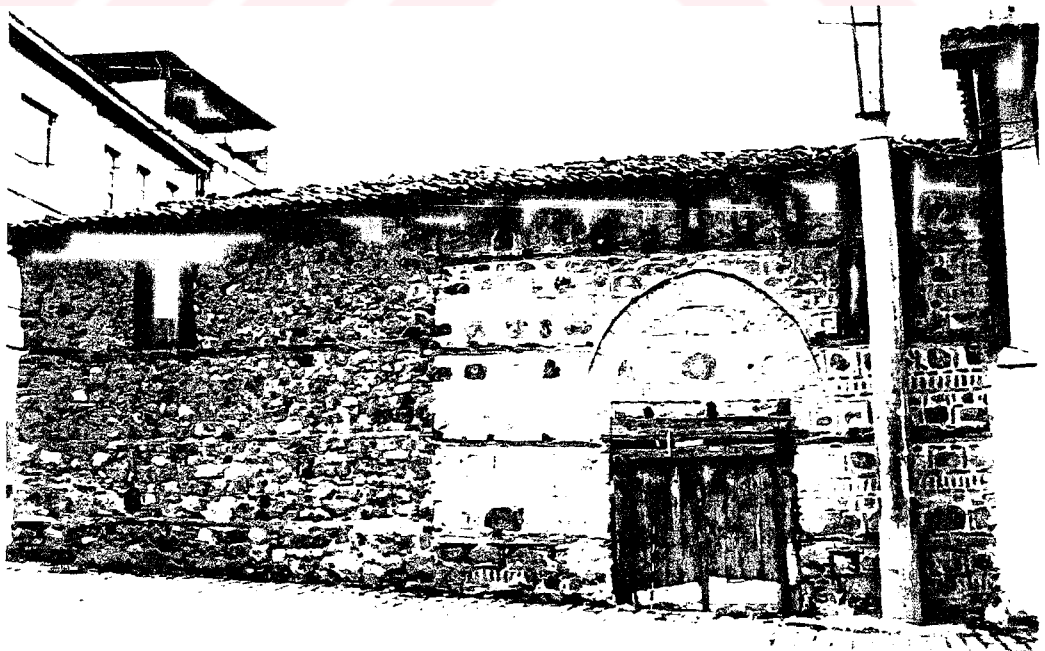
4.3.1.8 Jandarma Binası-İ.K.D.N.125

6.pafta, 49.ada, 15.parselde bulunan bu yapının sadece zemin katı ayakta. Yapı oldukça bozulmuş ve yıpranmış durumdadır. Giriş kapısının hemen yanında bulunan bir levhada 1284 tarihli olduğu görülmektedir. Dikdörtgen biçimli giriş kapısının üzerindeki lentodan sonra bir kemer bulunmaktadır. Kapının sol yanında üç, sağ yanında dört

RESİM 4.11

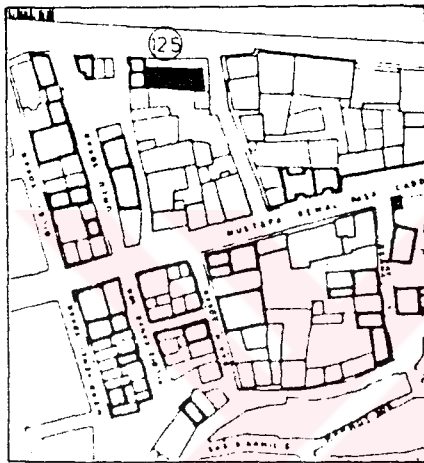
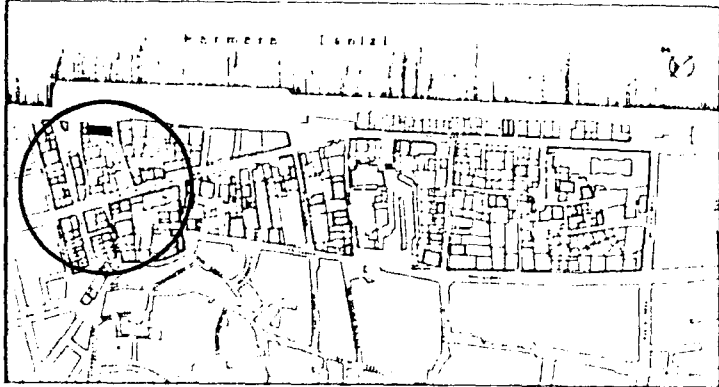
.1977.

ESKİ
BELEDİYE BİNASI
K/DN 140

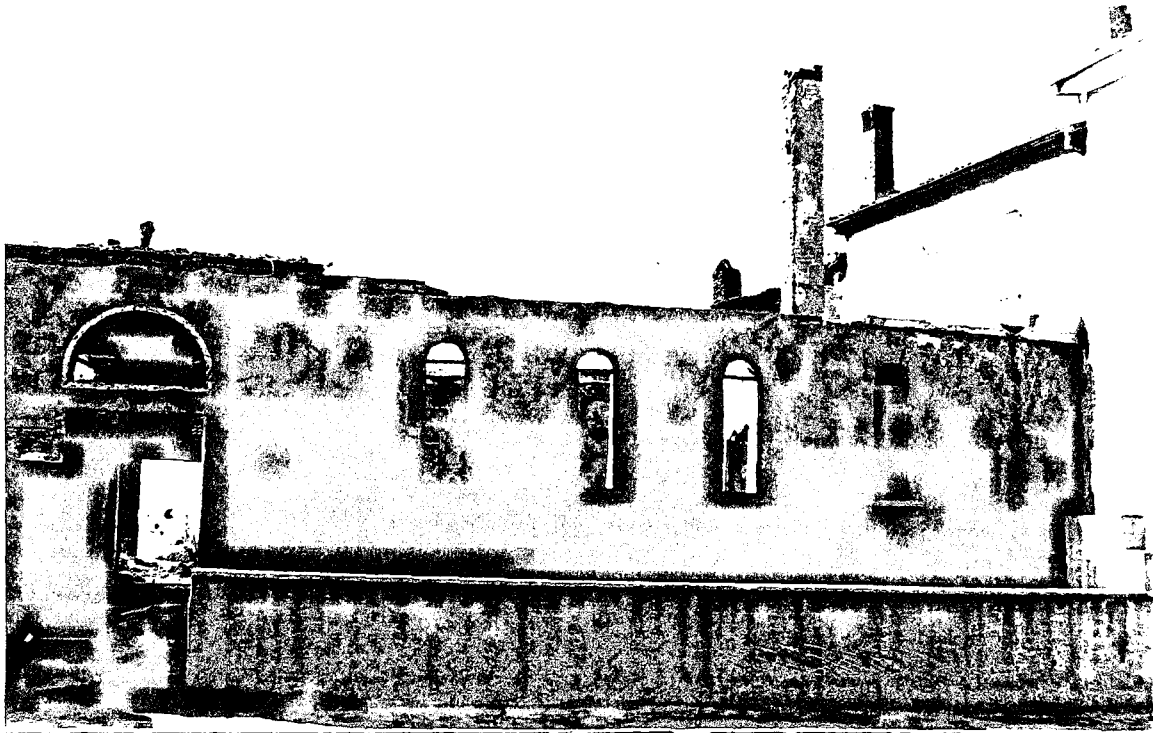
.1993.

RESIM: 4.12

.1977.

● JANDARMA BINASI
● I.K. D.N. : 125

J993

adet olmak üzere yedi adet pencere açıklığı vardır. Pencere üzerleri kemerlidir (Bkz. Resim 4.12).

4.3.2 DOĞAL ANITLAR

Araştırma bölgesinde 11 adet korunması gerekli ağaç vardır ve bu ağaçlardan 6 çınar ağacı tescillidir. 11 Adet ağaçtan 2 tanesi servi ağacıdır ki bu ağaçlar Eski Cami haziresi içinde bulunmaktadır. Diğerlerinin hepsi çınar ağacıdır ve bölgenin değişik yerlerine dağılmışlardır.

4.3.3 SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ

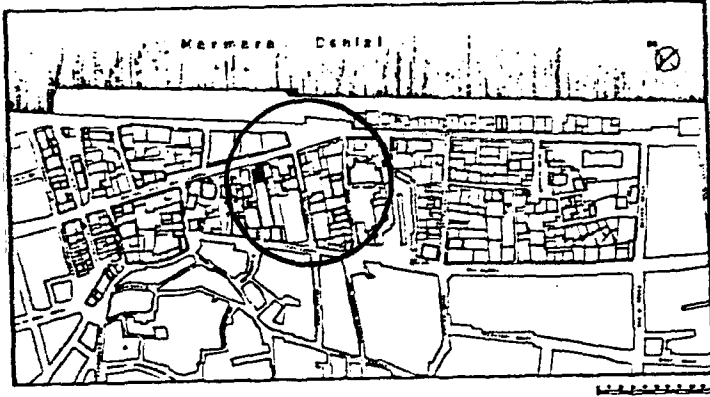
Mudanya tarihsel dokusunda inceleme alanı olarak seçilen 2.bölge içinde anıtsal yapılar dışında toplam 56 adet korunması gerekli geleneksel sivil mimarlık örneği bulunmaktadır. Bunlardan 43 tanesi konut olarak kullanılmakla beraber, 8 tanesi terk edilmiş durumdadır (Bkz. Resim 4.13,14,15,16,17).

Korunması gerekli yapılardan üç tanesini, halkın mağaza olarak adlandırdığı ve zeytin depolamakta kullanılan yapılar, 5 tanesini konut+ticaret yapıları oluşturur. 1 adet ön tarafı dükkan, arkası mağaza olarak kullanılan yapı bulunmaktadır ki, bu yapı Hasan Ağa Evi'nin arka cephe bitişiğinde (30.parsel) yer alır.

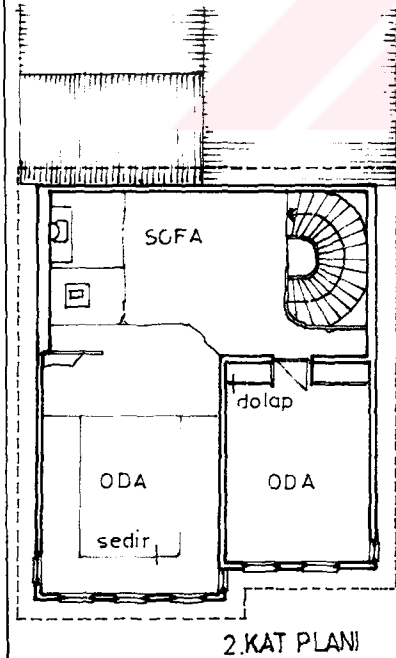
Diğer yapılar ise; 6.pafta,42.ada, 4.parseldeki karakol binası; 6.pafta, 42.ada, 12ve13.parsellerdeki mağaza+konut; 6.pafta, 51.ada, 10.parseldeki Halk Eğitim Merkezi; 6.pafta, 42.ada, 6.parseldeki dükkandır.

İncelenen alan içerisinde dağınık bir halde bulunan bu yapıların pek çoğu oldukça yıpranmış ve maddi imkansızlıklardan dolayı bakımsız

RESİM: 4.13

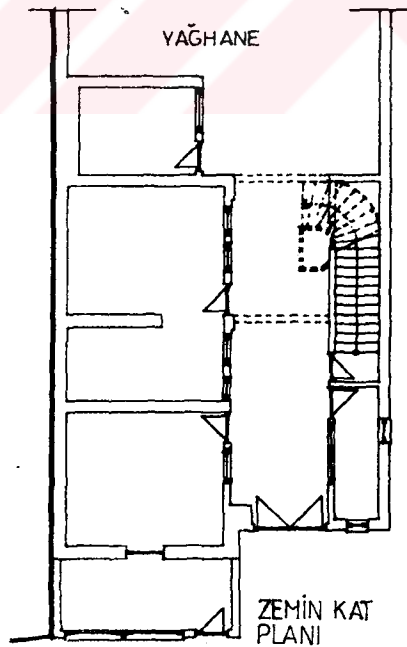

ÖN GÖRÜNÜŞ

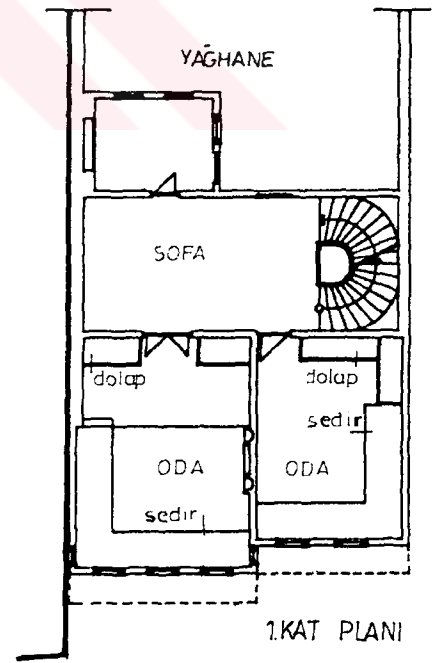

2.KAT PLANI

I.K.D.N.: 153

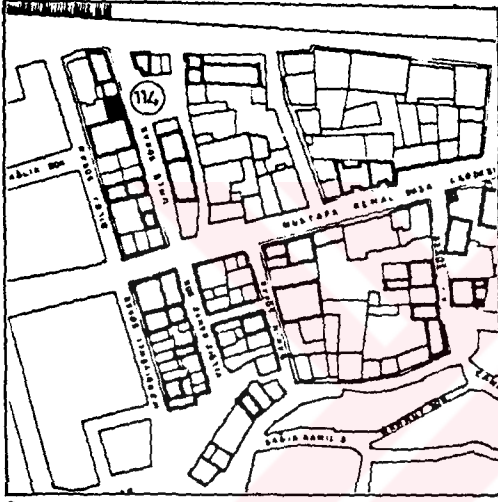
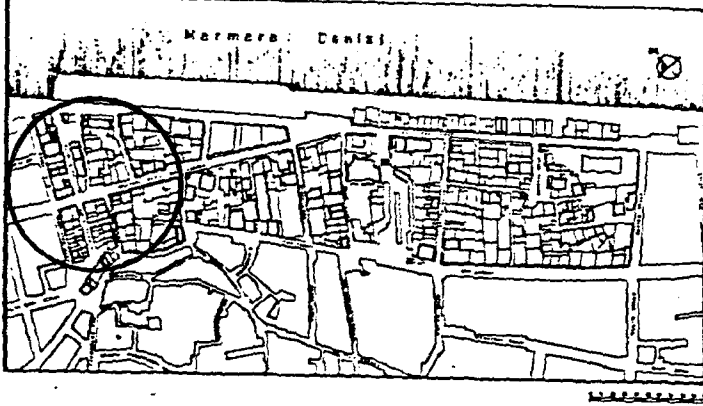
ZEMİN KAT PLANI

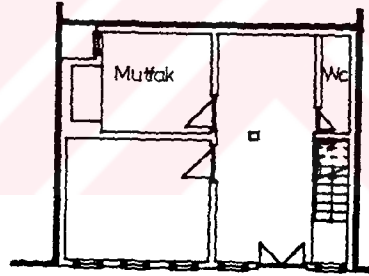
1.KAT PLANI

0 1 2 3 4 5M

RESİM: 4.14

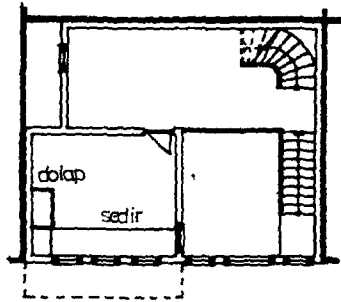

ÖN GÖRÜNÜŞ

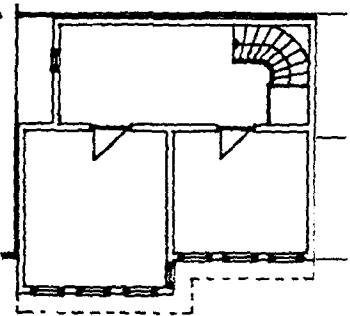
Sokak

ZEMİN KAT PLANI

(ARA KAT)

1.KAT PLANI

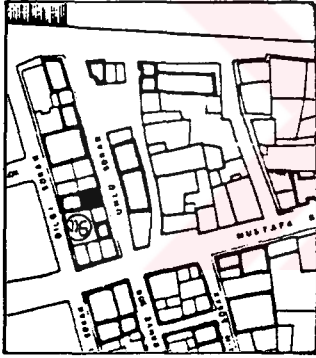

2.KAT PLANI

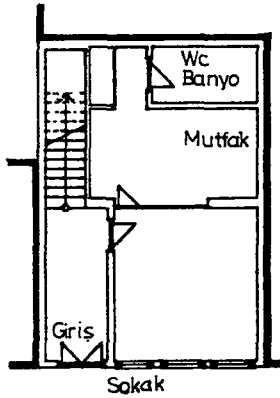
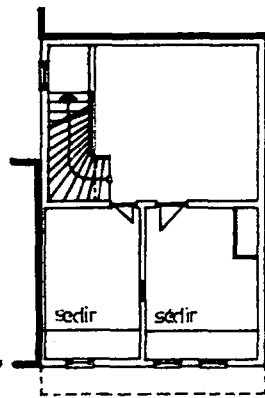
0 1 2 3 4 5M

İ.K.D.N.: 114

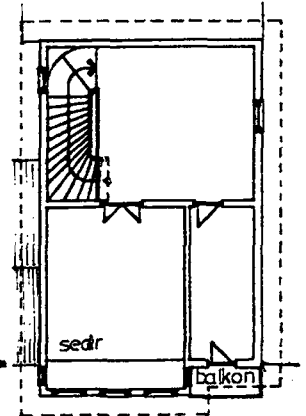
RESİM: 4-15

ÖN GÖRÜNÜŞ

ZEMİN KAT
PLANI

1.KAT PLANI

2.KAT PLANI

• İ.K.D.N. :116 •

0 1 2 3 4 5M.

RESİM 4.16

İ.K.D.N.153

İ.K.D.N. 116

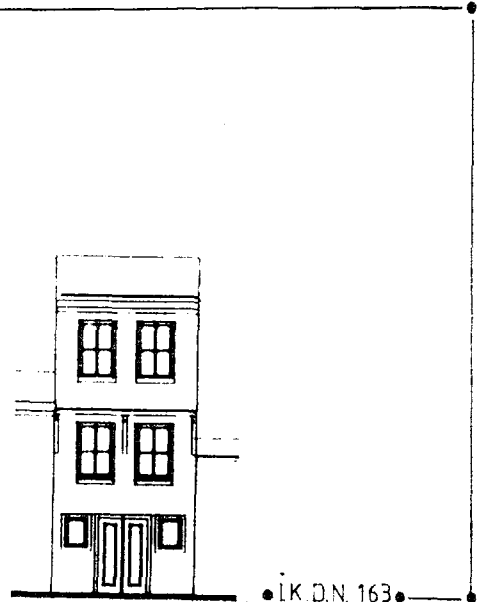

İ.K.D.N.114

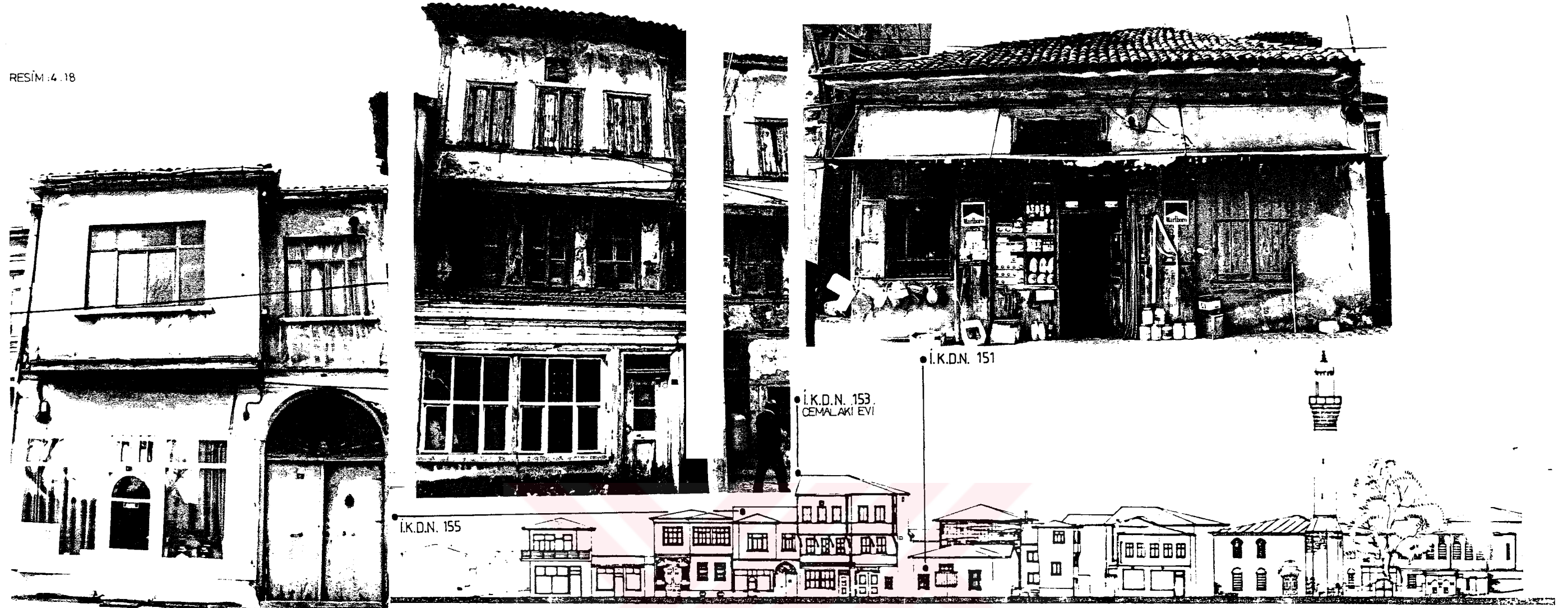
RESIM 417

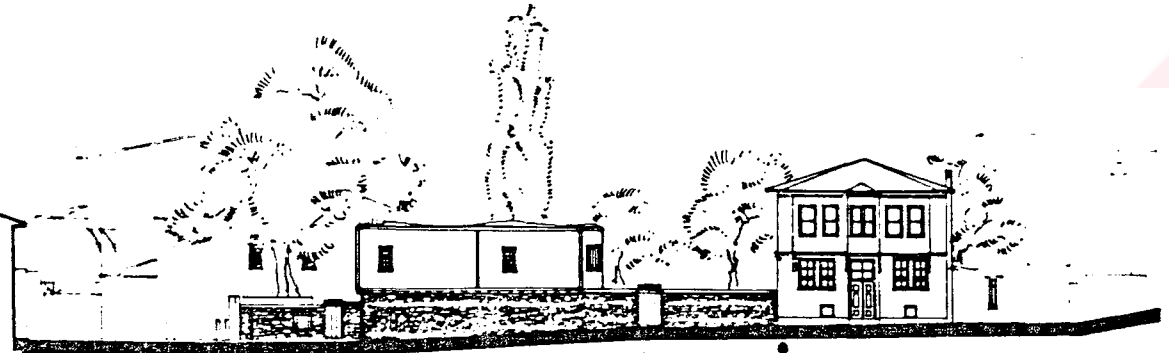
• İ.K.D.N. 133 •

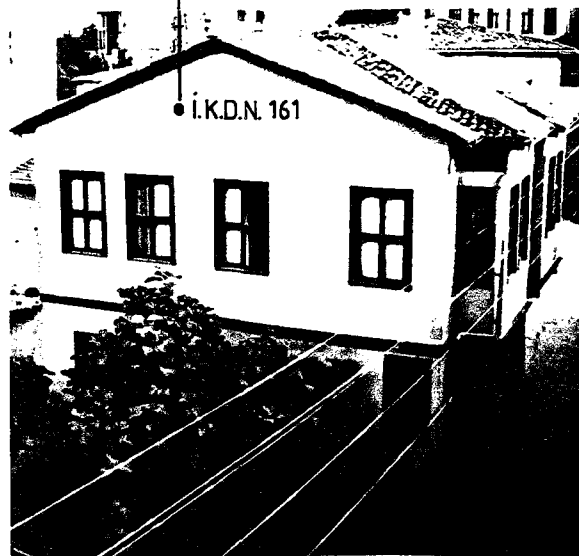
• İ.K.D.N. 163 •

• MUSTAFA KEMAL PAŞA CADDESİ CEPHESİ •

• CAMİ SOKAK CEPHESİ • Ölçek: 1/200

I.K.D.N. 158

• PARTİ SOKAK CEPHESİ •

durumdadır. İçinde oturulamıyacak kadar harap olan yapılar kendi hallerine terkedilmişlerdir. Kullanılanlar ise içinde yaşayanların veya sahiplerinin imkanı doğrultusunda onarılabilmekte, bu onarımların pek çoğu bilinçsiz olduğu için yapının özgünlüğü zedelenmektedir. Özellikle ahşap karkas yapılarda bu durum daha belirgindir (Bkz. Resim 4.18).

4.4 YAPIM SİSTEMLERİ ANALİZİ(2) *

İnceleme bölgesinde uygulanan yapım sistemlerine bakıldığında, 291 adet yapı içerisinde çoğunluğu 147(%51) adetle ahşap karkas yapıların oluşturduğu görülür. Bu yapıların büyük bir kısmı konut fonksiyonuna sahiptir. Ahşap karkas sistemi ile oluşturulan yapıda dolgu malzemesi olarak tuğla veya kerpiç bloklar kullanılmıştır. Bu yapım sistemiyle yapılmış binaların çoğunluğunun üzerleri sıvalı olmasına rağmen, ahşap kaplamanın uygulandığı örneklere de rastlanmaktadır.

Kagir yapılar 53 adetle %18'lik bir oran oluşturur. Bu yapıların bir kısmı halkın "Mağaza" olarak isimlendirdiği, zeytinin işlendiği ve depolandığı tek katlı binalardır. Kullanılan malzeme taş veya tuğladır. İkisinin bir arada kullanıldığı da görülmektedir. Ayrıca bazı yapılardan taş duvar örgüsünde tuğla yerine ahşap hatıl da uygulanmıştır. Kagir yapılar ahşap kırma çatı ile örtülmüş, üzerleri kiremit ile kaplanmıştır. Camilerin de üst örtüleri aynı şekildedir, Eski Cami çatısı kurşun ile kaplanmıştır. Kagir yapılardan sadece Aşağı Hamam tonoz ve kubbe kullanılarak örtülmüştür. Konutlara ilave edilen ek yapılar ve birkaç konuta da kagir yapı olarak rastlanmaktadır.

* Parantez içinde bulunan numaralar ilgili konunun analiz haritalarındaki kodudur.

İncelenen 2.bölge içerisinde %31 oranında betonarme bina tesbit edilmiştir. 91 adet olan bu yapıların kat yükseklikleri değişiktir. Fakat özellikle bölgenin güneybatı kesiminde, sit alanı sınırına doğru bu yapılar çoğalmakta ve kat adedi 6'yı bulmaktadır. 47 ve 44 numaralı adalarda da çok yoğun ve yüksek katlı yapılmış olan betonarme yapılar, bölgenin diğer kesimlerinde dağılmış ve doku silüetine uymuş durumdadırlar (Bkz. Harita 4.4).

4.5 KAT ADETLERİ ANALİZİ(3)

Mudanya 2.bölge yapıları incelendiğinde %31 uygulama oranı ile kat adedi 1 olan yapılar karşımıza çıkar.Tüm yapılar için verilen bu oran, sadece geleneksel yapılar ele alınarak bakıldığında %44'ü bulur. Ancak tek katlı geleneksel yapılar içinde %26 uygulama oranı ile konutlar az bir yer kaplar. Tek katlı yapıların çoğunluğu mağaza ve ticaret yapılarıdır. Konutlara, değişen ve gelişen yaşam şartları sonucu çıkan ihtiyaçlardan dolayı eklenen mutfak, tuvalet, depo gibi tek katlı ek yapılar bu orana dahil edilmemiştir.

Bölgede tüm yapılar arasında yapılan incelemede %30 oranında iki katlı yapı tesbit edilmiştir.

Geleneksel yapılar içinde, uygulama oranı %43 olan iki katlı yapıların tamamını konutlar oluşturur ve geleneksel doku içerisinde en çok tekrar eden konut kat adedidir. Giriş katı ve onun üzerinde esas yaşama katından oluşan iki katlı konutların %16'sında bodrum katı bulunduğu tesbit edilmiştir. Bu konutların zemin kat döşemesi kaldırım kodundan 1.00m kadar yükseltilmiş, zemin kat kodunun altına da 1.50m kadar inilerek yaklaşık 2.50m yüksekliğinde bodrum katları elde

edilmiştir. Özgün işlevi yakacak ve yiyecek depolama olan, bazende birtakım servis mekanlarını bulunduran bu katlar günümüzde yöre halkı tarafından pek kullanılmamaktadır.

Bölgede tüm yapılar içinde %19 uygulama oranı ile 26 adet geleneksel 3 katlı yapı bulunmaktadır. Geleneksel yapılar içinde 3 katlı yapıların uygulanma oranı ise %13'tür. Bu yapıların %96'sı konuttur. Bu konutlar giriş katı ile esas kat arasına bir ara kat eklenen örneklerdir. 2. katlar pek çok binada son kat yüksekliğinde ve hemen hemen aynı plan şemasına sahiptir. 3 katlı geleneksel yapıların %19'unun bodrum katı olduğu görülmektedir. Geleneksel konutlar içinde kat sayısı, bodrum kat hariç en fazla 3 olmaktadır. Bölgede ki geleneksel konutlarda 2. derece uygulanma yoğunluğunu 3 katlı yapılar meydana getirmektedir.

Araştırma yapılan doku, sit alanı içinde olmasına rağmen 4-5 ve 6 katlı yeni yapılara rastlanmaktadır. Yeni yapılarda %4 uygulanma oranı ile tek katlı yapılar en az yoğunluğu oluştururlar. Bu oran iki katlı yapılarda %35, üç katlı yapılarda %11, dört katlı yapılarda %8, beş katlı yapılarda %12, altı katlı yapılarda ise %10'dur. Oranlardan da anlaşıldığı gibi yeni yapılarda en fazla uygulama yoğunluğuna sahip kat sayısı ikidir. Yeni yapıların %23'ünde bodrum kat olduğu tesbit edilmiştir (Bkz. Harita 4.5).

4.6 İŞLEVSEL ANALİZ(4)

•Konut(4.A.)

İnceleme bölgesindeki tüm yapılar içinde konutların uygulanma oranı %42'dir. 141 adet olan konutların %75'ini geleneksel konutlar meydana getirir.

Geleneksel konutların zemin katında genellikle gündelik ev işleri için ayrılmış olan servis mekanları bulunur. Fakat bazılarında üst katlardaki yaşantının benzeri nitelik taşıyan odalar da bulunmaktadır. Zemin katın da üst kat gibi ahşap karkas olduğu örnekler çoğunlukta olduğu gibi, taş duvarlardan oluşup, ahşap karkas üst katın bu duvarlar üzerine oturtulduğu da görülmektedir. İncelenen tarihsel doku içinde rastlanan geleneksel konutların çoğunluğu 2 ve 3 katlıdır. Bu konutların %10'u günümüzde harap durumda olduğu için kullanılamamaktadır.

•Konutlara eklenmiş wc,mutfak,depo gibi hizmet mekanları (4.B.)

Geleneksel yapılara, değişen ve gelişen yaşam koşullarına paralel olarak çıkan ihtiyaçlar sonucu bazı ekler yapma gereği duyulmuştur. Bu ek yapılar çoğunlukla binaya bitişik ve genelde zemin kattan geçilen birimlerdir. Arka bahçeye açılırlar, banyo,tuvalet, mutfak ve depo gibi birkaç işlevi birden içerenler de vardır. Bu birimler birarada bulunabildikleri gibi birbirlerinden bağımsız da olabilirler. Ayrıca binaya bitişik olmayan arka bahçe duvarına dayanmış örnekler de vardır.

Uygulanma oranı %15 olan bu ek yapıların %23'ünü yeni yapılar oluşturur.

•Ticaret + konut (4.C.)

Ticaretin yoğun olarak bulunduğu kesimlerde alt katları ticarete ayrılmış, üst katları ise konut olarak kullanılan yapılar bulunmaktadır. Özellikle Mustafa Kemal Paşa, Halit Paşa ve İpar Caddeleri'ne bakan yapıların çoğunluğu bu şekildedir.

Bölgede yapılan incelemede %19 uygulanma oranına sahip olduğu görülen bu yapıların %39'unu geleneksel yapılar oluşturmaktadır.

•Kamu yapıları ve sosyal yapılar(4.D.)

Mudanya'da inceleme bölgesi içinde kalan yapılardan hamam, karakol, Halk Eğitim Merkezi, kahve, çeşme ve eski Belediye Binası ile eski Jandarma Binası geleneksel sistemlerle yapılmış binalardır. Bugünkü Belediye Binası; okul ve banka günümüz yapım sistemleri ve malzemesi ile inşa edilmiştir. Bu yapılar, inceleme bölgesinde bulunan tüm yapıların %14'ünü meydana getirmektedir.

İlçe girişinde bulunan İstasyon Binası, bugün otel olarak kullanılmaktadır*. P.T.T. binası ile iskele de güneybatıda, ilçe girişinde bulunmaktadır. Askerlik Şubesi ve sinema(kilise) ise ilçenin kuzeydoğu kesimindeki Rum yerleşimi civarında yer alır (Bkz. Resim 4.19).

•Ticaret(4.E.)

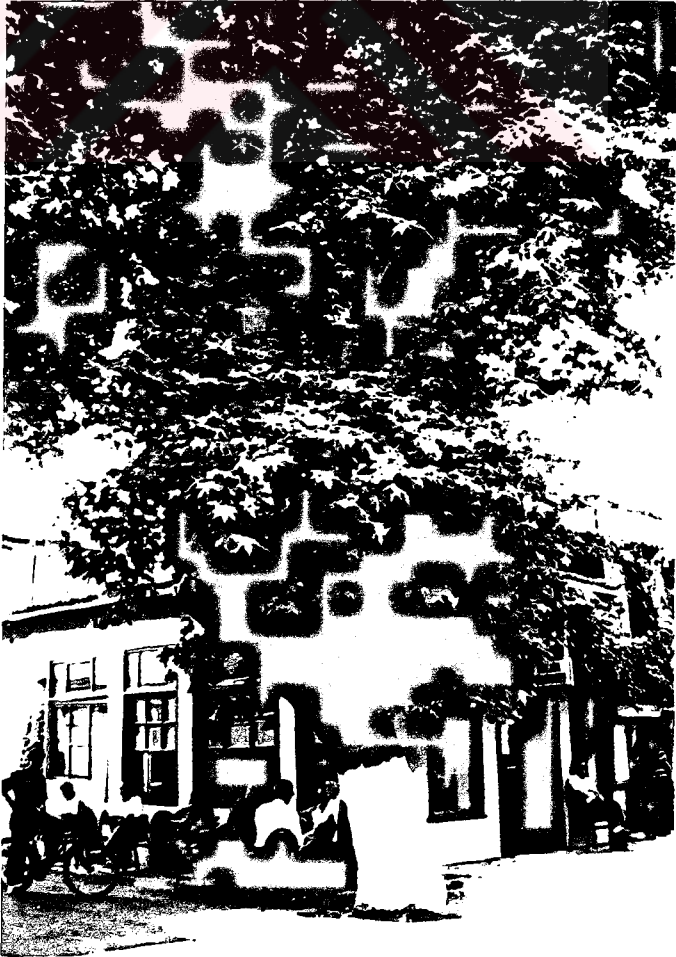
Bölgede ticaret, özellikle Halit Paşa Caddesi üzerinde yoğun olarak bulunmaktadır. Tek kat olan bu yapılar Mustafa Kemal Caddesi'ne doğru da yayılmış durumdadır. Ayrıca 22 numaralı adada Halit Paşa Caddesi ile İpar caddesi'ni birleştiren hal bulunmaktadır. Bu kısım betonarme olarak inşa edilmiştir ve tek katlıdır.

Tüm yapılar içinde %14 uygulama oranına sahip olan bu yapıların %72'si geleneksel sistemlerle yapılmıştır. Günümüz yapım sistemleri ile yapılmış olanlar, tek katlı oldukları için doku silüetine aykırı değildir.

•Dini yapılar(4.F.)

İncelenen doku içinde üç adet cami bulunmaktadır ki tüm yapılar içinde %1'lik bir oran oluşturur. Bunlardan birincisi Mustafa Kemal Paşa Caddesi üzerindeki Eski Cami, ikincisi İpar Caddesi üzerindeki Tekke-i Cedid Camii, üçüncüsü ise Şadırvan Sokak üzerindeki Tekke-i Atik

* Daha detaylı bilgi için 3.4 numaralı bölüme bakınız.

Camii'dir. Adı geçen camiler ticaretin yoğun olduğu bölgelerde bulunmaktadır.

•Mağaza (4.G.)

Zeytin yörenin esas geçim kaynağı olduğu için, bölgede halkın "Mağaza" olarak adlandırdığı, zeytinin işlendiği ve depolandığı yapılar bulunmaktadır. Bu yapılar kagir ve tek katlıdırlar. Üzerleri kırma çatı ile örtülü olan mağazaların sadece giriş yönünde penceresi bulunmakta, yan cephelerde pencere açılıyorsa bile bu pencereler çok küçük olmaktadır. Mağazaların pek çoğunun cephesinde profilli silmeler, pencere demir parmaklıkları gibi yapı öğeleri bulunur. Dıştan sıvalı ve sıvasız örnekleri bulunan bu yapıların içleri sıvalı olmadığından yapım sistemi ve malzemesi görülür. Yapıların çoğunun döşemesi sıkıştırılmış topraktır (Bkz. Resim 4.20).

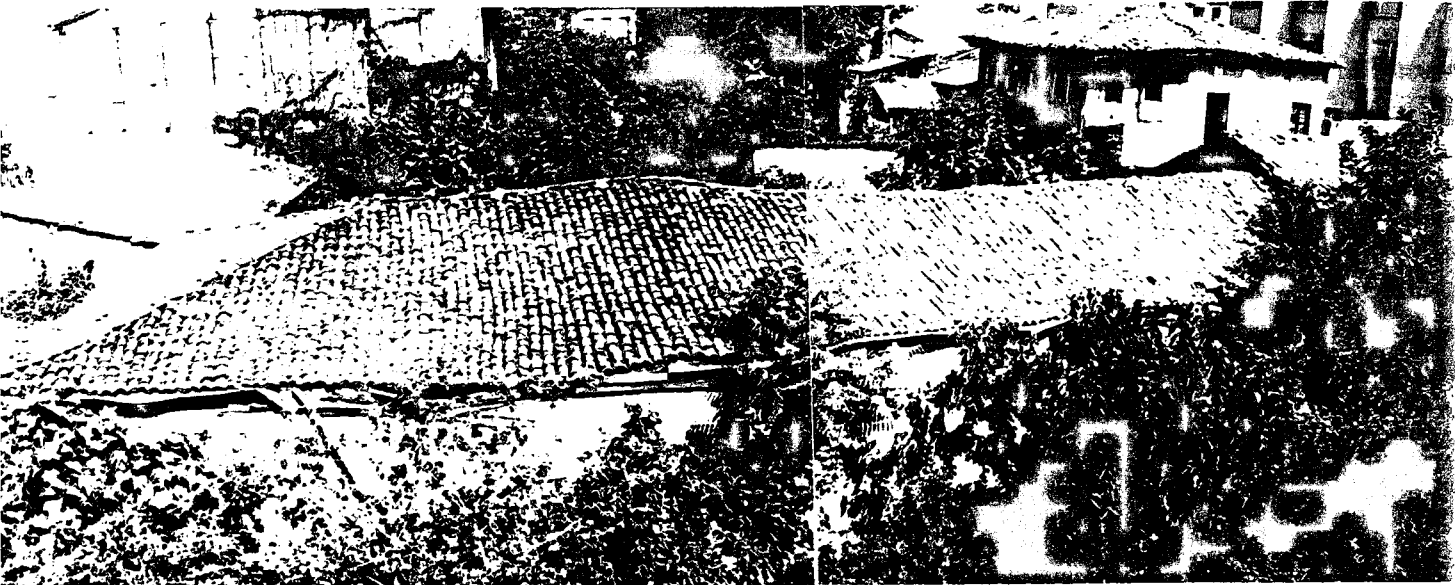
Mağazaların yaklaşık 100m² olanları tek mekanlı, daha büyük olanları ise iki veya daha çok mekanlı olabilmektedir. Bu mekanlar üretim ve depolama için kullanılmaktadır.

Mağazaların içinde bulunan dev ahşap fıçılar zeytini bekletmek için kullanılır. Bugün fıçı imalatı olmadığı için, fıçıların yerine beton havuzlar kullanılmaktadır (3m³3m³3m). Burada bekletilen zeytinler, salamura yada sele olarak hazırlanır ve ayrıca zeytinyağı üretilir. Artıklardan ise el yapımı sabun yapılır.

Bölgede %5 uygulama oranı olan mağazalar genelde, yapı sahibinin evinin hemen yanında veya alt katında bulunurlar.

•Kullanılmayan yapılar (4.H.)

İnceleme alanı olarak seçilen 2.bölgede bulunan geleneksel yapıların pek çoğu yıpranmış durumdadır. Bir kısım yapılar, kullanan insanlar veya sahiplerinin kendi imkanlarıyla onarılmaya çalışılırken,

• I.K.D N.15-

• I.K.D N.13-

• I.K.D.N. 14'

bir kısmında bakımsızlıktan kullanılamıyacak hale gelmiştir. Bölgedeki yapıların %6'sı günümüzde boştur. Kullanılmayan bu yapılardan bazıları, çevresi için tehlikeli olacak kadar harap durumdadır (Bkz. Harita 4.6).

4.7 FİZİKSEL ÇEVRE ANALİZİ(5)

•Geleneksel yapılar(5.A.)

••Kitle ve cephesi ile korunması gereken yapılar(5.A.1.)

Çalışma alanı içinde yapılan incelemeler sonucu, 203 adet geleneksel yapıdan 54'ünün kitle ve cephesi ile korunması gerektiği tesbit edilmiştir. Tüm yapılar içinde bu binaların oranı %18'dir.Yapı özellikleri, yapım sistemi ve malzemeleri incelendiğinde, birtakım özelliklerini günümüze kadar korudukları görünen bu yapıların, büyük bir çoğunluğunu geleneksel konutlar oluşturur. Özelliklerini hala koruyan cami, hamam, mağaza gibi kagir yapılar ile dükkanlar bu sınıfın içindedir.

Tesbit edilen 54 adet yapıdan 36 tanesi tescilli olan bu yapıların diğerleri kendi haline bırakılmıştır.

••Cephesinin ıslah edilmesi gereken yapılar(5.A.2.)

Geleneksel yapılar içinde %73'ü cephesinin ıslah edilmesi gereken binalardır. Yapıların büyük bir çoğunluğunun korunması gereklidir fakat cephesi çeşitli müdahalelerle bozulmuştur. Bahsedilen müdahaleler pencere, kapı boyutlarının, malzemenin değiştirilmesi, yapının sıva ile kaplanması gibi değişikliklerdir. Bu yapılardan bir kısmı ise geleneksel yöntemlerle yapılmış, mimari özellikleri bakımından korumaya değer özellikler göstermeyen, kitlesi ile uyumlu fakat fiziksel çevreye olan uyumunun cephe biçimlenişi ile sağlanması gereken yapılardır.

İnceleme alanındaki tüm yapılar içinde oranı %51 olan bu yapıların arasında, kitlesinin de cephesi ile birlikte ıslah edilmesi gerekenler vardır. Bu yapıların çoğunluğu tek katlı olup silüeti bozan geleneksel yapılardır ve kütlesinin de cephesi ile birlikte ıslah edilmesi gerekmektedir.

•Yeni yapılar(5.B.)

- Kitle ve cephesi ile geleneksel çevreye uyumlu yapılar(5.B.1.)

Gabarisi ve cephe biçimlenişi ile geleneksel çevreye uyum sağlayan yapılar, 88 adet olan yeni yapılar içinde %6'lık bir orana sahiptir. Tüm yapılar içindeki oranı ise %2'dir. Bu binalar bölgenin güneydoğu kesiminde yoğunlaşmış durumdadır.

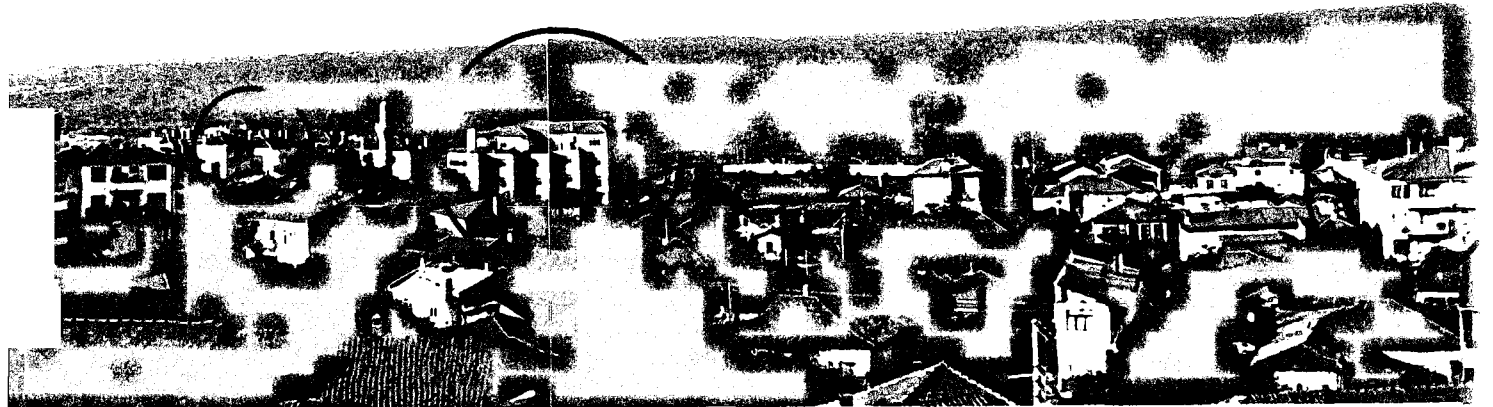
- Kitlesi uyumlu, cephesi aykırı yapılar(5.B.2.)

Kitlesi geleneksel çevreye uyumlu, genel silüeti bozmayan fakat cephe biçimlenişleri, renk ve malzeme seçimleri bakımından aykırı kalanlardır. Kat sayıları üç ve daha az olan bu yapılar tüm bölge içinde %12'lik bir orana sahiptirler. Yeni yapılar içinde 34 adet ile %39 oranında yer kaplarlar.

- Kitle ve cephesi ile geleneksel çevreye aykırı yapılar(5.B.3.)

Kitlesel etkisi, kat adetleri ve cephe biçimlenişleri ile tarihsel dokuya ve silüete olumsuz yönde etki eden, aykırı yapılardır. Kat sayıları dört ve daha fazla olan bu betonarme binalar, 49 adet ile tüm bölge içinde %17'lik bir orana sahiptirler. Yeni yapılar içinde uyumsuz yapıların oranı %56'dır (Bkz. Resim 4.21).

RESİM: 4 21

•**Yapılanmamış alanlar(5.C.)**

••**Düzenlenmiş kamuya açık yeşil alanlar(5.C.1.)**

Tarihsel doku içinde halkın yararlanabilmesi amacıyla düzenlenmiş yeşil alanlar yok denecek kadar azdır. Sadece Belediye Binası yanında bir park bulunmaktadır. Fakat sahil şeridinde yakın zamanda, denizin doldurulması ile elde edilen bant, çeşitli rekreasyon alanlarına sahiptir. T.K.T.V. İstanbul Bölge Kurulu'nun 16.06.1987 gün ve 3610 sayılı kararı ile onaylanan kıyı dolgusu sonucu, sahilin bir kısmı çay bahçeleri, çocuk bahçeleri ve gezinti yolları gibi farklı biçimlerde değerlendirilerek yürüyüş şeridi haline getirilmiştir. Kamuya açılan düzenlenmiş alanlar yaklaşık 11416m² yer kaplar. İncelenen bölgenin toplam alanına bakıldığında, bahsi geçen yeşil alanlar %14 gibi bir orana sahiptirler.

••**Özel bahçeler(5.C.2.)**

Tarihsel dokuda araştırma bölgesi olarak seçilen alan içinde karşılaşılan hemen hemen tüm konutların bahçesi olduğu görülmektedir. Konutun büyüklüğüne göre boyutları değişen bu bahçelerin büyük bir kısmı arka bahçe şeklindedir. Adanın sokağa bakan cephelerini çeviren yapıların, orta kısmında kalan boşluklar genelde bu şekilde değerlendirilmiştir. Girirtli Mahallesi'ne yakın olan alanlardaki konutlar bahçesiz yada küçük bahçeli olmakla beraber, güneydoğu kesimlerine gidildikçe bahçeler büyümektedir. Özel bahçeler yaklaşık 11141m² alan ile, toplam araştırma bölgesi alanının %13.5 oranında bir kısmını kaplar.

••**Boş alanlar(5.C.3.)**

Bu alanların büyük bir kısmı, üzerlerinde bulunan binanın terk edilerek bakımsızlıktan veya yeni yapı yapılabilmesi için yıkılması

ile boşalan arsalardır. Çoğu özel şahıs mülkiyetinde olan boş arsalar, bölge içinde dağınık bir halde bulunmaktadır. Yaklaşık 2922m2 alan kaplayan bu arsalar, tüm inceleme bölge alanının %3.5 oranında bir kısmını meydana getirirler.

•Yol kaplamaları(5.D.)

••Korunması gerekli parke taş kaplama(5.D.1.)

Mudanya'da ana cadde dışında diğer yolların önceleri "Arnavut kaldırımını" olduğunu günümüz halkından öğreniyoruz. Ortaya doğru eğimli olan ve ortada daha büyük taşların kullanıldığı bu kaplama günümüzde hiç kalmamıştır. Daha sonraki dönemlerde parke taş ile kaplanan dört sokak bugüne kadar kalabilmiştir. Özgün döşeme kaplamasını muhafaza eden Merdivenli Sokak, Ünlü Sokak, Cami Sokak ve Hamam Sokak her an üzerinin asfalt kaplanması tehlikesi ile karşıkarşıyadır. Bölgedeki toplam yollar içinde %10 gibi çok küçük bir oranını bu sokaklar meydana getirir.

••Asfalt Yollar(5.D.2.)

Araştırma bölgesinde bulunan yolların büyük bir çoğuluğunu asfalt yolların oluşturduğu gözlenmektedir.Yakın zamana kadar parke taş kaplama olan yolların büyük bir bölümü, bugün asfalt ile kaplanmış durumdadır. Bölge içinde bulunan bütün yolların, %90 gibi bir oran ile çoğuluğunu asfalt yollar oluşturur.

•Korunması gerekli ağaçlar(5.E.)

Araştırma bölgesi içinde 11 adet korunması gerekli ağaç bulunmaktadır. Bu ağaçlardan dokuz tanesi çınar, iki tanesi servi ağacıdır. Servi ağaçları Eski Cami haziresi içindedirler. Çınar ağaçlarının biri Eski Cami avlusunda, ikisi Karakol Binası avlusunda, diğerleri ise ulaşım alanları üzerindedir.Bölgenin değişik kısımlarına

dağılmış durumda olan korunması gerekli ağaçların 6 tanesi tescil edilmiş durumdadır (Bkz. Harita 4.7).

4.8 GELENEKSEL YAPILARDA STRÜKTÜR ANALİZİ(6)

Mudanya tarihi dokusudaki 2. çalışma bölgesinde yapılan incelemeler sonucunda 203 adet geleneksel yapı tesbit edilmiştir. Bu yapıların %53'ünü geleneksel konutlar meydana getirir. Geleneksel yapıların taşıyıcı sistemleri ve cephelerinin durumu incelendiğinde dört grup ortaya çıkar.

•İyi durumda bulunan yapılar(6.A.)

Taşıyıcı sistemleri açısından bir sorun olmayan, gerekli onarımların zaman içinde yapılması ile herhangi bir müdahale gerektirmeden uzun yıllar ayakta durabilecek olan yapılardır. Kullanıcıları tarafından zaman içinde gerekli bakımları yapılmış olan bu yapıların, geleneksel yapılar içinde sahip olduğu oran %39'dur.

•Hafif onarım gerektiren yapılar(6.B.)

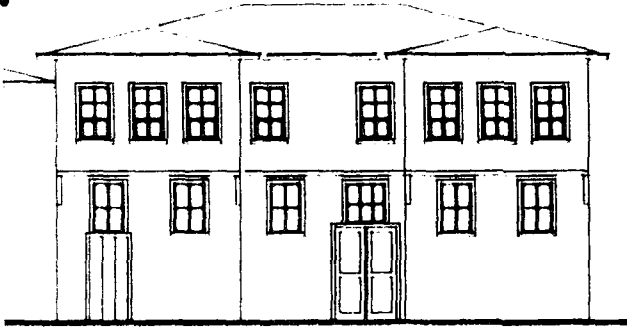
Geleneksel yapılar arasında %44 ile en fazla yoğunluğu tutan, özgünlüğü bozmadan yapılacak ufak müdahaleler gerektiren yapılardır. Taşıyıcı sistemi için kısmi müdahale gerektiren bu yapıların iç ve dış boyalarının yapılması, sıva onarımı, pencere ve kapılarının gerek doğrama gerekse camlarının elden geçirilmesi, çatılarının onarılması ile yıpranmaları büyük ölçüde önlenbilir.

•Ağır onarım gerektiren yapılar(6.C.)

Bu yapıların pek çoğu, uzun süre kullanılmadıkları için taşıyıcı sistemlerinde önemli sorunlar gözlenen yapılardır. Geleneksel yapılar içinde %9 oranına sahip olan bu yapılar, ya maddi imkan olmadığı için

RESİM: 4. 22

• İ.K.D.N. 122 •

• İ.K.D.N. 121 •

onarılmadığından ya da sahipleri tarafından istenen rantın sağlanamaması sebebiyle yıkılmaya terk edilmiş bulunan binalardır. Bazılarında ise onarılmadığı halde çok kötü şartlar altında kiracılar yaşamaktadır. Üst örtünün işlevini yerine getiremeyecek şekilde yıpranması, doğramaların harap olması, döşemede meydana gelen çökmeler, sıvalarda meydana gelen dökülmeler ve benzer sebeplerle yapılar dış etkilere devamlı açıktırlar, her geçen gün daha çok yıpranmaktadır. Dolayısı ile çevreye karşı da tehlikeli olan bu yapılarda, önemli oranda ve ivedi olarak onarımlar gerekmektedir (Bkz. Resim 4.22).

•Restorasyon geçirmiş yapılar(6.D.)

Yapılmış olan restorasyonların büyük bir kısmında yapının özgün strüktürü değiştirilmemiş, onarım genelde malzemede yapılmıştır. Bu sebeple yapıların özgünlüğü çok fazla zedelenmemiştir. Bunu sağlayan en önemli sebeplerden biri, yapının özgün halinin de büyük sorunları olmayışıdır. Ancak bölgede restorasyonu yapılan üç yapıda özgünlük tamamen yok olmuş durumdadır. Tekke-i Cedid Camii bu yapılardan biridir. Özgün strüktürü tamamen bozularak, yeni yapı sistemleri ile inşa edilen bu binalardan sadece caminin minaresi özgünlüğünü koruyabilmiştir. Bölgede ki geleneksel yapılar içinde, restorasyon geçiren binaların oranı %8'dir (Bkz. Harita 4.8).

4.9 GELENEKSEL YAPILARDA ÖZGÜNLÜK DURUMU(7)

Araştırma konusu olan 2.bölgede bulunan 203 adet geleneksel yapıdan dokuz tanesi anıtsal olmak üzere, 67 adet korunması gerekli yapı vardır. Plan tipleri, cephe biçimlenişleri, yapı elemanları ve yapı

malzemeleri açısından tamamı ile korunması gereken bu yapılar, geleneksel yapılar içinde %33 oranında bir yer kaplar. Geleneksel yapıların bütünü açısından özgünlük durumu incelendiğinde, karşımıza üç sınıf çıkar.

•Özgünlüğünü koruyan yapılar (7.A.)

Hiç onarım geçirmemiş, nerdeyse yıkılacak kadar yıpranmış durumda olan yapılar ile belirli zamanlarda ufak onarımlar geçirerek ayakta kalmayı başarmış yapılar bu gruba girmektedir. Özgün mimari özelliklerini bugüne kadar koruyabilmiş olan yapılar, geleneksel yapılar içinde 51 adet ile %25 oranında yer kaplarlar.

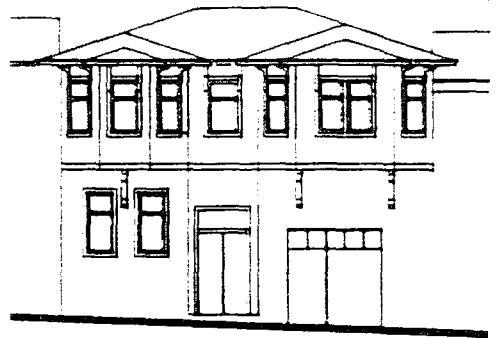
•Özgünlüğünü önemsiz oranda yitirmiş yapılar (7.B.)

Zaman içinde pencere, kapı gibi yapı elemanlarında değişiklik yapılması, yapının pervaz, konsol gibi yapı elemanları ile birlikte sıvanması gibi müdahaleler yapılarak, özgünlüğünün kısmen zedelenmesidir. Buna rağmen mimari özelliklerinin büyük bir kısmını koruyan bu yapıların, geleneksel yapılar içindeki oranı %38'dir (Bkz. Resim 4.23).

•Özgünlüğünü kaybetmiş yapılar (7.C.)

Geleneksel yapı oldukları bilindiği halde mimari özelliklerinin büyük bir kısmı, özgün elemanları, özgün malzemeleri kaybolmuş hatta bir kısmının yapım sistemi dahi değişmiş olan binalardır. Geleneksel yapıların %37 oranında bir kısmını oluşturan bu yapıların iki tanesi tescillidir. Üç tanesi tamamen günümüz yapım sistemleri ile yeniden inşa edilmiştir. Bu yapılardan biri olan Tekke-i Cedid Camii'nin minaresi, günümüze kadar özgünlüğünü koruyabilmiştir (Bkz. Harita 4.9).

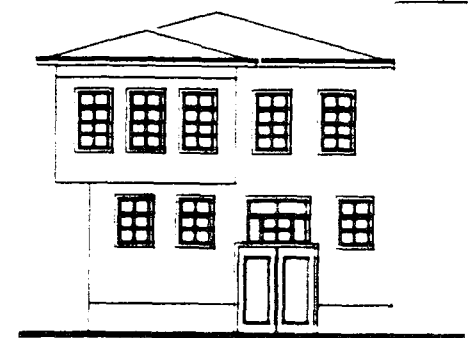
• I.K. D.N. 174 •

.1993.

977.

• I.K. D.N. 113 •

.1993

4.10 DEĞERLENDİRME (8)

Mudanya 2.bölgede bulunan geleneksel ve yeni yapılar üzerine bir değerlendirme yaptığımızda çıkan sonuçları beş başlık altında toplayabiliriz.

•Mimari özellikleri aynen korunması gereken

geleneksel yapılar(8.A.)

Bölgede tesbit edilen 203 adet geleneksel yapıdan %27'sinin, özgün mimari özelliklerini hala korudukları için aynen korunmaları gerekmektedir. İnceleme alanı içinde bulunan tüm yapılar arasında %18'lik bir oran oluşturan bu binalardan bir kısmı, gerekli onarımı göremedikleri için her geçen gün yıpranmakta ve sayıları giderek azalmaktadır. Bir kısmı tescilli olan bu yapılarda değişiklik yapılamadığından dolayı, yapı sahipleri istedikler rantı sağlayamamakta ve bölgedeki diğer gayrimenkul sahiplerine oranla güç durumda kalmaktadırlar. Bu duruma devlet tarafından belirlenecek koruma politikaları ile çözüm getirilmelidir.

•Dış mimarisinin ıslahı gereken geleneksel yapılar(8.B.)

Geleneksel yapılar arasında,yapılan müdahalelerle özgünlüğünü kısmen yitirmiş bu yapıların ıslah edilerek çevreye uyumları sağlanmalı, özgünlüğünü bozan değişiklikler düzeltilmelidir. Kitle olarak genel silüete uyan bu binaların genelde pencere, kapı gibi yapı elemanları değiştirilmiş, çıkma sistemine müdahale edilmiştir. 130 adet olan bu yapıların tüm yapılar içinde sahip oldukları oran %45'tir. Geleneksel yapılar arasında %64 oranında bir kısım kaplamaktadırlar.

•Özellikleri açısından korunması gerekli olmayan ve yıkılıp yerine yeni yapı inşa edilebilecek olan geleneksel yapılar(8.C.)

Tarihsel dokuda inceleme bölgesi olarak seçilen alanda, geleneksel yöntemlerle yapılmış fakat hiçbir mimari özellik göstermeyen yapılar tesbit edilmiştir. Genelde tek katlı olan ve kitlesele olarak silüete uymayan bu yapıların cephe mimarileri açısından da korunması gerekmemektedir. Tüm yapılar içinde %7 oranına sahip olan bu binaların, geleneksel yapılar içinde oranı %9'dur.

•Çevreye uyumlu, müdahale gerektirmeyen yeni yapılar(8.D.)

Gerek kitlesele gerekse cephe mimarileri açısından tarihi dokuya uyumlu olan yapılardır. Tüm yapılar içinde %2 gibi az bir oran oluştururlar. Yeni yapılar içinde sahip oldukları oran ise %6'dır.

•Çevreye aykırı olup kat sayısı ve cephe mimarisi bakımından müdahale gerektiren yeni yapılar(8.E.)

Yeni yapılar içinde %94 oranında yer kaplayan bu binaların, tüm yapılar içinde sahip oldukları oran %28'dir. Bu yapılar kitlesele olarak veya cephe mimarileri açısından tarihsel dokuya aykırı olan binalardır. Her iki özellik açısından da uyumsuz olan yapılar tesbit edilmiştir. Doku içinde 4 ve daha fazla kat sayısına sahip olan yapılar, yeni yapılar arasında yoğunluktadır ve doku silüetine zarar vermektedirler (Bkz. Harita 4.10).

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

Harita : 4.4

Marmara Denizi

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100m

2- YAPIM SİSTEMLERİ ANALİZİ

- 2.A. AĞŞAP KARKAS YAPILAR
- 2.B. KAGİR YAPILAR
- 2.C. BETONARME YAPILAR

	ADET	ORANI %
2.A.	147	% 51
2.B.	53	% 18
2.C.	91	% 31
TOPLAM	291	%100

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

Harita:4-5

Marmara Denizi

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100m

3- KAT ADETLERİ ANALİZİ

- 3.A. 1 KATLI YAPILAR
- 3.B. 2 KATLI YAPILAR
- 3.C. 3 KATLI YAPILAR
- 3.D. 4 KATLI YAPILAR
- 3.E. 5 KATLI YAPILAR
- 3.F. 6 KATLI YAPILAR

- 3.G. BODRUM KATI OLAN YAPILAR

MEVCUT YAPILARDA KAT ADETLERİ VE UYGULANMA ORANI

Kat s.	Adeti	Oranı	Bodrum ad.	Bod. or. %
3.A.	90	% 31	1	% 1
3.B.	87	% 30	14	% 16
3.C.	26	% 9	5	% 19

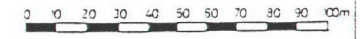
YENİ YAPILARDA KAT ADETLERİ VE UYGULANMA ORANLARI

3.A.	13	4	—	—
3.B.	35	% 12	1	% 3
3.C.	11	% 4	1	% 9
3.D.	8	% 3	3	% 37
3.E.	12	% 4	6	% 56
3.F.	10	% 3	9	% 90
TOPLAM	292	%100	40	—

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

Harita:4.6

Marmara Denizi

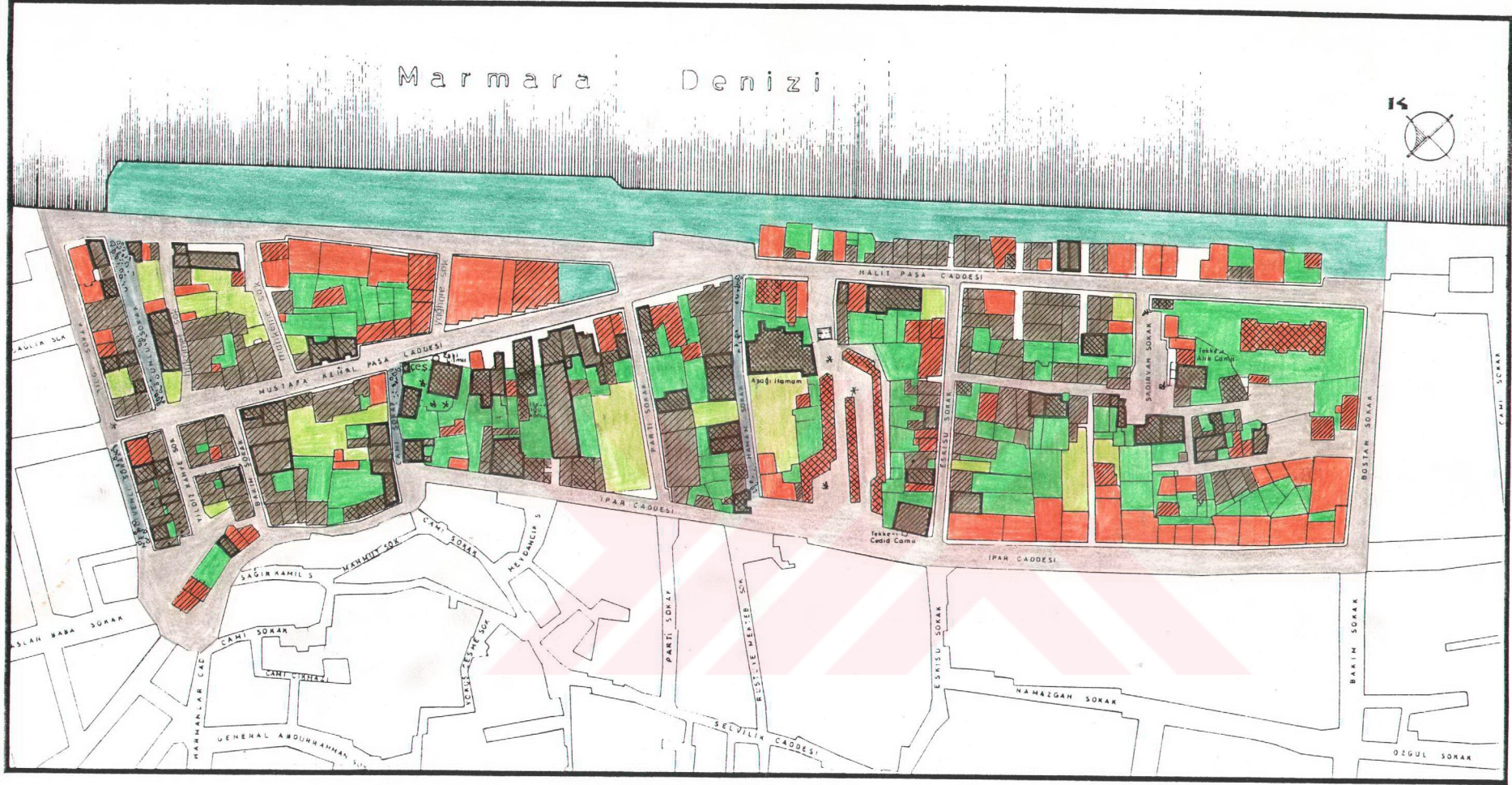
4- İŞLEVSEL ANALİZ

- 4.A. KONUT
- 4.B. KONUTLARA EKLENMİŞ WC, MUTFAK, DEPO GİBİ HİZMET MEKANLARI
- 4.C. KONUT+TİCARET
- 4.D. KAMU YAPILARI
- 4.E. TİCARET
- 4.F. DİNİ YAPILAR
- 4.G. MAGAZA (Zeytin deposu)
- 4.H. KULLANILMAYAN YAPILAR

	ADET	ORANI %
4.A.	141	% 42
4.B.	48	% 15
4.C.	62	% 19
4.D.	14	% 4
4.E.	47	% 14
4.F.	3	% 1
4.G.	16	% 5
4.H.	20	% 6
TOPLAM	331	

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

Harita: 47

5- FİZİKSEL ÇEVRE ANALİZİ

5.A. Geleneksel yapılar

- 5.A.1. KİTLE VE CEPHESİ İLE KORUNMASI GEREKEN YAPILAR
- 5.A.2. CEPHESİNİN İSLAH EDİLMESİ GEREKEN YAPILAR
- 5.B. Yeni yapılar
- 5.B.1. KİTLE VE CEPHESİ İLE GELENEKSEL ÇEVREYE UYUMLU YAPILAR
- 5.B.2. KİTLESİ UYUMLU, CEPHESİ AYKIRI YAPILAR
- 5.B.3. KİTLE VE CEPHESİ İLE GELENEKSEL ÇEVREYE AYKIRI YAPILAR

5.C. Yapılanmamış alanlar

- 5.C.1. DÜZENLENMİŞ KAMUYA AÇIK YEŞİL ALANLAR
- 5.C.2. ÖZEL BAĞÇELER
- 5.C.3. BOŞ ALANLAR

5.D. Yol kaplamaları

- 5.D.1. KORUNMASI GEREKLİ PARKE TAŞ KAPLAMA
- 5.D.2. ASFALT YOLLAR

* 5.E. Korunması gerekli ağaçlar

		ADET	ORAN %
5.A.	5.A.1.	54	% 18
	5.A.2.	149	% 51
5.B.	5.B.1.	5	% 2
	5.B.2.	34	% 12
	5.B.3.	49	% 17
5.C.	5.C.1.	11 416 m ²	% 14
	5.C.2.	11 141 m ²	% 13.5
	5.C.3.	2 922 m ²	% 3.5
5.D.	5.D.1.	250 mt	% 10
	5.D.2.	2 275 mt	% 90
5A+5B	TOPLAM	291	

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

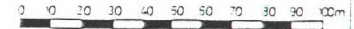
Harita: 4.8

Marmara Denizi

6- GELENEKSEL YAPILARDA STRÜKTÜR ANALİZİ

- 6.A. İYİ DURUMDA BULUNAN YAPILAR
- 6.B. HAFİF ONARIM GEREKTİREN YAPILAR
- 6.C. AĞIR ONARIM GEREKTİREN YAPILAR
- 6.D. RESTORASYON GEÇİRMİŞ YAPILAR

	ADET	ORANI %
6.A.	79	% 39
6.B.	89	% 44
6.C.	19	% 9
6.D.	16	% 8
TOPLAM	203	% 100

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

Harita: 4.9

Marmara Denizi

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 m

7- GELENEKSEL YAPILARDA ÖZGÜNLÜK DURUMU ANALİZİ

- 7.A. ÖZGÜNLÜĞÜNÜ KORUYAN YAPILAR
- 7.B. ÖZGÜNLÜĞÜNÜ ÖNEMSİZ ORANDA YİTİRMİŞ YAPILAR
- 7.C. ÖZGÜNLÜĞÜNÜ KAYBETMİŞ YAPILAR

	ADET	ORANI %
7.A.	51	% 25
7.B.	77	% 38
7.C.	75	% 37
TOPLAM	203	% 100

MUDANYA * 2.bölge MEVCUT DURUM TESBİTİ

Harita: 4.10

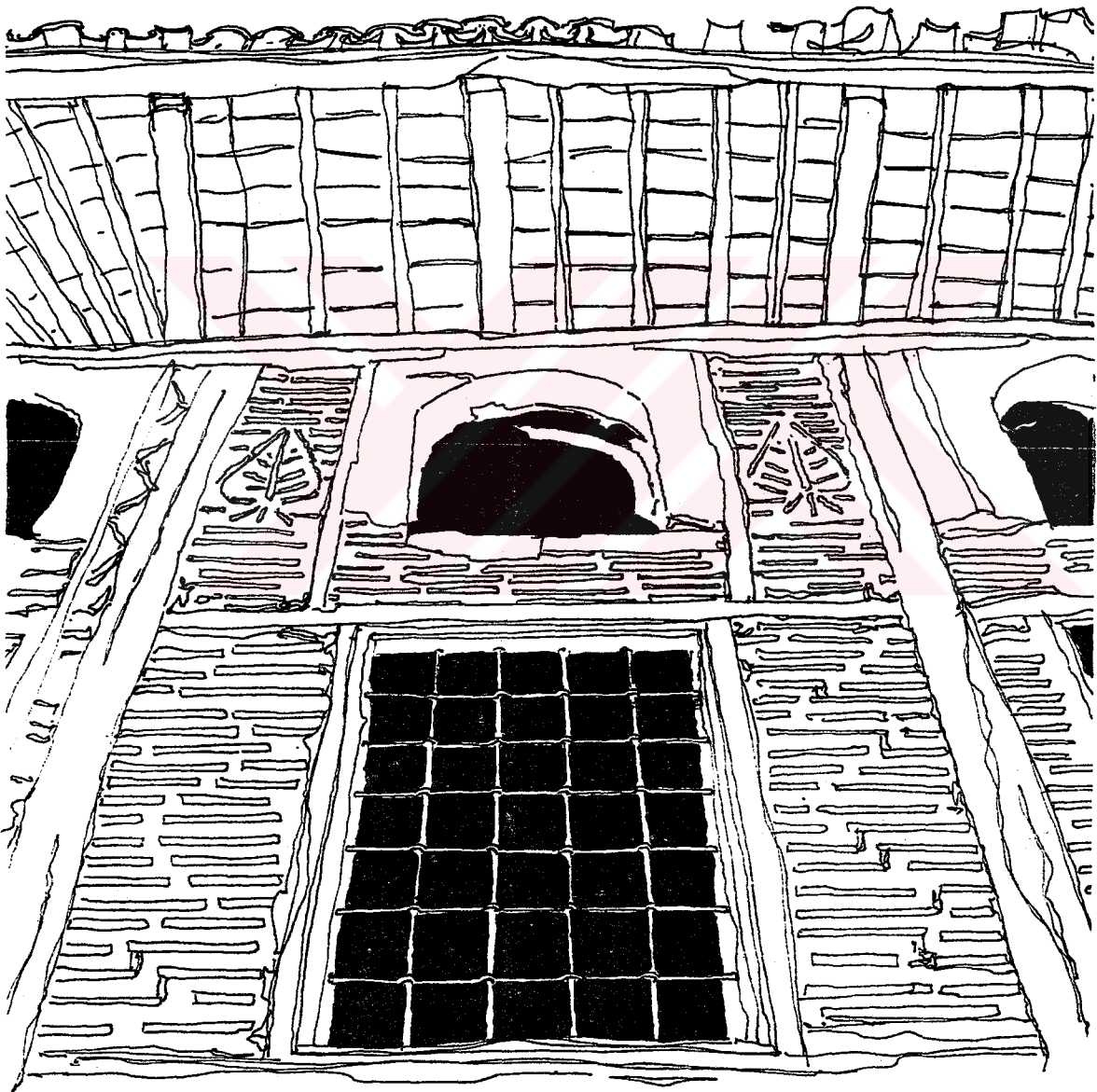
Marmara Denizi

8- DEĞERLENDİRME

- 8.A. MİMARİ ÖZELLİKLERİ AYRIN KORUNMASI GEREKEN GELENEKSEL YAPILAR
- 8.B. DIŞ MİMARİSİNİN İSLAHI GEREKEN GELENEKSEL YAPILAR
- 8.C. ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN KORUNMASI GEREKLİ OLMAYAN VE YIKILIP YERİNE ÇEVREYE UYUMLU YENİ YAPI İNŞA EDİLEBİLECEK OLAN GELENEKSEL YAPILAR
- 8.D. ÇEVREYE UYUMLU, MÜDAHALE GEREKTİRMİYEN YENİ YAPILAR
- 8.E. ÇEVREYE AYKIRI OLUP KAT SAYISI VE CEPHE MİMARİSİ BAKIMINDAN MÜDAHALE GEREKTİREN YENİ YAPILAR

	ADET	ORANI %
8.A.	54	% 18
8.B.	130	% 45
8.C.	19	% 7
8.D.	5	% 2
8.E.	83	% 28
TOPLAM	291	%100

5. GELENEKSEL KONUTLARIN BİÇİMLENİŞİ

5.1 KÜTLE BİÇİMLENİŞİ

5.1.1 DOĞAL VERİLERİN BİÇİME ETKİSİ

5.1.1.1 Topografya

Mudanya tarihsel yerleşimi dar sahil bandı ve hemen arkasından başlayan tepenin yamacına oturmuştur. Araştırma bölgesi olarak seçilen 2.bölge, sahil şeridinde bulunduğu için genelde düzlük bir arazi yapısı gösterir. Bölgenin güneydoğu sınırınının hemen gerisinde başlayan eğimli arazi sadece 61 numaralı ada üzerinde bulunan yapıları etkilemektedir. Eğimden dolayı bir set üzerinde kalmış olan bu ada üzerindeki yapılar deniz manzarasına doğru yönelmiştir (Bkz. Resim 5.1).

Sahil şeridi düzlüğüne oturmuş konutlar genelde iki veya üç kattan meydana gelmişlerdir. Bir kısmında, zemin kat döşeme kodunun hafif yükseltilmesi ile ışık ve hava imkanı sağlanmış bodrum katlar bulunmaktadır.

5.1.1.2 Yön, manzara

Yapılar genelde bitişik nizam olduğu için, sokak tarafına ve arka bahçe tarafına açılmak üzere dışarı bakan iki cephesi vardır. Bu cephelerden de mümkün olduğu kadar fazla faydalanmak için çıkmalar yapılmıştır. Bölgedeki yerleşim kuzeybatı-güneydoğu yönünde, kıyı çizgisine paralel olarak yayılmıştır. Adaları sınırlayan sokakların bir kısmı, kuzeybatıda bulunan Marmara Denizi kıyı çizgisine diktir ve uçları deniz yönüne açılır. Kuzeybatıda Rum yerleşimine yakın olan kısımlarda ızgara plan tipi daha belirgindir. Güneydoğuya doğru bu

M A R M A R A D E N İ Z İ

belirginlik azalır, çıkmaz ve dar sokaklarla daha karmaşık bir yapı kazanır.

5.1.2 SOKAK-PARSEL-YAPI İLİŞKİSİ

5.1.2.1 Parsel içi yerleşimi ve yapı ilişkisi

Bölgedeki parsel boyutları farklılıklar gösterir. Parsel içi konumlanmanın belirlenmesindeki en önemli unsurlardan biri parsel büyüklüğüdür. Bölgenin kuzeydoğu kesiminde, Rum yerleşiminin devamı olan kısımda ve Halit Paşa Caddesi üzeri ile civarındaki ticaret bölgesinde parsel boyutları diğer kesimlere oranla daha küçüktür. Geleneksel konutlar incelendiğinde %95'nin bitişik düzende yapılandığı görülmektedir. Bitişik düzende, sokağa ve arka bahçeye bakan iki cephesi bulunan, yan cepheler sağır ve arka bahçeli konutlar en çok görülen örneklerdir (Bkz. Tablo 5.1).

• Bitişik düzende yerleşmiş yapılar

•• Sokaktan girilen yapılar

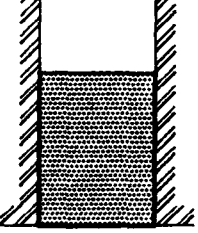
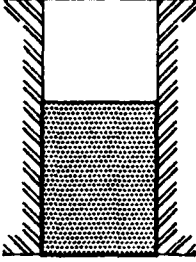
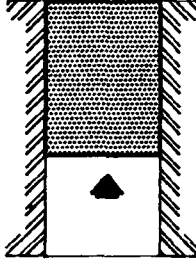
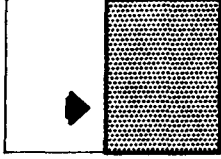
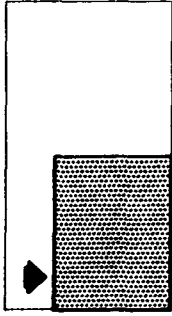
- Bahçesiz; Geleneksel konutların %43'ü bu şekilde yapılanmıştır.

Yapı parselin tamamını kapsamaktadır, giriş sokak cephesindedir. 57 adet olan bu yapıların %30 oranında bir kısmını konut+ticaret olmak üzere iki fonksiyon içeren yapılar oluşturmaktadır. Bu yapılar özellikle bölgenin güneydoğusunda, ticaretin yoğun olduğu Halit Paşa Caddesi üzerinde toplanmıştır.

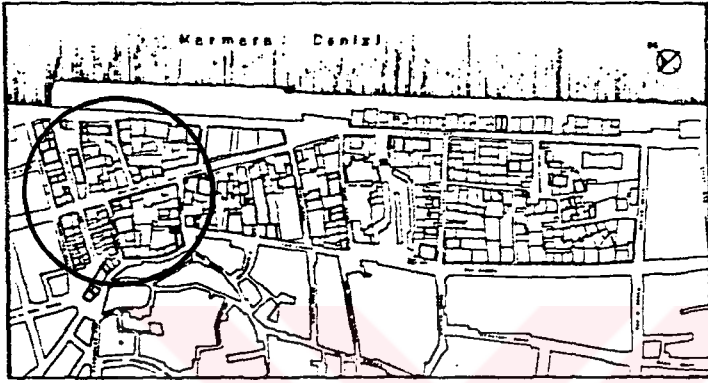
- Arka bahçeli; %50 oran ile bölgedeki konutlarda en çok görülen uygulamadır. Yapının girişi ön cephedendir ve zemin kattan arka bahçeye geçiş vardır (Bkz. Resim 5.2,5). Konut+ticaret fonksiyonlarını içeren yapılarda %9 gibi az bir uygulama oranına sahiptir.

MUDANYA * 2.bölge
GELENEKSEL KONUTLARIN PARSEL İÇİ YERLEŞİMİ
VE SOKAK İLİŞKİŞİ

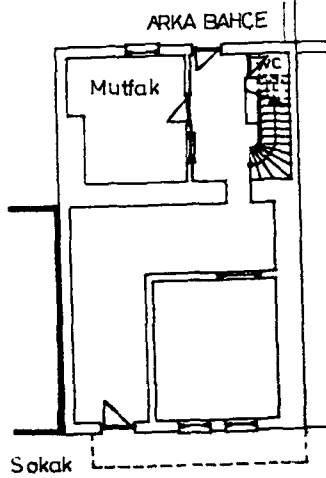
TABLO: 5.1

BİTİŞİK DÜZEN			AYRIK DÜZEN	
SOKAKTAN GİRİLEN YAPILAR		BAHÇEDEN GİRİLEN YAPILAR	SOKAKTAN GİRİLEN YAPILAR	BAHÇEDEN GİRİLEN YAPILAR
Bahçesiz	Arka bahçeli	Ön bahçeli	Yan bahçeli	Bahçenin bir köşesinde
				
56 ADET.....%43	65 ADET.....%50	3 ADET.....%2	4 ADET.....%3	3 ADET.....%2
İNCELENEN TOPLAM GELENEKSEL KONUT SAYISI=131				

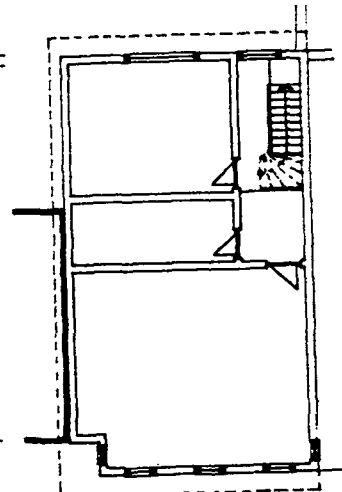
RESİM: 5.2

ÖN GÖRÜNÜS

ZEMİN KAT PLANI

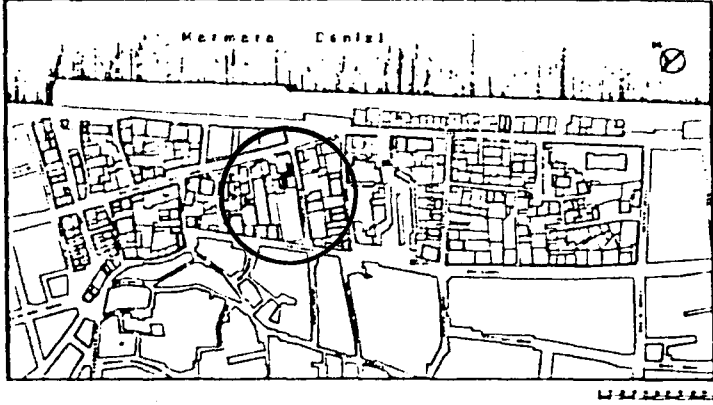

1.KAT PLANI

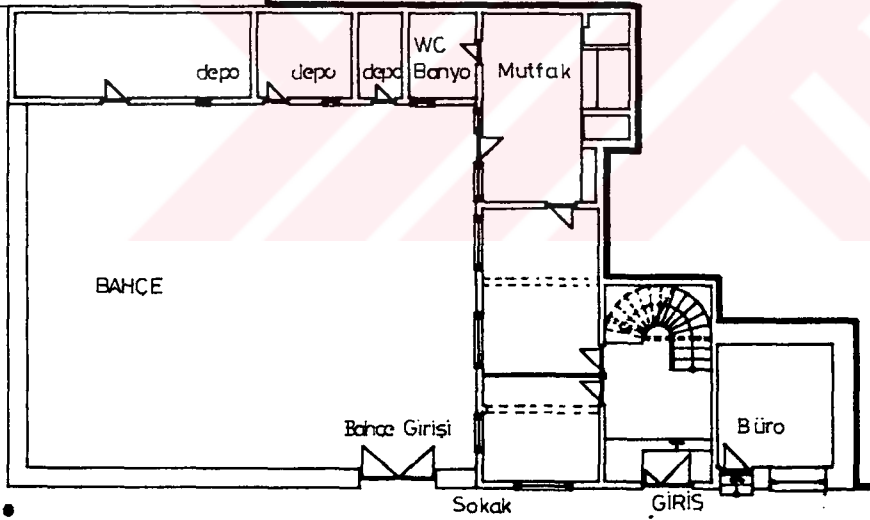
● i.K.D.N.: 139 ●

0 1 2 3 4 5M

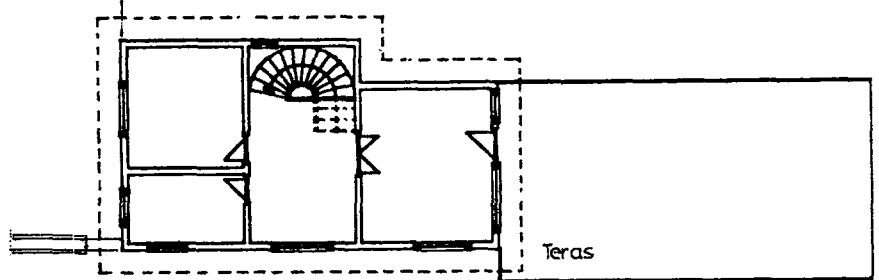
RESİM: 5.3

ÖN GÖRÜNÜS

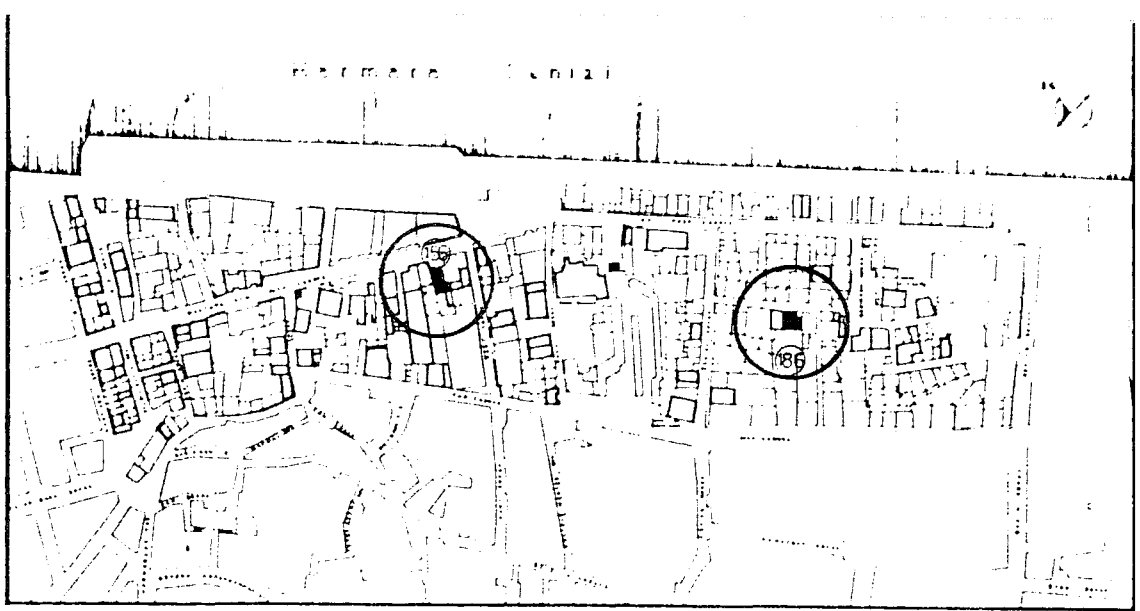
ZEMİN KAT PLANI

• i.K.D.N. : 157 •

• 1.KAT PLANI

0 1 2 3 4 5M

RESİM 54

RESİM 55

I.K.D.N. 156

- **Ayrık düzende yapılar**

- Sokaktan girilen yapılar

- Yan bahçeli; Bahçe sokak cephesine göre yapının yanındadır.

Yapıya bazı yapılarda sadece bahçeden, bazı yapılarda ise hem sokaktan hemde bahçeden giriş vardır. Ayrıca sokaktan bahçeye geçiş verilmiştir. Bu tip düzenlerin uygulanma oranı %3'tür (Bkz. Resim 5.3,4).

- Bahçeden girilen yapılar

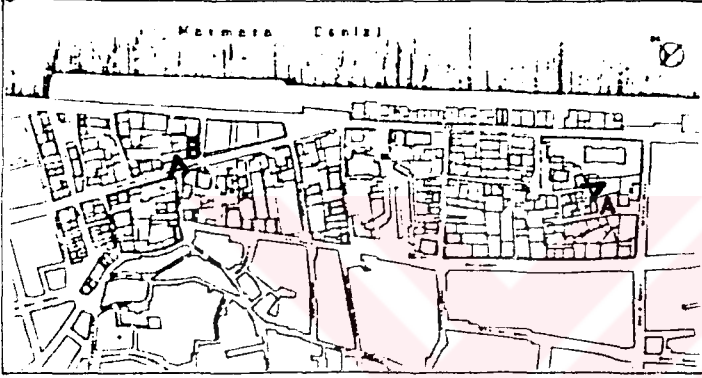
- Ön ve yan bahçeli; Yapının hem önünde hemde bir yanında bahçe vardır. Sokaktan bahçeye geçildikten sonra, yapıya giriş ön veya yan cepheden olabilmektedir.

- Ön ve arka bahçeli; Sadece Eski Cami İmam Evi'nde görülen bu uygulamada, yapıya hem arka bahçeden hemde önde bulunan cami avlusundan giriş vardır. Her iki bahçeye de sokaktan geçiş verilmiştir.

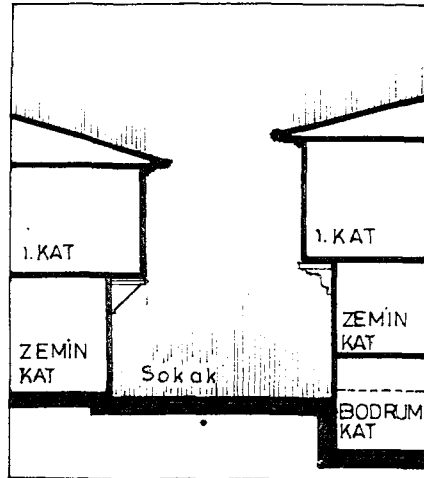
5.1.2.2 Sokak profilleri

Bölgedeki genel karakter şöyledir: Yol ve kaldırımdan sonra hemen bina başlar; niş içinde veya nişsiz giriş kapısına bir yada birkaç basamakla çıkılır, bazı yapılarda girişin üzerindeki katta çıkma bulunur, çıkmalar konsol ile desteklenir, eğer yapı üç katlıysa çıkmalar genellikle son kattadır, çatılar kiremit ile kaplıdır ve çoğunlukla binadan taşarak saçak meydana getirir (Bkz. Resim 5.6). Zemin kat birçok yapıda üst kata göre 10-15cm daha yüksektir. Kat sayısı 3 olan yapılarda 2. kat yüksekliği son kata göre daha alçaktır. Esas kat yükseklikleri 3.60m. ile 2.30m. arasında değişir. Açık çıkma Türk halkının yerleştiği kısımlarda hiç görülmez. Rum halkının yerleştiği bölüme yakın olan yapılar arasında birkaç örneğe rastlanır.

RESİM: 5.6 - SOKAK PROFİLLERİ

A. BAKIŞI • Birinci Sokak

B. BAKIŞI • Cami Sokak

.1993.

• I.K.D.N. 180 •

.1977.

• I.K.D.N. 142 •

.1993.

5.1.2.3 Bahçe duvarları

Dış mekanı etkileyen bahçe ve bahçe duvarlarının çok fazla olmayışı bu bölgedeki önemli bir özelliktir. Bahçeler geleneksel konutlarda çoğunlukla yapı arkasında yer aldığı için sokaktan algılanamazlar. Bahçeleri önde veya yanda olan nadir örneklerde ise bahçe duvarlarının yükseklikleri 1.50m. civarında olduğu için bahçe çok fazla algılanamaz. Genellikle taştan örülmüş olan bu duvarların bir kısmının üzeri sıvanmıştır ve yanındaki yapı ile devamlılık gösterir. Üzerlerinde sokaktan bahçeye geçiş veren kapılar bulunur (Bkz. Resim 5.7). Bitişik nizam olan yapılarda parselleri birbirinden ayıran bahçe duvarlarında kerpiç bloklarla yapılmış olanlarına da rastlanmıştır.

5.2 GELENEKSEL KONUTLARDA PLANLAMA ÖZELLİKLERİ

5.2.1 PLAN TIPLERİ VE PLANLAMAYI OLUŞTURAN MEKANLAR

Araştırma bölgesinde plan tipleri incelenen geleneksel konutların büyük bir çoğunluğunu bitişik nizamda yapılan evler oluşturur. Muhtelif parsel genişliklerine ve derinliklerine göre farklı plan çözümleri getirilmiştir.

•**Bodrum kat**

İnceleme bölgesinde çok yaygın olmasa da bazı geleneksel konutlarda bodrum katlara rastlanmaktadır*. Bodrum katlar zemin kat döşeme kotunun yükseltilmesi ile ışık ve hava alabilmektedir. Bu katlar genellikle yakacak ve yiyecek depolama imkanı vermekte, bazı servis mekanlarını bulundurmaktadır (Bkz. Resim 5.9).

* Daha detaylı bilgi için 4.5 numaralı bölüme bakınız.

•Zemin katlar

••Taşlık; Genel olarak zemin katların hemen hepsinde giriş kapısından girildiğinde bir taşlıkla karşılaşılır. Taşlığın bir yanında genellikle bir veya iki oda bulunur. Arka kısımda ise mutfak, depo gibi servis mekanları yer alır. Arka bahçe ile varsa ek servis mekanlarına da bu kısımdan geçilir. Ve yine taşlıktan ulaşılan bir merdiven ile üst katlara çıkılır. Merdiven altları genellikle depo veya bodrum kat inişi olarak değerlendirilmiştir (Bkz. Resim 5.8,9,10).

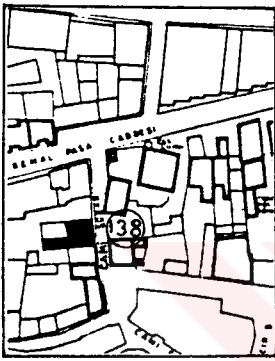
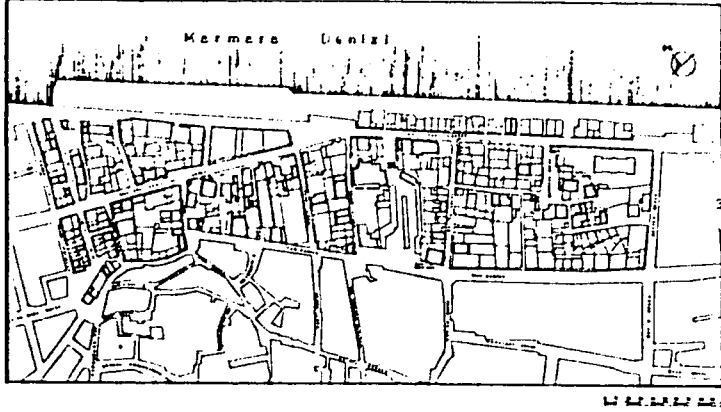
••Oda; Zemin kat odalarının birkaç basamak kot farkı ile yükseltilerek taşlıktan koparıldığı örnekler de vardır. Hatta bu kot farkı yarım kat kadar olup ara katların oluşturulduğu da görülmüştür. Bu odalarda taşlığa bakan pencereler de bulunur.

•Üst katlar

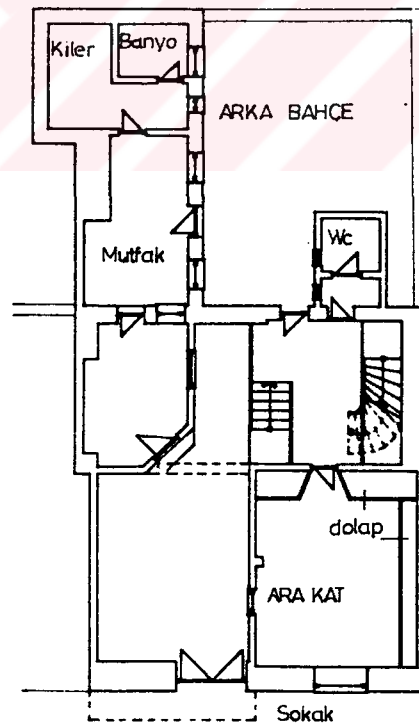
••Sofa; Üst katların plan şeması parsel genişliği, sofanın aldığı konuma göre değişiklik gösterir. Sofa "■" biçiminde ve giriş cephesine paralel olursa, ön cepheye açılan iki oda yer alır. Merdiven sofa içindedir, bazı yapılarda sofa ucunda üçüncü bir oda yer alır. Genellikle cephenin yan tarafından yapı girişi olan bu plan tiplerinde parsel genişlikleri nisbeten daha dardır. Zemin katta ortadan olan yapı girişleri daha çok geniş parselli yapılarda uygulanmıştır.

Sofa "■" biçiminde ve giriş cephesine dik olduğunda genellikle ön cepheye açılmaktadır. Parsel genişliğinin de geniş olduğu bu örneklerde yapı girişleri ortadandır. Merdivenler genellikle sofa dışında olmasına rağmen parsel derinliğine bağlı olarak merdivenin sofa içine alındığı uygulamalar vardır. Sofanın iki yanında odalar yer alır (Bkz. Resim 5.11,12). Plan tipleri incelenen yapılar arasında 2,3 ve 4 odalı örneklere rastlanmıştır. Odalardan ikisi ön cepheye açılır. Aynı

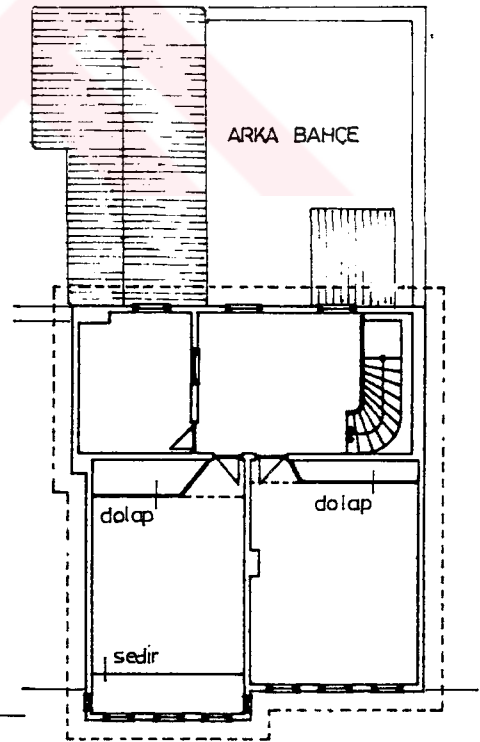
RESİM: 5.8

ÖN GÖRÜNÜŞ

ZEMİN KAT PLANI

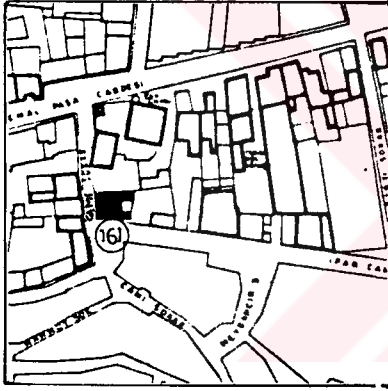
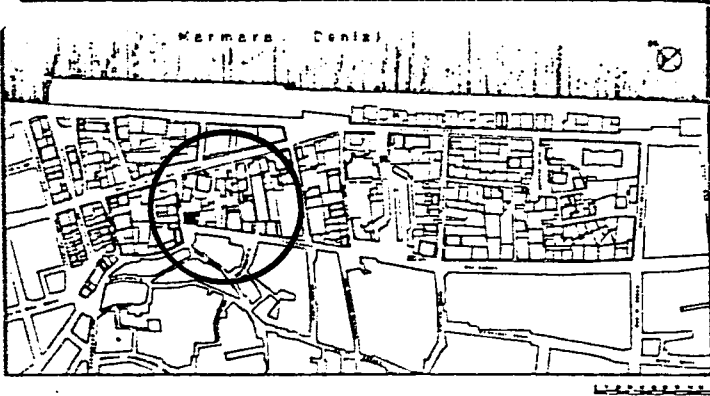

1.KAT PLANI

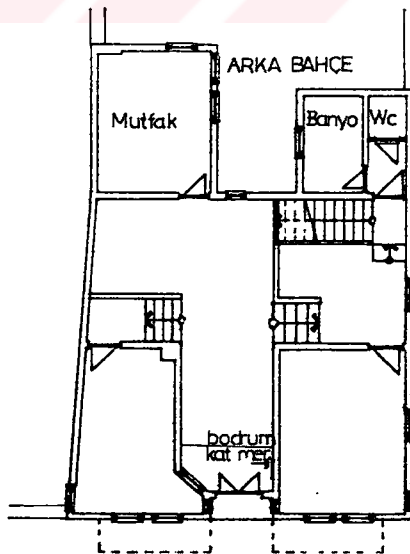
İ.K.D.N.: 138

0 1 2 3 4 5M

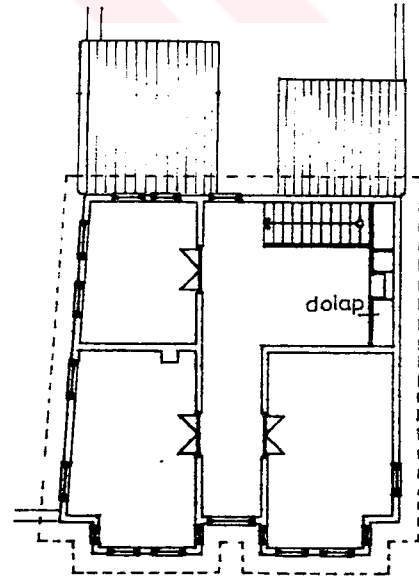
RESİM: 5.9

ÖN GÖRÜNÜŞ

ZEMİN KAT PLANI

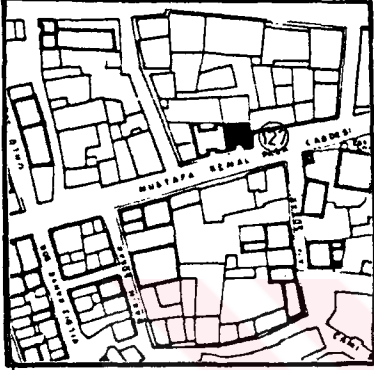
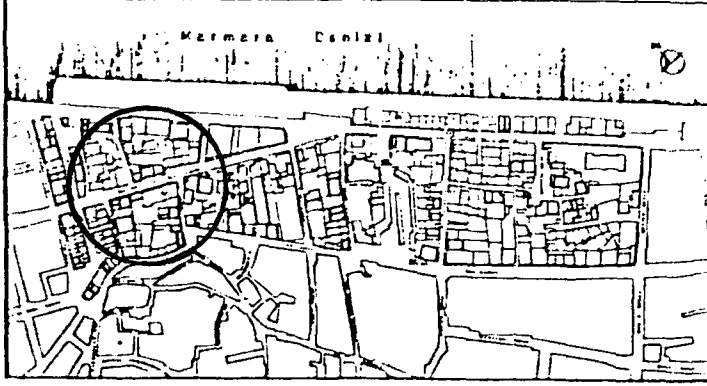

1.KAT PLANI

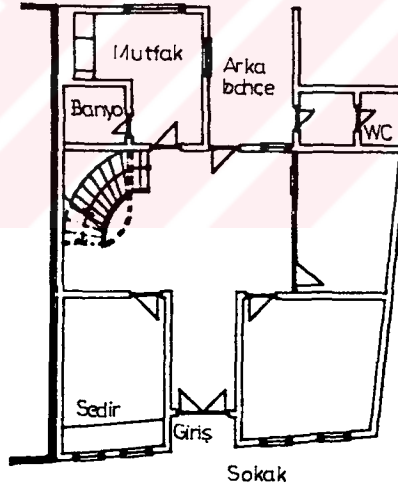
i.k.d.n.: 161

0 1 2 3 4M

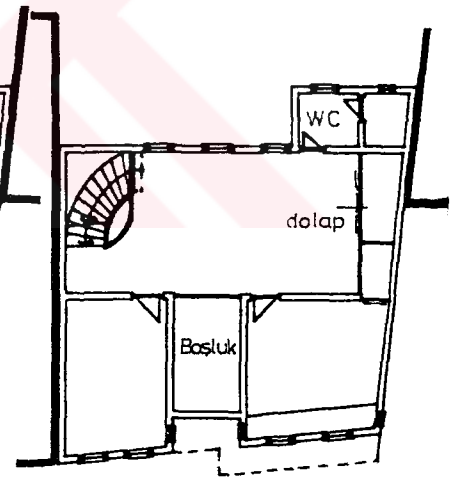
RESİM: 5.10

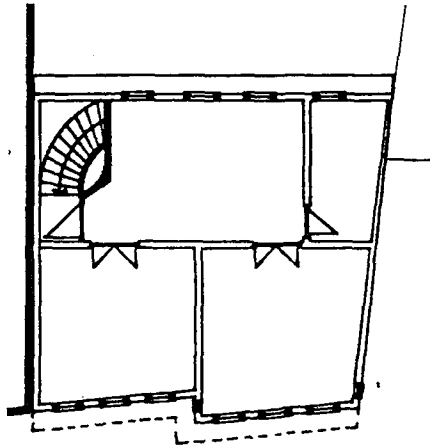
ÖN GÖRÜNÜŞ

ZEMİN KAT PLANI

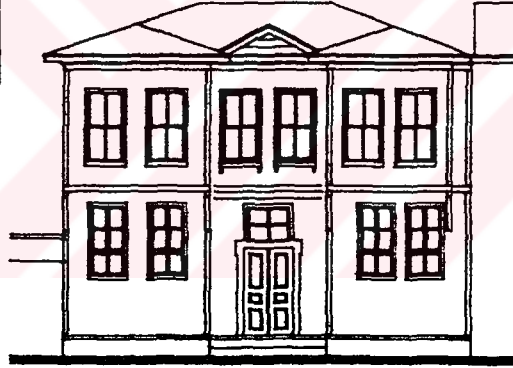
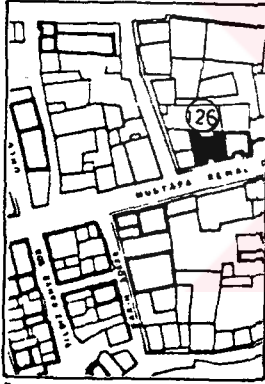
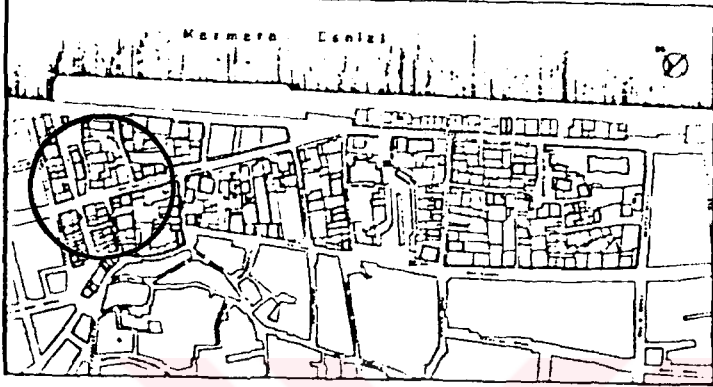

1.KAT PLANI

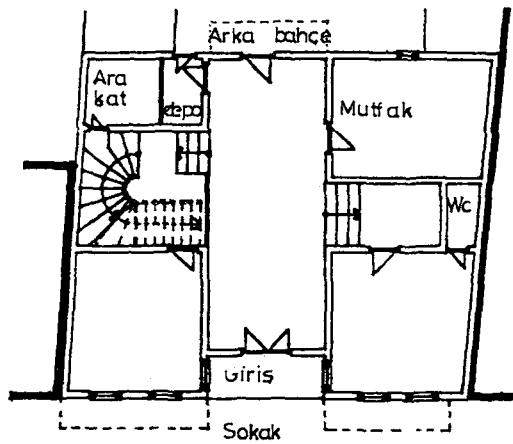

2.KAT PLANI

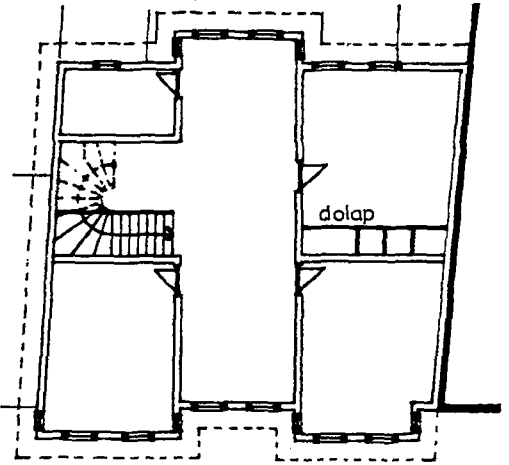
RESİM: 5.11

ÖN GÖRÜNÜS

ZEMİN KAT PLANI

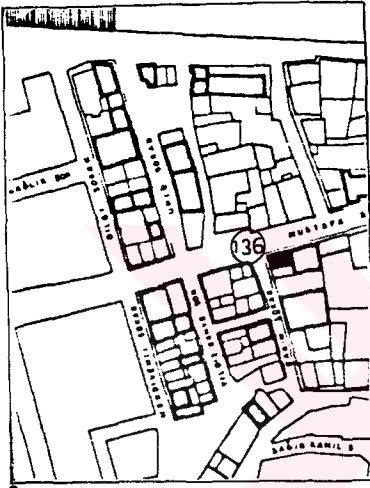
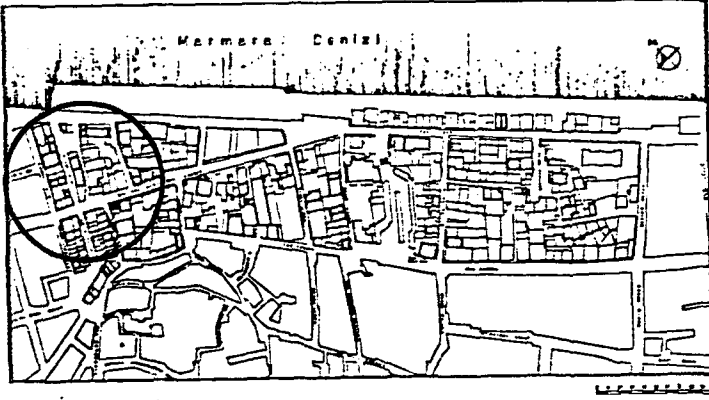

1.KAT PLANI

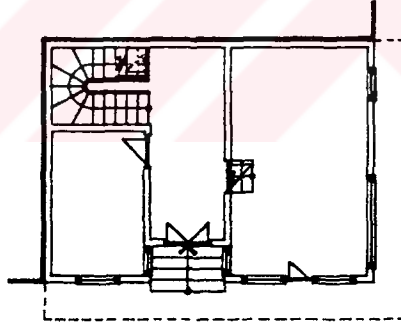
0 1 2 3 4 5M.

● İ.K.D.N.: 126 ●

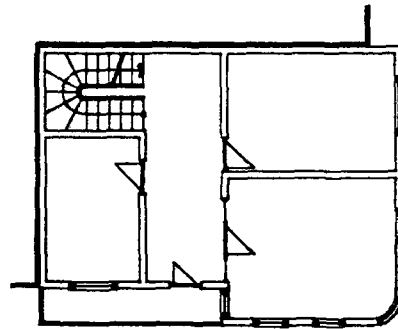
RESİM: 5.12

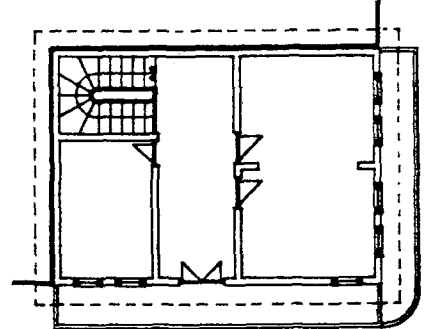
ÖN GÖRÜNÜŞ

ZEMİN KAT PLANI

1.KAT PLANI

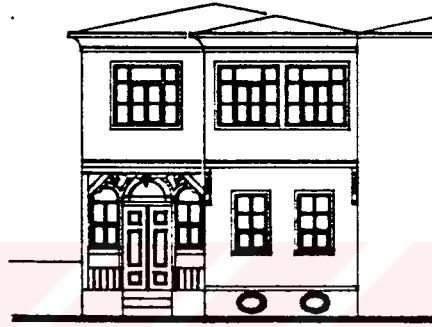
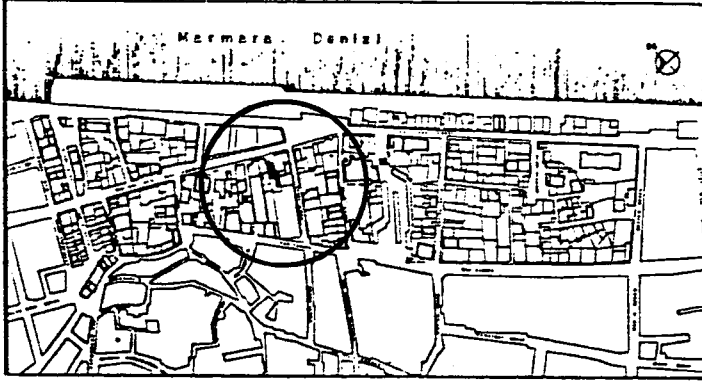

CATI KATI PLANI

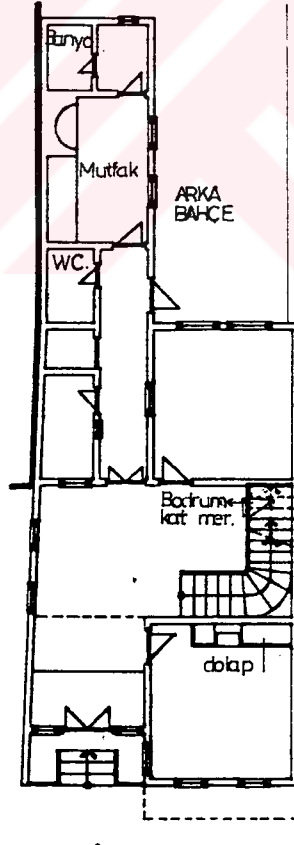
İ.K.D.N. : 136

0 1 2 3 4 5M

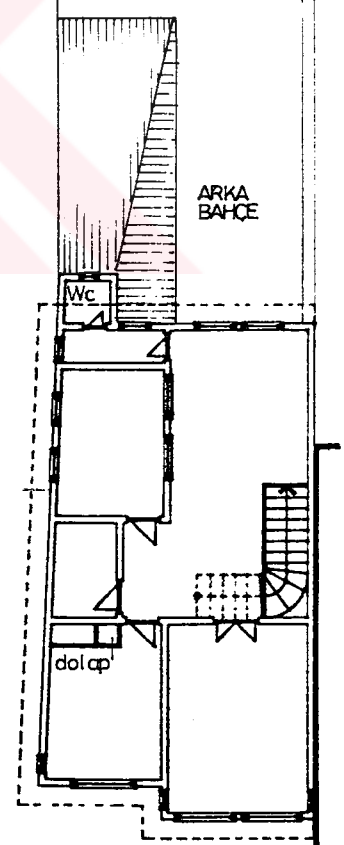
RESİM: 5.13

ÖN GÖRÜNÜS

ZEMİN KAT PLANI

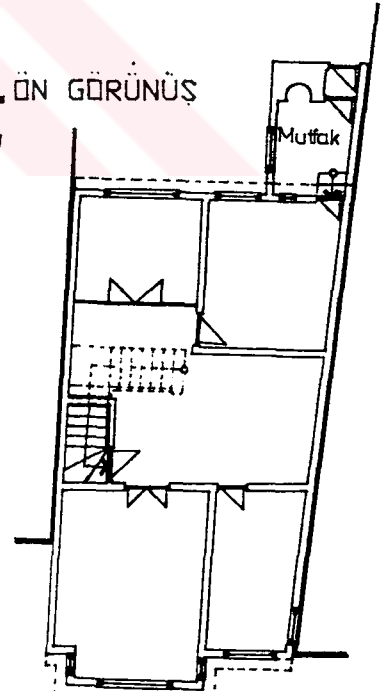
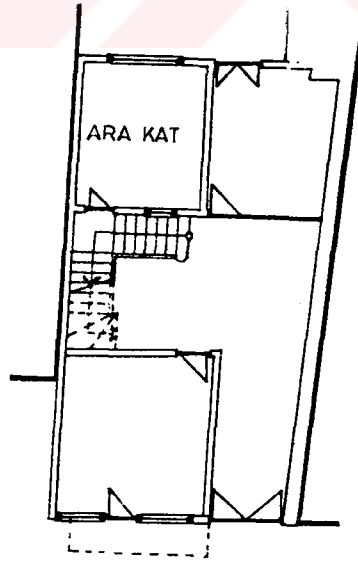
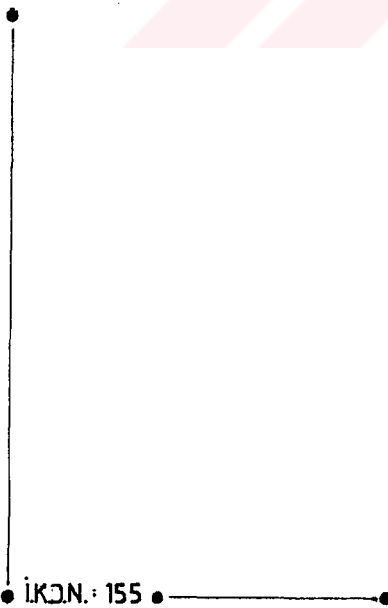
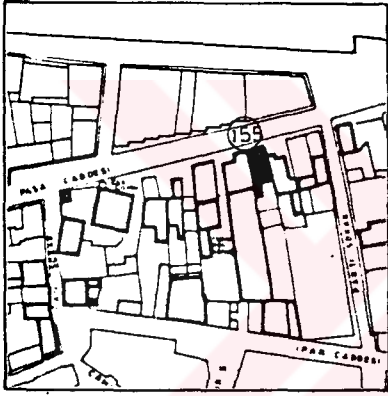
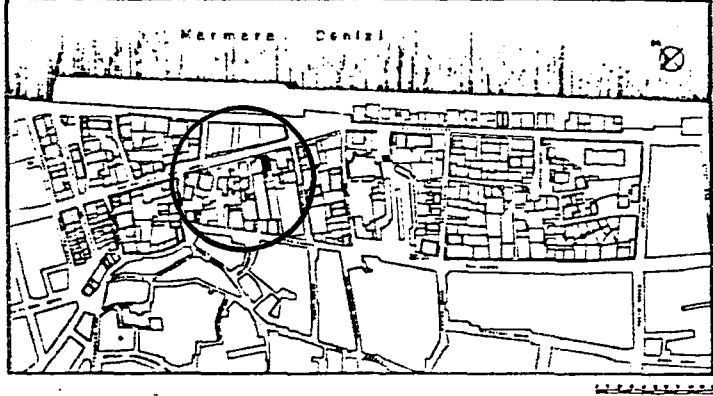

1.KAT PLANI

● I.K.D.N. : 156 ●

0 1 2 3 4 5 M

RESİM: 5.14

0 1 2 3 4 5M

biçimde fakat ön cepheye açılmayan sofa tipleri de vardır. Cephe genişliğinin dar olduğu bu örneklerde zemin katta yapı girişi yandandır.

Plan tipi incelenen yapılar arasında "I" biçiminde sofalara da rastlanmıştır (Bkz. Resim 5.13,14). Cephe genişliğine göre kolları ön cepheye açılan veya açılmayan şekilde olabilmektedir. Ön cepheye açılan sofanın iki yanına odalar gelmiştir ve zemin katta giriş ortadandır. Sofanın ön cepheye açılmadığı örnekler ise parsel genişliğinin daha dar olduğu örneklerdir ve yapı girişi yandandır. Genellikle 3 odalı olan bu plan tiplerinde merdiven sofa içindedir (Bkz. Tablo 5.2).

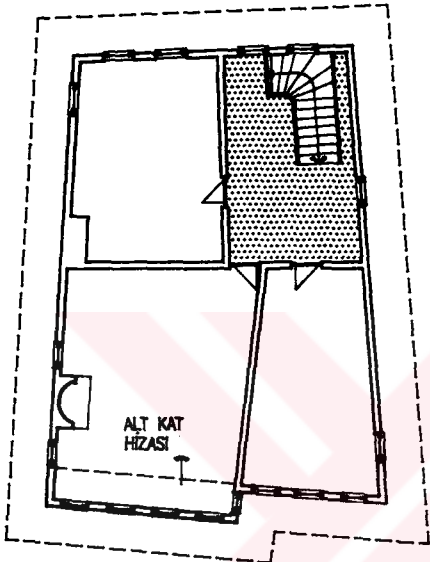
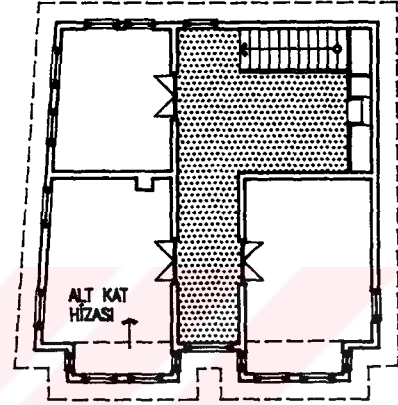
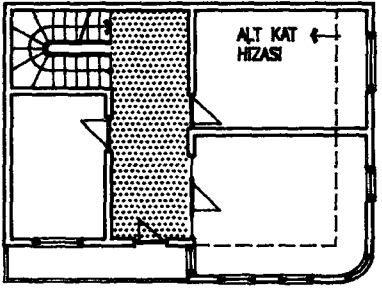
••Oda; Ön cepheye açılan odalarda, alt kat duvar hizasından 75-80cm. dışarı taşan çıkmalar yapılmıştır. Bu çıkmalar oda boyutunda veya odadan küçük olabilmektedir (Bkz. Tablo 5.3). Kat sayısı üç olan yapılarda, 1.kat plan şeması hemen hemen son kat ile aynıdır. Fakat son katta ön cepheye bakan odalar çıkma yaptığı için alt kattakilere oranla daha büyüktür. Odaların çıkma bulunan cephesinde yüksekliği 27-30cm., genişliği 75-80cm. olan sedir yer alır. Genellikle oda kapısının bulunduğu duvarda dolaplar vardır. Esas katta bulunan odaların hemen hepsinde pencere alt hizasında koltuk silmesi yer alır.

•İlave mekanlar

Araştırma bölgesindeki geleneksel konutlara, gelişen ve değişen yaşam koşullarından dolayı ortaya çıkan ihtiyaçları gidermek için birtakım ilave mekanlar eklenmiştir (Bkz. Resim 5.8,9,10,13,14). Arka bahçe yönünde yapılan bu ilave yapılara genellikle zemin kattan bağlanıldığı gibi üst katlardan da ulaşıldığı görülür. Mutfak, banyo, tuvalet, depo gibi mekanları içeren bu yapılar, ya tek kütle halinde bir aradadırlar ya da birbirinden kopuk olarak eklenmişlerdir. Bu mekanların bir kısmından bahçeye geçiş verilmiştir. Binaya bitişik olan bu yapılar

MUDANYA * 2.bölge
KORUNMASI GEREKLİ GELENEKSEL KONUTLAR /
ÇIKMALARIN MEKANLARA GÖRE DURUMLARI

TABLO: 5.3

	ODA BOYUNCA ÇIKMA	ODADAN KÜÇÜK ÇIKMA
TEK YÖNLÜ ÇIKMA	 <p>ALT KAT HİZASI</p> <p>142</p>	 <p>ALT KAT HİZASI</p> <p>161</p>
ÇİFT YÖNLÜ ÇIKMA	 <p>ALT KAT HİZASI</p> <p>136</p>	

○ İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO (İ.K.D.N.)

dışında, bahçe içinde yapıdan kopuk olarak bulunan ve genellikle depo amacıyla kullanılan ilaveler de vardır.

5.3 GELENEKSEL KONUTLARIN CEPHE ÖZELLİKLERİ

5.3.1 PLAN VE CEPHEDE ÇIKMA DÜZENİ

Çıkmalar, Türk yerleşimlerinde sokak silüetlerini oluşturan en önemli öğelerden biridir. Çıkmalar mekânların manzara ve sokağa açılmasını sağlar, böylece üst katta geçen günlük yaşamın sokakla ilişki kurmasına olanak verir. Ayrıca gönye çıkmalar sayesinde düzgün geometrik olmayan parsellerin meydana getirdiği açılı mekanları, üst katlarda düzelterek dik açılı ve daha büyük mekanlar oluşması sağlanır (Bkz. Resim 5.15,16,17).

Geleneksel konutların cephe oluşumunda çıkma düzeni önemli bir yer tutar. İnceleme alanı içinde bulunan yapıların hemen hepsinde çıkma uygulanmıştır. Çıkmaların çoğunluğu kapalı çıkma halindedir. Açık çıkma bulunan birkaç yapıya Rum yerleşimine yakın kısımlarda rastlanmaktadır. Çıkmalar biçimleri ve cephede yer aldıkları yerlere göre çeşitlilik gösterirler (Bkz. Tablo 5.4). Çıkmalar biçimlerine göre;

A-Dikdörtgen çıkma

B-Üçgen(düzeltilme) çıkma

C-Çokgen çıkma olmak üzere üç farklı şekilde görülmektedir.

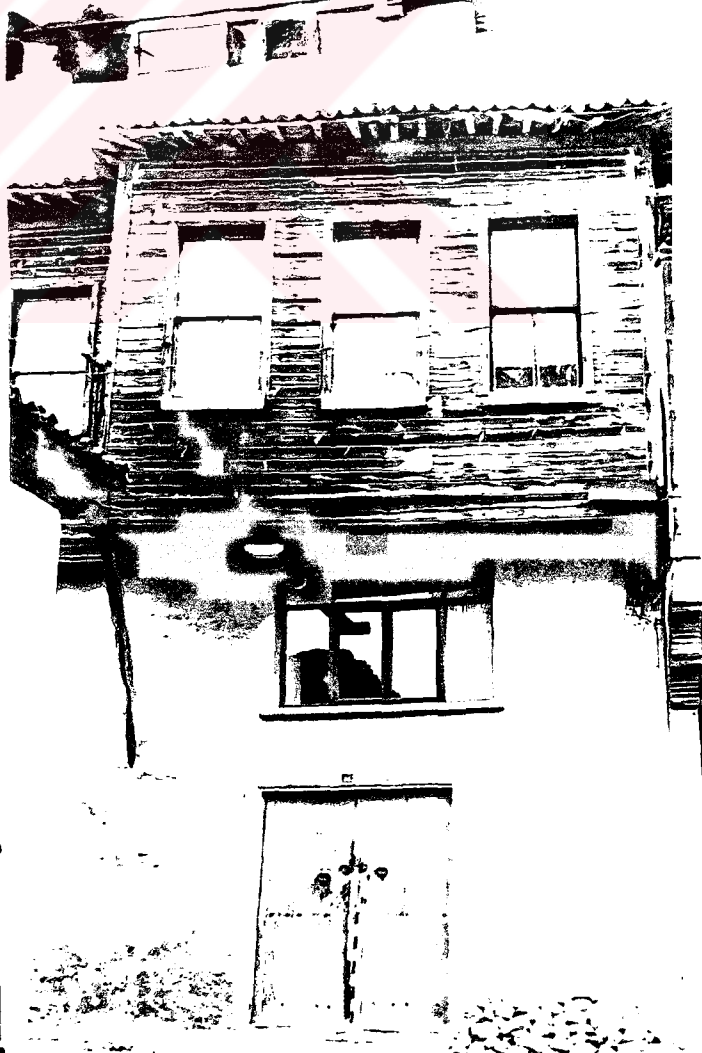
Cephede ise;

1-Bir yanda çıkma

2-Cephe boyunca çıkma

3-Ortada çıkma

4-İki yanda çıkma

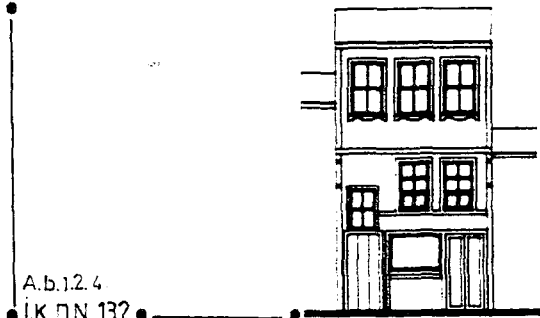

Aa.112 - Ca.112
• J.K.D.N. 189 •

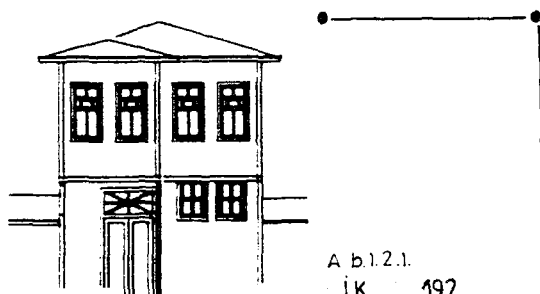
Ba.12.4
• J.K.D.N. 191 •

A.b.12.1.
I.K.D.N. 133

A.b.12.4
I.K.D.N. 132

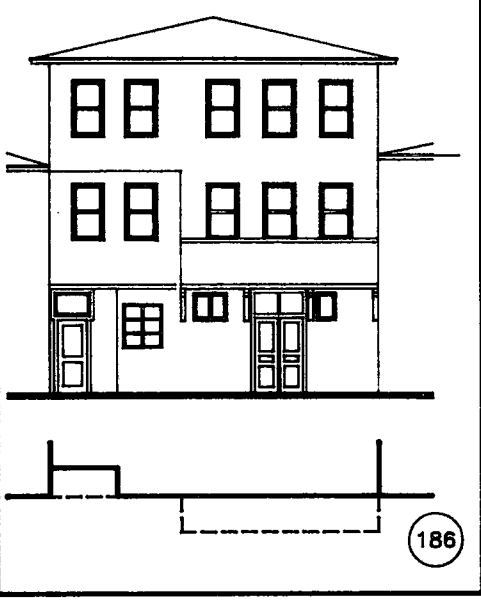
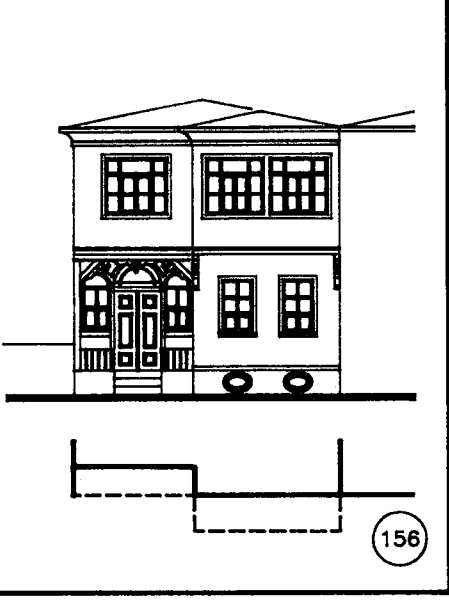
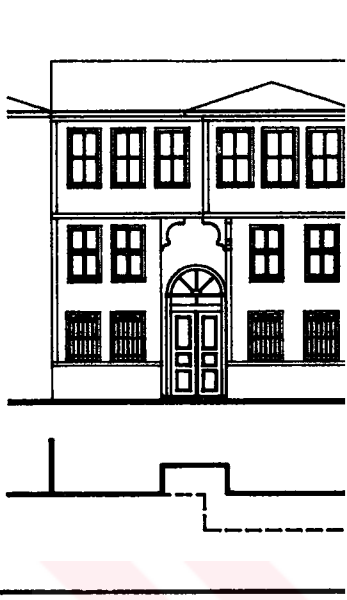

A b.12.1.
I K 192

MUDANYA * 2.bölge
KORUNMASI GEREKLİ GELENEKSEL KONUTLAR

DİKDÖRTGEN / KAPALI ÇIKMA ÇEŞİTLEMELERİ

TABLO: 5.5

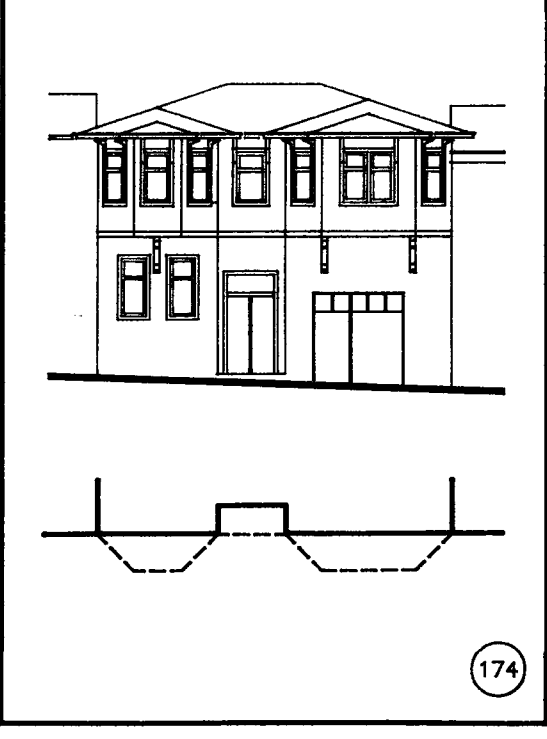
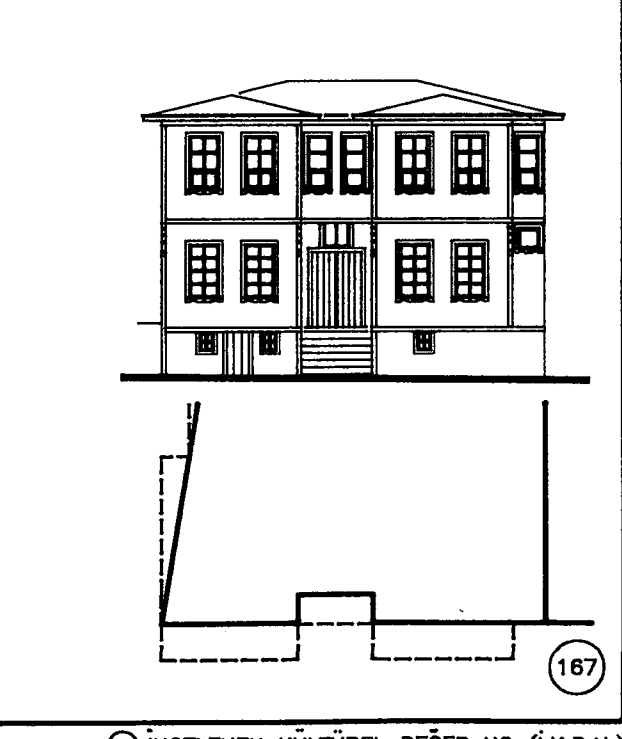
G İ R İ Ş İ N İ Ş L İ		
A.a.1.1.1. + A.a.1.2.1.	A.b.1.1.1. + A.b.1.2.1.	A.b.1.1.Ortada + A.b.1
		
186	156	161

○ İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO (İ.K.D.N.)

MUDANYA * 2.bölge
KORUNMASI GEREKLİ GELENEKSEL KONUTLAR

DİKDÖRTGEN+ÜÇGEN / KAPALI ÇIKMA ÇEŞİTLEMELERİ

TABLO: 5.6

G İ R İ Ş İ N İ Ş L İ	
A.b.1.1.Ortada + C.a.1.2.3.	A.b.1.1.Ortada + A.b.1.2.3. + B.a.1.2.4.
	
174	167

○ İNCELENEN KÜLTÜREL DEĞER NO (İ.K.D.N.)

RESİM: 5.17

• İ.K.D.N. 126 •
Ab.1.1.Ortada +
A.b.1.2.3.

• İ.K.D.N. 127 •
Ab.1.1.Ortada + Ab.1.2.1.

Ab.1.1.Ortada + Ab.1.2.3. + Ba.12.4.
• İ.K.D.N. 167 •

5-İki yönde çıkma olmak üzere farklı konumlarda yer alırlar.

Bu biçim ve şekiller yalın olarak uygulandığı gibi karmaşık biçimli çıkma çeşitlemeleri oluşturan yapılara da rastlanmaktadır (Bkz. Tablo 5.5-5.6). Kat sayısı üç olan yapıların her katında farklı özelliklerde çıkmaların bulunduğu da görülmektedir.

5.3.2 GİRİŞ KAPILARININ DÜZENLERİ

Geleneksel yapılar incelendiğinde giriş kapılarının nişli veya nişsiz olduğu örneklerin her ikisine de rastlanmaktadır. İki türde de bu kapılar cephenin ortasında veya bir yanında olabilmektedir (Bkz. Tablo 5.7). Giriş kapılarının cephede aldığı yer cephe genişliği ve bunun planlamaya etkisi sonucu belirlenmektedir (Bkz. Resim 5.15,16,17).

5.4 GELENEKSEL KONUTLARDA YAPI ELEMANLARININ TASARIM ÖZELLİKLERİ VE MALZEMELERİ

5.4.1 KAPILAR

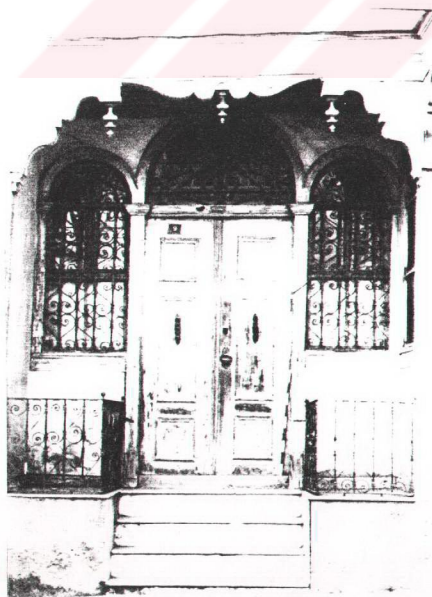
Geleneksel konutlarda kullanılan giriş kapıları çoğunlukla tablalı ve çift kanatlıdır. Genişlikleri 1.10m.-1.50m., yükseklikleri 2.20m.-2.80m. civarında olan kapılar nişli veya nişsiz olabilmektedir. Girişin güvene alınması, ahşap malzemenin dış etkilerden korunması, kapı önünde bekleyenleri korumak gibi sebeplerle nişli yapılan giriş kapı sahanlıklarına çoğunlukla bir veya birkaç basamakla çıkılmaktadır. Giriş nişleri yapının bir yanında veya ortasında olabilmektedir. Bu nişlerin yan duvarlarına da genellikle oda pencereleri açılır (Bkz. Resim 5.18,19).

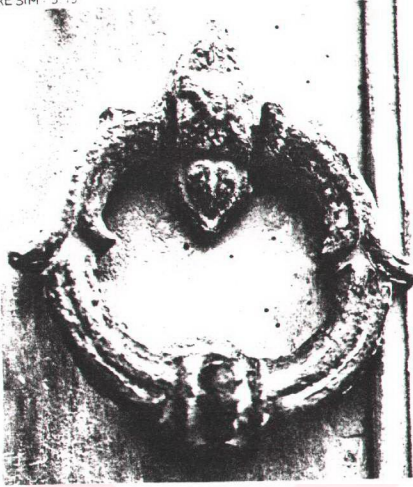
• I.K.D.N. 127 •

• I.K.D.N. 126 •

• I.K.D.N. 156 •

KAPI TOKMAĞI
İ.K.D.N.152

KAPI KILIDI
İ.K.D.N.153

Giriş kapılarında tek kanatlı kapıların kullanılmasına çok az örnekte rastlanmıştır. Genelde çift kanatlı olan giriş kapılarının üstünde veya yanında pencereler bulunmaktadır. İkisinin birden olduğu yapılarda tesbit edilmiştir. Gelenin görülmesi ve kapının açıldığı taşığın aydınlatılması gibi çeşitli fonksiyonlara hizmet eden bu pencerelerin bir kısmının üzerinde motifli demir parmaklıklar kullanılmıştır (Bkz. Tablo 5.8).

Genellikle tablalı olan oda kapılarının yükseklikleri 2.00m.-2.20m. civarındadır. Tek veya çift kanatlı olabilen oda kapılarının çoğunluğunun altında 8-10 cm. yüksekliğinde ahşap eşik bulunmaktadır.

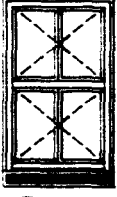
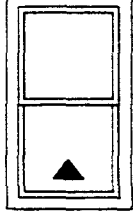
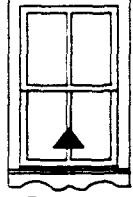
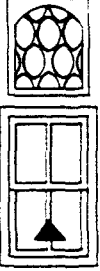
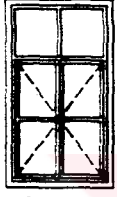
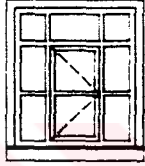
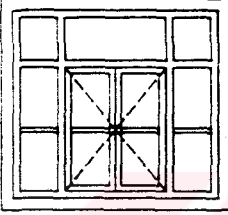
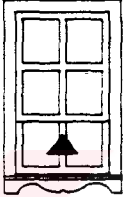

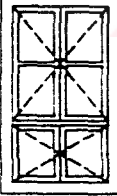

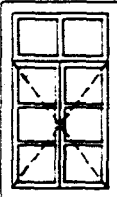
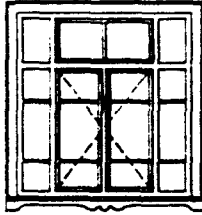
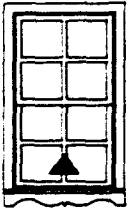
5.4.2 PENCERELER

Geleneksel konutlar arasında yapılan incelemede pencerelerin çoğunlukla kanatlı olduğu görülmüştür (Bkz. Tablo 5.9). Bölgede en çok uygulanan örnek 2 düşey, 3 yatay bölüntünün olduğu kanatlı pencerelerdir. Bu pencereler iki veya dört kanatlı olabilir. Çok uygulanan biçim ise alt kısımdaki küçük kanatların açılan kanat olarak düzenlenmesidir. Parapet duvarlarının 70-80cm. olduğu bu pencereler hemen sedir yastığı üzerinden açılırlar. Özgünlüklerini günümüze kadar büyük ölçüde koruyabilmiş iki yapıda, kanatlı pencere üstlerinde alçı tepe pencereleri görülmektedir. Genişlikleri 0.80-0.90m. civarında olan kanatlı pencerelerinin yükseklikleri 1.30-1.70m. arasında değişir.

Bölgede sürme pencerelerin uygulandığı yapılara da rastlanmaktadır. 0.80-0.90m. genişliğinde olan bu pencerelerin yükseklikleri 1.50-2.00m. arasında değişmektedir. İnceleme alanındaki bir konutta sürme pencere üzerinde tepe penceresi bulunmaktadır. Kat sayısı 2 ve 3 olan yapılarda sürme ve kanatlı pencerelerin birarada

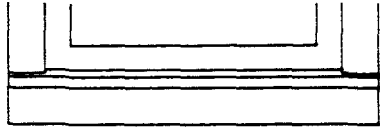
MUDANYA * 2.bölge
KORUNMASI GEREKLİ GELENEKSEL YAPILAR /
PENCERE AÇILIMLARI VE KAYIT DÜZENLERİ

TABLO: 59

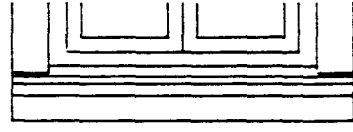
	KANATLI PENCERELER			SÜRME PENCERELER		
	2 DÜSEY BÖLÜNTÜLÜ	3 DÜSEY BÖLÜNTÜLÜ	4 DÜSEY BÖLÜNTÜLÜ	TEPE PENCERESİZ		TEPE PENCERELİ
				1 DÜSEY BÖLÜNTÜLÜ	2 DÜSEY BÖLÜNTÜLÜ	2 DÜSEY BÖLÜNTÜLÜ
2 YATAY BÖLÜNTÜLÜ	 127			 136	 131	 142
3 YATAY BÖLÜNTÜLÜ	 123	 194	 156		 167	
	 165					
	 119					
	 192					
4 YATAY BÖLÜNTÜLÜ	 113		 157		 167	

MUDANYA * 2.bölge
KORUNMASI GEREKLİ GELENEKSEL YAPILAR /
PENCERE ALT PERVAZLARI

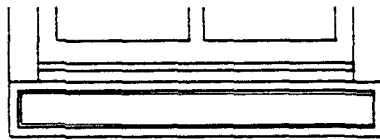
TABLO: 5.10

180

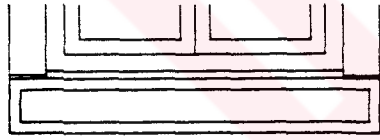
116

163

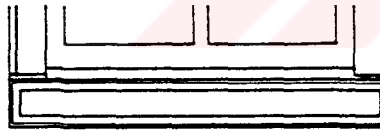
191

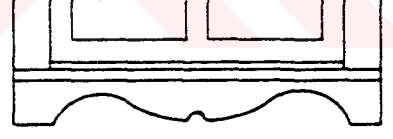
187

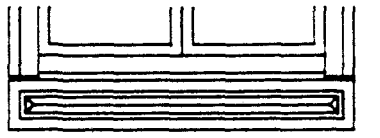
167

130

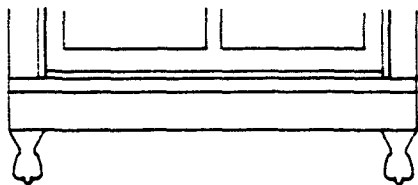
172

127

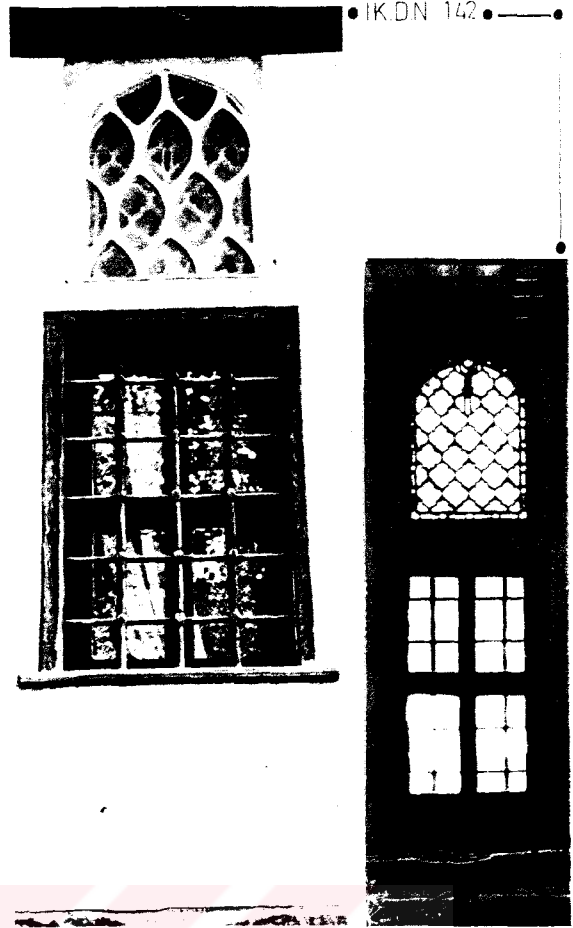

131

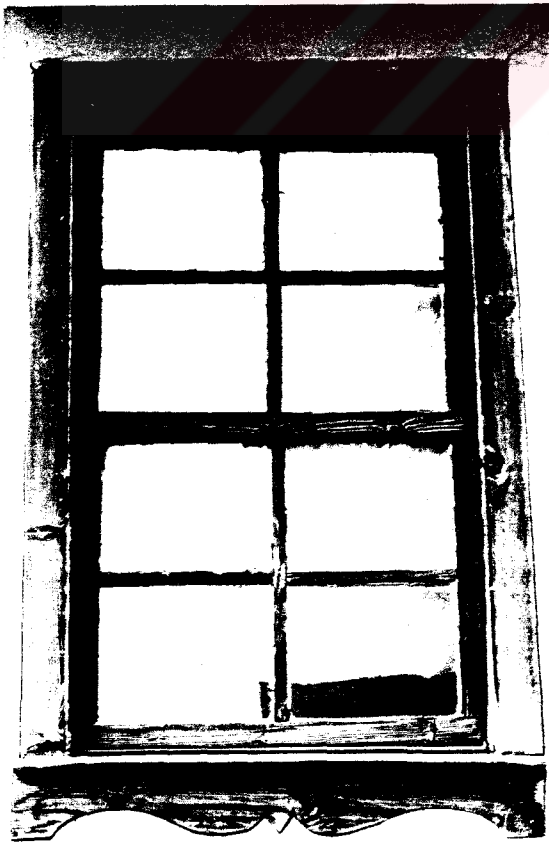

126

• I.K.D.N. 126 •

• I.K.D.N. 156 •

• I.K.D.N. 167 •

uygulandığı örnekler de vardır. Bu yapılarda genelde alt katlarda kanatlı, üst katlarda ise sürme pencereler yapılmıştır. Çıkmaların iki yanında da 0.45-0.60m. genişliklerinde pencereler bulunur.

Bölge içinde kafese sadece bir yapıda rastlanmıştır. Bazı yapılarda ahşap pencere kepenkleri olmakla beraber çoğu kaybolmuştur. Pencere etrafında 10-12cm. genişliğinde profilli ahşap pervazlar döner. Pencere altındaki pervazların çeşitli profillerde olduğu örnekler vardır (Bkz. Tablo 5.10). Zemin katlarda bulunan pencerelerin çoğunda demir parmaklık bulunmaktadır. Bu parmaklıkların bazıları motiflerle bezeli olduğu halde çoğu daha sadedir, çubuklar ve bunları birleştiren yatay parçalardan oluşur (Bkz. Resim 5.20).

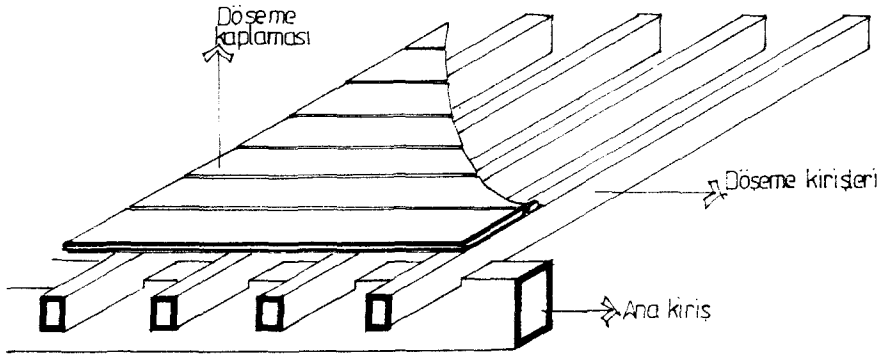
5.4.3 TAVANLAR

Geleneksel konutlarda uygulanan tavan kaplamaları konut sahibinin gelir düzeyi ile yakından ilgilidir. En çok görülen uygulama kaplama tahtalarının profilli çıtalar ile örtülüp, tavan ile duvarın birleştiği kısımlarda profilli tavan silmelerinin döndürülmesidir. Bazı tavanlarda göbekli yada geometrik şekilli uygulamalara da rastlanmaktadır (Bkz. Resim 5.21,22).

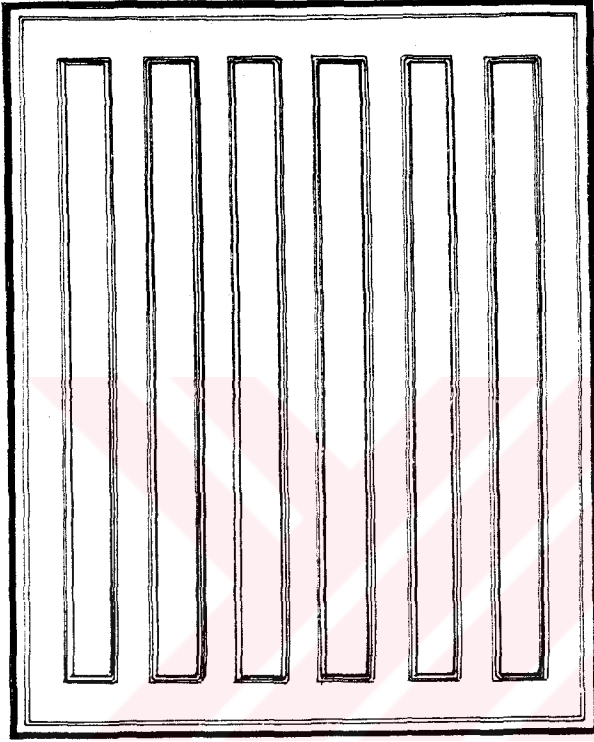
Hasan Ağa konağı gibi daha eski yapılarda renkli, çıtalarla geometrik şekiller oluşturulmuş, etrafında nakışla bezenmiş ahşap bordür ve pervazın döndüğü tavanlar da günümüze kadar kalabilmiştir (Bkz. Resim 5.23).

5.4.4 KAT SİLMELERİ

Geleneksel konutlarda, katları birbirinden ayıran ve döşeme kirişlerini örten kat silmeleri cephe karakterini oluşturan unsurlardan

• Kat kirişlerinin örtülmemesi •

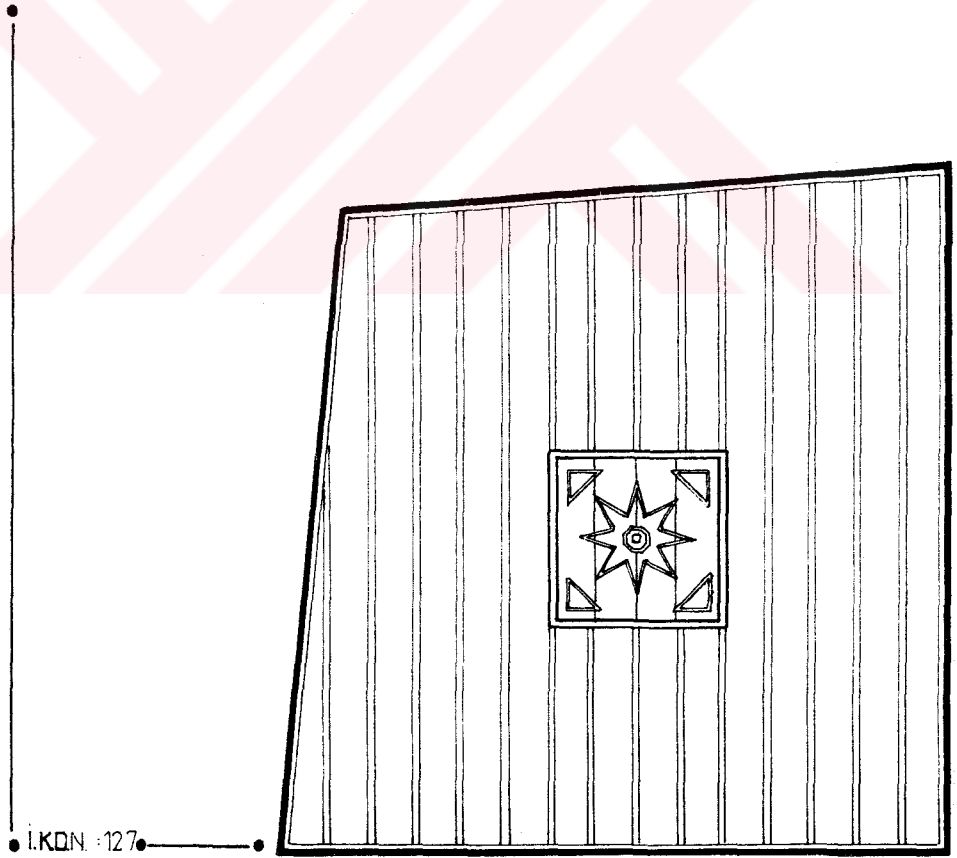

• İ.K.D.N. : 116 •

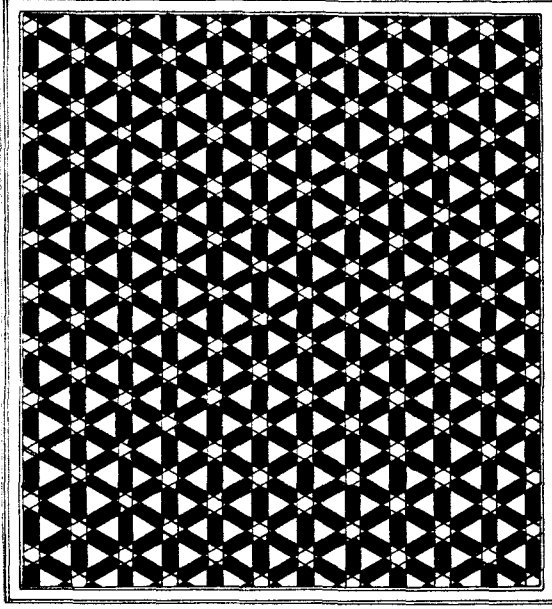
• İ.K.D.N. : 153 •

RESİM: 5.22 _ TAVANLAR

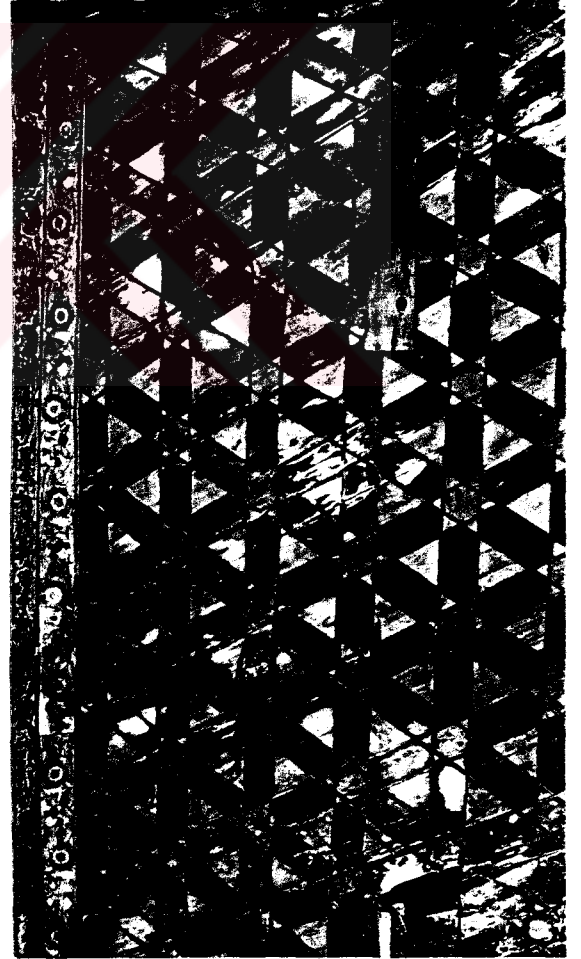
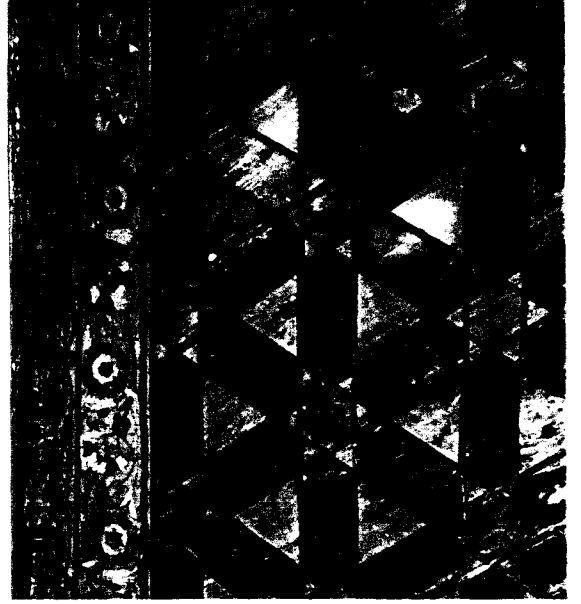

TAVAN PLANI . ÖL:1/50

RESİM: 5.23 _ TAVANLAR

• TAVAN PLANI . ÖL. : 1/50

HASAN AĞA KONAĞI
 • İ. K.D.N. : 152 •

biridir. Çeşitli profillerde olan bu ahşap elemanların genişliği 18-25cm. arasında değişir (Bkz. Resim 5.24).

5.4.5 KONSOL VE PAYANDALAR

Geleneksel konutların üst katlarında, döşeme kirişlerinin uzatılması ile oluşan çıkmaların altlarında, çıkmalara destek olan ahşap cephe elemanları bulunmaktadır. Çok farklı profillerde olan bu ahşap konsolların genellikle kalınlığı 0.18-0.20m. civarındadır. En çok uygulanan konsol yüksekliği 0.90m. dir. Araştırma bölgesinde bulunan ahşap konsolların hemen hepsi ahşap ile kaplanmıştır (Bkz. Resim 5.25).

Daha eski dönemlerde yapılmış olan birkaç yapıda ise payanda bulunmaktadır. Bunların yükseklikleri 1.20-1.40 civarındadır (Bkz. Tablo 5.11).

5.5 GELENEKSEL KONUTLARIN YAPIM SİSTEMLERİ VE KULLANILAN MALZEMELER

5.5.1 İSKELET SİSTEMİ

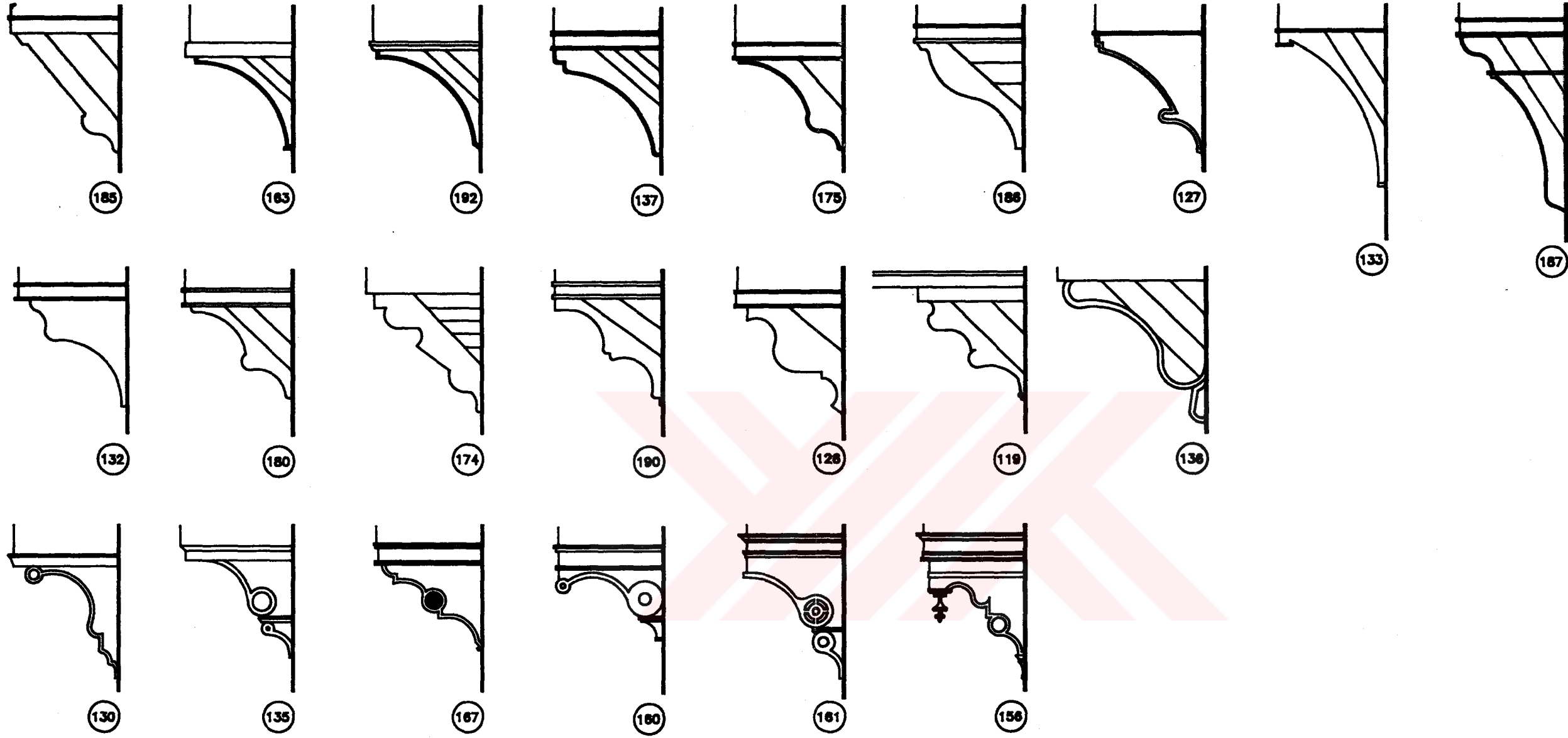
Araştırma bölgesinde yer alan geleneksel konutlar ahşap karkas yapım sistemiyle yapılmıştır. Taşıyıcı iskelet yapıyı ahşabın oluşturduğu bu yapılarda dolgu malzemesi olarak genellikle kerpiç bloklar ve tuğla kullanılmıştır (Bkz. Resim 5.26).

Çoğu binada, yapı zemin etkilerinden kurtarılmak için taş duvarlar üzerine oturtulmuştur. Bazen bütün zemin kat boyunca devam eden, bazan ise muhtelif yüksekliklerde kesilen (0.50cm.-1.50cm.) bu taş duvar üzerine, ahşap karkas sistemiyle üst katlar oluşturulmuştur. Zemin

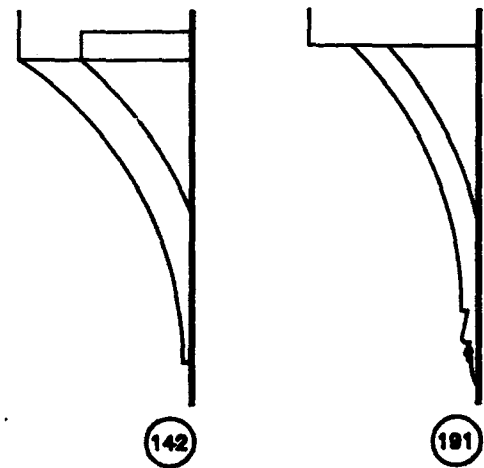
MUDANYA * 2.bölge KORUNMASI GEREKLİ GELENEKSEL YAPILAR / ÇIKMA TAŞIYICI SİSTEMLERİNİN ARAŞTIRILMASI

TABLO: 5.11

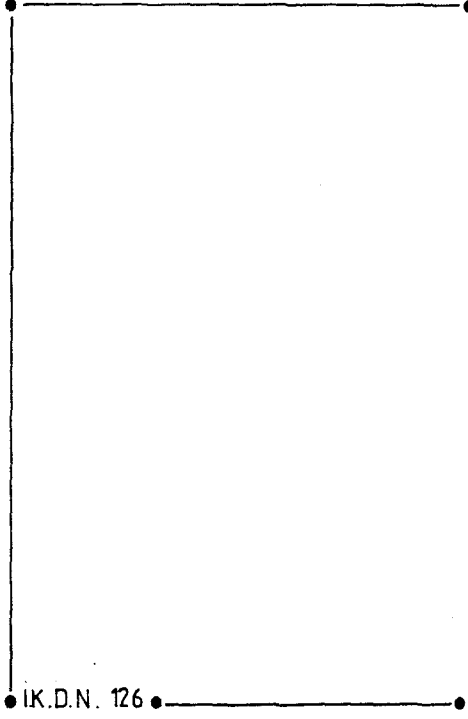
KONSOL

PAYANDA

RESİM 5.25 _ KONSOL VE PAYANDALAR

• I.K.D.N. 126 •

• I.K.D.N. 194 •

• I.K.D.N. 156 •

katların taş duvar olarak yapıldığı örneklerde, ahşap hatıl ile desteklendiği görülür.

İskelet sisteminde ahşap dikmeler payandalarla desteklenmiştir. Ana dikmeler 15-20cm/22-24cm kesitlerinde olup duvar kalınlığı 18-20cm. dir. Dikmelerin döşeme kirişi ile birleştiği noktalarda yastık vazifesi gören, genişliği dikme kesiti kadar olan ahşap elemanlar bulunmaktadır. Yaklaşık 15/25cm kesitlerinde olan döşeme kirişlerinin üzeri 1.5cm-3cm. kalınlıklarında döşeme kaplaması ile örtülmüştür. Döşeme kaplamalarının genişliği 18-20cm. arasında değişir. Tuğla veya kerpiç bloklarla dolgu yapılan duvarlara, bazı yapıların üst katında bağdadi sıva yapıldığı görülmüştür.

5.5.2 CEPHE KAPLAMALARI

İnceleme alanında bulunan geleneksel yapıların %95'inin dış cephesi günümüzde sıvalıdır. Bu yapılardan %48 oranındaki kısmının sıvası özgündür. Geleneksel yapılarda uygulanan özgün sıva, üst kısım ince kireç tabakası, alt kısım ise saman parçaları katılmış ve kalın halde olmak üzere iki tabakadan oluşur.

Çimento ve kireç karışımı olan sıva ile yakın zamanda sıvanmış yapıların oranı ise %47'dir. Bazı yapılarda konsol, kat silmesi, köşe pervazı gibi yapı elemanları bile bu sıva ile kaplanmıştır.

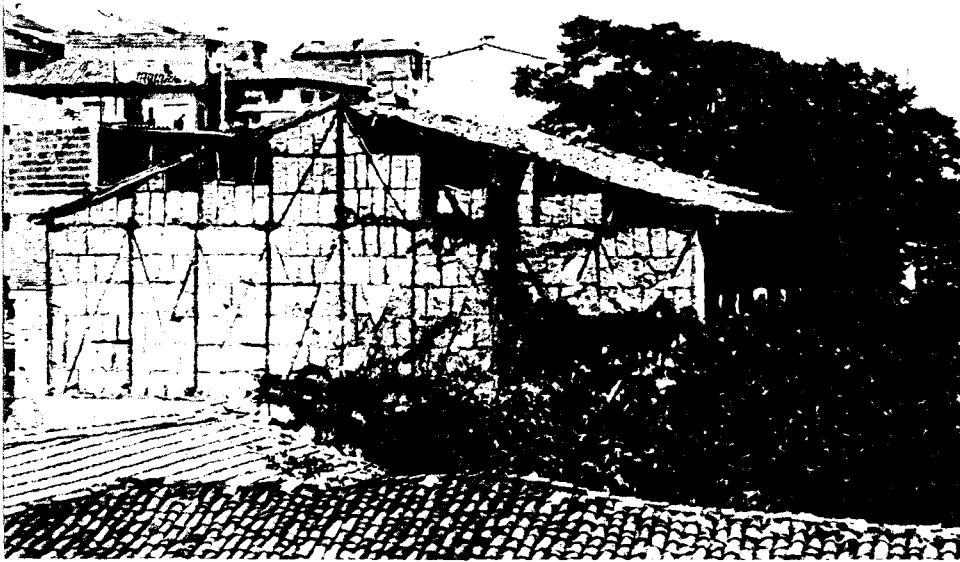
Bölgede dış cephesi ahşap kaplanmış örneklere de rastlanmaktadır. Fakat bu yapılar %4 gibi az bir oranı oluştururlar. Geçme tekniğinde yapılan bu kaplamaların genişliği 12-13cm. civarındadır.

Araştırma bölgesinde bulunan, özgünlüğünü günümüze kadar koruyabilmiş Hasan Ağa Konağı'nda, ahşap karkas sistem ve arasını dolduran dolgu malzemesi dış cepheden görülebilmektedir. Dış cephede

dolgu malzemesi olarak kullanılan tuğladan çeşitli motifler ve geometrik şekiller oluşturulmuştur (Bkz. Resim 5.27).

RESIM : 5.26

• I.K.D.N. 160 •

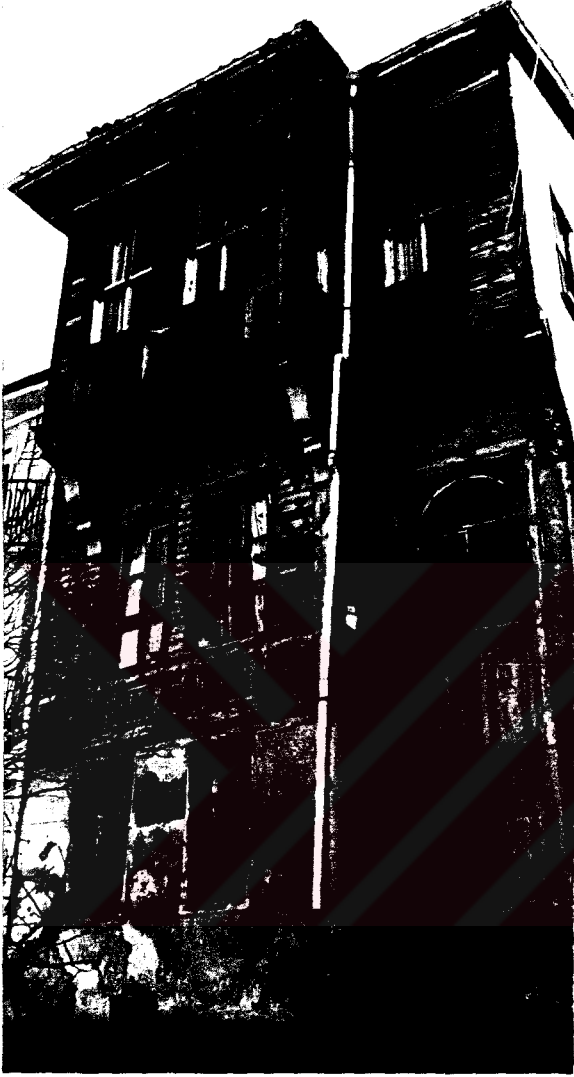

• I.K.D.N. 163 •

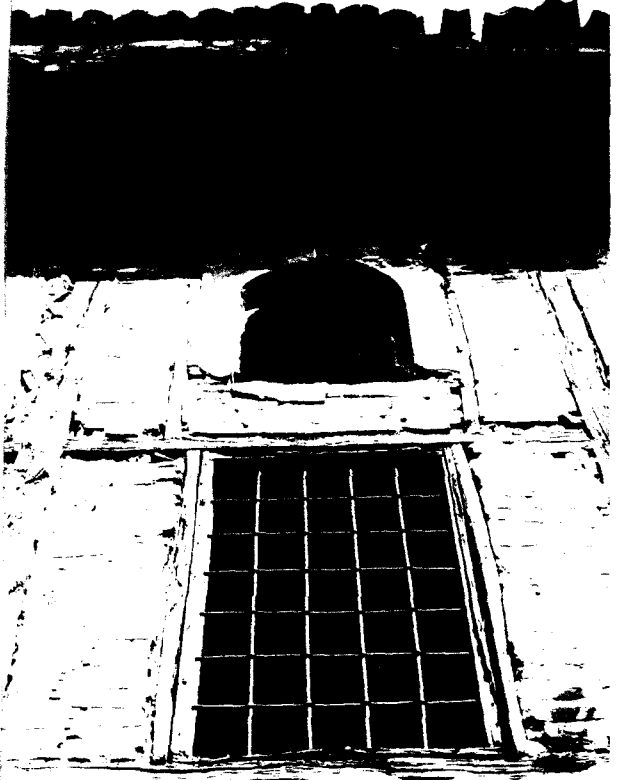

• I.K.D.N. 160 •

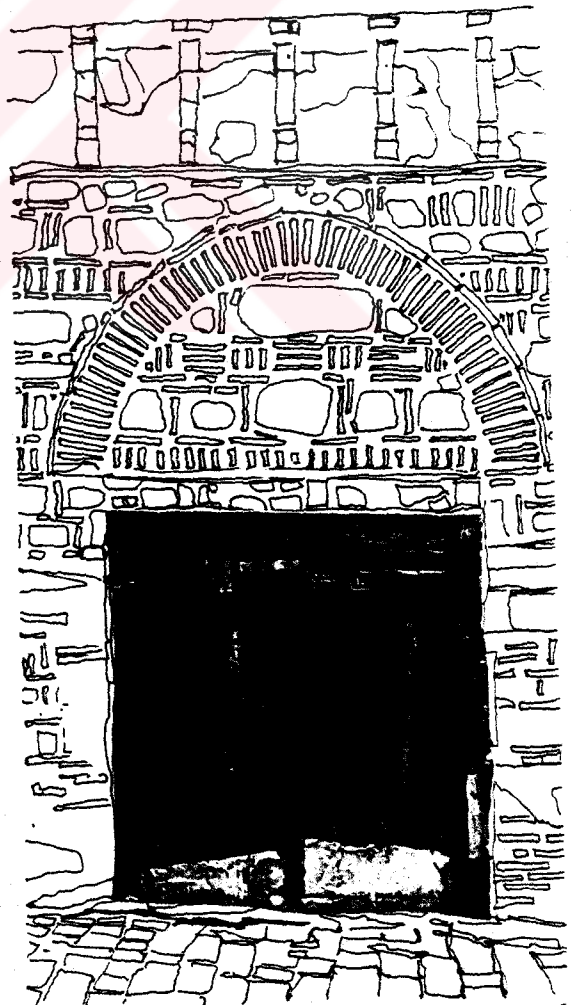
• İ.K.D.N. 152 •

• İ.K.D.N. 135 •

• İ.K.D.N 165 •

6. KORUMA YAKLAŞIMI VE ÖNERİLER

Mudanya eski yerleşim dokusunun, hızlı sanayileşme ve nüfus artışıyla kendini gösteren yokolma tehlikesi, Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından alınan kararla Sit alanı içine alınarak kısmen durdurulmuştur. Çoğu oldukça yıpranmış durumda olan bu bölge yapıları, bakımsızlık ve ilgisizliğe rağmen içinde yaşayanlarla beraber ayakta durmaya çalışmaktadır.

Bugün içinde buldukları durum, ekonomik yetersizliğin, örgütlenme eksikliğinin ve nihayet kültürel ataletin sonucudur. Genellikle koruma için yapılacak işlemlerde esas fiziksel sorun, tarihi doku dediğimiz sokak, sokak sınırı boyutsal nitelik gibi özellikleri yaşatmaktır. Bunları korumakla da sağlıklı ve çağdaş yaşama olanağı vardır.

Mudanya eski yerleşim dokusu için koruma ilkelerini şöyle sıralayabiliriz.

•Yerleşimin özel önem taşıyan kesimlerinden başlayarak tek tek yapıları ele alan araştırmalar yapılması, tamamen veya kısmen korunacak, belirli ilkeler içinde sağlıklandırılacak veya yıkılacak yapıların tesbit edilmesi, yeni yapılacak binalar için de esaslar ve projeler geliştirilmesi gereklidir. Ancak bu çalışma zaman alacağından tamamlanışına kadar ara tedbirler gerekmektedir.

•Mevcutun korunması, yukarıdaki çalışmanın tamamlanmasına kadar özellikle önem taşıyan eski kültürel değerlerin aynen korunması gereklidir (dondurma).

•Yeni yapılar için belirlenecek ilkeler nüfus hareketleri ile ilgilidir. Eski doku içinde çok yoğun ihtiyaç varsa korunacak yerleşim dokusu dışında yeni iskan sahaları belirlemek gereklidir.

•Korunacak bölgeyi yaşar halde tutmak, terkedilmiş hale sokmamak gerekmektedir.

•İçinde yaşayanlara makul yaşam şartları sağlanmalıdır.

•Yüzde yüz korunacak değerlere olağanüstü çareler düşünülmelidir.

•Tüm korumanın mali yükünü gerek halk ve gerekse devlet olarak taşınabilir halde tutmalıdır.

•Halkı korunması gerekli değerler hakkında eğitmek, sevdirmek, yapılması gereken koruma hareketini zorla girişilmiş istenmeyen bir olay haline sokmamak gerekmektedir.

•Özellikle aynen korunması gereken yapılara yerleşimin gelişmesi ile ilişkili yeni fonksiyonlar verilmelidir. Burada göz önüne alınacak en önemli husus bu değerlerin turizm için değil, turizmin onları kurtarmak için kullanıldığıdır.

•Korumada kullanılmak üzere mali yardım, teknik yardım, teşkilat yardımı gibi hizmetlerin devlet olarak getirilmesi zorunludur.

6.1 MEVCUT DOKU VE ÇEVRE ÖLÇEĞİNDE KORUMA İLE İLGİLİ ÖNERİLER

Geleneksel yapıların tek tek korunması yanında bu değerler, kendi ölçüleri ile orantılı bir çevrenin de korunmasını gerektirirler. Geleneksel çevre yaşamakta devam ettiği takdirde, bu çevre korunacak ve bu çevrenin hacim ve renk münasebetlerini ilgilendiren her türlü yeni inşaat, tahribat ve yeni düzenleme denetim altına alınacaktır.

İnceleme yapılan alan içinde bulunan yapıların çoğunun özgün fonksiyonları devam etmektedir. Bu yapıları kullanan halkın sıkıntısı çeşitli imkansızlıklar sebebi ile yapılara gerekli bakım ve müdahaleleri yapamamaktır. Yurttaşın belirli bir parayı sağlıklandırmaya yatıracak durumu yoktur. Sağlıklandırma ve koruma, devletin mali destek yasaları ile başarıya ulaşacaktır. Diğer teklifler mahalle dokularının geliştirilmesine çözüm değildir.

Sağlıklandırma ve koruma önce koruma sınırlarını saptamak, sonrada yapılara çağdaş yaşam standartlarını getirmekle başlayacaktır.

Bu düşünceler ışığında ilk aşamada yapılan tesbit ve analiz çalışmaları sonucunda çalışma alanlarında süreklilik sağlayan geleneksel dokunun sınırları tesbit edilmiştir. Bu sınırlar içinde inceleme alanı olarak seçilen bölgede plan krokileri, sokak silüetlerinden yararlanılarak mevcut dokuyu koruma ve sağlıklılaştırma kararları alınmıştır.

Bu doğrultuda bölgenin karakterini yansıtan, özelliklerini nisbeten koruyabilmiş, 6.paftada bulunan 43 nolu ada proje alanı olarak seçilmiştir. Rüşdü İpar Mahallesi'de bulunan bu yapı adası için hazırlanan projeler aşağıdaki koruma yaklaşımları ve önerileri doğrultusunda şekillenmiştir.

•Geleneksel yapıların birbirleri olan ilişkileri ve mevcut yol, arsa düzenleri aynen korunmuştur. Koruma projesi hazırlanırken izlenen genel ilke; geleneksel yapıların özgün haline en az müdahale ile yapılacak düzenlemedir.

•Kütlesi ile uyumlu yapıların cepheleri tarihi çevreye uyum gösterecek şekilde ıslah edilmiştir.

•Proje alanı içinde bulunan konutların fonksiyonları korunmuştur. Bu yapılardan bazılarında eklenen ve depo, hizmetli odaları olarak kullanılan ilave yapılar geleneksel yöntemlerle yapıldıklarından ve eskilik değerine de sahip olduklarından korunmuşlardır. Bölgenin sayfiye yeri özelliğine sahip olmasından dolayı yaz aylarında ve hafta sonları artan nüfusuna hizmet etmek üzere, bu ilave mekanların pansiyoner odası olarak düzenlenmesi önerilmektedir.

•Zeytini işlemek ve depolamak için kullanılan ve halkın "Mağaza" olarak nitelendirdiği kagir yapılar işlevlerini devam ettirdikleri için aynen korunmaları önerilmektedir.

•Geleneksel yapıların sağlıklandırılması ve modern yaşam koşullarına ulaştırılması gerekmektedir. Alt yapı tesisleri (su, kanalizasyon, elektrik) günün standartlarına getirilmelidir. Islak hacimler (banyo, wc, mutfak) çağdaş yaşam şartlarını sağlamalıdır. Isıtma donatımındaki eksiklikler giderilmelidir.

•Elektrik ve telefon kabloları yer altına alınmalıdır.

•Ada çevresinde bulunan çok katlı yapılar gerek kütle ve gerekse cepheleri ile dokuyu olumsuz olarak etkilemektedirler. Bu yapılara müdahale gerekmektedir.

•Boş parsellere sokak dokusunun sürekliliğinin sağlanması için geleneksel mimari karaktere uygun yapılar önerilmiştir. Kütle uyumları dikkate alınan bu yapıların planları kullanıcı ihtiyacına bağlıdır.

•Yapılış zamanındaki fonksiyonlarına bakıldığında bugünün taşıt trafiğine uygun olmayan sokaklar yaya kullanımına göre düzenlenmiştir. Gereğinde servis araçlarının giriş-çıkış olanağı sağlanmıştır. Yakın zamana kadar özgün döşemesini koruyan bu sokaklardan asfalt kaplama ve tretuarların kaldırılması önerilmektedir.

•Sokak dokusunda gerekli ve uygun olan yerlerde aydınlatma elemanları, yangın muslukları ve kent mobilyaları kullanılmıştır.

•15 nolu parselde bulunan ve pide salonu olarak kullanılan betonarme iki katlı yapı, arkasında bulunan ve İ.K.D.N. 148 olan geleneksel yapının cephesini kapattığı için yıkılması önerilmektedir. Yıkım sonrası yapılacak araştırmalar ışığında, bu cephe onarılmalıdır.

6.2 TEK YAPI ÖLÇEĞİNDE KORUMA İLE İLGİLİ ÖNERİLER

Toplumsal yapı değişikliği, ailenin sosyal ve ekonomik yaşantısındaki değişiklikler, eski yapıların tamirinde geleneksel yapı malzemesinin kullanılmasının olanaksızlığı gibi nedenler eski dokuyu ortadan kaldırmaktadır. Eski kent yapısının günümüzün isteklerine tam olarak cevap vermesi söz konusu değildir. Bütün alt yapı tesisleri, modern konfor koşulları, hatta oluşum olanakları sağlansa da günün aile ve toplum yaşama koşullarının eskinin fiziksel ortamıyla eşdeleşeceği yine düşünülemez. Buna karşılık günümüz toplumunun kültürel yaşantısı çok daha farklılaşarak yaygın kültürel istekleri bünyesinde barındırmaktadır. Eski bir mahalleyi gerekli maddi yaşama koşullarına kavuşturup o zamana kadar söz konusu olmayan yardımcı fonksiyonları getirerek yerleşimin sosyal yaşantısında yeni statüler sağlamak, eski dokunun bugün bizim için yüksek bir kültürel değeri olan yapısını korumayı kolaylaştıracaktır.

İnceleme bölgesinde bulunan geleneksel yapılar ile ilgili koruma kararlarını ve önerilerini şöyle sıralıyabiliriz;

•Korunması gerekli yapılarda strüktür analizi sonuçlarından alınan veriler ile müdahale öncelikleri belirlenecektir.

•Mimari öğelerin onarılması ve yenilenmesi gereken yerlerde malzemenin taklidinden kaçınılacak, müdahale uygulandığı zamanı belli edecek, günün malzemeleri kullanılacaktır.

•Yapı içindeki merdiven, tavan süslemesi, ahşap oymacılık, alçı kabartma ve bunun gibi korunması gerekli özelliklere sahip mimari öğeler yok edilemez, bozulamaz. Konutlar, boyutları el verdiği ölçüde geleneksel plan şeması değiştirilmeden, bölüntüler yapmak koşulu ile günümüz aile yaşantısına göre düzenlenecektir.

•Geleneksel konutların yanı sıra bunlarla bütünlük sağlayan bahçe duvarı, harpuшта, bahçe kapısı gibi yapı elemanları sıhileştirilip korunacaktır.

•Dış cephelerde pencere, kapı, demir parmaklık, ahşap kapak, kafes, pervaz, silme, köşe dikmesi, çıkma, konsol, payanda, furuş, saçak, konut girişi, bahçe duvarı ve bunun gibi yapının mimari karakterini oluşturan elemanları yok edecek veya zedeleyecek değişiklikler yapılamaz.

•Bozulmuş olan sıvalar laboratuvar analizleri sonucu elde edilecek değerlere göre uygun karışımlar hazırlanarak tamamlanacaktır.

•Geleneksel yapıların özgün çatı biçimleri korunacak, örtü malzemesi olarak alaturka kiremit kullanılacaktır.

6.3 YENİ YAPILANMA KOŞULLARI

İnceleme yapılan bölgede yıkılabilirliği önerilen yapıların yerine, ayrıca sokak boyunca türlü nedenlerle boşalan arsaların doldurulması amacı ile bu alanlarda yapılacak yeni yapılara yönelik öneriler şöyledir;

•Yapı yüksekliği, yapının yakınında bulunan geleneksel konut dizisinin en yüksek saçak kotunu geçmemelidir.

•Yola cephesi bulunmayan parsellerde yapılanmaya izin verilememelidir.

•Çıkmalar cephede 1.00m.den fazla çıkıntı yapmamalı, çıkma altlarında payanda, konsol gibi yapı elemanları taklit edilmemelidir.

•Teras çatı ve çekme kat yapılmamalıdır.

•Saçak genişliği 50cm-100cm arasında olabilir.

•Yapılar tasarlanırken geleneksel yapıların taklidinden kaçınılmalı, günümüz malzeme ve teknolojisi ile uygulama yapılmalı, çağın mimari anlayışı yansıtılmalıdır.

7. SONUÇ

Mudanya'da sınırları belirlenen alan içindeki eski yerleşim dokusu "Fiziki özellikleri", "Tarihsel gelişimi ve fiziksel oluşum süreci", "Mevcut durumun irdelenmesi" ve "Geleneksel konutların biçimlenişi" şeklinde 4 ana grup altında incelenmiştir.

Eski yerleşimde iki farklı kültür anlayışındaki halk grubu içiçe yaşama sonucunda, zaman içinde kaynaşarak sosyal yaşantılardaki farklılıklara rağmen bölgenin kendine özgü kültürünü oluşturmuşlardır. Rumların kıyı kesimlerine, Türklerin ise daha ziyade iç kesimlere yerleştiği görülen Mudanya'da ahşap karkas konutlar ve halkın mağaza olarak isimlendirdiği kagir zeytin depoları yerleşim dokusunun karakterini oluşturan en önemli değerlerdir. Ayrıca bölgede XVII.yy.da yapıldığı tahmin edilen birkaç ahşap karkas konut hala ayakta. Terkedilmiş olan bu yapılar her geçen gün biraz daha yıpranmaya ve dirençleri azalmaktadır. Mahremiyet kuralları çerçevesinde Türk Mahallerindeki yapıların zemin katlarınının daha sağır ve içe dönük planlandığı görülmektedir. Çoğu bitişik düzen olan geleneksel konutlar arka bahçeye açıldıkları gibi üst katlardaki çıkıntılarla sokağa da hakimdirler. Camiler, inceleme alanının genellikle ticaret işlevinin yoğunlaştığı kesimlerinde yer alırlar. Bu bölgeler hemen hemen bir çekirdek haline gelmişlerdir.

Kendine özgü bir karaktere sahip olan Mudanya'nın eski yerleşimi Sit alanı içine alınmış olmasına rağmen, değişen kent düzeni ve sosyal yaşantı içinde yok olma tehlikesi ile karşıkarşıyadır. Sit alanı içinde yapılmış ve yapılmakta olan yeni yapılar gerek kitleleri gerekse cephe mimarileri ile geleneksel yerleşim dokusunu olumsuz olarak

etkilemektedirler. Sit alanına girmeyen fakat komşu olan parsellerdeki yeni yapılar da 5 ve 6 adete ulaşan kat sayıları ile bölgeyi bir duvar gibi çevrelemektedirler.

Eski yerleşim dokusunu oluşturan geleneksel yapılarda yaşayan halk, oldukça yıpranmış ve bakımsız durumda olan bu yapıları kendi imkan ve bilgileri ile onarmaya çalışmaktadırlar. Çok sınırlı maddi imkanlarla yapılan, ve uzmanları tarafından uygulanması gereken bu müdahalelerin koruma açısından ne kadar fayda vereceği ortadadır.

Koruma; tarihi yapılara karşı duyulan ilgi ile başlar ve bu yapıları yaşayan durumda tutabilmenin gerekli yolunu bulabilmektir. Bir yapıya veya sokağa, bir bölge veya bütün bir şehre devamlılık getirecek bir yöntemdir. Koruma süreklilik gösteren bir işlem olarak içeriğinde Restorasyon, Sağlıklandırma ve Yeni yapıyı kapsamaktadır. Koruma sürekli bir işlem olup, kendini yeni değerlere, ihtiyaçlara ve şartlara uyduracaktır.

O halde koruma her neslin tarihi değeri olan yapıt, doku ve sitleri bir sonraki nesile emaneti ile sürüp gidecektir. Ayakta kalanlar her türlü ilgiyi görecektir, korunup değerlendirilecektir. Ancak koruma bölgesinde yapılacak her türlü işlem (restorasyon, sağlıklandırma, yeni yapı), politik, parasal, organizasyon, çevre ve toplumsal koşulları içeren dörtlü kuruluşun uyumlu bir şekilde çalışmasıyla başarıya ulaşacaktır. Bunlardan birinin aksaması uygulamayı güçleştirir.

Bir şehrin yaşamı, kendine özel kişiliğini kazandıran ve zamanla ruhunu ortaya koyan yapılarıyla yüzyıllarca oluşan sürekli bir olaydır. Uygarlıklar tarih boyunca birbiri üzerine oluşmuş, biri diğerinden esinlenmiştir. Mudanya ve diğer eski yerleşim dokuları Anadolu'nun kendine özgü kültürünü meydana getiren ve asırların biriktirip ortaya

koyduğu değerlerdir. Bunları yok olmaktan kurtarılabilmesinin sağlanması ile bizden sonraki nesillere hizmeti geręekleřtirmiş olacağız.

BİBLİYOGRAFYA

- 1- Altınlı, E., 1943, Bandırma-Gemlik Arasındaki Kıyı Sıradağının İncelenmesi, İ.Ü. Fen Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- 2- Bahtiyar, A., 1950, "Türk Evleri", Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni, sayı 100, İstanbul: 15-17.
- 3- Dayıgil, F., Orgun, Z., 1939, "Mudanya'da Tahir Paşa Köşkü ve Eski Evler", Arkitekt Dergisi, sayı 5-6: 113-121.
- 4- Eldem, S.H., 1984, Türk Evi (Osmanlı Dönemi)I, Taç Vakfı Yayınları, İstanbul.
- 5- Elitoğ, C., 1989, "Bir Yazlık Yerleşme Alanı Olarak Mudanya", İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- 6- İşcan, A., 1994, "İçinden Tren Geçen Otel", Aktüel, sayı 157, İstanbul: 86-89.
- 7- İzbirak, R., 1976, "Mudanya", Türk Ansiklopedisi, M.E.B. Yayınları. cilt XXIV, Ankara: 368-370.
- 8- Mansel, A.M., 1949, "Mudanya Mezar Binası", Türk Tarih Kurumu Belleteni, cilt 10: 2-13.
- 9- Mutlu, A., 1975, "Türk Evi ve Türk Mahalleleri", Arkitekt Dergisi, sayı 3: 126-128.
- 10- Orhonlu, C., 1984, Osmanlı İmparatorluğu'nda Şehircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar, derleyen Salih Özbaran, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No 31, İzmir.
- 11- Ötüken, Y., 1985, "Mudanya", Yeni Türk Ansiklopedisi, cilt 7, İstanbul: 2473.
- 12- Ötüken, Y., Durukan, A., Acun, H., Pekak, S., 1986, Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler IV, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara: 456-513.
- 13- Sear, D.R., 1975, Greek Corns and Their Values, Second Edition, London: 348.
- 14- Tekeli, İ., 1971, Planlama ve Ülkesel Fiziki Planlama Üzerine, Ankara.
- 15- Umar, B., 1993, Türkiye'deki Tarihsel Adlar, İnkılap Kitapevi Yayınları, İstanbul: 81,585,594.

- 16- Üzümeri, M.E., Dinçer, S., Kazancı, S., 1957, "Mudanya", Türkiye Ansiklopedisi, cilt IV, Ankara: 224-226.
- 17- 1937, "Mudanya'da İmar", Belediyeler Dergisi, sayı 25, Ankara: 36-45.
- 18- 1968, "Bithynia", Türk İslam Ansiklopedisi, M.E.B. Yayınları, cilt VI, İstanbul: 496.
- 19- 1970, "Mudanya", İslam Ansiklopedisi, ciltII, M.E.B. Yayınları, İstanbul: 806-813.
- 20- 1972, "Mudanya", Yeni Hayat Ansiklopedisi, cilt V, İstanbul: 2404.
- 21- 1973, "Bursa", Türkiye 1923-1973 Ansiklopedisi, cilt II, Ankara: 419.
- 22- 1982, "Bursa", Yurt Ansiklopedisi, cilt III, İstanbul: 1671-1727

ÖZGEÇMİŞ

Adı	Belde
Soyadı	Batum
Doğum tarihi	1968
Doğum yeri	Ankara
İlköğrenim	Faik Reşit Onat İlkokulu-GÖZTEPE (1974-1979)
Ortaöğrenim	Göztepe Ortaokulu-İSTANBUL (1980-1982) Haydarpaşa Lisesi-İSTANBUL (1982-1985)
Yükseköğrenim	Mimar Sinan Üniversitesi, Mim. Fak., Mimarlık Bölümü-İSTANBUL (1985-1990)
Öğrenim sonrası	Prof.Y.Mimar Utarit İZGİ Mimarlık Bürosu Elemanı İSTANBUL (1990)

71 YÜK MÜHÜRÜ
PAFTALARI

EK 1

RÖLÖVE

PAFTALARI

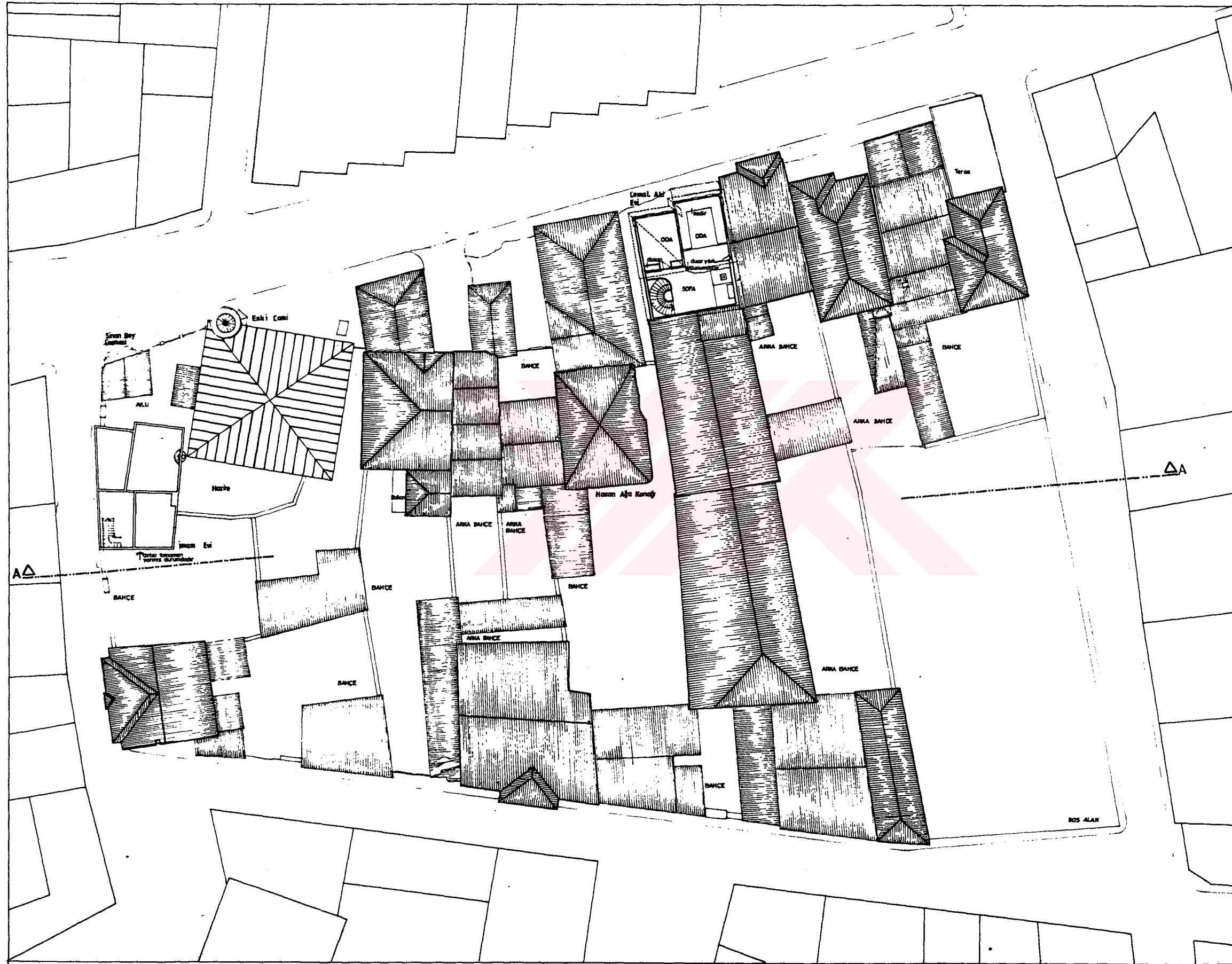

ZEMİN KAT PLANI
012345678M

YERİNDEN ÇİZİMİ
MİRAR BELDE BATUM

1. KAT PLANI
012345678M

ÇATI VE 2.KAT PLANLARI
012345678M.

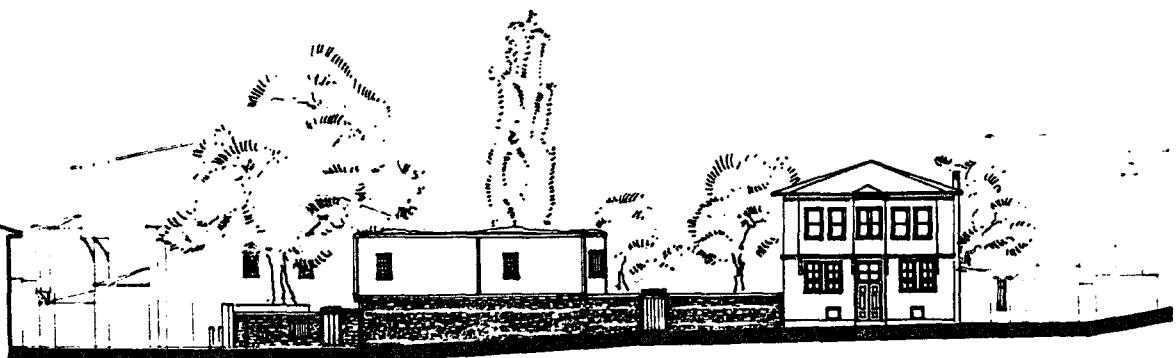
• A.A. KESİTİ •

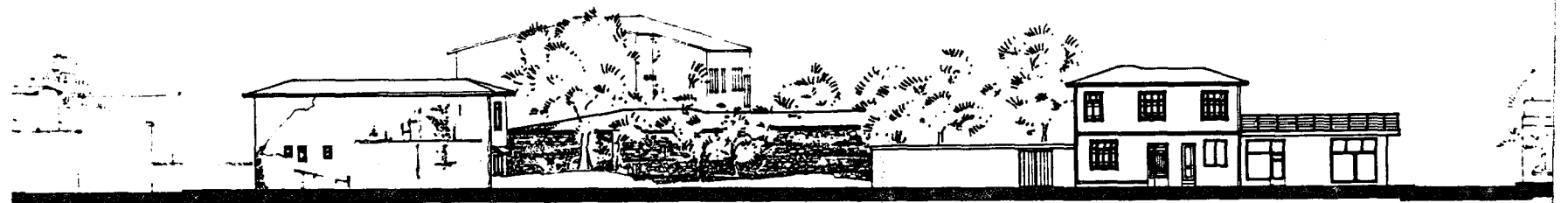
• MUSTAFA KEMAL PAŞA CADDESİ CEPHESİ •

• İPAR CADDESİ CEPHESİ •

• CAMİ SOKAK CEPHESİ • Ölçek: 1 / 200

• PARTİ SOKAK CEPHESİ •

012345678M

EK 2

TARİHSEL YERLEŞİM DOKUSUNDA
KULLANILMASI ÖNERİLEN
YOL KAPLAMASI, AYDINLATMA
ELEMANLARI VE KENT MOBİLYALARI
İLE İLGİLİ ÖRNEKLER.

Bodenbelag Floor covering Pavé

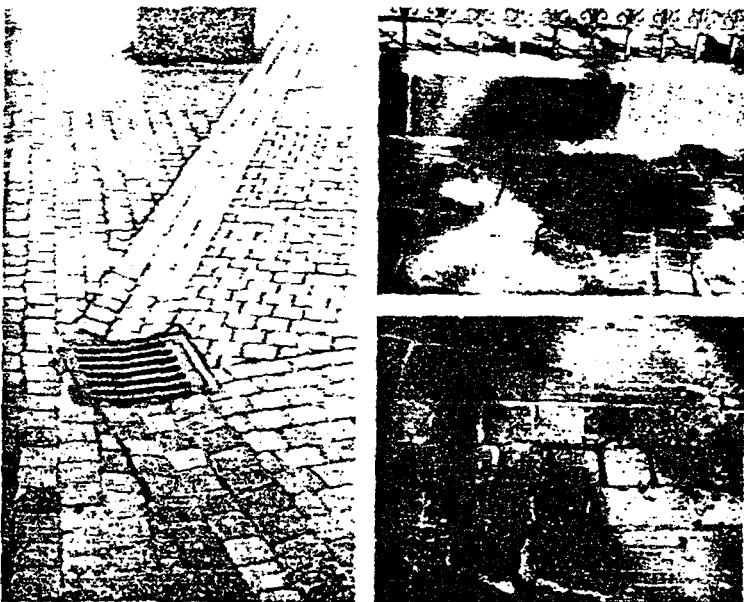
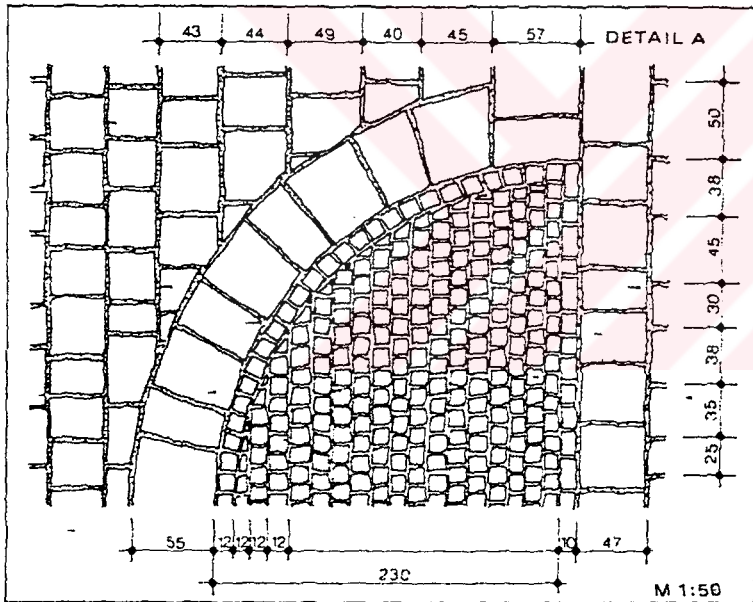
Bodenbelag Verlegungsbereich Fußgängerzone	Floor covering Disposition area Pedestrian area	Pavé Zone de disposition Zone piétons
--	---	---

OBJ. Aachen, Münsterplatz, D
CONZEPTION Stadt Aachen

DETAIL A Basalt RAL 7036 Platiny Glatt	Basalt Platinum gray Polished	Basalte Gris platine Lissé
---	-------------------------------------	----------------------------------

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variantes

© Aachen Kircher, Krusche, Mennicken 17-5 76

Bodenbelag Floor covering Pavé

Bodenbelag Verfugungsbereich Fußgängerzone	Floor covering Disposition area Pedestrian area	Pavé Zone de disposition Zone piétons
--	---	---

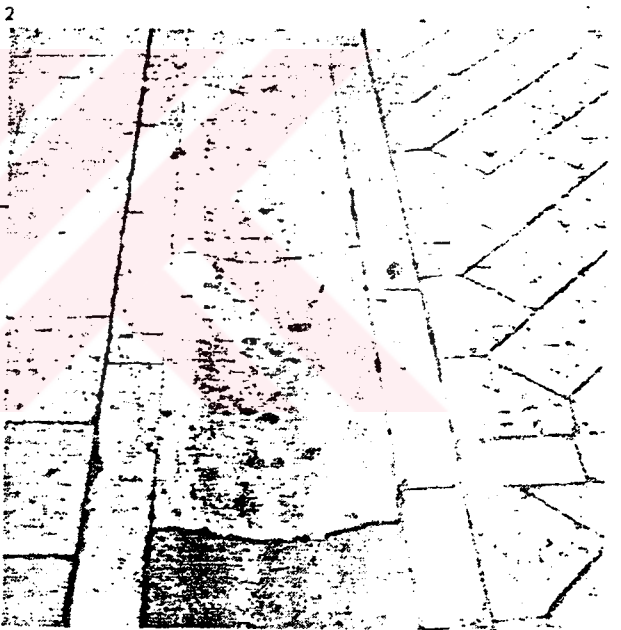
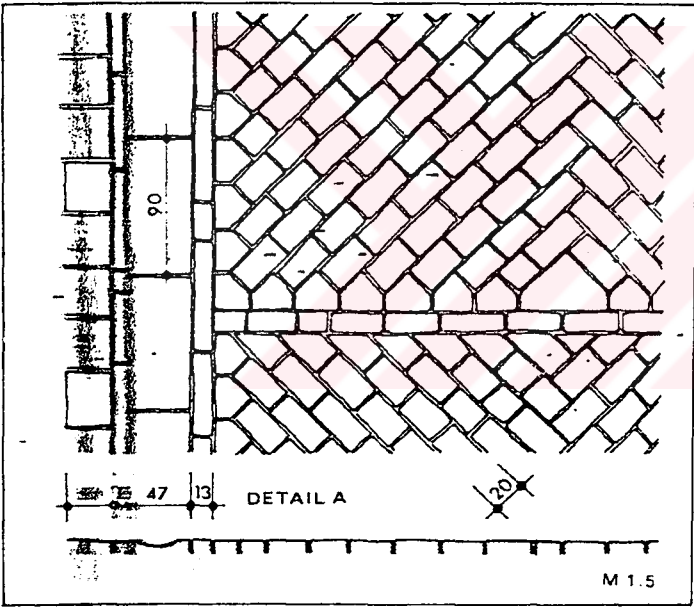
ORT: Dubrovnik, Place, YU

DETAIL A		
Kalk	Lime	Chaux
RAL 1015 Hellalfenb.	Light ivory	Ivoire clair
Glatt	Polished	Lissé
Behauen	Cuted	Taillé

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciale
5 Varianten	Variations	Variantes

© ifu aachen Boeminghaus 14.9.76

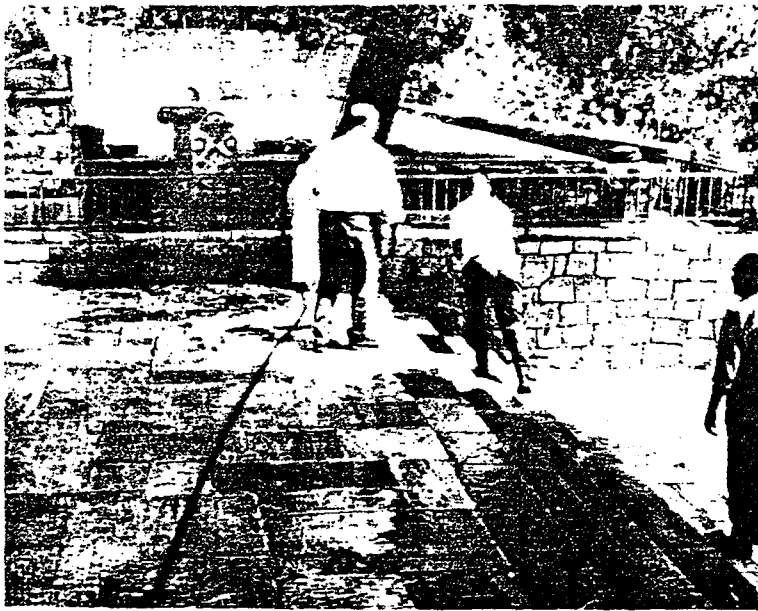
1

3

4

Bodenbelag Floor covering Pavé

Bodenbelag	Floor covering	Pavé
Eingangsbereich	Entrance area	Zone d'entrée
Kulturzone	Cultural area	Zone de cultur

ORT: Delphi, GR

DETAIL A

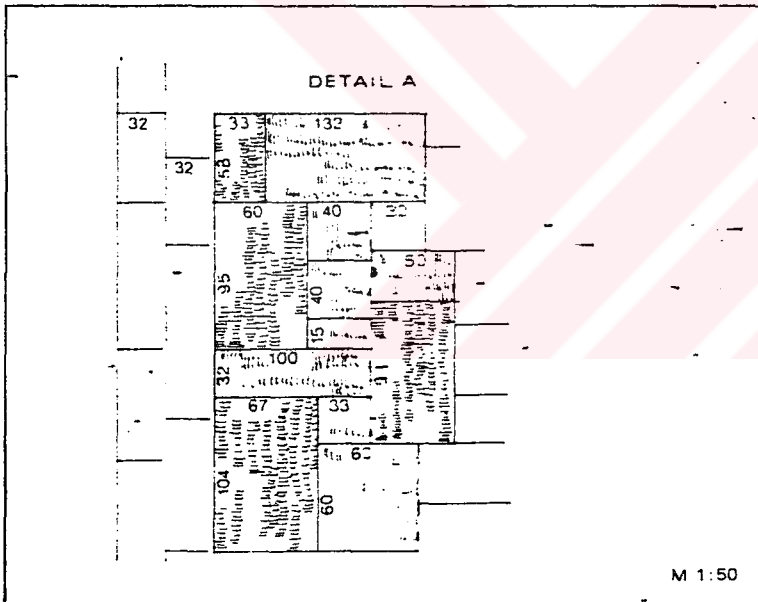
Schiefer	Slate	Ardoise
RAL 7038 Achatgr.	Agate gray	Gris agate
Basalt	Basalt	Basalte
RAL 7031 Blaugr.	Blue gray	Gris bleu
Marmor	Marble	Marbre
RAL 9002 Grauweiß	Gray white	Blanc gris
Gestockt	Granulated	Brette'sé
Behauen	Cutad	Taillé

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciale
5 Varianten	Variations	Variantes

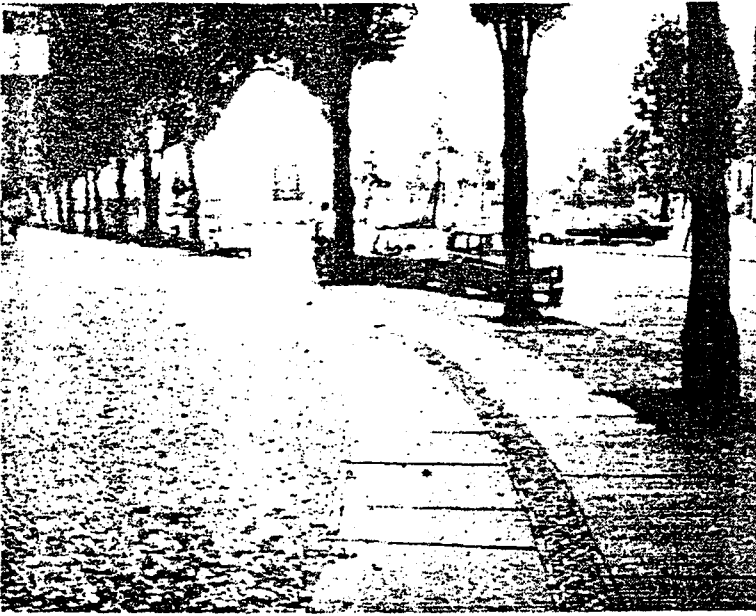
© ifu aachen

Boeminghaus

10-8-76

Bodenbelag Floor-covering Pavé

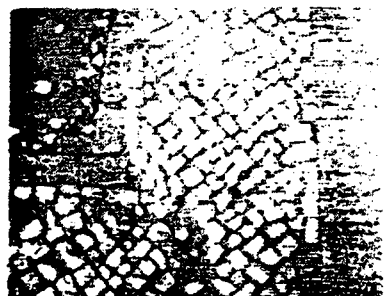
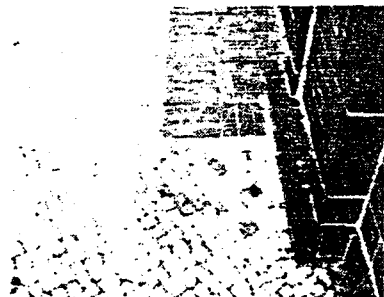
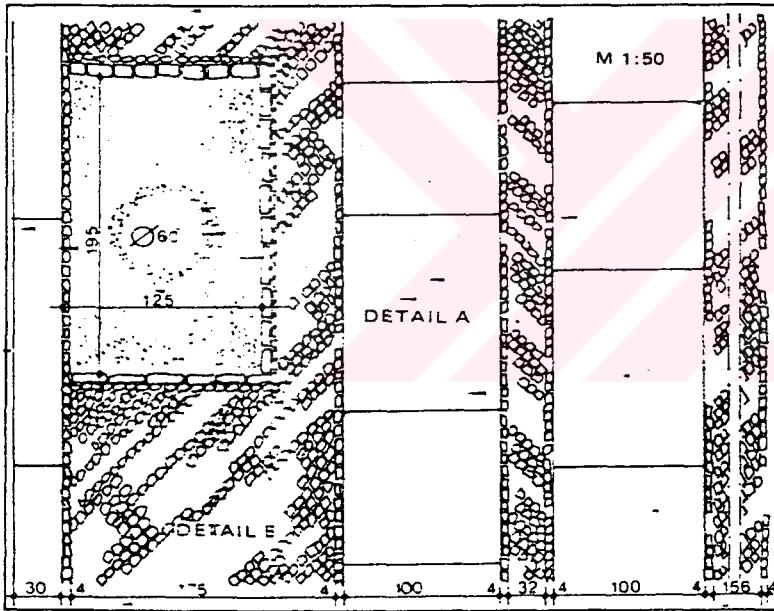
Bodenbelag Übergangsbereich Straße	Floor covering Transition area Street	Pa. 3 Zone de transition Rue
--	---	------------------------------------

ORT Berlin, D

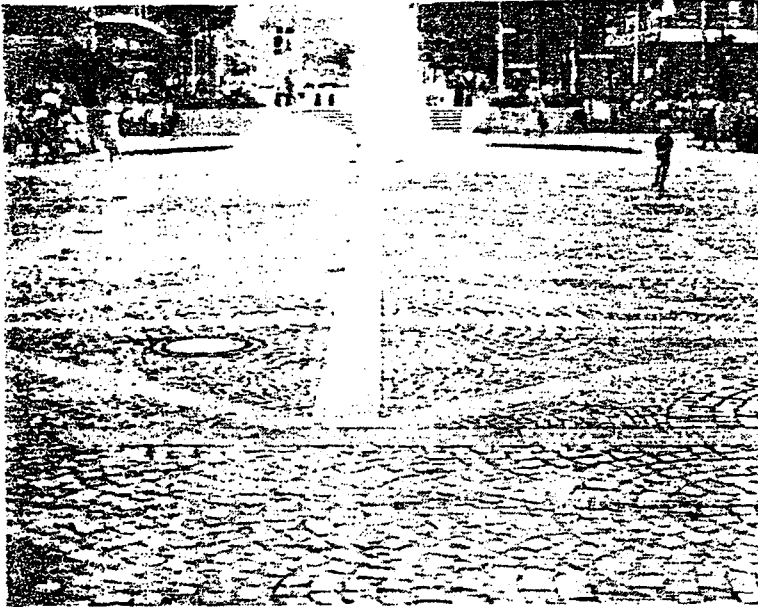
DETAIL A Granit RAL 7032 Kieselgr. Glatt Behauen	Granite Pebble gray Polished Cuted	Granit Gris de la Lissé Taillé
DETAIL B Granit RAL 7038 Achatgr. Rauh Behauen	Granite Agate gray Rough Cuted	Granit Gris de la Rugueux Taillé

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variations

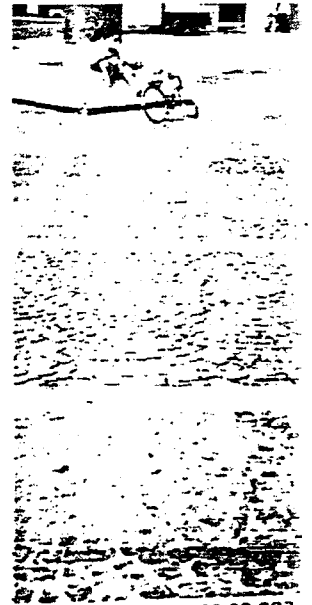
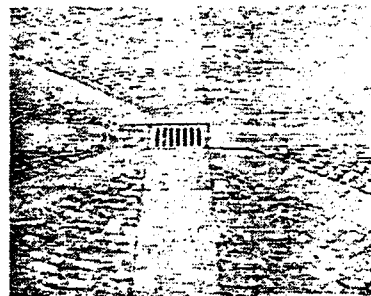
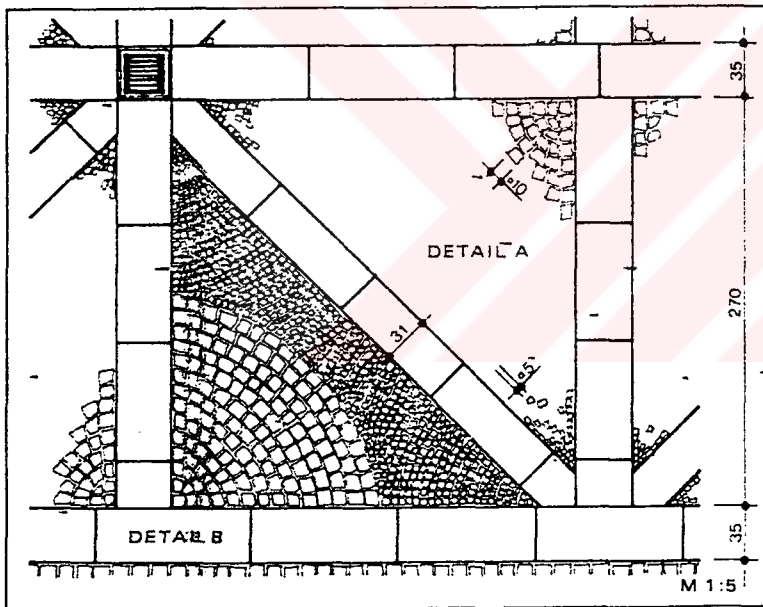
© ifu aachen Boeminghaus 197

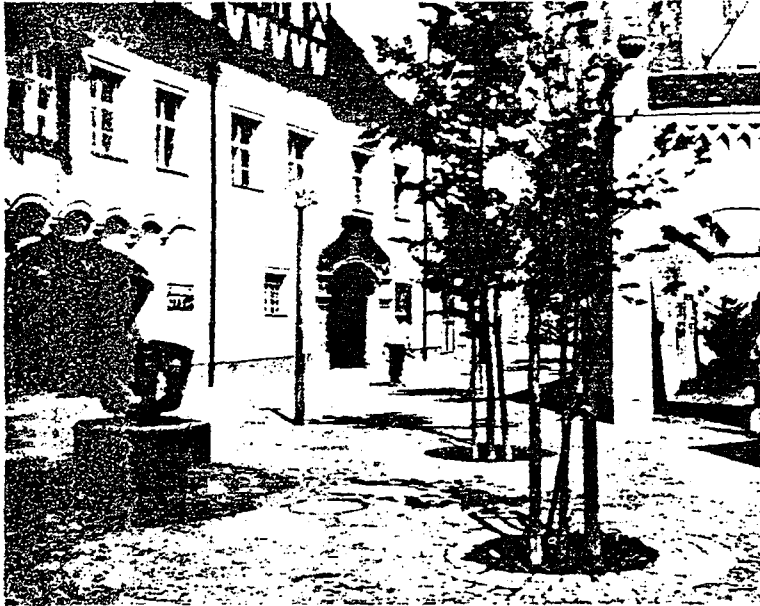
Bodenbelag Floor covering Pavé

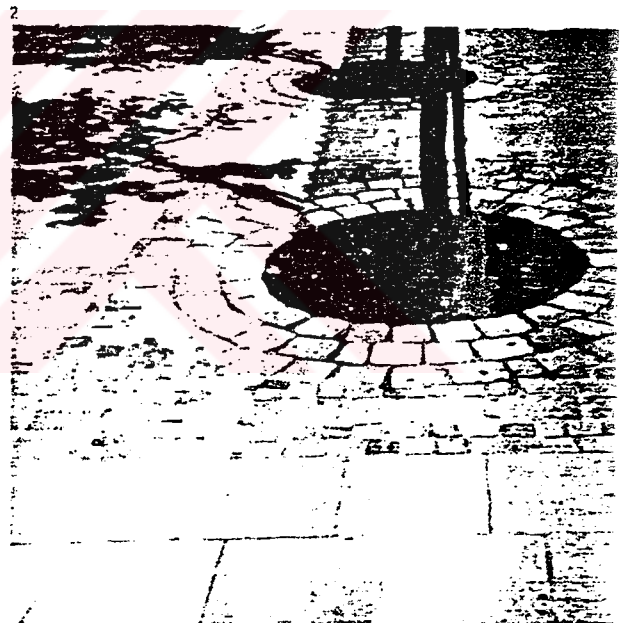
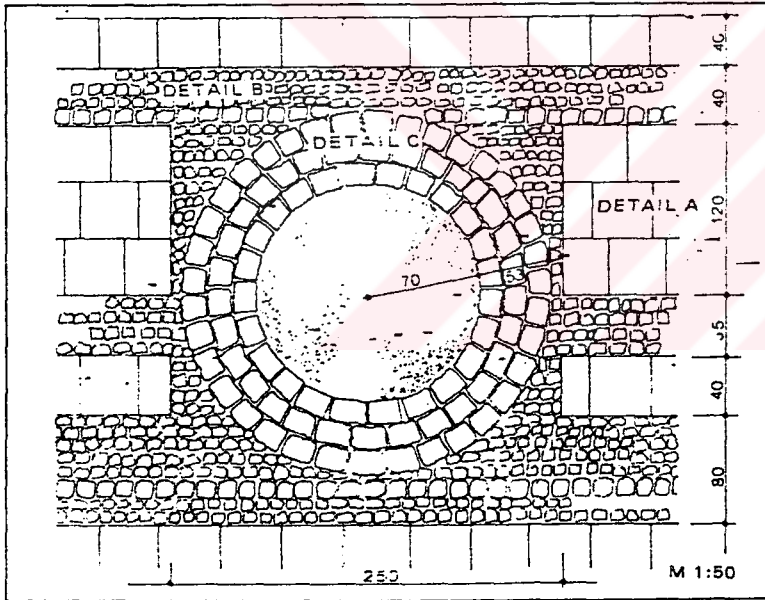
Bodenbelag Verfügungsbereich Fußgängerzone	Floor covering Disposition area Pedestrian area	Pavé Zone de disposition Zone piétons
ORT Mainz, Herten, D		
DETAIL A Basis Basalt RAL 7024 Graphitgrau Graphite gray Rau Rough Bereiten Cuted		
DETAIL B Basis Granit RAL 7030 Steingrau Stone gray Rau Rough Gesägt Sawed		
1 Übersicht 2 Objekt 3 Ansicht 4 Besondere Stellen 5 Varianten	General view Subject Full view Special positions Variations	Vue d'ensemble Objet Vue Positions spéciales Variantes
© Maaßen		Kircher, Krusche, Mennicken 22-6-75

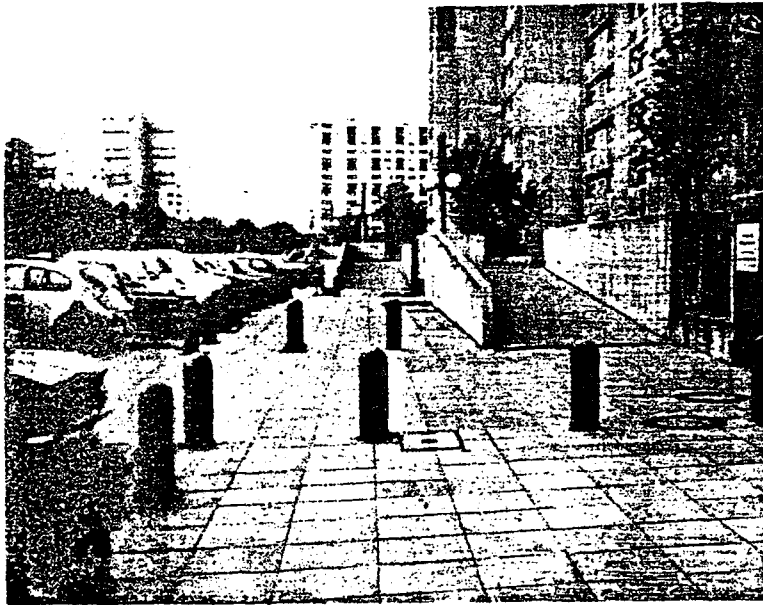
Bodenbelag Floor covering Pavé

Baumscheibe Übergangsbereich Fußgängerzone	Root protection Transition area Pedestrian area	Protège-pièdes Zone de transition Zone piédon
ORT: Regensburg, Kapellengasse, D CONZEPTION: Stadt Regensburg		
DETAIL A		
Beton	Concrete	Béton
RAL 7032 Kieselgrau	Pebble gray	Gris silex
Glatt	Polished	Lissé
Gegossen	Casted	Moulé
DETAIL B		
Granit	Granite	Granit
Basalt	Basalt	Basalte
RAL 7031 Blaugrau	Blue gray	Gris bleu
Rauh	Rough	Rugueux
DETAIL C		
Granit	Granite	Granit
Basalt	Basalt	Basalte
RAL 7031 Blaugrau	Blue gray	Gris bleu
Glatt	Polished	Lissé
Behauen	Cuted	Taillé
1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciale
5 Varianten	Variations	Variante
© ifu aachen	Boeringhaus	19-2 76

Begrenzung Limit Limitation

Block Übergangsbereich Fußgängerzone	Block Transition area Pedestrian area	Block Zone de transition Zone piétons
--	---	---

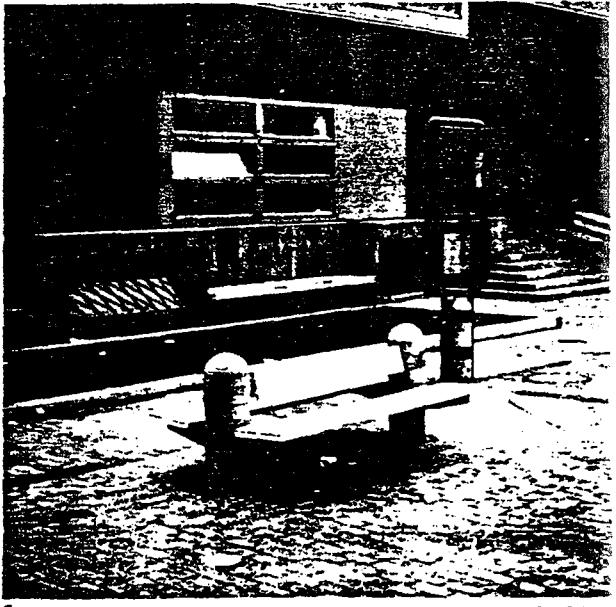
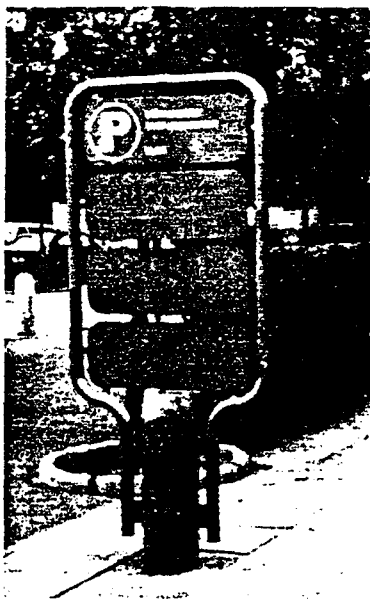
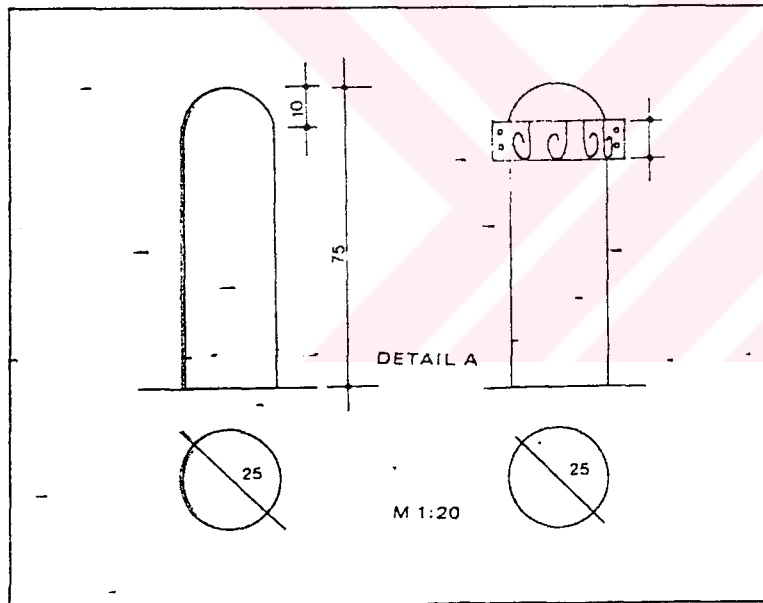
ORT: Berlin, Märkisches Viertel, D

DETAIL A

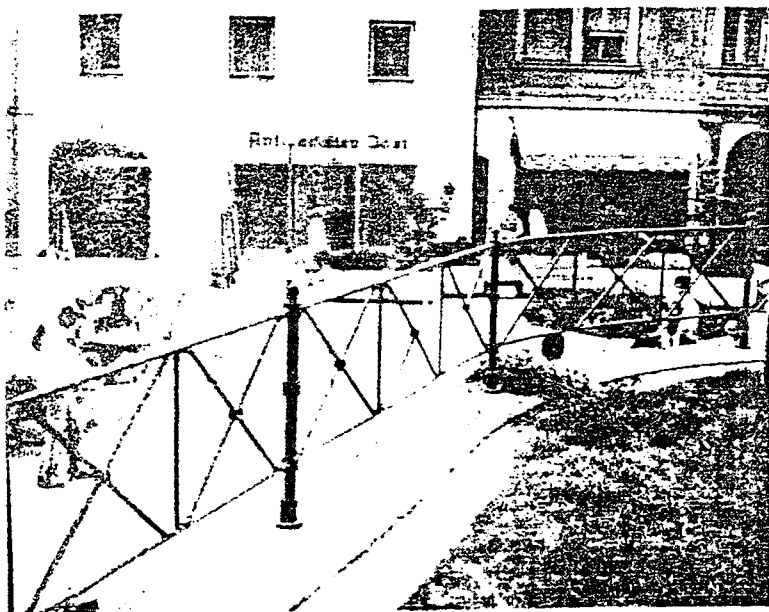
Beton RAL 7032 Kieselgr. RAL 5010 Enzianbl. Lackiert Gegossen	Concrete Pebble gray Gentian blue Varnished Casted	Béton Gris silex Bleu gentiane Laqué Moulé
---	--	--

1 Übersicht 2 Objekt 3 Ansicht 4 Besondere Stellen 5 Varianten	General view Subject Full view Special positions Variations	Vue d'ensemble Objet Vue Positions spéciale Variantes
--	---	---

© Maaßen Boeminghaus 27-8-75

Begrenzung Limit Limitation

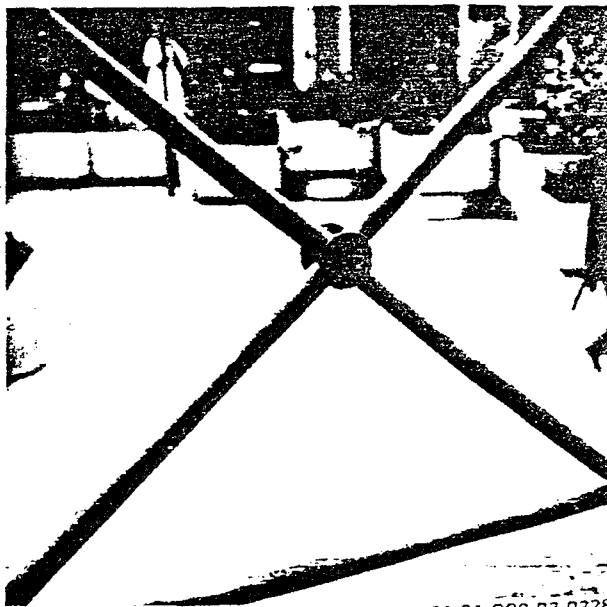
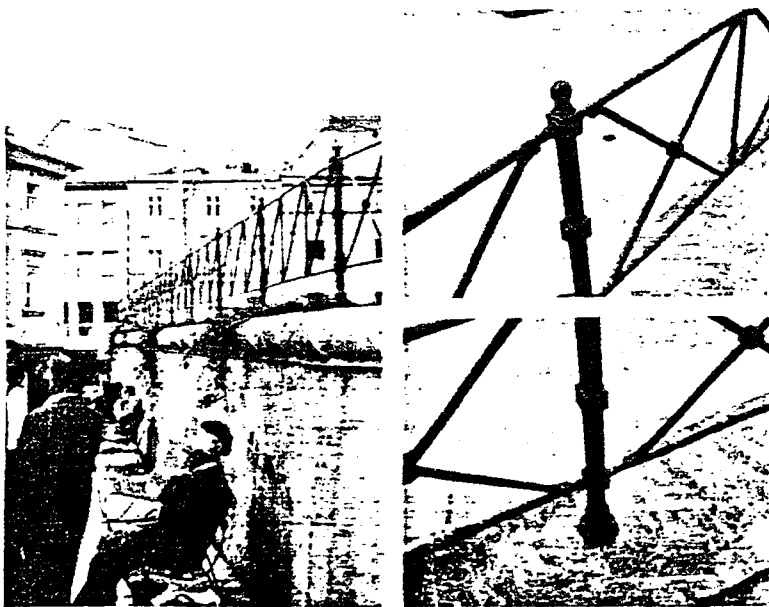
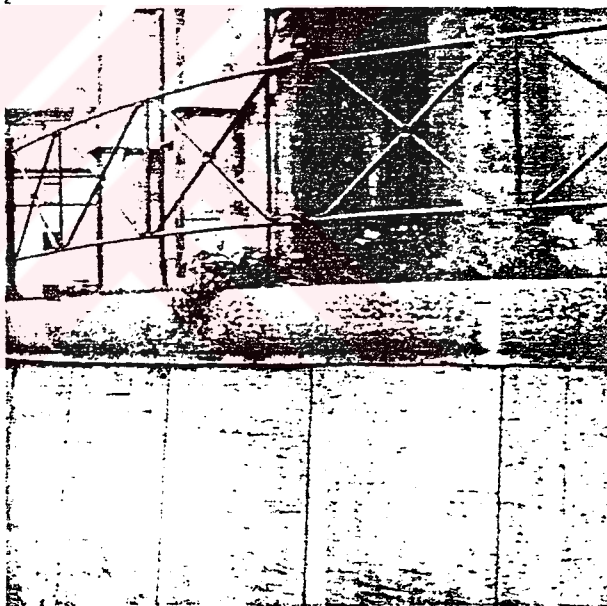
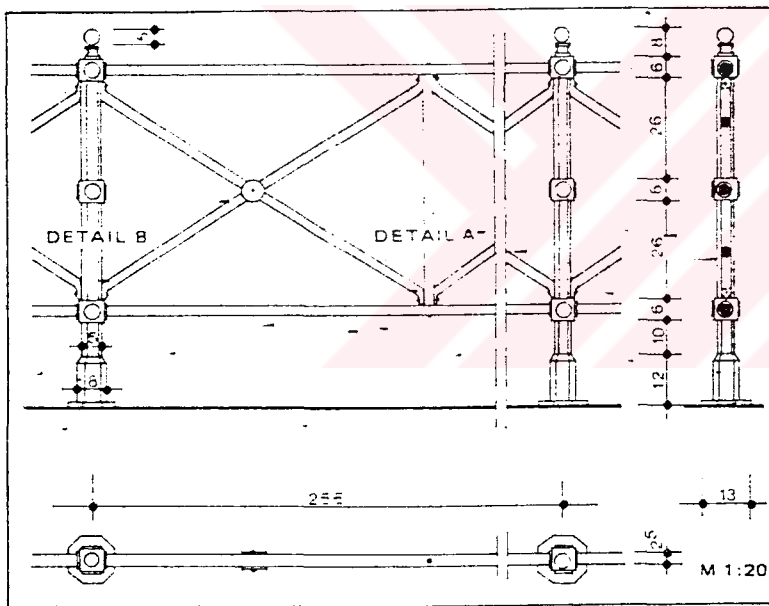
Geländer	Baustraße	Baustraße
Sitzbereich	Seating area	Zone de siége
Fußgängerzone	Pedestrian area	Zone piétons

ORT: Villach, Unterer Kirchenplatz, A
 CONZEPTION, DESIGN: K. Hack, P.K. Kurrerer, Villach 1976

DETAIL A		
Eisen	Iron	Fer
RAL 7024 Graphitgr.	Graphite gray	Gris graphite
Verzinkt	Galvanized	Galvanisé
Geschweißt	Welded	Soudé
DETAIL B		
Eisen	Iron	Fer
RAL 7024 Graphitgr.	Graphite gray	Gris graphite
Verzinkt	Galvanized	Galvanisé
Gegossen	Casted	Moulé

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variantes

© ifu aachen Boeminghaus 1976

Begrenzung Limit - Limitation

Treppe	Stair	Escala
Eingangsbereich	Entrance area	Zone d'entrée
Fußgängerzone	Pedestrian area	Zone piétonnière

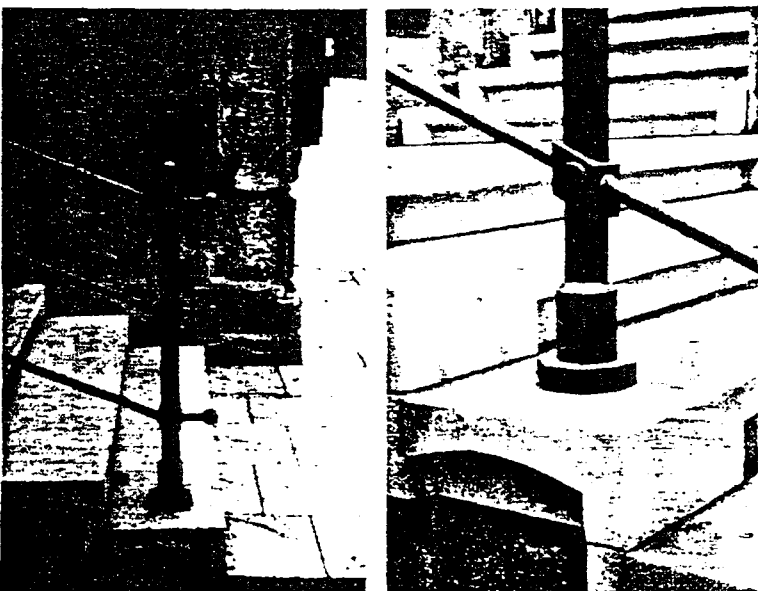
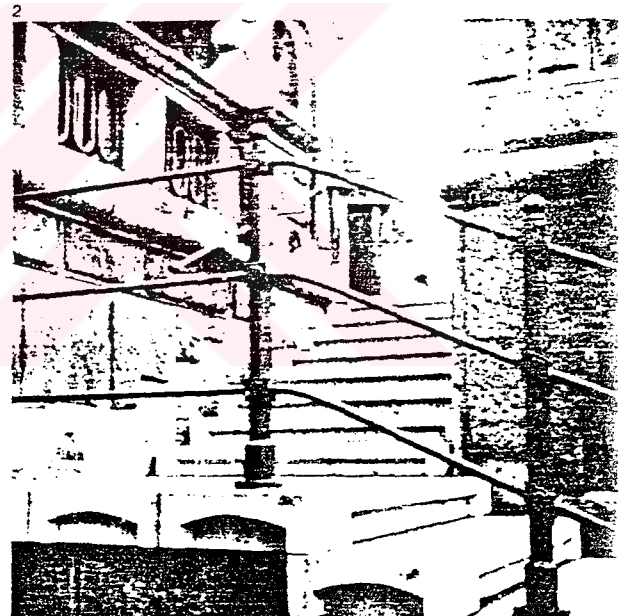
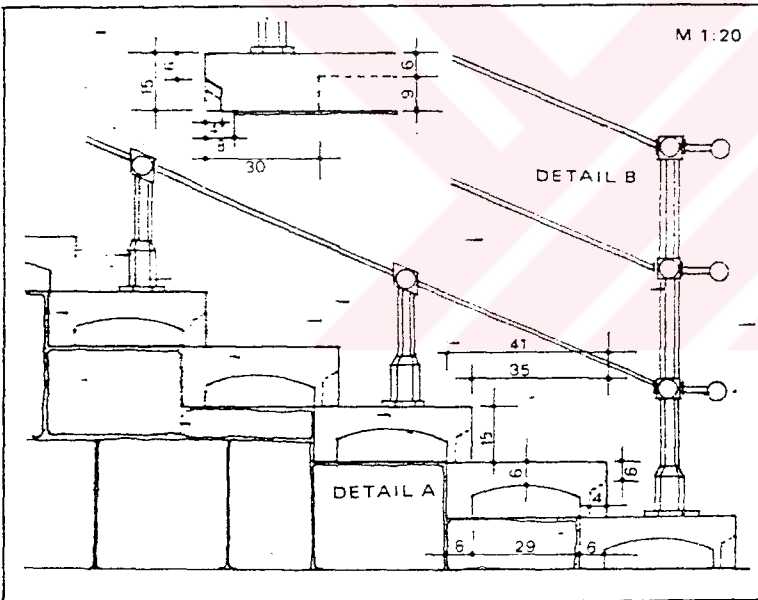
ORT: Vülach, Untere Kirchenplatz, A
 CONZEPTION DESIGN: K. Hack, P.K. Kufens, 1976

DETAIL A		
Krystaler Marmor		Marbre
RAL 9002 Grauweiß	Gray white	Blanc gris
Gesandstrahl	Sandblasted	Sablé

DETAIL B		
Eisen	Iron	Fer
RAL 7024 Graphitgr.	Graphite gray	Gris graphite
Verzinkt	Galvanized	Galvanisé
Geschweißt	Welded	Soudé

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variantes

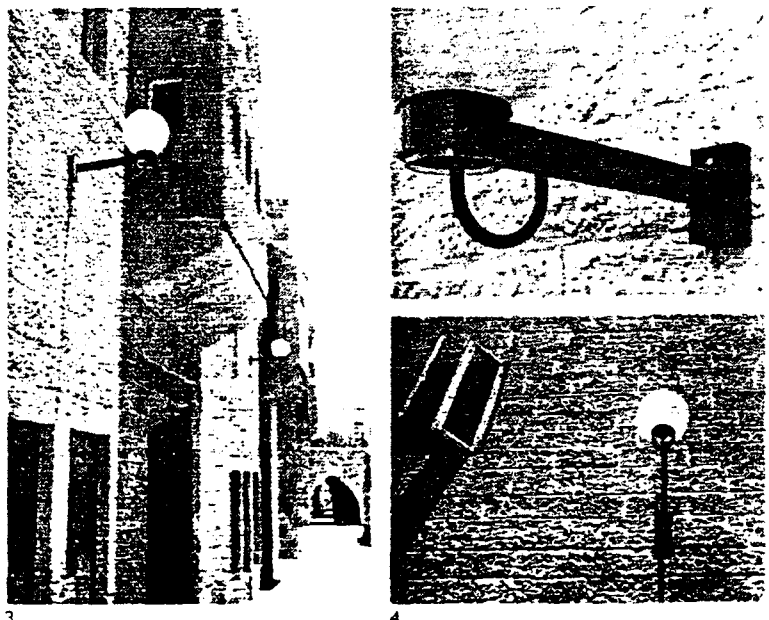
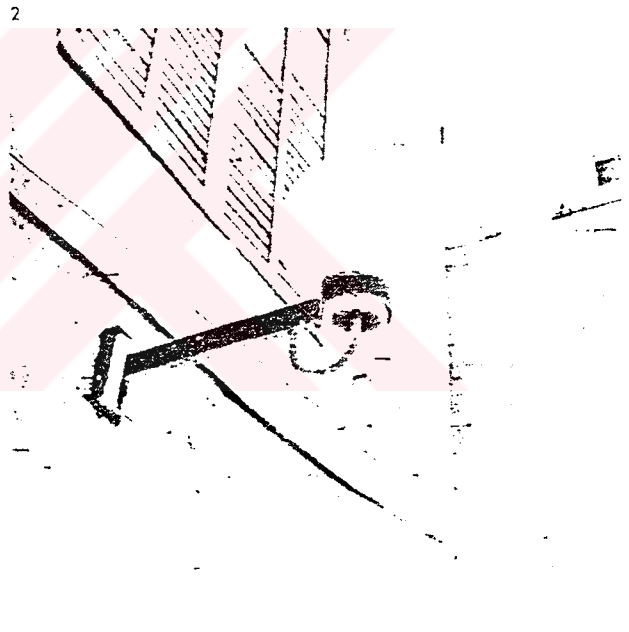
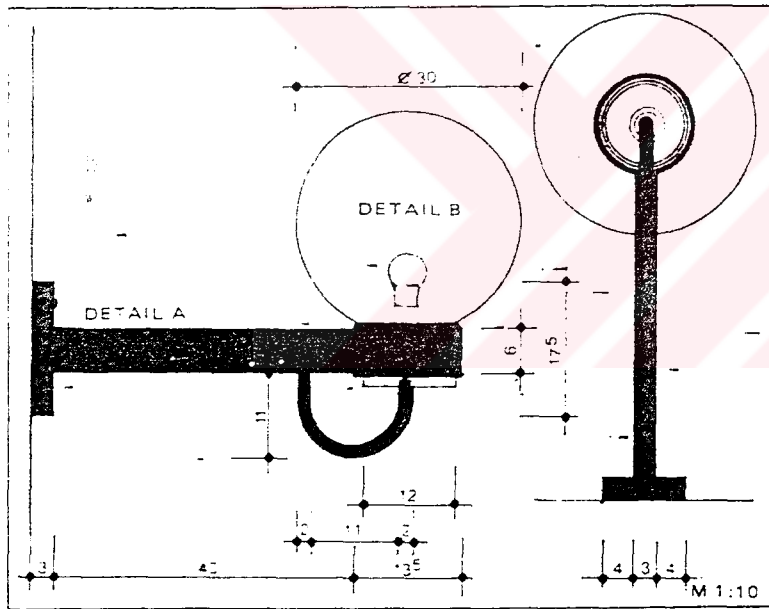
© ifu aachen Boeminghaus 1976

Beleuchtung Lighting Eclairage

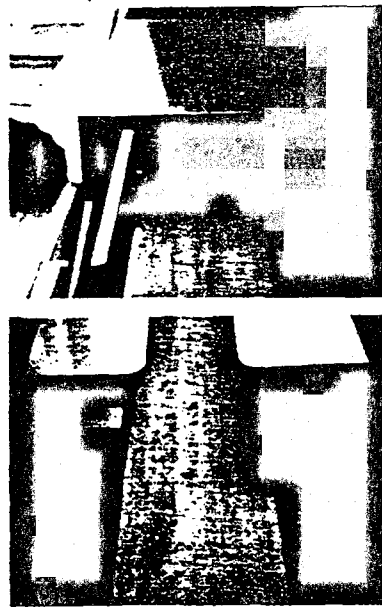
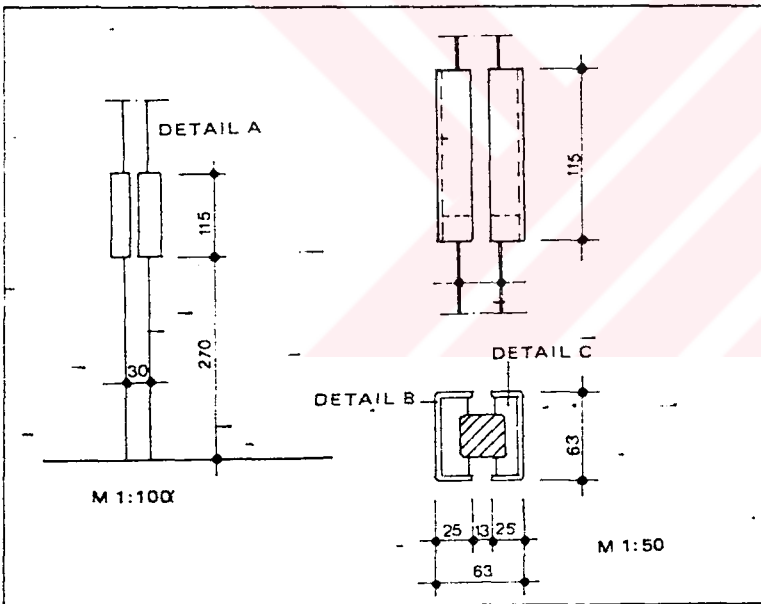
Laterne	Street lamp	Lampadaire
Übergangsbereich	Transition area	Zone de transition
Fußgängerzone	Pedestrian area	Zone piétonnière
ORT Jerusalem, Jüdisches Viertel, Altstadt, IL		
DETAIL A		
Eisen	Iron	Fer
RAL 9011 Graphits	Graphite black	Noir graphite
Glatt	Polished	Lissé
Geschweisst	Welded	Soudé
DETAIL B		
Glas	Glass	Verre
Klar	Transparent	Transparent
Glatt	Polished	Lissé
1 Übersicht		
General view		
Vue d'ensemble		
2 Objekt		
Subject		
Objet		
3 Ansicht		
Full view		
Vue		
4 Besondere Stellen		
Special positions		
Positions spéciales		
5 Varianten		
Variations		
Variantes		
© ifu aachen	Boeminghaus	1978

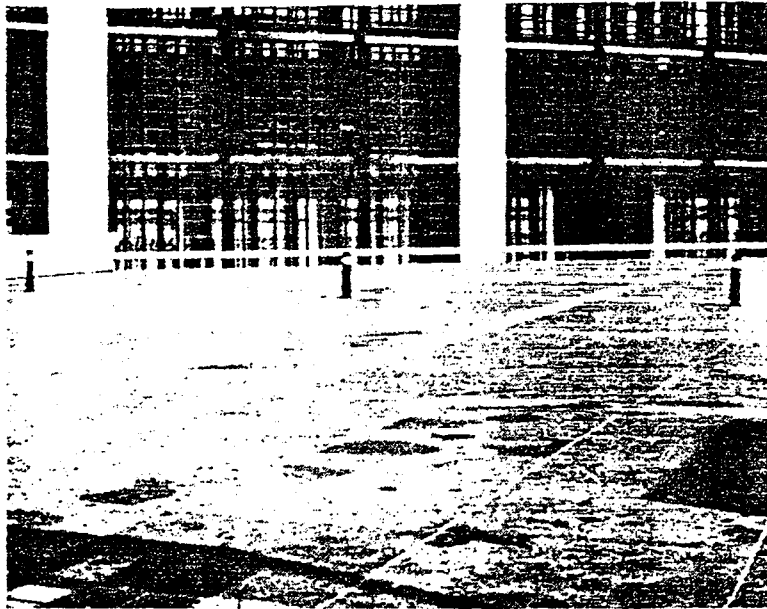
Beleuchtung Lighting Eclairage

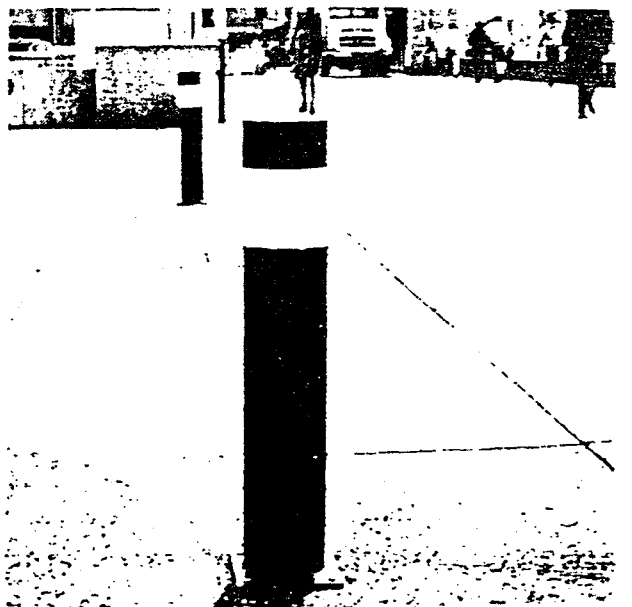
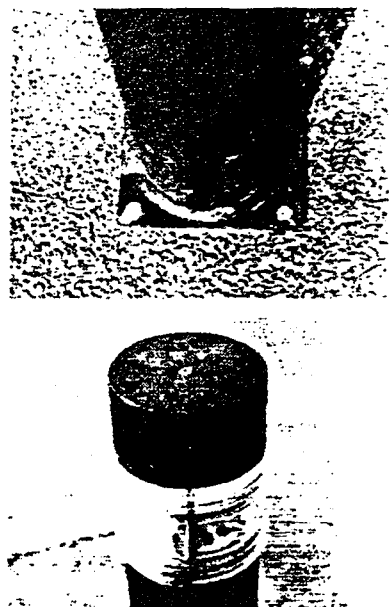
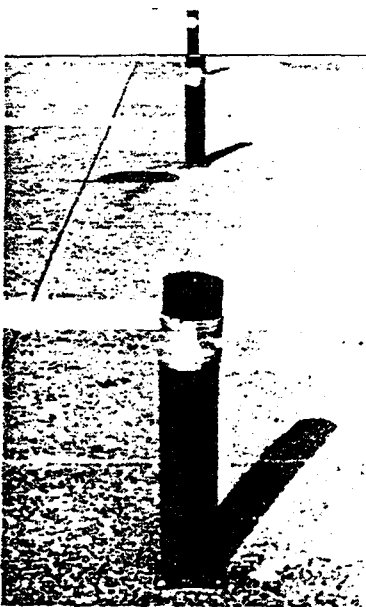
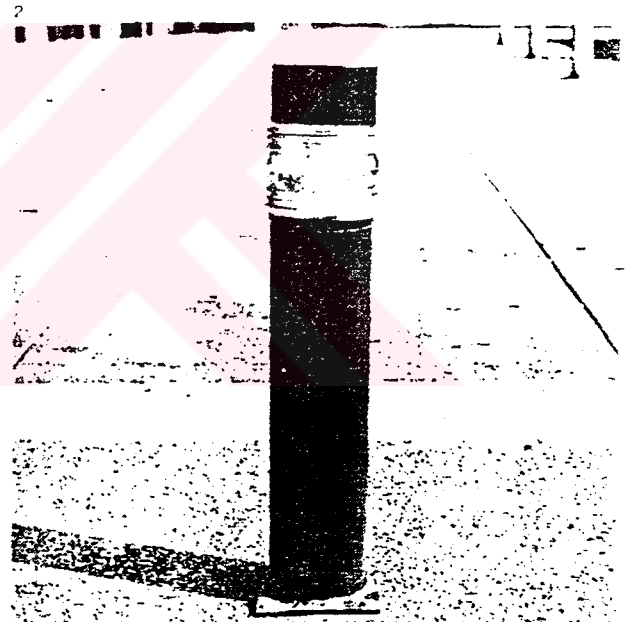
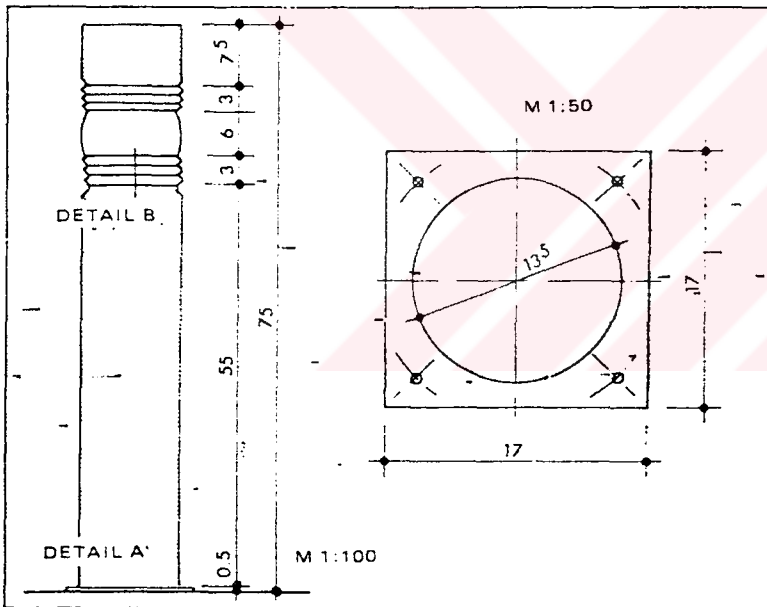
Beleuchtung Einkaufsbereich Fußgängerzone	Lighting Shopping area Pedestrian area	Eclairage Zone des achats Zone piétons
ORT: Osnabrück, Herbartgang, D CONZEPTION: Architekten H. Latta, H.J. Hoischer		
DESIGN: Architekten H. Latta, H.J. Hoischer		
DETAIL A		
Beton RAL 7032 Kieselgrau Rauh Gegossen	Concrete Pebble gray Rough Casted	Béton Gris silex Rugueux Moulé
DETAIL B		
Tischlerplatte RAL 3011 Braunrot Lackiert	Block board Brown red Varnished	Panneau sandwich Rouge brun Laqué
DETAIL C		
Glas RAL 9010 Reinweiß Glatt	Glass Pure white Polished	Verre Blanc pur Lissé
1 Übersicht 2 Objekt 3 Ansicht 4 Besondere Stellen 5 Varianten	General view Subject Full view Special positions Variations	Vue d'ensemble Objet Vue Positions spéciale Variantes
© ifu aachen	Engel, Fischer	24.7.1978

Beleuchtung Lighting Eclairage

Beleuchtung Übergangsbereich Fußgängerzone	Lighting Transition area Pedestrian area	Eclairage Zone de transition Zone piétons
ORT: Mainz Rathausplatz, D		
DETAIL A Stahlrohr RAL 7024 Graphitgr. Lackiert Verzinkt	Steel tube Graphite gray Varnished Galvanized	Tube en acier Gris graphite Lacqué Galanisé
DETAIL B Glas Klar Glatt	Glass Transparent Polished	Verre Transparent Lissé
1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variétés
© fu aachen	Guiden, Sugiri, Thiele	2016

Verfügungsobjekt Disposition Objects Objet de disposition

Verfügungsobjekt Disposition object Objet de disposition
 Einkaufsbereich Shopping area Zone des achats
 Fußgängerzone Pedestrian area Zone piétonnière

ORT: Oldenburg, Herbartgang, D
 KONZEPTION: H. Latta, H.-J. Holscher, J. Winkel

DESIGN: U. Reimann, Oberlente, Oldenburg

DETAIL A

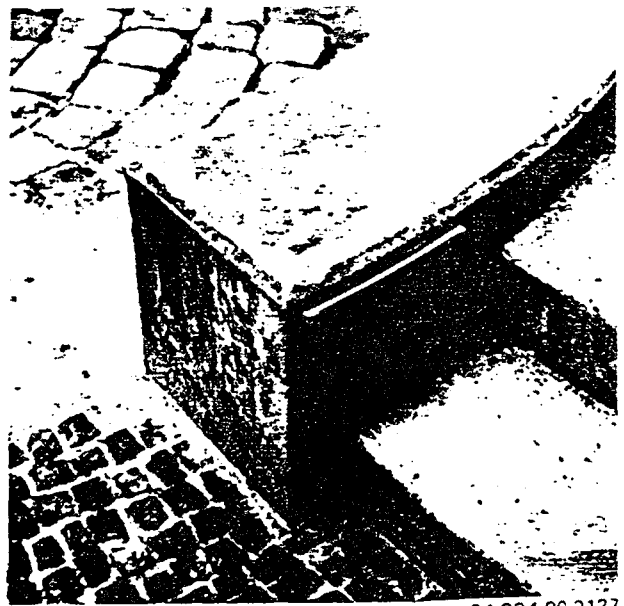
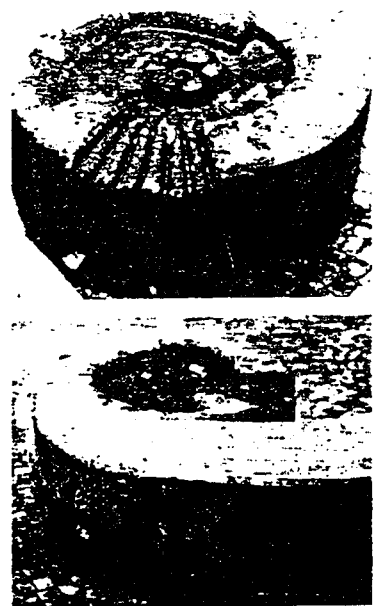
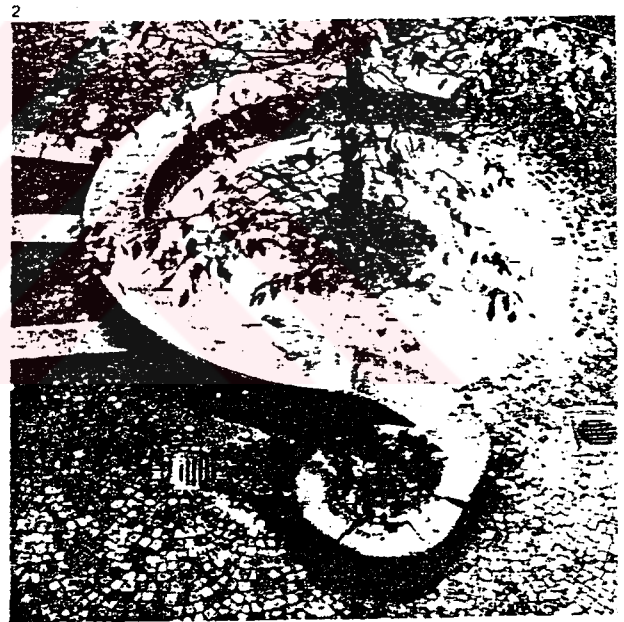
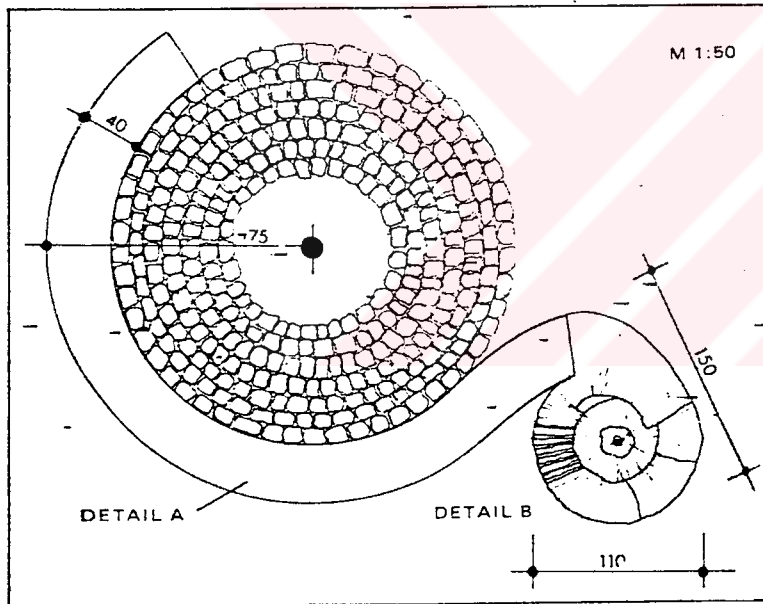
Beton	Concrete	Béton
RAL 7023 Betongrau	Concrete gray	Grès béton
Rauh	Rough	Façonné
Geschalt	Sheeted	Couffé

DETAIL B

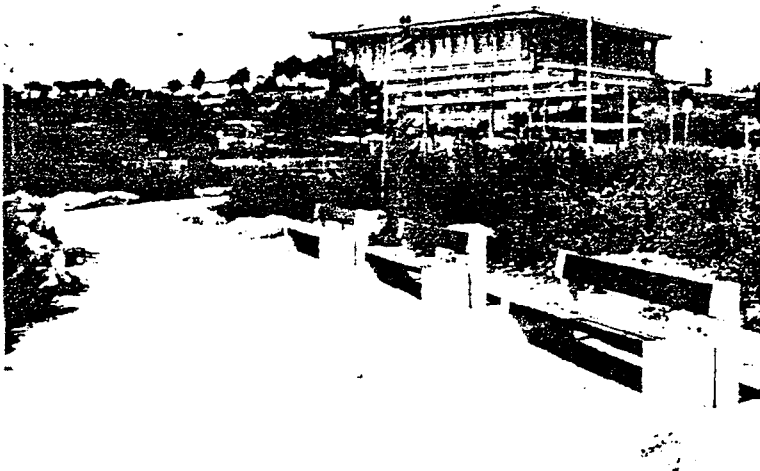
Basaltlava	Basalt lava	Lave basaltique
RAL 8012 Rotbraun	Red brown	Brun rouge
Rauh	Rough	Façonné
Behauen	Cuted	Taillé

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variantes

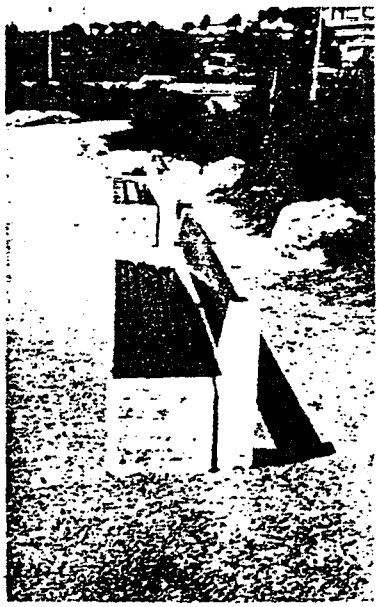
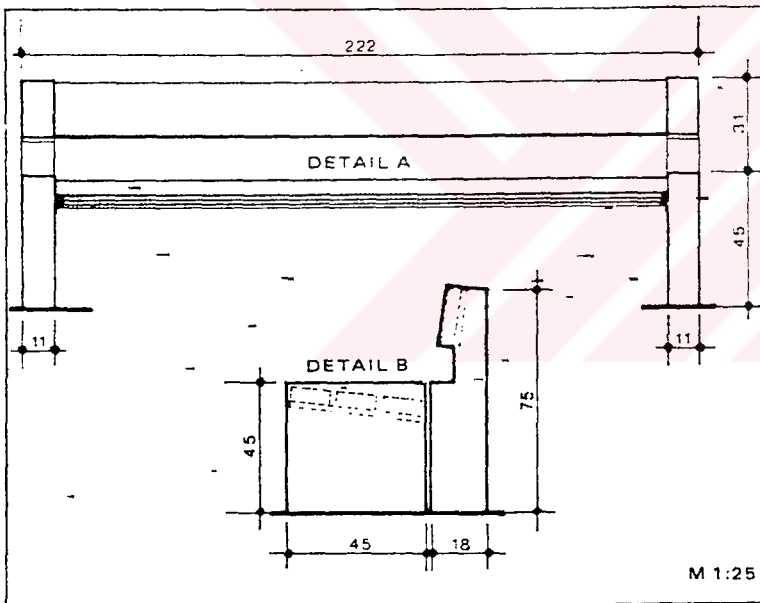
© ifu aachen Enger: Fischer 1976

Sitzgelegenheit Seating facility Siège

Bank	Bench	Banque
Eingangsbereich	Entrance area	Zone d'entrée
Grünzone	Green area	Zone verte
ORT: Jerusalem, Israel: Museum, IL		
DETAIL A		
Holz	Wood	Bois
RAL 8004 Kupferbr.	Copper brown	Brun cuivré
Glatt	Polished	Lissé
Lackiert	Varnished	Laqué
DETAIL B		
Beton	Concrete	Béton
RAL 7032 Kieselgr.	Pebble gray	Gris silex
Glatt	Polished	Lissé
Gegossen	Casted	Moulé
1 Übersicht		
General view		
Vue d'ensemble		
2 Objekt		
Subject		
Objet		
3 Ansicht		
Full view		
Vue		
4 Besondere Stellen		
Special positions		
Positions spéciale		
5 Varianten		
Variations		
Variantes		
© ifu aachen	Boeminghaus	1978

Sitzgelegenheit

Seating facility

Siège

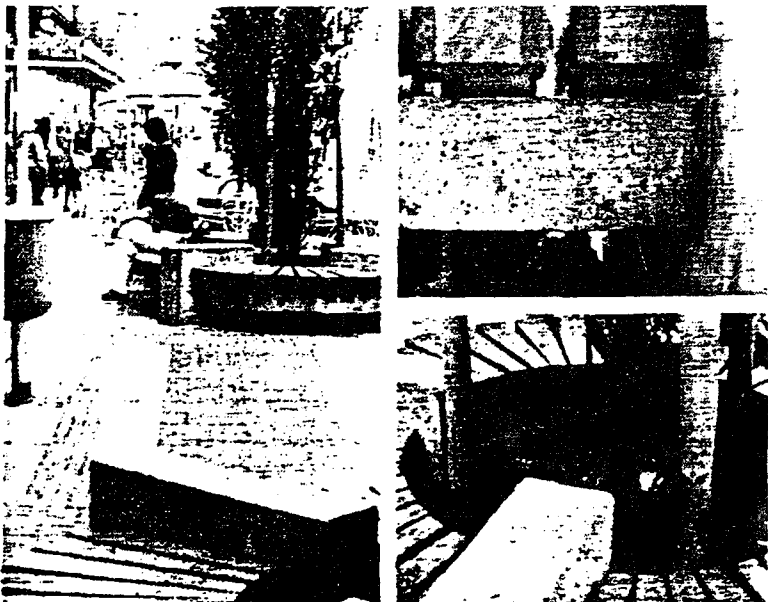
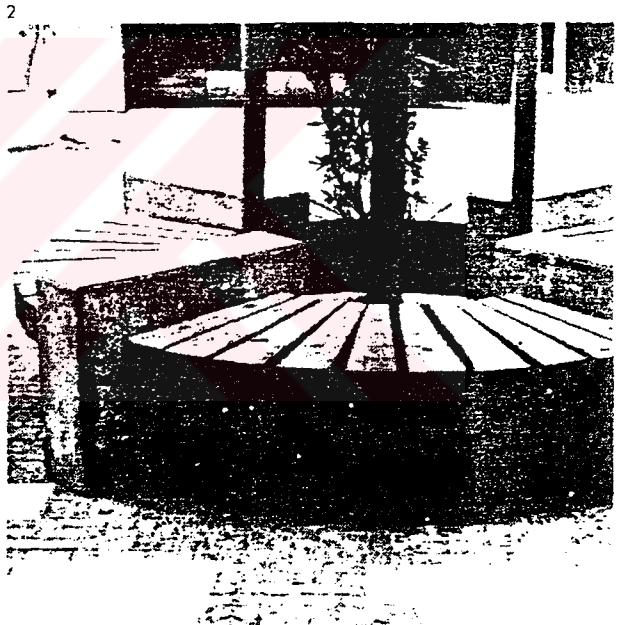
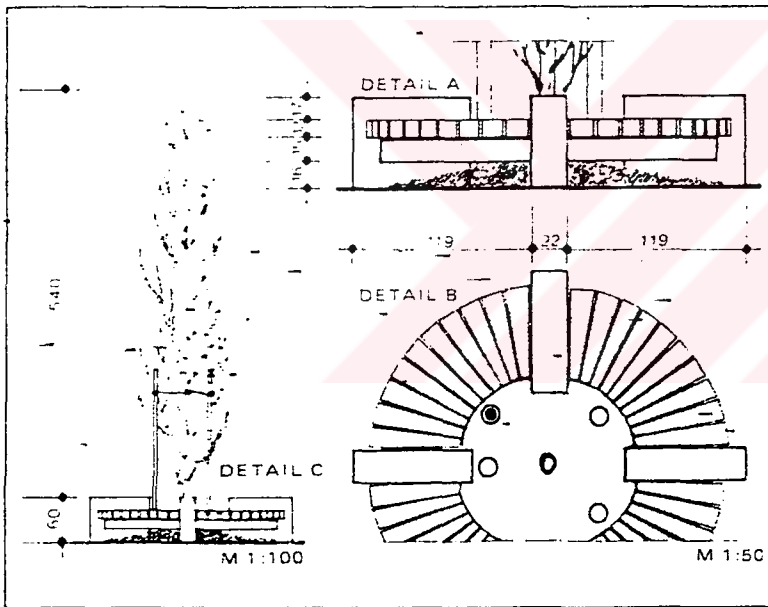
Baumschutze Einbaubereich Fußgängerzone	Root protection Shopping area Pedestrian area	Funktionselemente Zielelemente Zielelemente
---	---	---

ORT: Worms, Hardtgrasse, D

DETAIL A Beton RAL 7023 Betongrau Rauh Gegossen	Concrete Concrete gray Rough Casted	Béton Grise foncée Rugueux Moulé
DETAIL B Teakholz RAL 1011 Braunbeige Rauh Gehobelt	Teak Brown beige Rough Planed	Teak Beige brun Rugueux Raboté
DETAIL C Sauterlöhne	Fagus Fastigiata Dawson	

1 Übersicht 2 Objekt 3 Ansicht 4 Besondere Stellen 5 Varianten	General view Subject Full view Special positions Variations	Vue d'ensemble Coffre Vue Positions spéciales Variantes
--	---	---

© Julia Achten, Kircher, Krusche, Mannheim 2006/76

Sitzgelegenheit Seating facility Siège

Baumscheibe Verfügungsbereich Fußgängerzone	Root protection Disposition area Pedestrian area	Protège des racines Zone de disposition Zone piétons
---	--	--

ORT: Neustadt Weinstraße, Kartoffelmarkt D

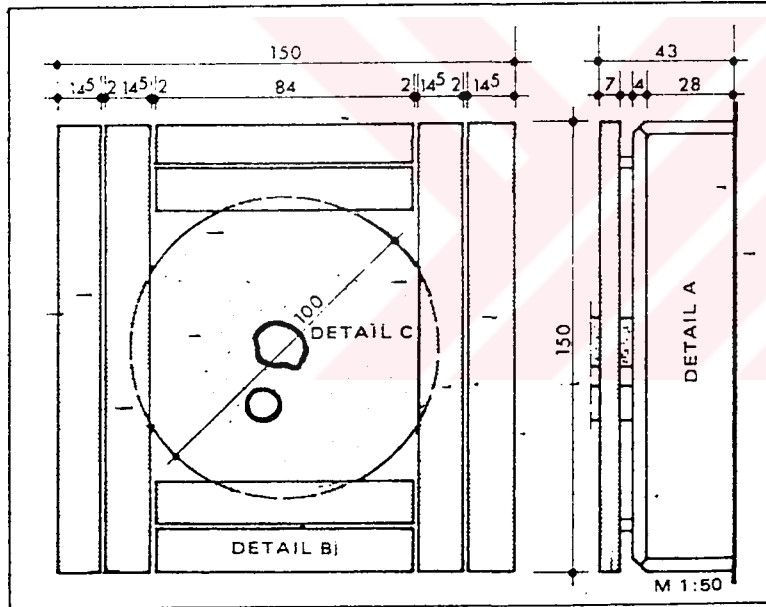
DETAIL A Beton RAL 7030 Steingrau Glatt Gegossen	Concrete Stone gray Polished Casted	Béton Gris pierre Lissé Moulé
--	--	--

DETAIL B Holz RAL 8025 Blau Braun Glatt Gehobelt	Wood Pale brown Polished Planed	Bois Brun pâle Lissé Raboté
--	--	--------------------------------------

DETAIL C Spitzhorn	Acer Platanoides	
-----------------------	------------------	--

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variantes

© ifu aachen Krusche, Mennicken 19.6.76

Vegetation Vegetation Végétation

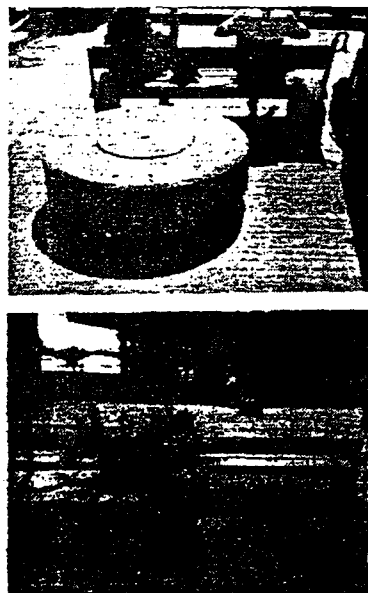
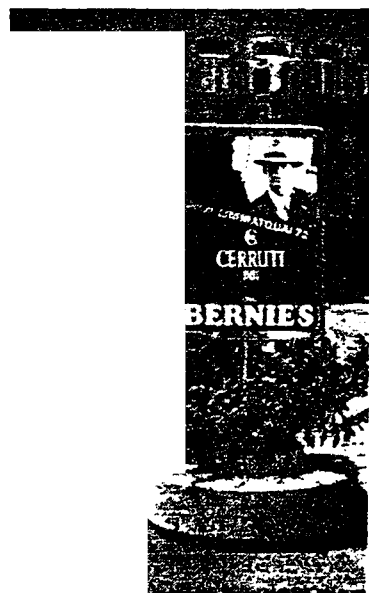
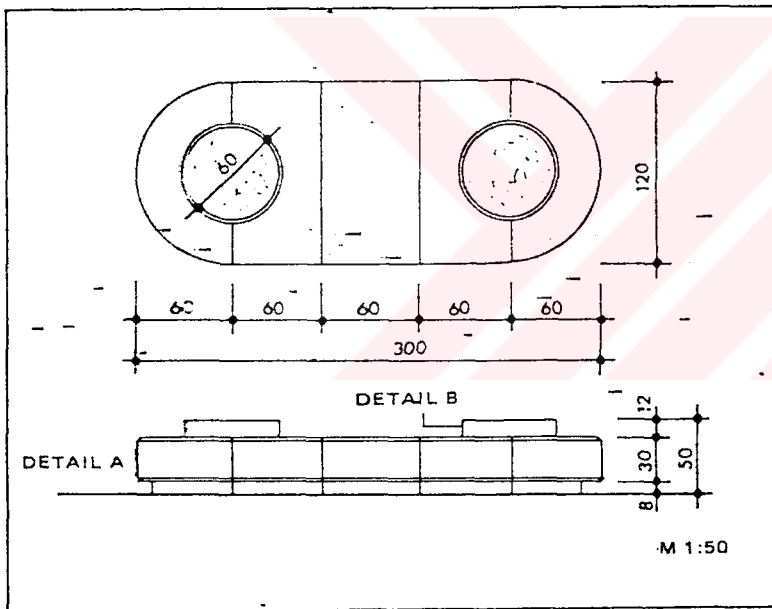
Blumenkübel	Flower tub	Cuvée des fleurs
Sitzbereich	Seating area	Zone de siège
Fußgängerzone	Pedestrian area	Zone piétonne

ORT: Zurich, Weinplatz, CH

DETAIL A		
Beton	Concrete	Béton
RAL 9002 Grauweiß	Gray white	Bianco grès
Glatt	Polished	Lissé
Gegossen	Casted	Moulé
DETAIL B		
Eternit		
RAL 9002 Grauweiß	Gray white	Bianco grès
Glatt	Polished	Lissé

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variétés

© ifu aachen Boeminghaus 1976

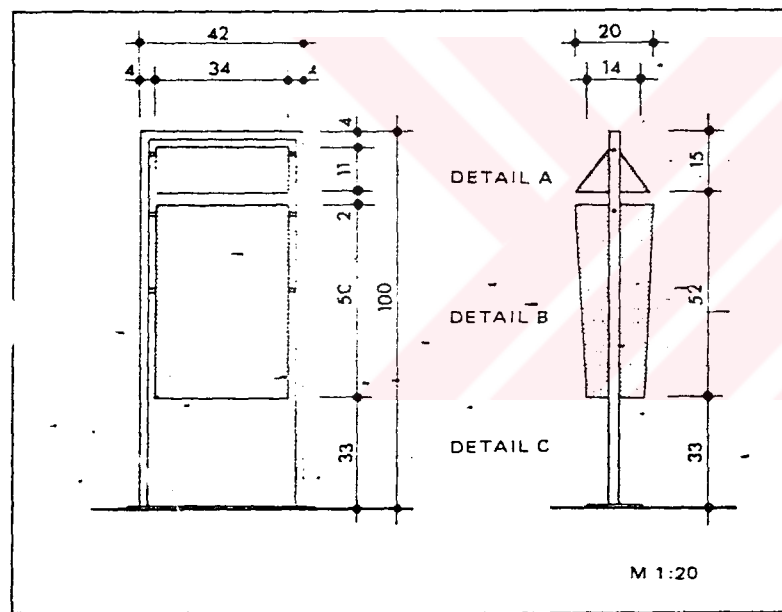

Abfallbehälter Waste bin Pouelletes

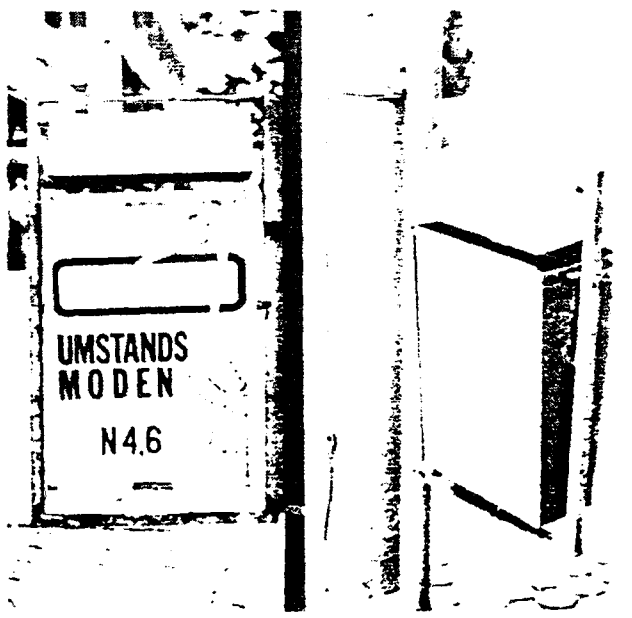
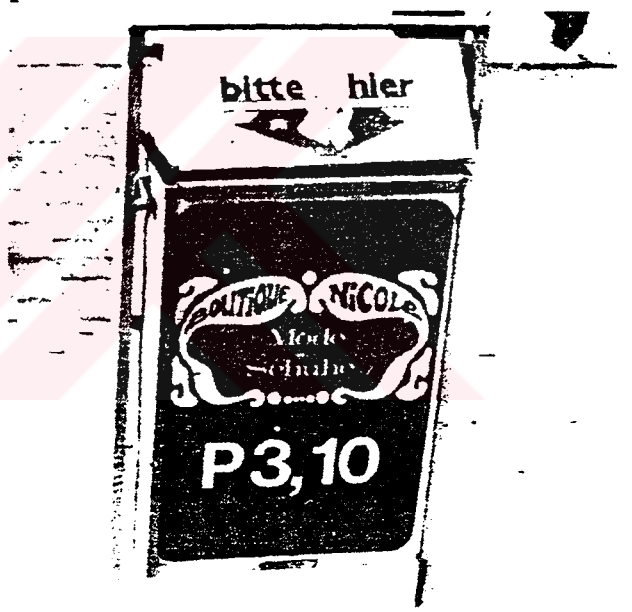

Werbeträger Wartebereich Fußgängerzone	Advertising Waiting area Pedestrian area	Réclame Zone d'attente Zone piétons
ORT: Mannheim, Planken, D		
DETAIL A Stahlblech RAL 9010 Reinweiß Lackiert Geheftet	Sheet steel Pure white Varnished Fixed	Tôle d'acier Blanc pur Laqué Fauté
DETAIL B Stahlblech RAL 9007 Graualu. Lackiert Geheftet	Sheet steel Gray aluminium Varnished Fixed	Tôle d'acier Aluminium gris Laqué Fauté
DETAIL C Stahlrohr RAL 9006 Weißalu. Verzinkt Geschweißt	Steel tube White aluminium Galvanized Welded	Tube en acier Aluminium blanc Galvanisé Soude
1 Übersicht 2 Objekt 3 Ansicht 4 Besondere Stellen 5 Varianten	General view Subject Full view Special positions Variations	Vue d'ensemble Objet Vue Positions spéciale Variantes
© ifu aachen	Kircher, Krusche, Mennicken	18-6-76

1

2

1

5

Abfallbehälter Waste bin Poubelles

Abfallbehälter	Waste bin	Réservoir à déchets
Sitzbereich	Seating area	Zone de sièges
Fußgängerzone	Pedestrian area	Zone piétonnière

ORT: Mannheim, Planken, D
 CONZEPTION: BDA Mannheim, Stadt Mannheim
 TYPE: Gebr. Otto KG, Kreuztal

DETAIL A		
Stahlblech	Sheet steel	Tôle d'acier
RAL 2002 Blutorange	Vermillion	Orange sa
Lackiert	Varnished	Laqué
Geschweißt	Welded	Soudé
DETAIL B		
Beton	Concrete	Béton
RAL 7030 Steingrau	Stone gray	Gris pierre
Rauh	Rough	Rugueux
Gegossen	Casted	Moulé

DR. JUKSEKOPRETIJ KUPOLI
 DR. JUKSEKOPRETIJ KUPOLI
 DR. JUKSEKOPRETIJ KUPOLI

1 Übersicht	General view	Vue d'ensemble
2 Objekt	Subject	Objet
3 Ansicht	Full view	Vue
4 Besondere Stellen	Special positions	Positions spéciales
5 Varianten	Variations	Variantes

© ifu aachen Kircher, Krusche, Mennicker 1976-78

